TÜRKİYE DIŞ TİCARET DERGİSİ
TURKTRADE

DIŞ TİCARETTE Durum

NİSAN 2021 SAYI: 84



THE EUROPEAN GREEN DEAL 'YEŞİL'DE MUTABIKIZ PEKİ HAZIR MIYIZ?

KONTEYNER KRİZİNDE ICMA NE KADAR YARDIMCI?

Dış ticaret taşımacılığında kaç konteyner gerektiğini hesaplayan, Dış Konteynerler sektörün güç kaynağı gelidi.

RCEP İLE ABD VE AVRUPA OYUNUN DIŞINDA KALIYOR

Tarihin en büyük serbest ticaret anlaşmasına 15 Asya-Pasifik ülkesi arasında ticaret kolaylaşacak.

ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNDE MESAFE ALINAMIYOR

TURKTRADE tarafından yapılan anket çalışmasında katılımcıların öğretime katılım sağlandı.

DURUM • NİSAN 2021 SAYI: 84

TÜRKİYE DIŞ TİCARET DERNEĞİ
TURKTRADE
FOREIGN TRADE ASSOCIATION OF TURKEY

DIŞ TİCARETTE

Durum

NİSAN 2021 SAYI: 84



THE EUROPEAN GREEN DEAL 'YEŞİL'DE MUTABIKIZ PEKİ HAZIR MIYIZ?

KONTEYNER KRİZİNDE SONA NE KADAR YAKINIZ?

Dış ticaret dengesizliği boş konteyner sıkıntısını körükledi. Boş konteynerler stratejik güç haline geldi.

RCEP İLE ABD VE AVRUPA OYUNUN DIŞINDA KALIYOR

Tarihin en büyük serbest ticaret anlaşması ile 15 Asya-Pasifik ülkesi arasında ticaret kolaylaşacak.

CİNSİYET EŞİTLİĞİNDE MESAFE ALINAMIYOR

TURKTRADE tarafından organize edilen webinarda kadınların işgücüne katılımı ele alındı.

acrycycle

Doğa dostu konfor

Dünyanın geri döndürülmüş ilk ve tek akrilik elyafı Acrycycle...

Hepimizin geleceği için, sürdürülebilir ve sağlıklı yarınlar için çalışıyoruz.
Aksa'nın çevreci, geri dönüştürülmüş elyafı Acrycycle'ın
dünyadaki başarısında pay sahibi olmaktan büyük gurur duyuyoruz.

Yumuşak | İzlenebilir | Yüksek kaliteli | Termal konfor | Hafif | Uzun ömürlü

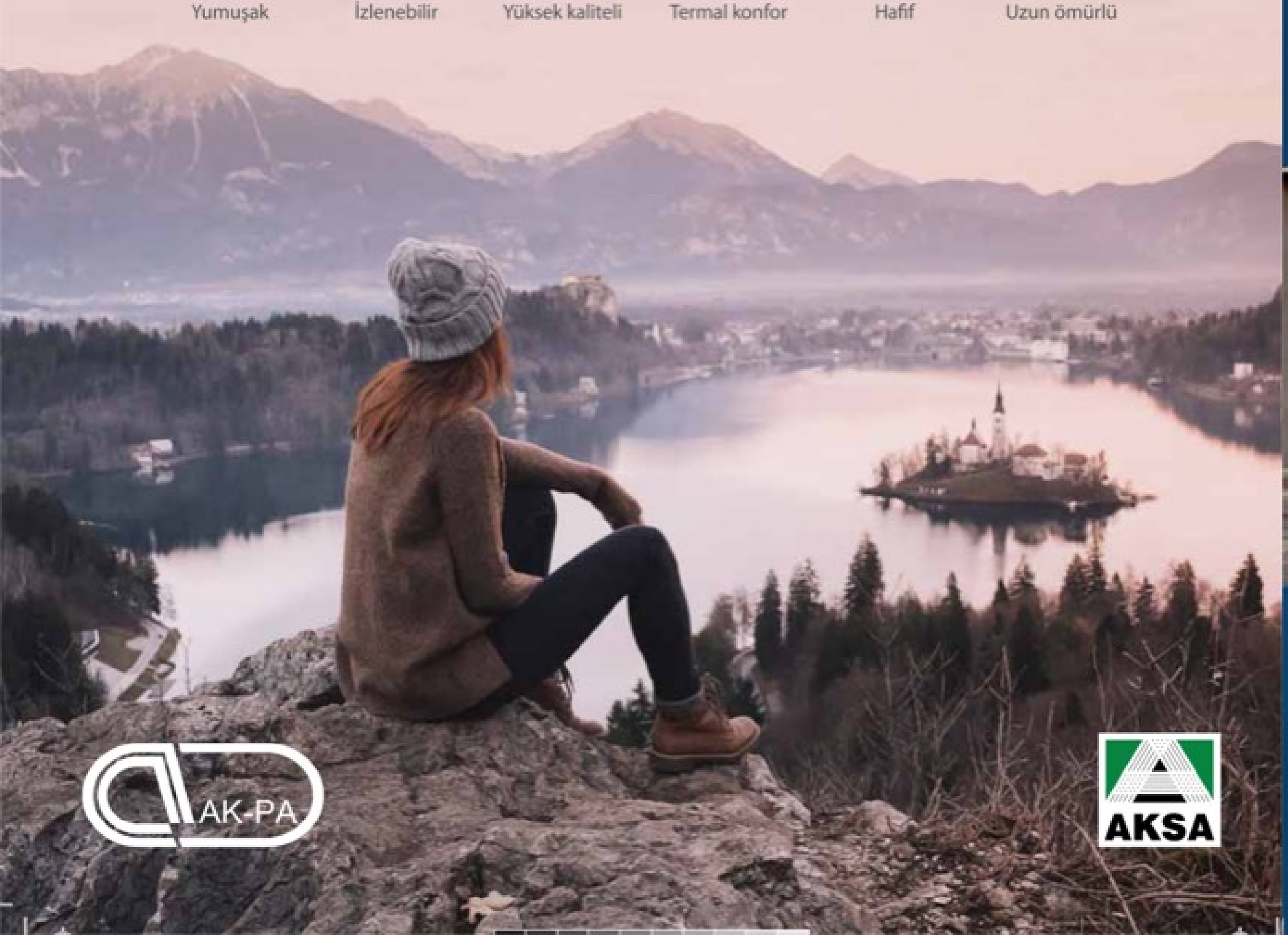

GİRİŞİMCİ KADINLAR BEKO'YLA KAZANIYOR!

Beko 100 Kadın Bayi Projesi ile
kadın girişimcilerimizi destekliyor, onların Beko bayisi
olmaları için özel avantajlar sunuyoruz.



Başvuru için:

beko.com.tr/100kadinbayi

Koç

beko

TÜRKİYE DIŞ TİCARET DERNEĞİ
TURKTRADE
FOREIGN TRADE ASSOCIATION OF TURKEY

DIŞ TİCARETTE
Durum

NİSAN 2021- Sayı 84

İmtiyaz Sahibi
Türkiye Dış Ticaret Derneği (TURKTRADE) adına
Yönetim Kurulu Başkanı Hayrettin Çaycı
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
İlfeta Aksoy - TURKTRADE Genel Sekreteri

Yönetim Yeri
Yzb. Kaya Aldoğan Sokak, Genç Apt., No:11, Daire 8
Zincirlikuyu / İstanbul Türkiye 34394
Tel: +90 212 272 69 81-91 Fax: +90 212 275 51 36
info@turktrade.org.tr www.turktrade.org.tr
• 3 ayda bir yayımlanır.

Yayın Kurulu:
Hayrettin Çaycı • Serdar Koçtürk • Haluk Giray
Yusuf Bulut Öztürk • Necat Altın • Hakan Ateş
Cüneyt Başbakkal • Hakan Bulgurlu • Şafak Duran
Turan Erdoğan • Rasih Öztürkmen • İlfeta Aksoy

Bu dergide yer alan imzalı makaleler, yazarların kişisel görüşleri olup, Türkiye Dış Ticaret Derneği'nin yayın kurulunun veya sorumlu yazı işleri müdürünün görüşlerini yansıtmamaktadır. Bilgi ve görüşlerin sorumluluğu tamamen yazarlara aittir.

Bu dergide yayınlanan yazılar "TURKTRADE'in Dış Ticarette Durum Dergisi'nden alınmıştır" ibaresi konulmak şartıyla ve varsa yazarının adı belirtilmek suretiyle, kısmen veya tamamen izinsiz olarak yayınlanabilir.

YAYINA HAZIRLIK

Genel Yönetmen: Gürhan Demirbaş
Editör: Güntan Mavigözlü
Grafik Tasarım Ömer Ozan
Fotoğraf Editörü İbrahim Karadeniz

Pazarlama Müdürü: Sait Ravanoğlu
sait.ravanoglu@dunyaeko.com
Kurumsal Satış Yöneticisi:
Özlem Adaş - ozlem.adas@dunyaeko.com
Reklam Rezervasyon:
Ceylan Özdemir - ceylan.ozdemir@dunyaeko.com
İletişim Tel: 0 (212) 285 10 12/14 Dahili: 1150
e-mail: ajansd@dunyaeko.com
Baskı
Yenidevir Matbaacılık
ve Gazetecilik A.Ş.
Tel: (0212) 471 71 50 Sertifika No: 41910

















İÇİNDEKİLER

içindekiler

4 / BAŞKANDAN
Yeşil Mutabakat ve döngüsel ekonomi ticaretin rotasını belirleyecek

6 / KAPAK
Avrupa Yeşil Mutabakatı: Yeni bir büyüme stratejisi ve uzun vadeli bir dönüşüm!

50 / DOSYA
Küresel ticareti vuran konteyner krizinde sona ne kadar yakınız?

72 / RAPOR
BREXİT ve Türkiye-BK Serbest Ticaret Anlaşması

80 / TİCARET GÜNDEMİ
RCEP ile ABD ve Avrupalı şirketler oyunun dışında kalıyor...

88 / RAPOR
Pandemi öncesi yapılan tahminlerin gerçekleşme süreci hızlandı.

96 / SÖYLEŞİ
Futurist Ufuk Tarhan: Kapitalizm ehlileştirilip sürdürülebilirlik ilkesi tavizsiz uygulanmalı

100 / ETKİNLİK
Cinsiyet eşitliğinde mesafe alınamıyor

112 / RÖPORTAJ
Otokar Genel Müdür Yardımcısı Sedef Vehbi: İşin cinsiyeti olmaz

120 / UZAY BİLİM
Uzay madenciliği dünyalılara vizyon kazandıracak mı?

124 / KÜLTÜR SANAT
Uzay teleskobu hatıraları yapay zeka ile bir rüyaya dönüştü.

126 / GEZİ
Türkiye'nin yürüyüş ve bisiklet rotaları

YEŞİL MUTABAKAT ve DÖNGÜSEL EKONOMİ
TİCARETİN ROTASINI BELİRLEYECEK

Avrupa Yeşil Mutabakatı 2050 yılına kadar Avrupa'yı karbon-nötr kıta yapma hedefiyle önümüzdeki 30 yıl için AB'nin büyüme stratejisini de oluşturacaktır. AB'nin Dünyanın en yüksek alım gücüne sahip kıtası olmanın yanı sıra, gümrük birliğinden dolayı tek ülke gibi hareket etme kabiliyetine sahip olduğu da dikkate alındığında, bu dönüşümün dünyanın tüm bölgelerindeki üreticileri etkilemesi öngörülmektedir.

Değerli üyelerimiz,

Pandemi koşulları altında bir yılı tamamladık. Hala pandeminin belirlediği olağanüstü koşullarda yaşamaya, üretmeye ve ticaret yapmaya devam ediyoruz. Sağlık riski devam etmekle beraber, aşıların bulunması ve yaygın biçimde uygulanmaya başlaması, hepimizin umudunu yükseltti. Toplumumuzun tamamı aşılanana ve büyük oranda kitlesel bağışıklık sağlanana kadar gerekli önlemleri almaya devam ederek hayatımıza ve çalışmaya devam edeceğiz. Bu sayımızda özetine yer verdiğimiz McKinsey Araştırmasına göre, pandemi sonrası iş ortamında; uzaktan çalışma kalıcı hale gelecek, bağımsız ve esnek çalışanların oranının artması bekleniyor, iş seyahatleri azalıyor, sanal işlemler büyümesini sürdürüyor, otomasyon ve yapay zekanın daha da yükselmesi bekleniyor.

Dergimizin bu sayısında "yeşil mutabakata ne kadar hazırız?" sorusunu kapak konusu olarak seçtik. Yeşil ekonominin ne anlama geldiğini, neden hayatımıza dahil olduğunu, niye artık hep hayatımızın bir parçası olacağını ve nasıl uyum sağlayacağımız sorularına yanıt bulmaya çalışacağız.

Avrupa Komisyonunun Aralık 2019'da ilan ettiği Avrupa Yeşil Mutabakatı 2050 yılına kadar Avrupa'yı karbon-nötr kıta yapma hedefini ortaya koymaktadır. 2030 için konan yüzde 55 karbon azaltımı hedefine ulaşmak için, 2021 yılından başlayarak iklim ve enerji alanlarında yoğun mevzuat değişiklikleri beklenmektedir. Enerji arzının karbonsuzlaştırılması ve başta karbon yoğun sektörler olmak üzere birçok alanda gerekli dönüşüm için ihtiyaç duyulan altyapı yatırımlarının yapılması öncelikli başlıklar olacaktır. Aslen bu hedefler aynı zamanda önümüzdeki 30 yıl için AB'nin büyüme stratejisini de oluşturacaktır. AB'nin dünyanın en yüksek alım gücüne sahip kıtası olmanın yanı sıra, gümrük birliğinden dolayı tek ülke gibi hareket etme kabiliyetine sahip olduğu da dikkate alındığında, bu dönüşümün dünyanın tüm bölgelerindeki üreticileri etkilemesi öngörülmektedir. AB; bu dönüşümü önce kendi sınırları içinde yapmayı planlarken, bu suretle yeşil teknolojide lider konumu ile küresel seviyede mevzuatı şekillendiren, standart koyucu pozisyonunu koruması anlamına da gelecektir.

Şu anda yeşil mutabakatın sektörel bazdaki etkilerini veya ülkemiz sanayisinin dönüşüm maliyetini hesaplamak için erken olmakla beraber, sınırda karbon düzenlemesinin AB Parlamentosu tarafından tavsiye edildiği üzere 2023'te yürürlüğe girmesi durumunda, ilk etapta Çimento, Çelik, Alüminyum, Petrol Rafinerileri, Kağıt, Cam ve Kimyasallar gibi enerji yoğun sektörleri etkileyeceği öngörülmektedir. AB'den sonra ABD ve Birleşik Krallık tarafından da sınırda karbon düzenlemesini gündemlerine aldığı haberleri, Ülkemizde de bu konuda kapsamlı bir politika oluşturulması ihtiyacını acil hale getirmiştir. Ticaret Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm kurum temsilcileriyle oluşturulan çalışma grubu tarafından eylem planı hazırlığı içinde olunması



Hayrettin ÇAYCI
TURKTRADE YÖNETİM KURULU BAŞKANI

memnuniyet vericidir. Bu eylem planının hızlı bir şekilde hayata geçirilerek, ilgili kurumların koordinasyonunda özel sektörün yeşil dönüşüm sürecinin desteklenmesi kritik öneme sahiptir. Bu kapsamda,

- Sera gazı emisyonlarının azaltılmasında sektörel olarak iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması için devlet desteği sağlanması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının sanayi kullanımına rekabetçi fiyatlarla sağlanması,
- Sanayinin uyum süreci için yol haritası çizilmesi ve geçiş süreci sağlanması,
- Tüm sektörlerin döngüsel ekonomiye katkılarının (atıkların ne oranda tekrar iç proseslerde ya da başka sektörlerde prosese geri kazandırdığı vb.) göz önünde bulundurularak avantajlar sunulması,

gibi düzenlemelerin öncelikle hayata geçirilmesi, uyum çalışmalarında ivmeyi yükseltecektir.

Bu dosyada üyelerimiz sektörleri açısından yeşil mutabakat ile ilgili çalışmalarını ve değerlendirmelerini paylaşmak suretiyle süreci daha hızlı ve tüm boyutlarıyla kavramamıza katkı sunmuşlardır.

DURUM DERGİMİZDE BAŞKA NELER VAR?

2020 yılında küresel hasılanın yüzde 30'unu oluşturan 15 ülke tarafından imzalanan RCEP anlaşması, ticaret, hizmetler, yatırımlar, e-ticaret, telekomünikasyon, fikri mülkiyet hakları ve telif hakları gibi alanları kapsayarak dünyadaki en geniş ticari birliğini ortaya çıkarmıştır. Bu anlaşmanın dünyanın en hızlı ekonomik büyümesine sahip olan bölgesinde Çin'in konumunu ve nüfuzunu güçlendirmesi beklenmektedir. Anlaşmanın dünya ve ülkemiz ticaretine etkilerini DEİK Asya Pasifik İş Konseyleri Koordinatör Başkanı ve Türk-Çin İş Konseyi Başkanı Murat Kolbaşı dergimiz için değerlendirdi.

Geçtiğimiz ay 8 Mart Dünya kadınlar günü vesilesiyle organize ettiğimiz "Dış Ticarette Kadın" etkinliğimizin öne çıkan başlıklarına bir dosya olarak bu sayımızda yer verdik. Ülkemizin sürdürülebilir kalkınması için kadın istihdamının yükseltilmesinin ve iş hayatında fırsat eşitliğinin sağlanmasının vazgeçilmez öneme sahip olduğunu her vesileyle vurgulayan Derneğimiz; İstanbul Bilgi Üniversitesi ile "dış ticarette kadın" araştırmasını başlatmış olup, sonuçlarının her yıl güncellenerek kamuoyu ile paylaşılması amaçlamaktadır.

İhracatçılarımızın güncel sorunları içinde en üste tırmanan "konteyner bulamama ve navlun maliyetlerinin yükselmesi" konusunu sektör temsilcilerine sorduğumuz bölümün yanı sıra, değişen dünyada bakırın önemi ve fiyat artışları, pet şişeden polyester iplik üretimi, fütürist bakışıyla dijitalleşmenin gelecekte nereye evrileceği, savunma sanayiinde bir kadın yönetici röportajımız, ve diğer ilgi çekici konularımızla keyifle okuyacağınız bir sayı olmasını umuyorum.

Daha güzel gündemlerde buluşacağımız, sağlıklı günler diliyorum...

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI:

YENİ BİR BÜYÜME STRATEJİSİ VE UZUN VADELİ BİR DÖNÜŞÜM!

İklim değişikliğinden döngüsel ekonomiye, üretimden tüketime kadar dünyanın yeniden dizayn edilmesine katkı sağlayacak Avrupa Yeşil Mutabakatı, bir yanda çevreci yaklaşımlarıyla iddialı hedefler ortaya koyarken, diğer yanda yeni bir büyüme stratejisi olarak uzun vadeli bir dönüşüm vadediyor.



Avrupa Birliği, iklim değişikliğine karşı küresel çalışmaların ön saflarında yer alma hedefini her zaman gündemde tutarak, bu alanda politika düzenlemelerinde yıllar içerisinde öncü inisiyatifleri hayata geçirdi. Bu amaçla, uluslararası iklim müzakerelerinde aktif olarak yer alırken, sera gazı emisyonlarını azaltmak ve temiz kaynaklardan gelen enerjiyi desteklemek için politikalar benimsedi.

AB'yi harekete geçiren olgulara baktığımızda sanayi devriminden bu yana dünya ortalama sıcaklık artışının kritik yükselen bir seyirde devam etmesi, bunun da beraberinde getirdiği iklim göçleri, biyoçeşitlilikte tahribat gibi global risklerin olduğunu görüyoruz. Avrupa Birliği'nin küresel sera gazı salınımında payının halihazırda yaklaşık yüzde 10 olduğu biliniyor. AB iklim değişikliğine karşı çalışmalarda öncü rol oynarken, sanayi devriminden bu yana sera gazı salınımlarının artışındaki tarihsel sorumluluğunu da dikkate alarak 1990 ve 2018 arasında hayata geçirdiği iç düzenlemeler ile sera gazı emisyonlarını yüzde 23 azalttı. Bu süreçte, ekonomisini de yüzde 61 seviyesinde büyütmeyi başardı. Bununla birlikte, mevcut politikaların sera gazı emisyonlarını 2050 yılına kadar sadece yüzde 60 azaltması beklenirken, bu nedenle global seviyede karbon nötr hedefine ulaşmak için atılması gereken adımlar olduğu da vurgulanıyor. Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, AB iklim politikasını genişletme ve güçlendirme sözünü de vererek 2050 yılına kadar Avrupa'yı ilk karbon-nötr kıta yapma yönünde Avrupa Yeşil Mutabakatı bildirisini Aralık 2019'da sundu. Bu iddialı hedefe ulaşmak için iklim, enerji, çevresel, endüstriyel, ekonomik ve sosyal etkilere odaklanan kapsamlı bir politika çerçevesinin önümüzdeki yıllarda şekillendirilmesi ve hayata geçirilmesi bekleniyor. İklim değişikliği ve çevresel bozulma tehditlerine ilave olarak, daha ilk günden itibaren Avrupa Yeşil Mutabakatının aynı zamanda yeni

AB'NİN İKLİM HEDEFİNE ULAŞMAK İÇİN ORTAYA KOYDUĞU AKSİYONLAR ASLINDA AB'NİN YEŞİL TEKNOLOJİDE DE LİDER OLMASI VE BU ALANDA KÜRESEL MEVZUATIN ŞEKİLLENDİRİLMESİ VE STANDART KOYUCU POZİSYONUNUN SAĞLAMLAŞTIRMASI KONUSUNDA DA BİR AKSİYON OLARAK ÖNGÖRÜLEBİLİR.





bir büyüme stratejisi ve uzun vadeli bir dönüşüm programı olduğu da vurgulanıyor. Zira, AB'nin iklim hedefine ulaşmak için ortaya koyduğu aksiyonlar (enerji arzını karbonsuzlaştırmak, sıfır emisyonlu binalar, akıllı şebeke altyapısı vb.) aslında AB'nin yeşil teknolojide de lider olması, bu alanda küresel mevzuatın şekillendirilmesi ve standart koyucu pozisyonunun sağlamlaştırılması konusunda da bir aksiyon olarak öngörülebilir.
Eylül 2020'de Komisyonun son bir yıl içerisindeki faaliyetlerini ve önümüzdeki dönemdeki hedeflerini özetlediği açıklaması (State of the Union) ve sonrasında yayınlanan 2021 Komisyon İş Planı, yeşil dönüşümü tüm politikalarının odağına alan yaklaşımını çok net olarak gösterdi. Esasen Covid-19 ile birlikte AB'nin yeşil mutabakat hedefinden sapmadığı, aksine çok daha güçlü bir şekilde benimseyerek sağlıklı bir toparlanmanın merkezine konumlandırdığı görüldü. Bu çerçevede, AB'nin 2050 karbon nötr stratejisi doğrultusunda 2030 için güncellenen yüzde 55 azaltım hedefine ulaşmak için iklim ve enerji alanlarında gerçekleştireceği bir dizi yasal düzenleme adım adım ortaya koyulacak. Komisyonun 2021 İş Planı'nda yer alan halihazırdaki sanayi politikası, iklim finansmanı ve iklim diplomasisi açısından 30'dan fazla AB yönetmeliğinin inceleme ve düzenlenme safhasında olduğunu biliyoruz.
Temel başlıkları aşağıdaki gibi olan düzenlemelerin sektörler üzerinde dönüştürücü bir etkiye sahip olacağı ve tüm ülkelerin iklim değişikliğine yaklaşımını etkileyeceği öngörülüyor:
• İklim-nötr Avrupa (2030 hedefi, yenilenebilir enerji direktifi, AB-ETS'in güncellenmesi, iklim kanunu, sınırda karbon düzenlemesi, enerji

PROF. JOSEPH E. STIGLITZ
Columbia Üniversitesi Öğretim Üyesi ve
Roosevelt Enstitüsü Baş Ekonomisti

ABD, KARBONUN SOSYAL MALİYETİNİ DOĞRU HESAPLAMALI

ABD'yi iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik küresel çabalara yeniden kattığı için Başkan Joe Biden tebrikleri hak ediyor. Ancak Amerika ve dünya bu meydan okumaya verimli bir şekilde cevap vermeli... Burada, Biden'in 20 Ocak'ta Sera Gazlarının Sosyal Maliyeti Üzerine Kurumlar Arası Çalışma Grubu kuran idari emri, özellikle önemli bir adımdır. Grubun görevi, atmosfere salınan her ton karbondioksit veya diğer sera gazlarının topluma ve gezegene dolar maliyeti için daha iyi bir tahmin yapmaktır. Karbonun sosyal maliyeti (SCC) olarak adlandırılan rakam, politika yapıcılara ve devlet kurumlarına karbondioksit emisyonlarını azaltmak için tasarlanmış kamu projeleri ve düzenlemelerinin veya emisyonları dolaylı olarak etkileyebilecek herhangi bir proje ile düzenlemenin faydalarını değerlendirmek için bir temel sağlar.

DOĞRU FİYATLANDIRMA İLE KÜREYİ ISINMADAN KORURUZ

Artık Biden yönetimi, küresel ısınmayı 1.5-2 ° C ile sınırlandırma uluslararası hedefine kendini adadığına göre SCC'yi hesaplamanın ikinci ve daha güvenilir bir yolunu benimsemelidir. Bu, dünyanın tehlikeli bir şekilde ısınmasını önlemek için emisyonları yeterince azaltabileceğimiz fiyattır. İhtiyacımız olan düşük karbonlu yatırımları ve yenilikleri teşvik edecek ve şehirlerimizi daha az sıkışık ve kirletmemeye yardımcı olacak doğru hesaplanmış fiyata odaklanmalıyız. Ayrıca devlet yatırımları ve düzenlemeleri de dahil olmak üzere pek çok tamamlayıcı politikaya ihtiyaç var. Eş Başkanlığını yaptığımız Uluslararası Karbon Fiyatlandırma Komisyonu'nun 2017 raporunda vurgulandığı gibi bu politikalar CO2 emisyonlarını azaltmada ne kadar başarılı olursa, gelecekte karbon fiyatı o kadar düşük olabilir. Ancak muhtemel SCC, 2030 yılına kadar ton başına 100 dolara yakın olacaktır. 2017'de önerdiğimiz 50-100 dolar aralığının üst ucundaki bir SCC, Paris Anlaşması'nın hedeflerinin hakkı olarak daha iddialı hale geldiği göz önüne alındığında, tamamen uygundur.

KARBON KİRLİLİĞİNE YETERİNCE FİYAT KOYMADAN OLMAYACAK

Öte yandan dünya 2050'ye kadar ısınma için 1.5 ° C'lik bir sınır ve net sıfır emisyon hedefliyor. Bunlar, uzmanlara bırakılan en iyi teknik konular gibi görünebilir. Ancak çok fazla uzman, iklim risklerinin ölçeğini, gelecek nesillerin refahını ve doğru teşvikler verildiğinde iklim eylemi fırsatlarını yeterince açıklayamadı. Biden yönetimi, Amerikalılara ve dünyanın geri kalanına verdiği taahhütleri yerine getirmek için gereken tedbirin ölçeğini ve aciliyetini teşvik etmek için karbon kirliliğine yeterince yüksek bir fiyat koymalıdır. Gezegenimizin geleceği buna bağlı.



politikalarının gözden geçirilmesi vb.)
• Döngüsel ekonomi eylem planı
• Yenileme dalgası
• Sıfır kirlilik
• Ekosistemler ve biyoçeşitlilik
• Tarladan çatala stratejisi
• Ulaşım (Elektrifikasyon, sürdürülebilir batarya inisiyatifi vb.)
• Adil dönüşüm için finansman (Yeşil tahvil standardı, taksonomi, sürdürülebilir kurumsal yönetim)
• Ar-Ge ve inovasyonun desteklenmesi

Diğer taraftan, uzun vadeli bir plan olan Avrupa Yeşil Mutabakatı altındaki düzenlemelerin nihai başlıklar olmadığı değerlendirmesi yapılabilir. Zira, halihazırda yürütülmekte olan kamu istişare süreçleri ile birçok yasal düzenlemenin gelecek dönemde bir kısmının revize edileceğine, yeniden ele alınacağına, yeni inisiyatiflerin gündeme geleceğine tanıklık edeceğiz.
AB'nin tüm politikaları sürdürülebilirlik ekseninde konumlandırılıyor. Değer zincirlerini de derinden etkilemesi beklenen bu süreçte, AB açısından 2050 hedefleri doğrultusunda özellikle önümüzdeki 5 yılın kararların alındığı, yasal düzenlemelerin yapıldığı ve aksiyonlara dönüştüğü yoğun bir dönem olması bekleniyor.

SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ

Komisyon Başkanı Ursula von der Leyen göreve geldiğinden beri "AB'yi küresel olarak iklim değişikliğiyle mücadelede ana aktör haline getirme" vurgusunu her fırsatta dile getiriyor.
Avrupa Yeşil Mutabakatı ile iklim değişikliğine karşı küresel çabaların ön saflarında yer alma iradesini ortaya koyan AB, aynı zamanda ticaret partnerlerinin de sera gazı emisyonlarını azaltmak üzere benzer inisiyatifleri hayata geçirmesi konusunda kararlılığını gündemde tutuyor. Bu husus, AB'nin ticaret partnerlerinin çevresel standartlarını AB ile uyumlu olarak düzenlemesi için başta ticaret politikaları olmak üzere ekonomik ve politik gücünü kullanacağına işaret ediyor. Komisyonun 18 Şubat 2021 tarihinde açıkladığı yeni ticaret politikası da iklim nötr bir ekonomiye ulaşmak için sürdürülebilirliği ticaret stratejisinin merkezine koyuyor.
İklim değişikliğine karşı mücadelede diğer küresel ticaret partnerlerinin AB seviyesinde eşit azmi göstermemesinin karbon kaçağına neden olduğu ve bu durumun devam etmesinin küresel emisyonların azalmasına katkı sağlamayacağı gibi, AB'nin

HAZİRAN AYINDA AÇIKLANMASI PLANLANAN SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ TASARISI GEREK ÜLKEMİZDE GEREKSE KÜRESEL SEVİYEDE EN TARTIŞILAN KONULARDAN BİRİ OLARAK DİKKAT ÇEKİYOR.



çabalarını da boşa çıkaracağı vurgulanıyor.
Bu gerekçelerin bir sonucu olarak da Haziran ayında açıklanması planlanan sınırda karbon düzenlemesi tasarısı gerek ülkemizde gerekse küresel seviyede en tartışılan konulardan biri olarak dikkat çekiyor.
Mevcut durumda mekanizmanın öngörülen kapsamı, uygun politika araçları ve Dünya Ticaret Örgütü kurallarına göre nasıl uygulanabileceği konusunda değerlendirmeler halen devam etse de, AB'nin en önemli ihracat pazarımız olduğu göz önüne alındığında bu düzenleme ülke ekonomimiz açısından kritik önem taşıyor. Avrupa Komisyonu tarafından geçtiğimiz sene yürütülen istişare sürecinde paylaşılan bilgiler ve Avrupa Parlamentosu'nun 10 Mart tarihli Genel Kurulu'nda onaylanan tavsiye raporu doğrultusunda mekanizmaya ilişkin belirli seçenekler ön plana çıkıyor. Bununla birlikte hangi sektörlerin ne düzeyde etkilenebileceğine ilişkin net bir analizin ortaya koyulması bu aşamada mümkün görünmüyor. Zira; öngörülen mekanizmanın kapsamı, ithalatta hangi seçili sektör/ürünlere uygulanacağı veya AB'nin Emisyon Ticaret Sistemi'nin sürece nasıl entegre edileceği, emisyon hesabının kapsamı ve hesaplama yöntemine ilişkin netleşmesi beklenen birçok unsur bulunuyor.
AB Parlamentosu'nun düzenlemenin 2023 itibarıyla yürürlüğe girmesini tavsiye eden raporunda mekanizmanın ilk etapta AB-

PROF. KENNETH ROGOFF
Harvard Üniversitesi Öğretim Üyesi

AVRUPA YEŞİL ANLAŞMASI SADECE YIKIMI GECİKTİRİR

ABD'de önerilen Yeşil Yeni Anlaşma ve Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Yeşil Anlaşması övgüye değer çevresel hedeflere sahip olmasına karşın, çok içe dönük. Bütün bir bina yanarken, yangın söndürme kaynaklarını bir katta yoğunlaştırmak gibi bir eylem... Bu sadece yıkımı geciktirecek, engellemeyecektir. Çünkü Uluslararası Enerji Ajansı'na (IEA) göre önümüzdeki 20 yıl içinde karbondioksit emisyonlarındaki net büyümenin neredeyse tamamı gelişmekte olan pazarlardan gelecek. Çin yakın zamanda 2060 yılına kadar sıfır net emisyon elde etme sözü verse de dünyadaki kömür üretiminin ve tüketiminin yarısını oluşturduğu düşünüldüğünde bu sözü düşünmek gerekiyor! Ayrıca Hindistan'ın da bol kömür rezervlerine bağımlı olması düşünülmesi gereken başka bir nokta...

KAVRAMSAL OLARAK SAĞLAM OLAN STATİK İLKELER VAR

Şu anda, gelişmekte olan ekonomilerin CO'larını kesmeye teşvik etmek için en çok tartışılan yaklaşım yeterli karbon fiyatlandırma sistemi olmayan ülkelerden yapılan ithalata uygulanan bir karbon sınır vergisidir. Avrupa Birliği şu anda böyle bir önlemi düşünüyor. Ekonomistler neredeyse evrensel olarak karbon vergilerini destekliyorlar. Böylece üreticiler ve tüketiciler eylemlerinin küresel müşterekleri nasıl etkilediğini hesaba katıyor. Sınır vergisi düzenlemesi, gelişmekte olan ekonomileri kendi karbon vergilerini uygulamaya itmeyi amaçlıyor. İlke kavramsal olarak sağlamdır, ancak çok statiktir ve uygulanması zordur.
Küresel karbon fiyatlandırması, iklim krizine uzun vadeli çözümün önemli bir parçası olmakla beraber, gelişmiş ekonomilerin gelişmekte olan ülkelere sadece sopa değil, havuç da göstermesi gerekir. Bu, hepsi bir Dünya Karbon Bankası tarafından yönlendirilen teknik uzmanlık ve en iyi uygulamaların paylaşımı ile birlikte son derece imtiyazlı finansman şeklinde gelmelidir.

PANDEMİ İLE ARTAN BORÇLANMA SIFIR KARBON HEDEFİNİ ETKİLER

Gelişmekte olan dünyanın iklim değişikliğiyle başa çıkabilmesi ile gelişmiş ekonomilerde tartışılan iddialı planlar arasındaki uçurum, Küresel Kuzey ve Küresel Güney arasındaki zenginlik ve kaynaklardaki büyük eşitsizliğin bir başka örneğidir. Uluslararası Para Fonu'na (IMF) göre örneğin, COVID-19 krizine yanıt olarak, gelişmiş ekonomiler 2020'de GSYİH'nın ortalama yüzde 16'sının üzerinde mali kredi desteği topladı. Öte yandan, bu oran gelişmekte olan piyasalarda yüzde 6 ve gelişmekte olan ekonomilerde ise sadece yüzde 2'de kaldı. Dolayısıyla gelişmekte olan piyasa ve ekonomilerde önümüzdeki dönemde borçlanma makasının arttığı bir sürece tanıklık edeceğiz. Farklı bir ifadeyle durgunluk sinyali vermesi muhtemel bu ülkeler için karbonsuzlaştırmanın hangi boyutundan söz edebileceğiz?



ETS kapsamındaki enerji yoğun sektörlerde (çimento, çelik, alüminyum, petrol rafinerileri, kâğıt, cam, kimyasallar vb.) belirli ürünleri kapsaması ve söz konusu ürünler bitmiş veya ara ürünlerde de kullanılmaları durumunda dahi kapsam dahilinde hesaba alınması öneriliyor. Yapılacak etki analizleri sonrasında kapsamın ilerleyen süreçte tekrar değerlendirilmesi ve genişletilmesi tavsiye ediliyor. Buna ilave olarak, aynı raporda AB-ETS'i referans alan bir mekanizma tasarısı öne çıksa da hesaplama ve doğrulama yönteminin nasıl kurgulanacağı, hangi standart altında değerlendirileceği ve belgelendirme sürecinin yönetim mekanizması (self-sertifikasyon / 3'üncü taraf kuruluş) henüz net değil. Değer zincirlerinin bu kadar entegre olduğu bir ortamda bu detaylarda ele alınacak girift bir mekanizmanın dizaynı, kapsamı ve hesaplamasının nasıl adil bir şekilde ve DTÖ kurallarına uygun olarak hayata geçirilebileceği ise büyük bir soru işareti. Zira, 2019 AB28 ticaret verilerine

bakıldığında AB'nin toplam ithalatlarının yüzde 42'sinin AB dışı ülkelerden gerçekleştiği görülüyor. Önümüzdeki dönemde AB'nin ticaret partnerleri ile ilişkilerini önemli düzeyde etkileyecek bu mekanizmanın yeni ticari bariyerler oluşturmaktan ziyade iklim değişikliği hedeflerine katkı sağlayacak bir yapıda oluşturulması temel önceliklerden biri olacak.

En önemli tartışma konularından biri de mevcut AB ETS altında AB'de yerleşik üreticilere tanınan ücretsiz tahsisatlar. Parlamento raporunda ücretsiz tahsisatların düzenleme devreye girdikten sonra da devam etmesi yönünde açık kapı bırakan bir yaklaşım mevcut. Eğer söz konusu tahsisatlar AB dışındaki ülkelerden tedarik edilen ürünlere de eşit oranda tanınmaz ise haksız rekabete ve AB'deki üreticilerin sınırda karbon düzenlemesine ilave olarak çifte korunmasına neden olacak. Bu durumun DTÖ ile uyumlu olmayacağı ve kabul görmeyeceği yorumu sıkça yapılmakla birlikte bir rekabetçilik riski olarak ele alınması gerekiyor.

Komisyonun geçtiğimiz sene kamu istişare sürecinde görüşe açtığı başlıklardan biri de mekanizma kapsamında AB'ye benzer iklim politikası bulunan ülkeler için herhangi bir istisna sağlanıp sağlanmaması konusu. Böyle bir uygulama, ülkelerin iklim politikalarından şirketlerin ve sektörlerin olumlu ya da olumsuz etkilenmesi anlamına gelir ki, bu durum adil ticaret esaslarına uygun olmayacaktır. Ayrıca eş iklim politikasının nasıl ölçülebileceği ve bunun sürekliliğinin nasıl sağlanacağı da ayrı bir tartışma konusudur. Seçili muafiyet uygulaması zaten girift olan mekanizmayı çok daha kompleks hale sokabilecek.

AB'den sonra ABD ve Birleşik Krallık'ın da sınırda karbon düzenlemesi konusunu gündemine aldığını değerlendirdiğimizde ülkemizde hızlı ve kapsamlı politika ihtiyacının giderek daha da kritik hale geldiği görülüyor. Çin de dahil olmak üzere ülkelerin karbon nötr hedeflerini açıkladığı, ABD'nin Paris Anlaşması gündemine geri döndüğü bir ortamdayız. Gelecekte yeni yatırım ve iş birliği kararlarında Türkiye'nin uluslararası pazarlarda dezavantajlı duruma düşmemesi için AB'nin yeni nesil ticaret anlaşmalarında da referans aldığı Paris Anlaşması'nı bir stratejik öncelik olarak görmek gerekiyor. Paris Anlaşması'nda sözleşmeye taraf 197 ülke içinde anlaşmayı henüz onaylamayan 6 ülkeden biri olduğumuz gerçeğini unutmayalım. Konu

ERIN BILLMAN
Science Based Targets Network Yönetici Direktörü

EVA ZABEY
Business for Nature Yönetici Direktörü

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ MERKEZE ALMAK İÇİN VERİLER DE ANLAŞILMALI

Birleşmiş Milletler'in Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi tarafından yayınlanan 'Küresel Biyoçeşitlilik Görünümü' raporunun son baskısı kasvetli okumaların adeta habercisi konumunda. Raporda iklim değişikliğini ele almak, uzun vadeli gıda güvenliğini sağlamak ve gelecekteki pandemileri önlemek için biyolojik çeşitlilik gerekliliğinin altı çiziliyor. Dolayısıyla kısa vadede sürdürülebilirliği merkeze alma önceliği, 'yapılması gerekenler' listemizin başında yer almalı.

EKOLOJİK DESTEK İÇİN TAAHHÜD VEREN İŞLETME SAYISI ARTIYOR

Yatırım çekmeyi amaçlayan şirketler, anlamlı ESG eylemini stratejilerine daha fazla dahil ederek, süreci takip ediyorlar. Böylece doğal kaynakları korumak ve geri yüklemek için harekete geçen şirketler artıyor. Şöyle ki en az 530 işletme ekolojik kayıpları tersine çevirmek için harekete geçme taahhüdünde bulunurken, yine en az bin 200 şirket de ormanları korumak veya rejeneratif tarım uygulamalarını benimsemek için adımlar atıyor.

EKSİK BİR ŞEYLER VAR

Ortaya konan bu yaklaşımlar ne kadar umut verici olsa da bir yine de bir şeyler eksik! Yapılan eylemin doğayı korumak ve eski haline getirmek için yeterli olmasını sağlayacak bir çerçeve ve maksimum etki elde etmek için girişimlerin birbirine bağlanması gerekiyor. Bilime Dayalı Hedefler Ağı'nın (SBTN) sağlamayı amaçladığı ise böyle bir yaklaşım... Doğayı korumak isteyen şirketler için hedef belirleme kılavuzu yayınlayan SBTN, emisyon azaltma yönünde destek vermeyi taahhüt eden binden fazla şirketin desteğini almış durumda. Buna göre rekabet gücü korunurken, türlerin hayatta kalması için gereken kara, tatlı su, okyanus, biyolojik çeşitlilik ve iklim olmak üzere küresel müşterekleri korumak ve eski haline getirmek için gerekli adımlar ele alınıyor.

İşte bu metodolojiye destek vermek için şirketler ilk adımda; değer zinciri çapındaki etkilerinin ve doğaya bağımlılıklarının veri tabanlı bir tahminini üretmeli ve hedef belirlemeye uygun olası sorunların ve konumlarının bir listesini oluşturmalı. İkinci adımda, şirketler önceliklerini belirlemeli. Yani ekosistemler, insanların yaşamları ve geçim kaynakları için doğaya en çok güvendikleri alanlar, tedarik zinciri faaliyetleri gibi alanlar önceliklendirilmeli... Diğer adımda şirketler, eylem konumlarına karar verdikten sonra, bu odak alanları için temel verileri toplayarak, gezegenin sınırlarına ve toplumsal zorunluluklara uygun davranmalı. Dördüncü adımda ise aksiyona geçilerek kritik ekosistemlerin yenilenip geri yüklenmesi için çaba harcamalı.

Gümrük Birliği Modernizasyonu sürecinde bir engel olma riski taşıyor. Özellikle bu sene gerçekleşecek COP26 öncesinde müzakerelerin işletilmesini öncelikli bir gündem maddesi olarak ele almak faydalı olacaktır.

DÖNGÜSEL EKONOMİ EYLEM PLANI

Sınırda karbon düzenlemesi en tartışılan başlıklardan biri olsa da Avrupa Yeşil Mutabakatı tüm boyutlarıyla değerlendirmesi gereken bir politika önceliği. Ürün tasarımı ve AB'ye ürün ihracatını etkileyebilecek bir diğer önemli unsur olarak Döngüsel Ekonomi Eylem Planı altında sunulan Sürdürülebilir Ürün Politikası Girişimini gösterebiliriz. 2021 Komisyon Çalışma Programına göre teklifin Eko-tasarım Direktifinin bir revizyonu da dahil olmak üzere 2021 yılının 4. çeyreğinden itibaren yayınlanması planlanıyor.

Planlanan girişim, ürün dayanıklılığının iyileştirilmesi, yeniden kullanılabilirlik, erken eskimeye karşı mücadele, dijital pasaportlar dahil olmak üzere ürün bilgilerinin dijitalleştirilmesi, farklı sürdürülebilirlik performansına dayalı ürünlerin önceliklendirilmesi gibi çeşitli kriterleri kapsıyor. Sürdürülebilir Ürün Politikası Girişimi'nin temel motivasyonu, tüketicileri yeşil geçişte güçlendirmek, onlara maliyet tasarrufu fırsatları sağlamak ve tüketicilerin döngüsel ekonomiye katılımını artırmak. Özellikle ürünlerin tamir edilebilirliği konusunda çıkacak kriterler önem kazanacaktır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS

Finansal olmayan raporlama yönergesinin gözden geçirilmesi yeşil mutabakat altında yer alan alt düzenlemelerden biridir. Yeşil mutabakat altında şirketlerin çevresel ve sosyal yönetişim (ESG) performansları ve etkilerinin raporlamasının daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi öngörülüyor. Bu amaçla sürdürülebilir yatırım temellerinin güçlendirilmesi kapsamında AB nezdinde de mevzuat düzenlemesi ve istişare mekanizmaları yürütülüyor. Sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda ülke politikalarından bağımsız olarak AB'nin ürün / üretim performansına yönelik standart metotlar belirlemesi, AB dışındaki ülkelerdeki firmaların da AB standartlarına uyması ve AB düzenlemelerinin global seviyeye getirilmesinde bir kaldıraç etkisi yaratabilecek. Düşük karbonlu ekonomiye geçişte sürdürülebilir finans mekanizmalarının



SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ EN TARTIŞILAN BAŞLIKLARDAN BİRİ OLSA DA AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI TÜM BOYUTLARIYLA DEĞERLENDİRMESİ GEREKEN BİR POLİTİKA ÖNCELİĞİ.

belirlenmesi kapsamında; AB'nin finansal olmayan raporlama ve harmonize ESG kriterlerinin geliştirilmesine yönelik mekanizmalar ile taksonomi standartlarının yakın takibi, ülkemizde firmaların uygun finansman olanaklarına erişimi açısından kritik görülüyor.

AB'nin uzun dönemli 7 yıllık bütçesinin Next Generation EU toparlanma planı ile birlikte 1,8 trilyon € yüzde 30'u iklim değişikliğine karşı aksiyonlara ayrılmış durumda. Küresel yeşil



ve sürdürülebilir tahvil piyasası 2019'da 270 milyar €'ya ulaştı. Halihazırda toplam tahvil piyasasının yaklaşık yüzde 5'ini temsil etse de 2018 ile 2019 arasında yüzde 50 büyümüş olup, 2020'de 338 milyar €'ya ulaşması bekleniyor.

Bu çerçevede, ülkemizin mevcut finansman imkanlarının daha etkin kullanımı ve uluslararası ve AB finansmanına erişiminin geliştirilmesi önemli. Buna ilave olarak özellikle KOBİ'lerin Avrupa Komisyonunun Ufuk Avrupa programı başta olmak üzere AB fon ve programlarına erişimini ve katılımını artırmak için aktif bir çalışma yürütülmeli. Özellikle KOBİ'lerimizin AB değer zincirlerindeki entegrasyonu ve fonlardan yararlanabilmeleri için çevre ve sosyal yönetişim ilkelerine yönelik raporlamalar, bu alandaki gelişmelere hızlı adaptasyonları kritik önem arz ediyor.

AB VE GLOBAL SEVİYEDE GELİŞMELERİN ÇOK HIZLI İLERLEDİĞİ BU ALANDA, SOMUT HEDEF VE EYLEMLERİN HIZLA VE ÇEVİKLİKLE ORTAYA KOYULMASI GEREKİYOR.

GENEL DEĞERLENDİRME

Avrupa Yeşil Mutabakatı'na yönelik uyum, ülkemizde iş dünyası için bir zorunluluk ve öncelik olarak karşımıza çıkıyor. Ticaret Bakanlığımız koordinasyonunda ve ilgili Bakanlıklarımızdan üst seviyede temsil ile kurulmuş olan Çalışma Grubu'nun iş dünyasının hassasiyetleri çerçevesinde eylem planı hazırlıkları yapması memnuniyet vericidir. Diğer taraftan, AB ve global seviyede gelişmelerin çok hızlı ilerlediği bu alanda, somut hedef ve eylemlerin hızla ve çeviklikle ortaya koyulması gerekiyor. Eylem planının alt maddelerinde öngörülen aksiyonların (ETS vb.) ilgili sektörlerin görüşleri ile şekillendirilmesi önemlidir. Özelikle Eylem Planı'nın bir parçası olarak ele alındığı belirtilen ülkemize özgü bir Emisyon Ticaret Sistemi'nin oluşturulmasındaki ana hedef özel sektörün yeşil dönüşüm sürecinin desteklenmesi olmalıdır.

Hazırlanmakta olan eylem planının en kısa sürede kamuoyu ile paylaşılmasını, geleceğe yönelik somut hedeflerin 2030 ve 2050 projeksiyonunda belirlenmesini, tüm ilgili kurumlar için AB takvimi göz önüne alınarak bir takip ve izleme mekanizması oluşturulmasını umut ediyoruz. İlerleyen süreçte de konunun tüm boyutlarına ilişkin sektörel etkilerin belirlenmesi, ihtiyaç duyulan alanların tespit edilebilmesi ve mevzuata etki edebilecek başlıklarda AB nezdinde görüşlerimizin daha katılımcı bir yaklaşım ile aktarılabilmesi için tüm paydaşlar ile iş birliği içinde çalışmamız çok daha önemli olacaktır.

Hazırlayan:
Hakan Bulgurlu
Arçelik CEO'su

HAKAN BULGURLU
Arçelik CEO'su

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI İHRACATININ YAKLAŞIK YÜZDE 75'İNİ AB'YE GERÇEKLEŞTİREN BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜNÜN

AB PAZARINDA REKABETÇİLİĞİNİ ETKİLEME POTANSİYELİ TAŞIYOR

Covid-19 pandemisi ile birlikte AB'nin çok daha kuvvetli bir şekilde, sağlıklı toparlanmanın da merkezine konumlandırdığı Avrupa Yeşil Mutabakatını, sadece bir çevre konusu olarak değil aynı zamanda dijitalleşme ve finansman konularını içeren çok boyutlu bir büyüme stratejisi olarak değerlendirmeliyiz.

Avrupa Komisyonu tarafından Aralık 2019'da açıklanan Avrupa Yeşil Mutabakatını önümüzdeki 5-10 yılda her ülke, sektör ve paydaş grubu için dönüştürücü etkisi olacak bir inisiyatif olarak görüyoruz.

Covid-19 pandemisi ile birlikte AB'nin çok daha kuvvetli bir şekilde, sağlıklı toparlanmanın da merkezine konumlandırdığı bu girişimi, sadece bir çevre konusu olarak değil aynı zamanda dijitalleşme ve finansman konularını içeren çok boyutlu bir büyüme stratejisi olarak değerlendirmeliyiz. Toplam ihracatının yaklaşık yüzde 75'ini AB'ye gerçekleştiren beyaz eşya sektörü olarak, AB pazarlarında rekabetçiliğimizi etkileme potansiyeli olan bu önemli konuda gelişmelerin yakından izlenmesini gerekli görüyoruz.

Sürdürülebilir ürün inisiyatifi ve döngüsel ekonomi, binaların karbon emisyonlarını azaltıcı şekilde yenilenmesi, sürdürülebilir kurumsal yönetim ilkeleri stratejisi, ürünlerin enerji verimliliğinin artırılması, yeşil finansman inisiyatifi kapsamında yeşil tahvil ve taksonomi düzenlemeleri, sınırda karbon düzenlemesi, Emisyon Ticaret Sistemi'nin güncellenmesi gibi ilgili tüm politika alanlarındaki beklenen mevzuat hazırlıkları sektörümüzü çok yakından etkileme potansiyeli taşıyor.

Gümrük Birliği ile birlikte ülkemizin AB tedarik zincirlerine entegrasyonu ve ürün düzenlemeleri açısından harmonizasyonu önemli seviyeye ulaştı. Ülkemizde birçok sektör AB çevresel standartları ve teknik düzenlemelerini gerek ürün gerekse üretim seviyesinde uyguluyor. Örneğin sektörümüzde televizyon, buzdolabı, çamaşır makineleri ve bulaşık makinelerinde yeni enerji etiketi geçişi 1 Mart 2021 tarihinden itibaren AB'de gerçekleşmiş olup, ülkemizde de yaklaşık eş zamanlı olarak uygulamaya girdi.

Bundan sonraki süreçte de özellikle AB'nin yeni döngüsel ekonomi aksiyon planı çerçevesinde ürünlerin döngüsel ekonomi kriterlerine göre tasarlanması, dayanıklılık, tamir edilebilirlik, geri dönüştürülmüş malzeme ve ambalaj kullanım oranı, ürünlerde karbon ayak izinin düşürülmesi gibi kriterleri ön plana çıkaracak kuralların sunulması planlanıyor. Tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve döngüsel ekonomiye geçişini hızlandırmak için ürünlerin sürdürülebilirlik özelliklerini açıklayan dijital pasaport kriterlerinin getirilmesini bekliyoruz. Sektörümüzü yakından ilgilendirecek bu gelişmelere karşı gerekli hazırlık ve altyapının şimdiden tasarlanması önemli olacak.



ARÇELİK, 'SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞİM' İÇİN ÇALIŞIYOR

Arçelik olarak da iklim değişikliği ile mücadele konusunu çalışma alanlarımız içinde önceliklendiriyor ve tüm faaliyetlerimizde



sürdürülebilirliği iş yapış stratejilerinin merkezine alarak 'sürdürülebilir gelişim' için çalışıyoruz. Üründen üretime tüm operasyonlarımızda enerji ve su verimliliğine, döngüsel ekonomiye odaklanıyor, karbon ayak izimizi giderek azaltıyoruz:

• Paris Anlaşması'nın küresel sıcaklık artışını '2C'nin çok altında' sınırlama hedefiyle uyumlu olarak 2030 sera gazı emisyonları azaltım hedefimiz geçtiğimiz sene Bilim Temelli Hedefler Girişimi (Science Based Target Initiative) tarafından onaylandı. 2030 hedefleri doğrultusunda 2018 baz yılına göre globalde kendi operasyonlarımızdan ve satın aldığımız enerjiden kaynaklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarını yüzde 30 azaltmayı, ürünlerin kullanımından kaynaklanan Kapsam 3 emisyonlarını yüzde 15 azaltmayı hedefliyoruz.

• 2019-2020 yıllarında global üretim faaliyetlerimizde sera gazı emisyonlarımızı dengeleyerek karbon-nötr şirket olduk. Türkiye'de Enerji Verimli Buzdolapları Karbon Finansmanı Projesi ile 2013-2018 yılları arasında 305.407 ton CO2 kazanımı elde ettik ve bunu hiçbir karbon dengeleme kredisi satın almadan gerçekleştirdik.

•Döngüsel ekonomi kapsamında öncü çalışmalarımız bulunuyor. Türkiye'de sektöründe kendi geri dönüşüm tesisi olan ilk ve tek şirket konumundayız. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya (AEEE) tesislerimizi devreye aldığımız 2014 yılından bugüne kadar, markası ne olursa olsun piyasadan topladığımız 1.3 milyon adet enerji tüketimi yüksek ürünleri enerji verimli yeni ürünler ile değiştirerek, yaklaşık 41 milyon hanenin günlük elektrik tüketimine eşdeğer enerji tasarrufu elde ettik. Bu miktar yaklaşık olarak 2,5MW gücünde 52 rüzgâr türbininin yıllık enerji üretimine eşdeğerdir.

ÜLKEMİZİN HEDEFLERİNİN 2030 VE 2050 PROJEKSİYONUNDA TESPİT EDİLMESİ VE İŞ DÜNYASININ DA STRATEJİLERİNİ VE BU GEÇİŞE İLİŞKİN YATIRIM PLANLARINI HIZLI BİR ŞEKİLDE YAPMASINA İMKÂN SAĞLANMASI ÖNEMLİ OLACAK.

Avrupa Yeşil Mutabakatına bütünsel olarak baktığımızda ise ülkemizde politika önceliklerinin ve stratejilerin ilk etapta tespit edilmesi ve hızlı bir şekilde mevzuata yansıtılarak icraya dönüşmesini önemsiyoruz. Bu kapsamda, ülkemizin hedeflerinin 2030 ve 2050 projeksiyonunda tespit edilmesi ve iş dünyasının da stratejilerini ve bu geçişe ilişkin yatırım planlarını hızlı bir şekilde yapmasına imkân sağlanması önemli olacak. Özellikle, finans olanaklarına ülkemiz firmalarının erişimi açısından AB'nin ESG raporlama ve yeşil tahvil kriterleri gibi başlıklarda da yakın çalışmalı ve iş birliği içinde olmalıyız. Bilhassa, AB'nin yayınladığı yeni ticaret stratejisi ile sürdürülebilirliği ticaret politikalarının merkezine konumlandırdığını düşündüğümüzde tedarik zincirlerimizdeki KOBİ niteliğinde yardımcı sanayilerimizin AB değer zincirlerindeki entegrasyonu için ESG ilkelerine yönelik raporlamaları ve bu alandaki gelişmelere hızlı adaptasyonları kritik önem arz ediyor.

HALUK KAYABAŞI
Kibar Holding CEO'su ve Sürdürülebilirlik Komitesi Başkanı

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATININ TEMELİ 1992 RİO ZİRVESİNE UZANIYOR

Sosyoekonomik yapısını güçlendirmek ve rekabet gücünü artırmak amacıyla uzun zamandır bölgesel stratejiler geliştiren ve yol haritaları hazırlayarak gerekli alt yapı çalışmalarını sürdüren Avrupa Birliği'nin gündeme taşıdığı Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın temeli 1992 Rio Zirvesine kadar uzanıyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı; 1992 Rio Zirvesi'nin önemli çıktılarından biri olan İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ile başlayan, 1997 Kyoto Protokolü ile devam eden ve 2016 Paris Anlaşması'na kadar uzanan sürecin bir sonucudur. Söz konusu uluslararası anlaşmalara taraf olan Avrupa Birliği ülkeleri, sosyoekonomik yapılarını güçlendirmek ve rekabet güçlerini artırmak amacıyla uzun zamandır bölgesel stratejiler geliştirmekte, yol haritaları hazırlamakta ve gerekli alt yapı çalışmalarını sürdürüyor. Avrupa Birliği'nin 2000 yılında Lizbon Stratejisi'ni kabul etmesiyle başlayan dönüşüm süreci, özellikle 2008 küresel ekonomik krizinden sonra geliştirdiği 'Avrupa 2020 Stratejisi', 'Avrupa 2050 Enerji Yol Haritası', 'Avrupa 2030 İklim ve Enerji Çerçevesi' ile şekillendi. Ekonomisini bilgi ve yenilikçiliğe dayalı sürdürülebilir bir ekonomiye dönüştürmeyi hedefleyen Avrupa Birliği, 2020 Stratejisi ile akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme modelini esas aldı. Bu strateji, 2010 ile 2020 yılları arasında sera gazı emisyonlarının referans yıl kabul edilen 1990 yılına göre yüzde 20 oranında azaltılması, yenilenebilir enerjinin enerji tüketimi içindeki payının yüzde 20'ye çıkartılması ve enerji verimliliğinin de yine yüzde 20 oranında artırılmasını içeriyordu. Uzun vadeli bir plan olarak Avrupa 2050 Enerji Yol Haritası'nda, emisyonların yüzde 80-95 arasında değişen oranlarda azaltılması hedefleniyordu. Avrupa 2030 İklim ve Enerji Çerçevesi'nde, 2030 emisyon azaltım taahhüdü yüzde 40'a ve yenilenebilir enerji payı ile enerji verimliliği hedefi yüzde 27'ye yükseltilmişti. Sonuç olarak Avrupa Yeşil Mutabakatı sürpriz bir plan olarak ortaya çıkmadı, bütün bu gelişmeler çerçevesinde oluştu. Avrupa'da sera gazı emisyonlarının azaltım hedefi; 2030 yılına kadar yüzde 40'tan en az yüzde 50'ye ve 2050 yılına kadar yüzde 80-95 aralığından yüzde 100'e yükseltilerek revize edildi. Avrupa Komisyonu, sıfır emisyon taahhüdünü 2019 yılı sonunda kamuoyuyla paylaştı. 2020 yılı mart ayında da bu taahhüdün yasal dayanağı olan iklim yasasını onayladı.



AVRUPA'NIN İZLEYECEĞİ DIŞ TİCARET POLİTİKASI HENÜZ NETLEŞMEDİ

Avrupa'nın yeşil planı, Türk şirketlerini ve Avrupa'ya ihracat yapan tüm coğrafyalardaki şirketleri yakından ilgilendirmektedir. Söz konusu planın uygulama süreci ve Avrupa'nın izleyeceği dış ticaret politikası henüz netlik kazanmamakla birlikte, gelişmeler iş dünyasını hareketlendirdi. Dönüşümün finansmanı ve yeşil fonlardan yararlanma kriterleri, öncelikli sektörler, ithalatçıların emisyon ticaret sistemine entegrasyonu, karbon sınır vergisi ve karbon sertifikasyonu metodolojisi, elektrikli/hibrit arabaların net pazar hedefi ve alt yapı çalışmalarının hızı, sürdürülebilir yeşil tedarik zincirinin konumlandırılması, Gümrük Birliği ortaklığının revizyonu, Dünya Ticaret Örgütü kurallarıyla uyum ile Paris Anlaşması'nı onaylama ve taahhütleri sağlama şartı gibi konular, sürecin işleyişini belirleyecek.

Şirket ve ülke ekonomilerini önemli derecede ilgilendiren bu düzenlemelerde, ülkelerin



enerji ve çevre politikaları ile teknolojik gelişim ve dijitalleşme stratejileri büyük önem kazanıyor. Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre dünyada karbondioksit emisyonlarının yaklaşık yüzde 80'i enerji sektöründen kaynaklanıyor. Dolayısıyla küresel karbon emisyonu azaltımında enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve karbon yakalama/depolama teknolojileri etkili olacak. Türkiye'de bugüne kadar yapılan düşük karbonlu ekonomiye geçişi destekleyen çalışmalar, fırsat hanemize yazılmış durumda. Yenilenebilir enerji kaynaklarının payının artırılması ve cari açığın azaltılması amacıyla uygulanan destekleme mekanizmaları sonucunda, ülkemizde yenilenebilir kaynaklara dayalı üretim santralleri arttı. Bu da bizi toplam enerji miksi içindeki yenilenebilir enerji payı açısından birçok ülkeye göre avantajlı duruma getirdi.

Düşük karbonlu döngüsel ekonomiye geçiş sadece iklim hedeflerine ulaşmak için bir enerji dönüşümü değildir. Bu insanların yaşam biçimlerini, toplum sosyolojisini, üretim ve imalat yöntemlerini, yatırım kararlarını ve finans araçlarını değiştirecek köklü bir dönüşümü gerektiriyor. Bu dönüşüm; uyum sağlayabilen işletmeler için fırsat, uyum sağlayamayanlar için tehdit olacaktır.

ATILACAK HER ADIM, DÜNYANIN GELECEĞİ İÇİN FIRSAT OLACAK

Her geçen gün etkilerini daha fazla hissetmeye başladığımız iklim değişikliğinin sosyoekonomik ve çevresel boyuttaki tehditleri, karbon nötr ekonomiye dönüşüm sürecindeki olası tehdit unsurlarından çok daha fazla ve yıkıcı niteliktedir. İklim değişikliği ile mücadeleye, doğal kaynakların verimli kullanılmasına ve döngüsel ekonominin desteklenmesine yönelik atılan/atılacak olan tüm adımlar, dünyanın geleceği için fırsat olacak. Kısa vadede bazı sektörlerde, bazı iş kollarında tehdit unsuru olarak görülebilecek birçok gelişme; aslında uzun vadede işletmelerin hayatta kalmasının dayanağını oluşturacak. Her tehdit, içinde fırsat barındırır. Tehdidi fırsata dönüştürmek için anahtar kelime 'sürdürülebilirlik'tir. Ekonomik, çevresel ve sosyal faktörleri kurumsal yönetim ilkeleriyle bütünleştirerek tüm uygulamalarında, faaliyetlerinde ve karar mekanizmalarında dikkate alan işletmeler, fırsat anahtarını ellerine alacaklardır.

Sürdürülebilirlik anlayışının benimsenmesi ve kurumsal yönetime entegrasyonu, karbon nötr döngüsel ekonomiye geçiş modeline uyumu kolaylaştıracaktır. Yeni yatırım fırsatları ve iş imkanlarını da beraberinde getirecektir.

Biz Kibar Grubu olarak en önemli ticaret ortaklarımızdan biri olan Avrupa'nın yeşil dönüşüme hazırlık ve uyum sürecini, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma için önemli bir fırsat olarak görüyoruz. Tüm çalışmalarımızı da bu doğrultuda sürdürüyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜMENİN YAPITAŞI; AR-GE VE İNOVASYON

Teknolojik gelişim, AR-GE ve inovasyonu sürdürülebilir büyümenin yapıtaşı olarak kabul ediyoruz. İklim Değişikliği ile mücadele çalışmalarını, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak gerçekleştiriyoruz. Enerji verimliliğini artırıyor, enerji ve emisyon yoğunluğunu azaltıyor ve yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiyoruz. Üretimden dağıtıma her aşamada faaliyetlerimizin çevreye olumsuz etkilerinin yok edilmesi ya da en aza indirilmesi için gerekli tüm önlemleri alıyoruz. Doğal kaynakları verimli kullanıyor, etkin atık yönetimi ile yeniden kullanımı artırıyor ve çevreci bertaraf yöntemlerini tercih ediyoruz. Çevresel sorunların yarattığı potansiyel tehditleri, çevre dostu teknoloji ve ürünlerle fırsata dönüştürmek için çalışıyoruz. Geliştirdiğimiz enerji ve su kaynaklarını koruma stratejilerimizle ekosistemin korunmasına katkı sağlıyoruz. Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın 'Tarladan-Sofraya' çevre dostu gıda sistemi tasarlamak amacı kapsamında sürdürülebilir gıda üretim sistemleriyle faaliyetlerimize devam ediyoruz. İyi Tarım Uygulamaları, Akıllı Tarım ve çiftçilere yönelik düzenlenen eğitimlerle tarımdan elde edilen verim ve geliri artırıyoruz.

Düşük karbonlu döngüsel ekonomiye geçiş modelinin temelini oluşturan sürdürülebilirlik faaliyetlerimizi, Birleşmiş Milletler 2030 Gündemi ve Grubumuz sürdürülebilirlik ilkelerini esas alarak hazırladığımız 2020-2025 dönemini kapsayan stratejik plan çerçevesinde sürdürüyoruz. İklim değişikliği ile mücadele, döngüsel ekonomi ile AR-GE, inovasyon ve dijitalleşme gibi konuların yer aldığı Grubumuzun '13 Önceliği' altında belirlediğimiz '40 Hedefi', tanımladığımız '99 Performans Göstergesi' ile izliyor ve şeffaf şekilde tüm paydaşlarımızla paylaşıyoruz. Ayrıca her yıl ekonomik, sosyal ve çevresel performansımızı kapsamlı olarak içeren sürdürülebilirlik raporumuzu paydaşlarımıza sunuyoruz. Raporlamayı uluslararası standartlarda, Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative) standardında gerçekleştiriyoruz.



Sınırların ötesindeyiz

@ramdisticaret

RamDisTicaret

RAM Dış Ticaret A.Ş.

Ram



NECAT ALTIN

Zorlu Holding Tekstil Grubu Başkanı

TEKSTİL SEKTÖRÜ;

DÜNYA GENELİNDE TEMEL HAMMADDE VE SU KULLANIMINDA DÖRDÜNCÜ VE SERA GAZI EMİSYONLARI BAKIMINDAN BEŞİNCİ EN ETKİLİ ALANA SAHİP

Avrupa Komisyonu'nun koyduğu iklim hedeflerine uymayan şirketler, Avrupa'ya ihracatta zorlanacak ve 'sınırda karbon vergisi düzenlemesi' uygulaması sebebiyle ciddi maliyetlere katlanmak durumunda kalacak.

Dünya küresel olarak büyük bir dönüşümden geçerken yaşanan pandemi bazı alanlarda bu dönüşümü daha da hızlandırdı. Bunlardan biri dijitalleşme ise diğeri de elbette sürdürülebilirlik. Yaşadıklarımız bize çevresel ve toplumsal konuları doğru bir şekilde yönetmediğimizde başımıza neler gelebileceğini çok acı bir tecrübeyle öğretti. 2016 yılında yayınlanan Birleşmiş Milletler Sürdürebilir Kalkınma Amaçları ile başlayan sürdürülebilirliğin sistem temelli bir dönüşüm olarak ele alınma çabası pandemi ile daha da hızlanacak gibi görünüyor. Bunun en güncel örneklerinden biri de tam da bu döneme denk gelen Avrupa Birliği'nin 2019 yılı sonunda yayınladığı 'Yeşil Mutabakat'...

İklim değişikliği ile mücadele, çevre ve yeşil ekonomi konularındaki dönüştürücü politikalara yer veren Yeşil Mutabakat; temel sistemlerin sürdürülebilirliği destekleyen şekilde yeniden tasarlanmasına ilişkin politika önceliklerini ortaya koyuyor. Bu, orta ve uzun vadede; Avrupa Komisyonu'nun koyduğu iklim hedeflerine uymayan şirketlerin Avrupa'ya ihracatta zorlanacağı ve 'sınırda karbon vergisi düzenlemesi' uygulaması sebebiyle ciddi maliyetlere katlanmak durumunda kalacağı anlamına geliyor.

Özellikle tekstil sektörü bu durumdan en çok etkilenebilecek sektörler arasında yer alıyor. Uludağ İhracatçı Birlikleri tarafından bu konuda yayınlanan rapora göre tekstil sektörü; dünya genelinde temel hammadde ve su kullanımında gıda, barınma ve nakliye sektörlerinin ardından dördüncü ve sera gazı emisyonları bakımından beşinci en etkili alana sahip. Üstelik dünya çapındaki tüm tekstillerin yüzde 1'den daha azının yeni tekstil ürünlerine dönüştürüldüğü tahmin ediliyor. Bu durumda sektörün sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomiyle ciddi bir dönüşüme ihtiyacı olduğu görülüyor.

"ORTA VE UZUN VADEDE; AVRUPA KOMİSYONU'NUN KOYDUĞU İKLİM HEDEFLERİNE UYMAYAN ŞİRKETLERİN AVRUPA'YA İHRACATTA ZORLANACAK VE 'SINIRDA KARBON VERGİSİ DÜZENLEMESİ' UYGULAMASI SEBEBİYLE CİDDİ MALİYETLERE KATLANMAK DURUMUNDA KALACAK."



SEKTÖR OLARAK UYUM MEKANİZMALARI HIZLA SAĞLANMALI

Avrupa Komisyonu, bunun için tekstil sektörüne kapsamlı bir strateji önermeye hazırlanıyor. AB'nin tekstil ürünlerinin yarısından çoğunu ithal ettiğini düşündüğümüzde sektör olarak bu stratejiyi yakından takip etmeli ve uyum mekanizmalarını hızla sağlamalıyız. Türkiye'de, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi tekstil üreticilerinin ağırlıklı olarak KOBİ'lerden oluştuğunu düşündüğümüzde; tüm paydaşlarımızı eşgüdüm halinde bu sürece dahil etmemiz kritik bir önem taşıyor. Bunun için sürdürülebilirliği bir iş yapış biçimi haline getirecek mekanizmaları geliştirmek durumundayız. Bunun için hammaddeden üretime, ürünlerden satış ve pazarlamaya kadar tüm değer zincirini sürdürülebilirlik temelinde yeniden tasarlamalıyız. AR-GE ve inovasyon ile ürünlerimizi sürdürülebilirlik odaklı olarak geliştirirken yeniden kullanım ve geri dönüşüme uyumlu hale getirmeliyiz. Sadece ürünleri değil tüm süreçleri döngüsel ekonomiye uyumlu olacak şekilde yeniden tasarlamalı, buna uygun mekanizmalar geliştirmeliyiz.

Türkiye tekstil sektörü oldukça köklü, deneyimli ve AB pazarının en önemli tedarikçilerinden biri olarak bunu başarabilecek potansiyele sahip. Bunun en güzel örneklerinden biri de Zorlu Holding Tekstil Grubu... Bugün Akıllı Hayat 2030 stratejisi ile sürdürülebilirliği bir iş yapış biçimi haline getirmiş durumdayız. Hâlihazırda ciromuzun yaklaşık yüzde 20'sini oluşturan sürdürülebilir tekstilin ciromuzdaki payını 2025 yılında yüzde 50'ye yükseltmeyi hedefliyoruz. Bu konuda tüm paydaşlarımız ve sektör temsilcileriyle deneyimlerimizi paylaşmaya hazırız. Sektörümüzde bu dönüşümü sağladığımızda kazanan hepimiz olacağız; Çin başta olmak üzere birçok rakibimize karşı AB pazarında büyük bir rekabet avantajı sağlayabileceğiz.



ENİS TURAN ERDOĞAN

VESTEL Şirketler Grubu İcra Kurulu Başkanı

EN BÜYÜK DÖNÜŞÜM ELEKTRONİK VE PLASTİK SANAYİLERİNDE BEKLENİYOR

Mutabakatın merkezinde yer alan AB'nin yeni sanayi stratejisine bakıldığında; sanayinin daha temiz, döngüsel ve dijital olması gerektiği vurgulanırken, en büyük dönüşümün enerji ve ham madde kullanımının yüksek olduğu elektronik ve plastik sanayilerinde olması bekleniyor.

Avrupa Birliği tarafından 2019 yılında kabul edilen Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı AB ülkeleri ve bizim gibi çevre ülkeleri için yeni bir yol haritası olarak değerlendirebiliriz. Bu mutabakatla hem iklim ve sürdürülebilirlik konularında hem de üretim süreçlerinde değişim-gelişim hedefleniyor. Mutabakatı sadece yaşadığımız iklim kriziyle mücadele konusunda bir hareket olarak görmek eksik olur. Özellikle ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler için daha fazla önem taşımaktadır. Bu

süreçte Türkiye'nin iklim krizine adapte bir şekilde büyüme gerçekleştirebilmesi için temiz teknoloji, enerji, finansman ve sanayi kollarında çeşitli aksiyonlar alması gerekiyor. Türkiye'nin AB ülkeleri ile olan ilişkisi, önümüzdeki dönemde belirlenen politikalar doğrultusunda netleşecektir. Ülkemizin hali hazırda gerçekleştirdiği düşük karbon ayak izli üretimi ile diğer üretici ülkeler karşında avantaj sağlayacağını düşünüyorum. Bu avantajla sanayimiz, AB ülkelerine daha kolay ihracat yapacak, ülke ekonomisinin gelişimine katkı sağlamaya devam edecek. Öte yandan AB, bu tarz anlaşmalar çerçevesinde bazı ek vergiler getirerek, gelişmekte olan ülkelerden yapılan ithalattan bir fon yaratma gayretindedir. Bu kapsamda biz ihracatçı firmalar hızlı bir şekilde bu dönüşüme ayak uydururken bir yandan da AB fonlarını ülkemize getirmek için sektörel çalışmalar yapmalıyız. Yaşanacak değişim sürecini ancak bu şekilde fırsata çevirebiliriz.

Mutabakatın merkezinde yer alan AB'nin yeni sanayi stratejisine baktığımızda ise sanayinin daha temiz, döngüsel ve dijital olması gerektiği vurgulanırken, en büyük dönüşümün enerji ve ham madde kullanımının yüksek olduğu elektronik ve plastik sanayilerinde olacağını görüyoruz. Bu çerçevede yüzde 100 yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, çevre dostu teknolojilere yatırım yapılması ve sanayide inovasyon ana başlıklar olarak karşımıza çıkıyor.

AB Döngüsel Ekonomi Aksiyon Planı çerçevesinde yeniden kullanım, tamir edilebilirlik ve geri kazanıma dikkat çekilirken, dijitalleşme yoluyla sanayide ham madde kullanımının optimize edilmesi, hava ve su kirliliğinin takip edilmesi hedefleniyor. Elektronik cihazların daha sürdürülebilir olmaları için ise verimlilik, dayanıklılık konularında teknolojik inovasyonların desteğine ihtiyaç duyuluyor.

"AB DÖNGÜSEL EKONOMİ AKSİYON PLANI ÇERÇEVESİNDE YENİDEN KULLANIM, TAMİR EDİLEBİLİRLİK VE GERİ KAZANIMA DİKKAT ÇEKİLİRKEN, DİJİTALLEŞME YOLUYLA SANAYİDE HAM MADDE KULLANIMININ OPTİMİZE EDİLMESİ, HAVA VE SU KİRLİLİĞİNİN TAKİP EDİLMESİ HEDEFLENİYOR."

VESTEL'DE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Vestel olarak Zorlu Holding'in Akıllı Hayat 2030 sürdürülebilirlik stratejisi doğrultusunda 2016 yılından beri karbon ayak izini azaltmak için çeşitli çalışmalar yürütüyoruz. Karbon ayak izimizi ISO 14064 standartlarına göre hesaplayıp, tarafsız akredite kuruluşlara doğrulatıyor ve şeffaf bir şekilde CDP (Carbon Disclosure Project/Karbon Saydamlık Projesi) raporlamalarımızı gerçekleştiriyoruz.

En iyi teknolojileri kullanarak fosil yakıt kullanımını sıfırlamayı, üretimimizin her aşamasında elektrik kullanımını minimuma indirmeyi hedeflemekteyiz. Yalnızca 2020 yılı içindeki enerji verimliliği çalışmalarımız sayesinde toplam 11.494.541 kWh elektrik enerjisi tasarrufu sağlamayı başardık. Sadece üretim aşamalarımızda değil, son tüketicilere ulaşan ürünlerimizin de oluşturduğu karbon ayak izini dikkate alıyoruz. Bu doğrultuda Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarını aralıksız sürdürerek, çevre etkileri azaltılmış, doğa dostu ve yüksek tasarruflu ürünler geliştiriyor ve ürün gamımızın çoğunluğunu yüksek enerji verimliliğine sahip çevreci ürünlerden oluşturuyoruz. Vestel olarak uluslararası kuruluşlardan onaylı en az su ve enerji tüketimi gerçekleştiren dünya rekoruna sahip ürünlerin sahibi olmanın da gururunu yaşıyoruz. Yeşil Mutabakat'ın hayatımıza girmesiyle birlikte sektör olarak üzerimize düşeni yapmak için çalışmalara başladık. 2021 sonuna kadar bu çalışmaları tamamlayarak, küresel sıcaklık artışının 1,5 C'nin altında kalması için SBT (Science Base Target) bünyesinde Bilime Dayalı bir hedef belirleyeceğiz. Döngüsel ekonomi kapsamında ise 2019 yılından bu yana merkezi onarım ve geri kazanım birimlerimizde; hurda ürün sökümü ve arızalı malzeme onarımı yapmaktayız. İş Dünyası Plastik Girişimi kapsamında taahhüt vererek, plastik sektöründe döngüsel ekonomiyi ve plastik miktarlarının azaltılmasını ele alan çalışmalar gerçekleştiriyoruz.



AHMET ÇELEBİ
Elektronik Cihazlar İmalatçıları Derneği
(ECID) Genel Sekreteri

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI'NA UYUM İÇİN DİJİTAL DÖNÜŞÜM ŞART

Avrupa Yeşil Mutabakatı, önümüzdeki yıllarda imalat sanayisinden tarıma, enerjiden ulaştırmaya, sağlıktan finansa, eğitimden ticarete AB'nin birçok alandaki politikalarını, yürürlükteki yasal düzenlemelerini ve standartlarını yeni baştan gözden geçirmesini gerektirecek.

Dünya Gayri Safi Hasılası son 50 yılda 5 kat büyüdü. Hiç şüphesiz, sanayileşme sayesinde gerçekleşen bu ekonomik büyümenin itici gücü fosil yakıtlar oldu. Ancak fosil yakıtlardan kaynaklanan sera gazı salınımının yol açtığı iklim değişikliği, yeryüzündeki tüm canlıları tehdit etmeye başladı. İklim değişikliği yanında hava, su ve toprak kirlenmekte, ormanlar yok olmakta, doğal kaynaklar tükenmekte, biyolojik çeşitlilik azalmaktadır. Eko-sistemi tahrip eden bu tarz bir büyümenin artık sürdürülebilir olmadığı açıktır.

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu bu çevresel tehditlere cevap vermek için harekete geçerek, 11 Aralık 2019 tarihinde karbon nötr bir kıta olma hedefini içeren Yeşil Mutabakat'ı açıkladı. Yeşil Mutabakat ile Avrupa 2050 yılına kadar net sera gazı salınımını sıfırlayacağını dünyaya ilan etmiş bulunuyor. Bir başka ifade ile AB, önümüzdeki otuz yıl içinde sera gazı salınımına yol açmaksızın büyüyebilen bir ekonomi haline geleceğini taahhüt ediyor. Yeşil Mutabakat'ı iklim değişikliğine, çevrenin kirlenmesine, tükenen doğal kaynaklara ve biyolojik çeşitliliğin azalmasına karşı, Avrupa ekonomisini sürdürülebilir geleceğe taşımanın yol haritası olarak görebiliriz.

Açıklanan Yeşil Mutabakat önümüzdeki yıllarda imalat sanayisinden tarıma, enerjiden ulaştırmaya, sağlıktan finansa, eğitimden ticarete AB'nin birçok alandaki politikalarını, yürürlükteki yasal düzenlemelerini ve standartlarını yeni baştan gözden geçirmesini gerektirecek. AB'de 'sınırda karbon düzenleme mekanizması' ile ithalatta karbon vergisi uygulamasının hayata geçirilmesi ve bu verginin eşyanın karbon içeriğinin dikkate alınarak belirlenmesi gündeme gelecek. Karbon ayak izini azaltmaya yönelik önlemler çerçevesinde AB'de birçok çözüm önerisi değişik yönleri ile tartışılıyor. Bir eşyadaki karbon içeriğinin nasıl hesaplanacağı ve uygulamaların nasıl olacağı konusunda belirsizlikler bulunmakla birlikte, alınacak önlemlerin mevcut üretim ve değer zinciri yapısı içinde ürün maliyetlerini artıracağı kesin. Konu çok yönlü ve karmaşıktır. 2021 yılında AB çapında, kamudan, endüstriden ve STK'lardan paydaşların katılımı ile politikalar ve eylem planları üzerinde yoğun çalışmalar devam edecek. Yeşil Mutabakat çerçevesinde alınacak önlemlerin Dünya Ticaret Örgütü kurallarına göre tasarımı konuşulmakla birlikte dış ticarette tarife dışı engel olarak kullanılması riski vardır.



İhracatının yüzde 90'dan fazlası mamul mallardan oluşan Türkiye, bu ihracatın da büyük bir kısmını AB pazarına yapıyor. Bu yüzden AB'nin Yeşil Mutabakat çerçevesinde izleyeceği politikalar ve atacağı adımlar imalat sanayimizi yakından ilgilendiriyor. Türk sanayi, imal edilen malların tasarım, üretim ve tedarik zincirinden nihai müşteride kullanım ömrünü tamamlayıncaya kadar geçen tüm yaşam döngüsünü gözden geçirmeyi gerektirecek bir meydan okuma ile karşı karşıyadır. Üretiminin yüzde 80'ini ihraç eden ve bu ihracatın yüzde 90'dan fazlasını AB pazarına yapan televizyon sektörü de bu değişime ayak uydurmak zorunda... Türk elektrik ve elektronik imalat sanayi öncü bir yaklaşımla karbon ayak izini küçültücü adımları atmaya başladı. Rekabetçiliğin korunması

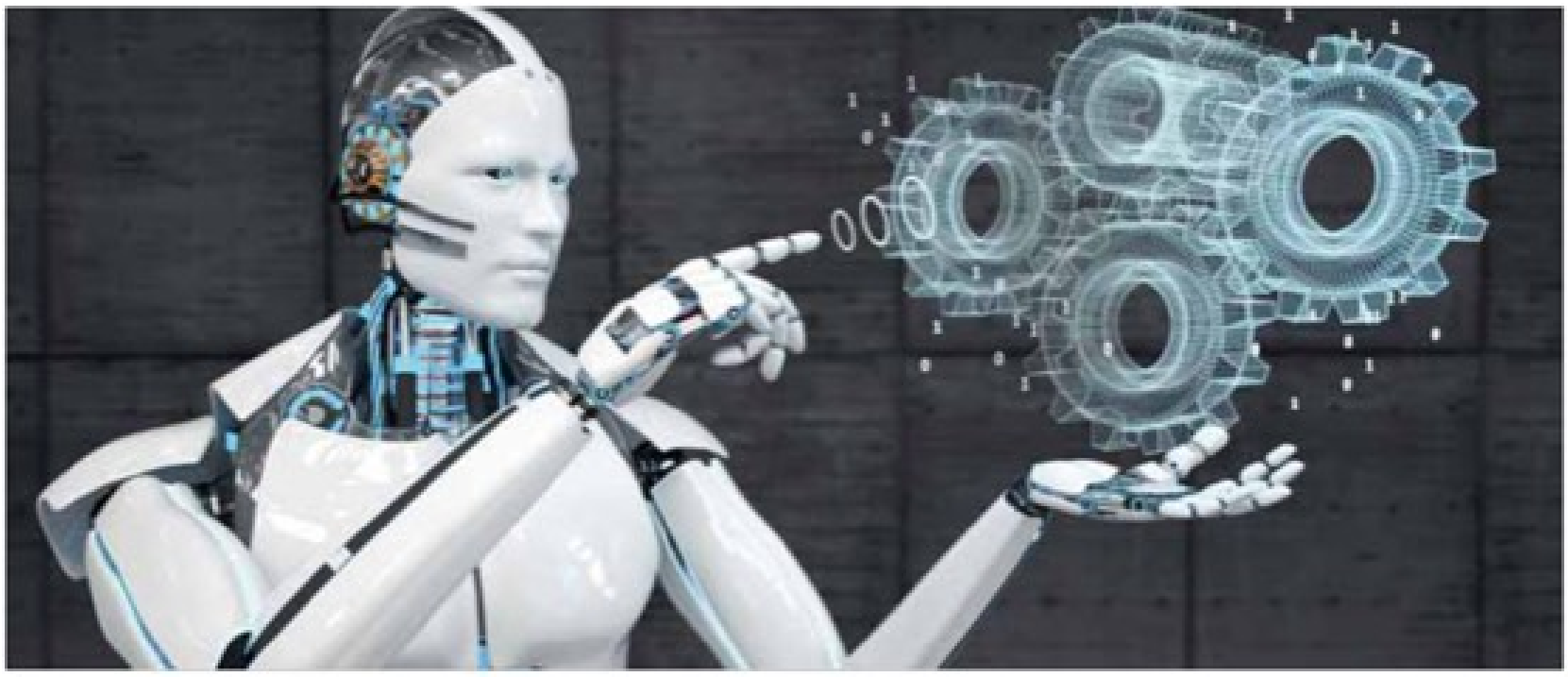

ve geliştirilmesi için Yeşil Mutabakat'ın AB ticaret politikalarına ve yasal düzenlemelerine yansımaları, bunun Türk sanayine ve ihracatına muhtemel etkileri hem kamu hem özel sektör tarafından yakından takip ediliyor. Ancak Yeşil Mutabakat'ın tehditler içeren bu yönü madalyonun bir tarafıdır.

YEŞİL MUTABAKAT, TÜRK İMALAT SANAYİNE FIRSATLAR SUNUYOR

Yeşil Mutabakat ile tetiklenen değişim, Türk imalat sanayisi açısından ciddi tehditler içeriyor gibi gözükse de aslında büyük fırsatlara kapı aralıyor. Ekonomik büyüme için yeni iş alanlarının açılmasına, yeni ürünler, hizmetler, pazarlar ve iş modellerinin doğmasına imkan yaratıyor. Madalyonun gözden kaçırılmaması ve esas odaklanılması gereken tarafı ise burasıdır.

Dünya, dijitalleşme yolu ile verimlilik artışı ve esnek üretime odaklanan dördüncü sanayi devriminin bir sonraki aşamasının, beşinci sanayi devriminin eşiğindedir. Beşinci sanayi devrimi sürdürülebilir (sustainable), insanı merkeze koyan (human-centric) ve Covid-19 salgını gibi tedarik zincirini ve üretimi kesintiye uğratan kriz durumları karşında çabuk toparlanabilen (resilient) bir büyüme modelini hedefliyor. Beşinci sanayi devriminde sadece hissedarlar için değer yaratan bir yaklaşım yerine çevre, çalışanlar, tüketiciler ve tüm toplum için değer yaratan kapsayıcı bir yaklaşım söz konusu olacak. Avrupa, bu devrimi destekleyen, veri işleme, yapay zeka, nesnelerin interneti ve siber güvenlik gibi dijital teknoloji alanlarında yoğun bir şekilde çalışıyor.

Dijital teknolojiler ekonomiyi ve toplumu dönüştürerek insanların günlük yaşamlarını ve tüm sektörlerde iş yapış tarzını değiştiriyor. Veri, bu dönüşümün merkezindedir. Bireylerin sürekli artan miktarda veri üreteceği bir toplumda, verilerin toplanması, koruması ve kullanılmasının belirli değerlere ve ilkelere göre yapılması büyük önem kazandı.

"YEŞİL MUTABAKAT İLE TETİKLENEN DEĞİŞİM, TÜRK İMALAT SANAYİSİ AÇISINDAN CİDDİ TEHDİTLER İÇERİYOR GİBİ GÖZÜKSE DE ASLINDA BÜYÜK FIRSATLARA KAPI ARALIYOR. EKONOMİK BÜYÜME İÇİN YENİ İŞ ALANLARININ AÇILMASINA, YENİ ÜRÜNLER, HİZMETLER, PAZARLAR VE İŞ MODELLERİNİN DOĞMASINA İMKAN YARATIYOR."

AB, Covid-19 salgınından dolayı 750 milyar euro tutarında bir kurtarma paketi devreye aldı. Bu paketin en az yüzde 20'si dijital dönüşüm planını finanse etmede kullanılacak. Bu, Avrupa'nın şimdiye kadar gördüğü en büyük dijital yatırım planıdır. Bu plan kapsamında çalışanların dijital dönüşüm için ihtiyaç duydukları temel becerilere kavuşması sağlanacak, verileri toplamak, depolamak ve yönetmek için güvenlik, gizlilik ve veri taşınabilirliğine öncelik veren yüksek standartlarda bir Avrupa bulut bilişim altyapısı oluşturulacak. Aynı zamanda işletmelerin ihtiyaç duydukları dijital çözümleri bulabilecekleri dijital inovasyon merkezlerinin kurulması ve genişletilmesi desteklenecek. Bu merkezler ile geleneksel endüstrilerin veri ve yapay zeka kullanır hale gelmeleri sağlanacak. Ayrıca, AB güvenli

ve yüksek hızlı 5G ve 6G iletişim altyapısını yaygınlaştırmaya odaklandı.

DİJİTAL TEKNOLOJİLER, TEHDİTLERİ FIRSATA ÇEVİREBİLİR

Ülke olarak bu süreçte tehditleri fırsata dönüştürebilmek için dijital teknolojilerin desteklediği dijital üretim, dijital sağlık, dijital finans, otonom sürüş, akıllı binalar, akıllı şehirler, sürdürülebilir iş ve yaşam alanlarında çözümler üretmek durumundayız. Bütün bu alanlardaki dijital dönüşüm KOBİ'ler dahil mevcut firmalar ve yeni girişimciler için sınırsız iş ve yatırım fırsatları sunuyor. Örneğin, yapay zeka ve nesnelerin internetini (IoT) kullanan enerji yönetim sistemleri ile fabrikaların enerji tüketimi azaltılabilir ve karbon ayak izi küçültülebilir veya IoT ile desteklenen önleyici bakım uygulamaları ile fabrikaların yüksek verimlilikte çalışması sağlanabilir. AB'de enerji tüketiminin yüzde 40'ının binalar tarafından yapıldığı, sera gazı salınımının yüzde 36'sının binaların enerji tüketimlerinden kaynaklandığı hesaplandı. Binaların otomasyonunun ve bu binalarda kullanılan ürünlerin enerji verimli hale getirilmesinin sera gazı salınımı yüzde 30 azaltacağı, binaların ve şehirlerin dijital dönüşümünün Avrupa'nın iklim hedeflerini gerçekleştirmede anahtar rol oynayacağı öngörülüyor. 2025 yılına kadar dijital teknolojilerin desteği ile küresel çapta sera gazı salınımını 26 milyar ton azaltmak mümkün... Ulaşım sektörü, AB'deki sera gazı salınımının dörtte birinden sorumludur. 2050 yılı karbon nötr olma hedefine ulaşmak için AB'de ulaşım kaynaklı salınımın yüzde 90 azaltılması gerekiyor. Yenilenebilir enerjiye geçiş, yenilenebilir enerji kaynaklarının diğer tüm sektörlerdeki enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik çözümleri ile entegrasyonu Yeşil Mutabakat ile ortaya konulan hedeflerin gerçekleştirilmesine yardımcı olacak. Diğer yandan, AB'de daha iyi veri kullanımı ile rekabet gücünü artırmanın yanı sıra kamu hizmetlerinin dijital dönüşümü ile bu alanda da iyileştirmeler yapılması amaçlanıyor. Tüm AB üyesi ülkelerde 2030 yılına kadar temel kamu hizmetlerinin tamamının çevrimiçi olarak verilmesi planlanıyor. Böylelikle AB Tek Pazarı genelinde veri ekonomisine kapsamlı bir geçiş hedefliyor.

Ülke olarak öncü bir yaklaşım benimseyerek, iklim değişikliği ve çevre ile ilgili tehditleri nasıl fırsata dönüştürebileceğimize odaklanmalıyız. Geleneksel yaklaşımlar, Yeşil Mutabakat ile öngörülen hedeflere ulaşmada yeterli olmayacak. Türk ekonomisini sürdürülebilir yapabilmek için tüm



sektörlerde dijital dönüşümüne öncelik vermeliyiz. Türk ekonomisini sürdürülebilir yapmanın ve karbon ayak izini azaltmanın yolu başta imalat sanayi olmak üzere tüm sektörlerde dijital teknolojilerin bir manivela olarak kullanılmasından ve dijital dönüşümden geçiyor. Bu bakımdan Yeşil Mutabakat, Türk ekonomisinin yüksek katma değerli bir yapıya dönüşümü için geniş imkanlar sunuyor.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR YERİNE GETİRİLMELİ

Ancak, dijital dönüşümün başarıya ulaşması bazı temel koşulların zaman geçirmeksizin yerine getirilmesine bağlı:

• Yapay zeka, nesnelerin interneti, veri analitiği, büyük veri, bulut bilişim, kuantum, robotik, sanal gerçeklik, hızlı internet (5G, 6G) gibi dijital dönüşümü destekleyen kritik teknolojilerdeki yetkinliklerimizi geliştirmek, araştırma ve inovasyonu desteklemek durumundayız. Dijitalleşmeyi destekleyen bu teknolojilerin bazılarının ülkede geliştirilmesi için finansmanı önemlidir. Bu çerçevede üniversiteler ve kamu



tarafından yapılan araştırma ile endüstri arasında bilgi transferinin teşvik edilmesine büyük önem verilmelidir. Başta KOBİ'ler olmak üzere Türk şirketlerinin uluslararası rekabetçiliğini sürdürebilmesi için bu teknolojileri yaygın bir şekilde kullanır ve onlarla çözüm üretir hale gelmeleri gerekiyor.

• Dijital dönüşüm bağlanabilirlik demektir. Dijital dönüşümde başarıyı hızlı ve güvenli iletişim altyapısı belirleyecek. Halihazırda 5G/6G, hızlı ve yüksek kaliteli iletişim altyapısını destekleyen en önemli teknolojilerdir. 5G/6G iletişim altyapısının yaygınlaştırılmasında öncü ülkelerden birisi olmalıyız.

• Dijital dönüşümün ve Yeşil Mutabakat kapsamında öngörülen iddialı hedeflerin gerçekleştirilmesi, dijital teknolojilerin geliştirilmesi yanında, bu teknolojilere güven duyulmasına, bireylerin, firmaların ve kurumların siber tehditlerden korunmasına bağlıdır. İletişim ağı ve bilgi sistemlerinin, çevrimiçi çalışan cihazların güvenliğinin sağlanması, siber saldırılara karşı mukavemetinin artırılması en önemli önceliklerden birisi olmalıdır.

• Verinin korunması, çevrimiçi toplum ve ekonominin sorunsuz işlemesi için önemlidir. Veri koruma için Avrupa Birliği, 25 Mayıs 2018 tarihinde Genel Veri Koruma Yönetmeliği'ni (General Data Protection Regulation-GDPR) yürürlüğe koydu. Japonya, Kanada, İsviçre, Yeni Zelanda ve İsrail gibi dünyadaki birçok ülke verinin korunması ile ilgili ulusal düzenlemelerini Avrupa Birliği'nin bu Yönetmeliğini esas alarak yaptı. Türkiye, Gümrük Birliği üyesidir. Türkiye'nin Avrupa Dijital Tek Pazarı'nın bir parçası olması ve dijital dönüşümün sunduğu fırsatlardan yararlanabilmesi için malların serbest dolaşımında olduğu gibi verinin serbest dolaşımı önündeki engelleri de ortadan kaldırması gerekiyor. Veri akışının önündeki engellerin kaldırılabilmesi için her şeyden önce Türkiye'nin veri gizliliği ilkelerini AB Genel Veri Koruma Yönetmeliği ile uyumlu hale getirmesi gerekiyor

• Dijital dönüşümde iyi eğitim almış bilişim uzmanlarına ihtiyaç var. Ayrıca nüfusun büyük bir kısmına yeniden eğitim verilmesi ve yeni beceriler kazandırılması gerekiyor. Dijital dönüşüm için gerekli her seviyeden yeterli sayıda bilişim uzmanını yetiştirmek ve nüfusumuzun en az yüzde 70'ine temel dijital beceriler kazandırmak zorundayız.

• Dijital dönüşüm projelerinin desteklenmesi ve finanse edilmesine öncelik vermeliyiz.

İklim değişikliği, artan çevre kirliliği ve azalan doğal kaynaklar, tüm dünya için varoluşsal ve sınır tanımayan bir tehdit haline geldi. Bu tehdit ile baş edebilmenin ve onu fırsata dönüştürmenin yolu dijital teknolojileri etkili ve akıllı bir şekilde kullanmaktan geçiyor. Dijital teknolojilerin desteklediği çözümlerle enerji ve kaynak kullanım verimliliğini iyileştirmek, sera gazı salınımını ve çevre kirliliğini azaltarak döngüsel ekonomide devrim yapmak mümkün. Dijital dönüşüm daha az kaynak tüketerek daha fazla mal ve hizmet üretimi, yüksek verimlilik ve rekabetçilik anlamına geliyor. Yeşil Mutabakat'a uyum sağlamak oyunun kurallarını değiştirmeyi ve mevcut iş yapış tarzımıza meydan okumayı gerektiriyor. İklim değişikliği ile baş edebilmek için dijital dönüşümü esas alan yeni bir büyüme stratejisine ihtiyacımız var. Sürdürebilir büyümeyi ekonomik politikanın merkezine koymalıyız. Rekabette şansımızı dijital dönüşümü ne kadar başarı ile hayata geçirdiğimiz belirleyecek. AB Endüstri Stratejisi'nde ikiz dönüşüm olarak adlandırılan yeşil dönüşümü ve dijital dönüşümü beraberce ilerleyecek bir süreç olarak yönetmek ve Yeşil Mutabakat hedeflerine ulaşmak için dijital dönüşümün potansiyelini kullanmak zorundayız.

ZEKİ SARIBEKİR

Sarten Ambalaj ve Ambalaj Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

AMBALAJ SEKTÖRÜNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR BAKIŞ AÇISI

Döngüsel ekonomiye katkının ve sıfır atık yaklaşımının devamı için en önemli yapı taşlarından biri olan ambalajların sorumlu tüketimi ve geri dönüşümü, sıfır atık çerçevesinde dönüştürücü bir rol oynuyor.

Sektörün gelişmesini sağlayan tüm özellikler aynı zamanda sektör üzerinde değişim gücüne de sahiptir. 2020 yılı pandemi etkisi ile sektör için olağanüstü gündemlerin yılı olsa da sürdürülebilirlik konusu ve özellikle sektörün olumsuz çevresel etkisini minimize etme çabası her daim önemini koruyor.

Self servis ve perakende satış sistemlerinin gelişmesi ile artan tüketici talebinin yanı sıra artan tüketici bilinci ve farklılaşan tüketici beklentilerinin sektör üzerinde dönüştürücü bir etkisi bulunuyor. Bu çerçevede, sürdürülebilir ürünlere olan ilgi ve talep de giderek artıyor ve bu trende uyum sağlayamayan şirketler kulvar dışı kalma riski ile karşı karşıya kalabiliyor. Günümüzde tüketicilerin 'sürdürülebilir ürün sepetleri'ne, özetle organik ve sürdürülebilir ürünlere olan talepleri artmış ve tüketiciler bu ürünlere daha fazla para ödemeyi kabul etmeye hazır hale gelmiştir. Ambalaj sektörünün doğrudan müşterisi olan tüm diğer sektör ve şirketler nihai kullanıcının bu ilgisine cevap vermek adına ambalaj sektöründen belirli taleplerde bulunuyor. Bu durumda raflara bu özellikte daha fazla ürün koyulmasını, böylece ambalaj sektörünün de sürdürülebilir ambalaj yönünde kendini geliştirmesini teşvik ediyorlar. Diğer yandan özellikle tek kullanımlık ambalaj üzerinde oluşan hem yasal düzenlemeler hem de toplum bilinci doğrudan tüketici ambalajları üzerinde önemli bir etkiye sahip. Yasa koyucuların aldığı önlemlerin yanı sıra hızlı tüketim ürünleri sektörü şirketleri ve perakendeciler, hem ambalajlarının sürdürülebilirliğini iyileştirmek hem de paketleme sistemlerini temelde yeniden düşünmek için proaktif olarak inisiyatif alıyorlar. Bu durum sektörde doğru hamleler yapmayanlar için bir risk teşkil etse de doğru odaklanma ve inovasyon yeteneklerine sahip şirketler için önemli bir fırsat yaratıyor. Ülkemizde de özellikle plastik kullanımına ilişkin adımlar atılıyor. Global Compact, Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) ve TÜSİAD ortaklığı ile kurulan 'İş Dünyası Plastik Girişimi' örnek inisiyatiflerden biridir. Türkiye'de plastik kirliliği ile mücadele etmek amacıyla oluşturulan bu girişim ile özel sektörün plastik kullanımına yönelik taahhüt oluşturmalarını teşvik etmek ve şeffaf bir şekilde taahhütlerini yıllık olarak raporlamalarını sağlamak amaçlanıyor. Girişim'e destek olacağını açıklayan 26 şirket, 2021 yılına kadar plastik kapsamında taahhütlerini oluşturacaklarını açıkladılar.



AMBALAJIN GERİ DÖNÜŞÜYLE İLE ENERJİ TASARRUFU MÜMKÜN

Aynı zamanda hem küresel boyutta ve hem ülkemizde önemli atılımlar yapılan atık konusu da sektörü doğrudan etkiliyor. 2017 yılında, ülkemizde israfın önlenmesi, doğal kaynaklarımızın daha verimli kullanılması, atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrılarak geri dönüşüme kazandırılması noktasında mevcut sistemi daha düzenli, sistemli ve uygulanabilir bir temele oturtmak amacıyla Sıfır Atık Projesi başlatıldı. Döngüsel ekonomiye katkının ve sıfır atık yaklaşımının devamı için en önemli



yapı taşlarından biri olan ambalajların sorumlu tüketimi ve geri dönüşümü ise sıfır atık çerçevesinde dönüştürücü bir rol oynuyor. Neredeyse her türlü ambalajın geri dönüşümü sayesinde önemli bir enerji ve kaynak tasarrufu sağlamak mümkün...

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANLAYIŞI VE ÖNCELİKLENDİRME ANALİZİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Sarten Ambalaj olarak sürekli gelişen teknolojimiz, eğitimli ve deneyimli kadromuzla kaliteli, hızlı, uygun fiyatlı, çevreci ambalaj çözümleri yaratmak ve bizimle çalışan tüm paydaşlarımıza değer katmak için varız. Şirket stratejimiz, değerlerimiz ve misyonumuz ile entegre ederek dört ana tema üzerine yerleştirdiğimiz sürdürülebilirlik anlayışımız da bu varoluş misyonumuz ile paralel bir şekilde ilerliyor. Bu bağlamda hem sürdürülebilirlik stratejimizi şekillendirmek ve hem de uygun olan önceliklerimizi belirlemek adına bir önceliklendirme analizi gerçekleştirdik. Yaptığımız bu kapsamlı analiz sayesinde ilk sürdürülebilirlik raporumuzun oluşumuna katkı sağladığımız gibi sürdürülebilirlik alanında odaklarımızı belirleme ve paydaşlarımızın beklentilerini anlayıp bunlara en doğru cevabı verebilme adına önemli bir fırsat yakaladık.

DÖNGÜSEL EKONOMİYE KATKININ VE SIFIR ATIK YAKLAŞIMININ DEVAMI İÇİN EN ÖNEMLİ YAPI TAŞLARINDAN BİRİ OLAN AMBALAJLARIN SORUMLU TÜKETİMİ VE GERİ DÖNÜŞÜMÜ İSE SIFIR ATIK ÇERÇEVESİNDE DÖNÜŞTÜRÜCÜ BİR ROL OYNUYOR.

Çevresel, sosyal, ekonomik önceliklerimizi belirlerken analizimizi desteklemesi adına birçok değerlendirmede bulunduk. İlk olarak kapsamlı bir dış çevre analizi gerçekleştirdik. Bu çerçevede, sektörün sürdürülebilirlik kapsamında karşısına çıkan zorluk ve

fırsatların neler olduğunu, bu kapsamda sektörün nasıl yönlendiğini, yasal ve toplumsal değişikliklerden nasıl etkilendiğini anlamaya çalıştık. Özellikle yasal düzenlemeler anlamında ihracat alanımız içerisinde olan Avrupa ülkelerinin başı çektiği çevresel ve sosyal zorunluluklara uyum sağlamak ve stratejimizi bu boyutta geliştirmek önceliklerimizden biri oldu. Örneğin, Avrupa Birliği tarafından 2019 yılında yayınlanan 'Avrupa Yeşil Mutabakatı' ile Avrupa Birliği (AB) sanayisinin 2050 yılına kadar dönüşümünü ve karbonsuz ekonomiye geçişinin tamamlanmasını öngören yeni bir strateji ortaya konuldu. Bu kapsamda AB'ye ihracat yapan sektör ve şirketlerin önünde karbon sınırı ve karbon vergisi gibi riskler beliriyor. Araştırmalarımız sırasında aynı zamanda sürdürülebilir ürünlere olan tüketici talebinin yukarıya doğru bir ivme kazandığını gördük. Bu sebeple Sarten Ambalaj olarak bu gibi gelişmelerin çıktılarını öncelikli konularımızı belirlerken hesaba kattık ve bu kapsamda karbon ayak izi, geri dönüşüm, döngüsel ekonomi, atık yönetimi, sürdürülebilir ve inovatif ürünler gibi konuları öncelikli konularımız arasına aldık. Aynı zamanda analizimiz boyunca küresel ve ulusal boyutta sektör aktörlerinin sürdürülebilirlik önceliklerini taradık ve hem sektörde bu alanda ön plana çıkan uluslararası iyi örneklerden ilham aldık hem de dışarıda bırakmadığımız bir konu olup olmadığı konusunda emin olduk. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve SASB gibi öne çıkan sürdürülebilirlik inisiyatiflerini değerlendirdik. SASB Materiality Map aracı ile sektörümüzün öncelikleri arasında olması gereken konuları çıkardık ve bu kapsamda yine atık yönetimi, ürün kalitesi ve güvenliği,

"AB'YE İHRACAT YAPAN SEKTÖR VE ŞİRKETLERİN ÖNÜNDE KARBON SINIRI VE KARBON VERGİSİ GİBİ RİSKLER BELİRİYOR. ARAŞTIRMALARIMIZ SIRASINDA AYNI ZAMANDA SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRÜNLERE OLAN TÜKETİCİ TALEBİNİN YUKARIYA DOĞRU BİR İVME KAZANDIĞINI GÖRDÜK."



tedarik zinciri ve yenilikçi ürün gamı gibi konuları öncelikli konular listemize dahil ettik. Önceliklendirme analizimizin diğer adımlarında şirket değerleri, stratejisi ve yapmış olduğumuz dış çevre analizine uygun bir şekilde hazırladığımız öncelikli konular listemiz üzerinden hem dış hem de iç paydaşlarımızın önceliklerini anlamayı hedefledik. Bu kapsamda, listemizdeki önceliklerin bizler için ne anlama geldiğini de belirterek bir anket oluşturduk ve ilk olarak belirlediğimiz öncelikli dış paydaşlarımız ile paylaştık.
Bu paylaşımdan önce ise şirketin yönetim kurulu, üst yönetim ve departman temsilcilerinin katılımı ile öncelikli paydaşlarımızı belirledik. Ulusal ve uluslararası pazardaki müşterilerimiz, tedarikçilerimiz, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve diğer eğitim kurumları ile finansal kurumlar öncelikli dış paydaşlarımız olarak belirlenirken; çalışanlarımız ve üst yönetimimiz de öncelikli iç paydaşlarımız olarak belirlendi. Bu çerçevede ilgili paydaş gruplarında temsilcilere gönderdiğimiz online anketimiz sonucunda paydaş önceliklerini ve beklentilerini anlayıp önceliklendirme analizimize entegre ettik.
Tüm bu çalışmaların sonucunda 'Çevreyi Koruma Bilinci', 'Öncü ve Sorumlu Hizmet Anlayışı', 'Çalışanlara Verilen Değer' ve 'Toplumsal Katkı'dan oluşan 4 stratejik ana tema etrafında 8 yüksek öncelikli ve 10 öncelikli olmak üzere öncelikli konularımızı belirledik. Tüm bu çalışmaların sonucunda 'Çevreyi Koruma Bilinci', 'Öncü ve Sorumlu Hizmet Anlayışı', 'Çalışanlara Verilen Değer' ve 'Toplumsal Katkı'dan oluşan 4 stratejik ana tema etrafında 8 yüksek öncelikli ve 10 öncelikli olmak üzere öncelikli konularımızı belirleyerek bunlar üzerinde çalışmaya başlamış bulunmaktayız.

Korteks Genel Müdürü Barış Mert:

"PET ŞİŞEDEN POLYESTER İPLİK ÜRETECEĞİZ"

Zorlu Tekstil Grubu şirketlerinden Korteks, döngüsel ekonomi tabanlı inovasyona dayalı yeni nesil tekstil yaklaşımıyla, Avrupa ve Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek yüzde 100 pet şişeden polyester iplik üretecek. Korteks Genel Müdürü Barış Mert, 10 milyon dolar yatırımla devreye alınan Polimer Geri Dönüşüm Tesisi'nin toplam 17 bin metrekare kapalı alanda aylık 600 ton üretim kapasitesine sahip olduğunu belirtti.

Avrupa'nın en büyük, entegre ve inovatif polyester iplik üretim merkezi Korteks, sürdürülebilirlik odaklı yatırımlarını büyütmeye devam ediyor. Korteks, Zorlu Holding'in sürdürülebilirliği bir iş yapış biçimi haline getiren Akıllı Hayat 2030 strateji doğrultusunda 10 milyon dolar yatırımla devreye aldığı Polimer Geri Dönüşüm Tesisi ile Avrupa ve Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek yüzde 100 pet şişeden polyester iplik üretecek. Tesiste pet şişe ve diğer üretim firesi ipliklerden polyester ipliğin ham maddesi olan "RPET Cips" üretimi yapılarak, bunlar filament polyester ipliğe dönüştürülecek.

Korteks Genel Müdürü Barış Mert, toplam 17 bin metrekare kapalı alanda aylık 600 ton üretim kapasitesine sahip olacak Polimer Geri Dönüşüm Tesisi ile Korteks'in, virgin PES iplik tesisinde sıfır üretim firesiyle üretim yapabileceklerini söyledi.

Mert, yerli ve yabancı müşterilerine; giyimden ev tekstili ve otomotive kadar polyesterin kullanıldığı tüm alanlarda kullanılabilen bu ürünün, böylesine çevreci bir üretim tekniğiyle üretilmiş, geniş bir ürün yelpazesi sunabileceğini belirtti.

Pandemi sürecinde böylesine önemli bir yatırımı tamamladıkları için büyük bir mutluluk duyduklarını dile getiren Korteks Genel Müdürü Barış Mert, "Dünyanın içinden geçtiği bu süreç sürdürülebilir bir yaşamı hep birlikte inşa etmemizin gerekliğini bir kez daha ortaya koyuyor" dedi.



"SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ 360 DERECELİK BİR YAKLAŞIMLA YÖNETİYORUZ"

Zorlu Grubu'nda Akıllı Hayat 2030 stratejisi doğrultusunda sürdürülebilirliği bir iş yapış biçimi haline getirerek bu konuda uzun bir süredir önemli adımlar atmaya devam ettiklerini belirten Mert, Korteks çatısı altında ham maddeden iş süreçlerine, su ve enerji yönetiminden nihai ürüne kadar tüm aşamalarda sürdürülebilirliği 360 derecelik bir yaklaşımla yönettiklerini kaydetti.

Döngüsel ekonomi tabanlı inovasyona dayalı yeni nesil tekstil anlayışını adım adım hayata geçirdiklerini vurgulayan Mert, "Pandemi sürecinde, daha sürdürülebilir bir yaşama olan inancımızla hayata geçirdiğimiz Polimer Geri Dönüşüm Tesisi bunun en güzel örneklerinden biri. Bu yatırımla, bir yandan kaynaklarımızı verimli bir şekilde kullanırken bir yandan da her geçen gün daha da büyük bir küresel sorun haline gelen plastik atıkların yarattığı çevresel etkinin azaltılmasına katkı sağlayacağız. 1 ton geri dönüştürülmüş iplik üretimi için doğada biyolojik olarak parçalanamayan, tüketici atığı olan yaklaşık 110 bin adet plastik şişenin azaltılmasına katkıda bulunacağız. Plastik şişeler ve polyester bazlı iplik firesini geri dönüştürerek ekonomiye yeniden kazandıracak olan bu yatırım sayesinde döngüsel ekonominin doğası gereği enerji tasarrufu sağlayarak, sera gazı emisyonumuzu da azaltmış olacağız" diye konuştu.



GÖKSAL GÜNGÖR

Assan Alüminyum Genel Müdürü

ALÜMİNYUM, İKLİM VE KAYNAKLARININ KORUNMASINDA ÖNCÜ ROL OYNUYOR

Sürdürülebilirlik hedefleri arasında yer alan 'sorumlu üretim ve tüketim' kapsamında alüminyum, Avrupa Yeşil Mutabakatı aracılığıyla iklim ve kaynakların korunmasında öncü bir rol oynama fırsatı yakalıyor.

Alüminyum doğası gereği orijinal özelliklerini (hafiflik, iletkenlik, dayanıklılık, sızdırmazlık gibi) kaybetmeden, sonsuz kez geri dönüştürülebilir bir malzemedir. Ayrıca, alüminyum geri dönüşüm sürecinde, birincil üretim için gereken enerjinin yalnızca yüzde 5'ine ihtiyaç duyar. Bu tasarruf, sera gazı salımlarını azaltmada da etkili bir rol oynuyor. Aüminyum sektörü, sera gazı salımlarının

azaltılmasında ve bu bağlamda konulan döngüsel ekonomi hedeflerine ulaşmada büyük potansiyele sahiptir. Sürdürülebilirlik hedefleri arasında yer alan 'sorumlu üretim ve tüketim' kapsamında alüminyum, Avrupa Yeşil Mutabakatı aracılığıyla iklim ve kaynakların korunmasında öncü bir rol oynama fırsatı yakalıyor.

AB'nin önerdiği Yeşil Mutabakat, Paris Anlaşması'nın hedeflerine nasıl ulaşılacağına yönelik net bir vizyon oluştururken aynı zamanda doğal kaynakların verimli kullanımının üzerindeki artan baskı ve biyoçeşitliliğin korunmasına yönelik bir politika oluşturuyor. Alüminyum sektörü özelinde, üyesi bulunduğumuz ve aktif rol aldığımız European Aluminium (Avrupa Alüminyum Birliği), 2050 yılına kadar Avrupa'da karbondan arındırılmış, geri dönüşüm oranı yüksek ve enerji açısından verimli bir alüminyum değer zincirinin geliştirilmesi için net bir bakış açısı ortaya koyuyor. Birliğin 2020'nin Nisan ayında yaptığı açıklamaya göre alüminyum sektörüne özel CO2 emisyonunda 2050 yılına kadar yüzde 46'lık bir azalma hedefleniyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM), 2050 yılında AB'nin karbon nötr olması hedefine ulaşması için üzerinde çalıştığı sistemlerden biridir. Bu sistem ile hedeflenen, karbon yönetimi göreceli olarak zayıf olan ülkelerde yatırım yapılmasını önlemenin yanı sıra, AB topluluğu içerisinde kalan yatırımcıyı haksız rekabetten korumak için, 'karbon kaçağı riski olan' ürünlerin AB pazarına ihraç edilirken içerdikleri karbon yoğunluğuna göre vergilendirilmesidir. Bir diğer amaç ise AB ticaret ağında küresel sera gazı azaltım hedeflerine ulaşılmasıdır. Ancak European Aluminium'un alüminyum sektörü özelindeki görüşü, sınırda ek vergi, ithalatın ETS'e dahil edilmesi veya tüketim vergisi şeklinde bir CBAM uygulamasının, sektördeki küresel emisyonları azaltmada, endüstrideki karbon kaçağına engel olmada ve AB'de dekarbonizasyon yatırımlarını teşvik etmede eksik kalacağı yönündedir.

Alüminyum sektörü, karbon ayak izini azaltarak ve geri dönüştürülmüş alüminyum kullanarak döngüsel ekonominin önemli oyuncularından biri haline gelecek. Yeşil Mutabakat çerçevesinde AB üreticilerine sağlanacak desteklerin oluşturulacak devlet politikaları kapsamında Türk alüminyum sektörüne de sağlanması çok kıymetli olacak.

AB'NİN ÖNERDİĞİ YEŞİL MUTABAKAT, PARİS ANLAŞMASI'NIN HEDEFLERİNE NASIL ULAŞILACAĞINA YÖNELİK NET BİR VİZYON OLUŞTURURKEN AYNI ZAMANDA DOĞAL KAYNAKLARIN VERİMLİ KULLANIMININ ÜZERİNDEKİ ARTAN BASKI VE BİYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASINA YÖNELİK BİR POLİTİKA OLUŞTURUYOR.



KARBON AYAK İZİMİZİ AZALTMAYI HEDEFLİYORUZ

Assan Alüminyum olarak Yeşil Mutabakat'a hazırlık ve uyum sürecini, sürdürülebilirlik hedeflerimiz doğrultusunda önemli bir fırsat olarak görüyoruz. Stratejimizi düşük karbonlu döngüsel ekonomiye katkı için karbon ayak izimizi azaltma çerçevesinde oluşturuyoruz. 2013-2019 yılları arasında hayata geçirdiğimiz 101 adet enerji verimliliği proje ve yatırımları ile yaklaşık 2 milyon ağaç dikimine karşılık gelen 9.406 ton eşdeğer CO2 salımını engelledik. Geliştirilen yeni proje çalışmalarını iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarımız kapsamında sürdürüyoruz. Manavgat Yenilenebilir Enerji Üretim Tesisimiz ile üretim tesislerimizin yaklaşık senelik elektrik tüketimimize denk miktarda temiz elektrik enerjisi üretiyoruz. Ek olarak entegre tesisimizde alüminyum geri dönüşümü sağlayarak karbon ayak izimizi azaltıyoruz.

Assan Alüminyum sürdürülebilirlik çalışmaları, global ölçekte alüminyum sektörünün sürdürülebilirlik çerçevesini belirleyen inisiyatif Aluminium Stewardship Initiative (ASI) tarafından provizyonel Sürdürülebilirlik Performans Standardı Sertifikası ile tescillendi. ASI sadece şirketimizin sürdürülebilirlik performansını ve olgunluğunu ölçmekle kalmıyor, aynı zamanda sürdürülebilirlik yolculuğumuzda bize rehber olma niteliği taşıyor.



GÖKHAN GÜRALP
Şişecam Dış Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi

ŞİŞECAM, 'SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK' YAKLAŞIMIYLA ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRÜYOR

Şişecam'ın sürdürülebilirlik stratejisine doğrudan katkısı olan enerji ve kaynak verimliliği, atık ve emisyon azaltımlarının yanı sıra toplumun sağlığına önemli katkıları olan patentli ürün ve uygulama sayısı 39'a ulaşmıştır. Düzcam alanında Isıcam Solar Low-E kaplı cam ürünümüz ısı kayıplarını yüzde 50 azaltarak yakıt maliyetlerinden tasarruf ederken, yazın güneş ısısını yüzde 40 azaltarak klima sistemlerinin enerji maliyetlerinin düşürülmesine de katkı sağlıyor.

Cam ve kimyasallar alanlarında küresel bir oyuncu olan Şişecam, bugün 14 ülkeye yayılan üretim faaliyetleri, 150 ülkeyi aşan satışları ve 22 bin çalışanı ile güçlü hedeflerine doğru ilerlerken, paydaşları için değer yaratmayı sürdürüyor. Sürdürülebilirlik, küresel cam liginde ilk 3 hedefine doğru sürdürülebilir değer yaratan büyüme odağında güçlü adımlarla ilerleyen Şişecam'ın en önemli öncelik alanlarından biridir. Hammaddeden nihai ürüne kadar olan tüm iş süreçlerini sürdürülebilirlik stratejisine uygun olarak yürüten Şişecam, gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünya bırakmak ve gelecek için değer yaratmak hedefi doğrultusunda 'Care for

Next' sürdürülebilirlik yaklaşımını 2017 yılında benimseyerek çalışmalarına devam ediyor. Şişecam, bu yaklaşımı tüm değer zincirine entegre etme ve bu gücü paydaşlarına taşıyarak birlikte fark yaratan çözümler sunmak üzerine önemli projeler hayata geçiriyor. Bu amaçla; küresel eğilimler, yatırımcı beklentileri, ürün ve müşteri beklentileri, yasal yükümlülükleri takip ediyor ve gerekli uyumlanma çalışmalarımızı titizlikle sürdürüyoruz. Bu strateji perspektifinden ele aldığımızda Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı'nın (AYM) da sektörlerimiz için hem riskler hem de fırsatlar barındırdığına inanıyor, bu kapsamda en önemli tehdidin ve yine fırsatın iklim değişikliği ile mücadele olduğunu görüyor, buna göre aksiyon alıyoruz. Bu doğrultuda, Şişecam bünyesinde 2019 yılında kurmuş olduğumuz İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu bünyesinde,

• Faaliyet gösterdiğimiz sektörlere yönelik sera gazı emisyon azaltım potansiyellerinin belirlenmesi ve yatırım maliyetlerinin analizi
• Yatırım-etkin bir karbon azaltım stratejisine yönelik orta-uzun vadeli potansiyellerin belirlenmesi

çalışmalarımızı yürütüyor, bu çalışmaları bölgesel gelişen karbon fiyatlandırma trendlerine göre de güncel tutmaya devam ediyoruz.

Şişecam, iklim değişikliği ile mücadeleye enerji tasarrufu sağlayan katma değerli ürünleriyle de destek oluyor. Örneğin düzcam alanında Isıcam K markası altında Solar Low-E kaplamalı cam gibi çözümlerimiz, ısı kayıplarını yüzde 50 azaltarak yakıt maliyetlerinden tasarruf ederken, yazın güneş ısısını yüzde 40 azaltarak klima sistemlerinin enerji maliyetlerinin düşürülmesine de katkı sağlıyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın 'nin önemli bir bileşeni olan, Avrupa için Binalarda Yenilenme Dalgası'na (Renovation Wave for Europe) yönelik fırsatları yakından takip ediyor ve önümüzdeki dönemde Sıfır Enerjili Bina standartları çerçevesinde üçlü çift cam sistemleri çözümlerinin daha da önem kazanacağını düşünüyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİSİNE UYGUN 39 ÜRÜN

Sürdürülebilirlik, neredeyse yarım asırlık kurumsal Ar-Ge kültürüne sahip olan Şişecam'ın inovasyon gündeminin de yapı taşlarından biri... Şişecam'ın sürdürülebilirlik stratejisine doğrudan katkısı olan enerji ve kaynak verimliliği, atık ve emisyon azaltımlarının yanı sıra toplumun sağlığına önemli katkıları olan patentli, patentli ürün ve uygulama sayısı 39'a ulaşmıştır.

"AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI KAPSAMINDA HAYATA GEÇİRİLMESİ PLANLANAN SINIRDA KARBON VERGİSİ DÜZENLEMESİ'NİN GEÇEN YIL SONU İTİBARİYLE YÜZDE 51 ORANI İLE EN BÜYÜK DIŞ PAZARIMIZ OLAN AVRUPA'YA İHRACATIMIZI ETKİLEYECEĞİ KAÇINILMAZ BİR GERÇEK."



Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında hayata geçirilmesi planlanan Sınırda Karbon Vergisi Düzenlemesi (Carbon Border Adjustment Mechanism-CBAM)'nin geçen yıl sonu itibariyle yüzde 51 oranı ile en büyük dış pazarımız olan Avrupa'ya ihracatımızı etkileyecegi kaçınılmaz bir gerçek... Öte yandan, CBAM'in metodolojisine ilişkin belirsizlikler geçerliliğini koruyor olsa da, bu düzenlemeler için en olası görülen ETS temelli piyasa mekanizmasının esas alınması halinde, bu düzenlemelere uyum açısından daha avantajlı konumda olacağımızı değerlendiriyoruz. Halihazırda Avrupa'daki Düzcam ve Cam Ev Eşyası üretimlerimiz üzerinden mevcut AB Emisyon Ticaret Sistemini (ETS) uzun yıllardır tecrübe ediyor olmamız, bu yeni düzenlemeye etkin uyum sağlama ve borsa araçları ile mali etkin yönetimi açısından bizlere önemli bir temel teşkil edecek. En önemli ticaret ortağımız olan AB'ye ihracatımızda rekabetçiliğimizin korunması ve geliştirilebilmesi açısından AYM'ye etkin uyum sağlanması için sektörel uyum eylem planlarının acilen geliştirilmesi ve teşvik mekanizmalarıyla desteklenmesi süreçlerini önemli buluyor ve bu doğrultuda Şişecam'a düşen rolü üstlenmeye hazır olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.



"TÜRKİYE, AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI İÇİN HIZLI ADIM ATMALI"

'Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın önemine değinen İSO Meclis Başkanı Zeynep Bodur Okyay, pandemiyle birlikte küreselleşmeden ziyade bölgeselleşmenin öne çıktığını hatırlatarak, "Bu bağlamda Türkiye, AB'nin tedarik zincirinde daha önemli roller üstlenmek için Yeşil Mutabakat şartlarını sağlamak amacıyla hızla adımlar atmalı" diyor.

Dünya gündeminde son yıllarda ön sıralarda yer alan çevre, sürdürülebilirlik, döngüsel ekonomi gibi konular, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın ortaya çıkmasında etkili olan başlıklar... Bu konuda dünya yeni bir üretim, tüketim ve yaşam modeline doğru ilerlerken, geleceğin nasıl şekilleneceğini ve Türkiye'nin bu gelişmeler çerçevesinde nasıl yol izlemesi gerektiğini İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanı ve aynı zamanda Kale Grubu Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Zeynep Bodur Okyay'a sorduk. Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde Durum dergimizin sorularını yanıtlayan Zeynep Bodur Okyay, değerli görüşlerini okuyucularımızla paylaşıyor.

Öncelikle Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı sizin bakış açınızdan öğrenebilir miyiz? Mutabakatın alt başlıklarından biri olan "Döngüsel Ekonomi" ve uygulanabilirliği hakkında fikirlerinizi öğrenebilir miyiz?

Dünyanın pandemi sonrası yeniden şekillendiği bu zor günlerde Avrupa, Yeşil Mutabakat ile topyekûn bir dönüşüm hareketi başlattı. Bu sadece bir çevre konusu da değil, aynı zamanda AB için yeni büyüme stratejisidir. Sanayi devrimi kadar derin ve yapısal, iş yapış şekillerinde de köklü dönüşüm getirecek bir süreç başladı. Tüm üretim yöntemlerini, atık yönetimini, enerji kullanımını, ürün standartlarını ve tüketim kalıplarını değiştirecek olan kapsamlı bir dönüşümü beraberinde getiriyor.

Pandemiyle birlikte küreselleşmeden ziyade bölgeselleşmenin öne çıktığını hatırlayacak olursak; bu bağlamda Türkiye, AB'nin tedarik zincirinde daha önemli roller üstlenmek için Yeşil Mutabakat şartlarını sağlamak amacıyla hızla adımlar atmalı. Üstelik bu hem bir ekonomik zorunluluk hem de etik bir sorumluluk! Çünkü artık satın alıcıların, şirketlerden sadece ürün ya da ham maddeyle ilgili beklentileri olmayacak. Aynı zamanda çalışma ortamı güvenliği ve denetleme/raporlama süreçleri gibi konularda da mutabakat şartlarını yerine getirmeleri beklenecek.

Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) Türkiye için bir risk olsa da aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma için yeni bir fırsat sunduğunu düşünüyorum. Bunu gerçeğe dönüştürebilmek için ülke olarak da şirketler olarak da bir yol haritamız olmalı. Ankara'dan gelen bilgilere göre bir eylem planı hazırlığı söz konusu. Bu plan, ilk aşamada uygulanacak sektörlerde düşük karbonlu üretimi teşvik edecek yol haritaları hazırlanması, teşvik sisteminin gözden geçirilmesi, teknolojik altyapının geliştirilmesi için Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi, belgelendirmenin Türkiye'de yapılması ve AB'de tanınırlığının sağlanması, ülkemizde devam eden karbon fiyatlandırma mekanizmasına yönelik çalışmaların Sınırda Karbon Düzenlemesi esasında ele alınması gibi konular içeriyor.

Türkiye sanayicisi olarak rekabet gücümüzü yitirmemek, hatta orta-uzun vadede rekabet anlamında daha da güçlenmek adına çok kritik bu manevrayı başarıyla yapabilmeliyiz. Türkiye olarak geç kalmamak ve şartları ülkemiz lehine çevirmek için birlikte çalışmalıyız.



Döngüsel ekonomi konusundaki görüşüm ise şöyle: Düşünme şeklimizi değiştirmek ve döngüsel bir ekonomi inşa etmek zorundayız. Çünkü ancak bu şekilde çevrenin korunmasına ve iklim krizinin hafifletilmesine katkı sağlayabiliriz. Yapılan çalışmalar, çimento, alüminyum, çelik, plastik ve gıda olmak üzere beş ana sektör için döngüsel bir ekonomi yaratmakla 2050'de karbon emisyonlarının 3,7 milyar ton azabileceğini ortaya koyuyor ki, bu muazzam bir rakam. Üstelik konunun sadece çevresel bir boyutu yok. İsrafı önlemek ve malzemeleri daha uzun süre kullanımda tutmak için döngüsel bir sistem tasarlamak, kıt kaynakların daha iyi kullanılması açısından da gayet ekonomik ve anlamlı. Yine araştırmalara göre, döngüsel bir ekonomi yaratmak, israfı önlemek yoluyla 4,5 trilyon dolarlık bir ekonomik fırsat sunuyor, bu da yeni iş ve istihdam fırsatları demek oluyor.
Bugün dünyada döngüsel ekonominin çok iyi örneklerini görmeye başladık ve bu konuda girişimde bulunan Kale Grubu gibi öncü şirket sayısı da artıyor. Biz kendi dünyalarımızda başlatacağımız küçük değişimlerin birleşerek, geleceği şekillendiren, dünyayı iyileştiren anlamlı bir dönüşüm haline geleceğine inandık ve 'İyi Bak Dünyana' hareketini başlattık. Burada yine insanı, bireyi merkeze koyuyoruz. Her bir birey önce kendinden başlayarak, yani zihninden, bedeninden, ruhundan başlayarak kendi rutin alışkanlıklarında yapacağı ufak iyileşmelerle yola çıkmalı. Tıpkı bir göle atılan taş gibi, bu hareketler dalga dalga büyümeli. Herkesin kendi etki alanında, iş yerinde, elinin değdiği her mekânda özen duygusuyla fark yaratabileceğine inanıyoruz. Sürdürülebilir ekosistemler için hayal kuruyor, dünyaya iyi gelen davranışların sürdürülebilir olmasını amaçlıyoruz.

BÖLGELERE GÖRE FARKLI DÜZENLEMELERE GİDİLEBİLİR

İklimsel sorunlar nedeniyle dünyanın ve dolayısıyla yaşamın sürdürülebilmesi için ortaya konan Avrupa Yeşil Mutabakatı, bir yılı aşkın süredir her kesimin gündeminde. Sizce Avrupa Yeşil mutabakatının ortaya koyduğu hedefler gerçekçi ve uygulanabilir olacak mı?

Avrupa Yeşil Mutabakatı bize, sürdürülebilir gelecek için olması gereken ekonomik düzenin inşası adına perspektif sunuyor. Eksikleri elbette var. Gelişmekte olan ülkelere göre zaten değişim ve dönüşümde avantajlı olan AB'nin iklim adına uluslararası normu kendi kurallarına göre şekillendirmesi, yine söz konusu ülkeleri bu yarışın bir adım gerisinde bırakabilecek bir tehlike içeriyor. Ancak daha derine baktığımızda sürdürülebilir enerji kaynaklarını etkin olarak kullanan ve buna yıllardan beri yatırım yapmış ülkeler de var. Örneğin, Kosta Rika uzun yıllardan beri sürdürülebilirliğin en iyi örneklerinden.
Tüm bunların yanında hedeflerin gerçekçi veya uygulanabilir olması, küresel konjonktürün bunu nasıl kabul ettiğine ve aslında hedeflerin niteliğine de bağlıdır diye düşünüyorum. AYM'yi Brundtland Raporu ve devamındaki Rio Zirvelerinin, 1992 Bijolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin bir devamı olarak gördüğümüzde aslında hedeflerin erişilebilir olduğunu ve sürdürülebilir kalkınmanın temelinde bulunan 'ortak ancak farklılaştırılmış sorumluluklar'ın Avrupa'daki en kapsamlı çalışması olduğunu söyleyebiliriz.
Benim bu süreçteki beklentim – ki Dünya Ticaret Örgütü de AYM konusunda ciddi çalışmalar yapıyor- Mutabakatın uygulanması ve ticaret kuralları adına bölgelere göre bazı farklı düzenlemelere gidilmesidir.

AB Yeşil Mutabakatı kapsamında Avrupa Birliği 2030 yılına kadar bir trilyon euroluk sürdürülebilir bir yatırım programı ortaya koymayı planlıyor. Böylesi kapsamlı bir projede Türkiye size göre hangi noktada?

AB Komisyonu Yeşil Mutabakat Çağrısı, Türkiye'de





TÜBİTAK tarafından yürütülüyor. Geçen yıl eylül ayı itibarıyla bu kapsamdaki projeler başvuru almaya başladı. Enerji, binalarda enerji verimliliği, çevreci havalimanları ve limanlar kurulması, tarladan sofraya stratejisine destek olacak projeler için kaynak ayrılıyor. Ancak bu AB programlarından daha fazla yararlanabilmek için AB ve Türkiye'de üniversite, iş dünyası ve kamuoyunu içine alan ortaklıkların oluşturulması büyük önem taşıyor. Ayrıca ulusal düzeyde iklim değişikliği ile mücadele ve karbonsuz ekonomiye geçiş hedeflerine ulaşmak için kapsamlı ve ilerici bir strateji oluşturmamız da AB fonlarından daha fazla yarar sağlamamıza katkı yapacaktır.

TÜRK ŞİRKETLERİ BEKLENEN ADIMLARI ATMAK ZORUNDA

Üretimin Yeşil Mutabakat'a göre şekillenmesi ve yatırımların bu kapsamda revize edilmesi öngörülüyor. Yeşil Mutabakat Türkiye'yi nasıl etkileyecek? Türkiye Yeşil Mutabakat'a hazır mı?

AB'nin, uluslararası iklim politikasının itici gücü olarak kendisine yeni bir rol biçtiğini görüyoruz. Bugünkü durumda Avrupa Birliği ile ticaret bağlantısı bulunan hiçbir ülkenin Yeşil Mutabakat şartlarını tamamen karşıladığını söylemek mümkün değil. Türkiye de bu yeni düzenlemenin şartlarına henüz hazır değil. Ancak hızla hazırlanmamız gerektiği tartışmasız bir gerçek. Konunun en önemli yönü, en büyük ticaret partnerlerimizden biri olan AB ile bu durumumuzun riske girmiş olması. Öte yandan sürdürülebilirlik ile uyumlu tedarik ve üretim yapmayan işletmelerin, finansal kaynak kullanamayacağı veya çok pahalı kullanacağı bir finansal dünyaya doğru gittiğimizi görüyoruz. Nitekim küresel finansman, daha şimdiden sürdürülebilirlik ile uyumlu projelere akmaya başladı. 'Yeşil kredi' denilen ve ortalama vadesi 15 yıl olan bu maddi kaynaklar, sürdürülebilirlikle ilgili projelerin finansmanında uzun vadeli fon sağlayan en önemli finansal araç haline geliyor. Dolayısıyla Türk şirketleri de bu kaynaklardan yararlanmak için beklenen adımları atmak zorunda.

Yeşil Mutabakat'a uygun üretim gerçekleştiremeyen sanayiciyi ya da ihracatçıyı ne bekliyor? Türkiye'nin bu konudaki adımları nasıl olmalı? Sanayicinin beklentisi nelerdir?

Türkiye'deki firmaların Yeşil Mutabakat

standartlarında üretim yapmaları ve AB'ye ihracat yaparken karbon nötralizasyon kriterini karşılamaları gerekecek. Yeşil Mutabakata uyum sağlamadığımız takdirde ihracatta milli gelirin yüzde 1,5'ine varan ek vergilerle karşılaşacağımız yönünde karamsar öngörüler bulunuyor. Dolayısıyla ben yeşil dönüşüm meselesini, hem ekonomimizi ve tedarik zincirlerimizi daha sürdürülebilir hale getirebilmemiz hem de küresel rekabette geri düşmememiz açısından önemsiyorum. Aksi taktirde son dönemde sıklıkla Türk şirketleriyle olası rakipler olarak gösterilen ve Yeşil Mutabakatı uygulamakla yükümlü Polonya, Macaristan veya Romanya şirketlerinin rekabet avantajı sağlayacağını söylemem gerekiyor. Bu uyumu sağlamak bazı firmalar için A'dan Z'ye tüm süreçlerin gözden geçirilmesi, karbon emisyonu yüksek teknolojilerden daha düşük karbon üreten teknolojilere geçiş için önemli miktarda yatırım yapılması anlamına geliyor. Öncelikli olarak bu yatırımların fonlanması açısından bir beklenti var. Ayrıca Yeşil Mutabakata uyum konusundaki değerlendirmenin bağımsız kuruluşlar tarafından yapılacak olması da yeni bir sertifikalandırma masrafıyla karşı karşıya kalınacağını gösteriyor. Bu noktada ortak beklentimiz, bunun Türkiye'de yapılması ve AB tarafında tanınırlığının sağlanması.

"DOĞA PAZARLIK YAPMIYOR"

2030 yılına kadar karbon salınımının yüzde 50 azaltılması, 2050'de ise sıfırlanması öngörülüyor. Ortaya konan Yeşil Mutabakat bunun için yeterli olacak mı?

Bu konuda güzel gelişmeler var. Çin, 2060 yılına kadar karbon nötr olmayı taahhüt etti. ABD ise Biden hükümetiyle İklim Planını hayata geçirmeye hazırlanıyor. AB ile eşgüdümlü çalışmalar yapacak olan ABD'nin bu konuda kararlılığı küresel çalışmalara da tabii ki olumlu etkisi olacaktır. Her ne kadar "Doğa pazarlık yapmıyor" olsa da karbon salımı problemi adına ciddi bir farkındalık oluştuğu ve bu yönde ülkelerin 30-40 yıllık ekonomik planlarını yaptıklarını görmek, aslında sürdürülebilirliğe gönül vermiş herkese umut aşılıyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, yalnızca Avrupa Birliği'nin değil, tüm ülkelerin, hatta şirketler ve bireylerin dahi topyekûn birlikte hareket etmesiyle mümkün olabilecek bir hedef. Size göre böyle uluslararası bir birliktelik sağlanabilecek mi? Ayrıca toplumlardan şirketlere kadar böyle bir bilinç oluşabilmesi ve daha hızla aksiyon alınabilmesi için neler yapmalı?

İklim nötrlüğüne ulaşmak için şirketlerden bireylere ekonominin tüm aktörlerinin aynı gemide olduklarını kabul etmeleri gerekiyor. Bu aslında yeni bir farkındalık değil. 2000 yılında Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi hayatımıza girmişti. O günden bugüne binlerce şirket; insan hakları, çevre ve yolsuzlukla mücadele gibi ilkeler üzerinde çok büyük başarılar elde etti. Şirketlerin ve diğer paydaşların birlikte başarıları, bu kez de 2015 Paris Anlaşması ve 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını hayatımıza soktu. Bu çerçeveden baktığımızda aslında küresel ölçekte bir birlikteliğe doğru güçlü adımlarla ilerlediğimizi söyleyebiliriz. Ancak hükümetler yeşil dönüşüm ve değişimin yasal zeminini hazırlarken şirketlerin ve bireylerin tercihlerini dikkate alacak olursa yeşil yasalar, hepimize hizmet eden ve iklim değişikliği mücadelemizde bize yol gösterecek önemli araçlar olacaktır.

"YEŞİL MUTABAKATA UYUM SAĞLAMADIĞIMIZ TAKDİRDE İHRACATTA MİLLİ GELİRİN YÜZDE 1.5'İNE VARAN EK VERGİLERLE KARŞILAŞACAĞIMIZ YÖNÜNDE KARAMSAR ÖNGÖRÜLER BULUNUYOR."

Avrupa Yeşil Mutabakatının zeminini hazırlayan Paris Antlaşmasını Türkiye'nin imzalamadığını biliyoruz. Bu anlaşmanın imzalanması ya da imzalanmaması halinde ne gibi sonuçlar doğabileceğini karşılaştırabilir misiniz?

Türkiye'nin bu yeni iklim rejiminin dışında kalarak rekabet gücünü yitirmemesi, olası kayıplarını azaltması ve orta-uzun vadede rekabet gücünü artırabilmesi için Paris Anlaşması gibi küresel hareketlerle entegre olması önemlidir. Bildiğiniz gibi son aylarda hem iklim değişikliği ile mücadelede hem de AYM adına önemli hazırlıklar yapılmaktadır. Bu noktada ben ülkemizin en kısa zamanda doğru kararlarla ilerleyeceğine ve sürdürülebilirliğin hepimize olumlu etkilerinin olacağına gönülden inanıyorum.


TAÇ ANTİBAKTERİYEL
NEVRESİM TAKIMI İLE
HİJYENİK BİR UYKU
KEYFİ!
TAC
Bakterileri
%99.7
oranında engeller!
Antibakteriyel
Biyosidal
içerikli
antibakteriyel
kumaş
ile üretilmiştir.
ZORLU
Detaylar tac.com.tr'de.

TOLGA EDİZ
Sarkuysan A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı

DEĞİŞEN DÜNYADA BAKIRIN ÖNEMİ

Yeşil enerji olarak adlandırdığımız, konvansiyonel yöntemlere göre düşük karbon salınımına sahip 'yenilenebilir enerji' kaynaklarının oluşturulmasında, kömür, doğalgaz gibi fosil yakıt ile enerji üreten sistemlere göre bakıra çok daha fazla ihtiyaç duyuluyor. Bu yönüyle bakır, doğanın temizlenmesine artan oranlarda katkı sunuyor.

Görünen o ki toplumsal hayatımızın içinde uzunca süredir konuştuğumuz iklim değişikliği ve küresel ısınma kavramlarına tahminlerimizden daha hızlı uyum sağlamak zorunda kalacağız. Aslında bu yeni bir başlangıç olmayıp, gelmekte olduğu bilinen ama uzakta hissedildiği için hayatlarımızı dokunmayacak gibi algıladığımız bazı gerçeklerin hızlıca yakınlaşmasından ibarettir. Bu kavramların yaşam biçimimizi değiştireceği, beşeri ve ticari hayatımızı, iş yapma metodlarımızı etkileyeceği belli oldu.



İklim değişikliği ve küresel ısınmanın etkileri farklı şekillerde ortaya çıkabilmekte olup, Ocak 2020 tarihinden itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi de bunun en net tezahürlerinden biri olarak görülmelidir. Sadece ülkemizin değil, en gelişmiş toplumların ve ekonomilerin çaresizce yüzleştiği küresel salgının öğretilerini iyi anlamalı, oluşacak yeni düzende alacağımız aksiyonlar ile kendimizi daha uyumlu hale getirebilmeli, yeni eko-sistemde ülkemiz için olabildiğince yüksek faydayı gözetmeliyiz. Değişimdeki ihtiyaçların belirlenmesi ve fayda unsurunu arttırabilmek için geleceği okuyabilmek ve çalıştığımız sektörleri bu bakış açısıyla değerlendirmek gerekmektedir. İhracatımızın yaklaşık yarısını gerçekleştirdiğimiz Avrupa Birliği'de dahil tüm gelişmiş ekonomiler bahsettiğimiz yakın geleceği şekillendirmeye çalışmakta, bununla ilgili stratejilerin ve çalışma planlarının oluşturulduğu, maalesef bazı belirsizlikleri de içinde barındıran bir geçiş dönemi yaşanmaktadır. Şimdiden yenilenebilir enerji, yeşil mutabakat, döngüsel ekonomi, karbon ayakizi, karbon nötr, karbon sınır vergisi gibi artık hepimize tanıdık gelen kavramlar oluşmuş, bazı hizmet ve malzeme gruplarının ve emtiaların yükselen önemlerini hep birlikte gözlemleyeceğimiz dönemlere girilmiştir.

BAKIRIN ÖNEMİ HER GEÇEN GÜN ARTIYOR

İnsan yaşamı için özel önem arz eden, birçok sektörde katma değer yaratılmasına imkan sağlayan ve ekonomik faaliyetlerin önemli bir ölçüsü olarak kabul ettiğimiz bakırın Türkiye'deki önde gelen temsilcilerinden Sarkuysan A.Ş. olarak bu bilinçle faaliyetlerimizi şekillendirmeye devam etmekteyiz. Bu kapsamda bakır metalinin yukarıda değindiğimiz yükselen öneme haiz stratejik malzemelerden biri olarak pozitif yönde ayrışmasının nedenlerini bir kez daha hatırlatmak uygun olacak.

Dünyadaki karbon salınımının sebepleri arasında enerji üretimi yüzde 25 pay ile ilk sırada yer almakta ve bu sektörde bakırın önemi her geçen gün biraz daha artmaktadır. Yeşil enerji olarak adlandırdığımız, konvansiyonel yöntemlere göre düşük karbon salınımına sahip, doğanın dengesini bozmadan ihtiyacımız olan enerjiyi sağlayan "yenilenebilir enerji" kaynaklarının oluşturulmasında, kömür, doğalgaz gibi fosil yakıt ile enerji üreten sistemlere göre bakıra daha fazla ihtiyaç duyulmakta, bu yönüyle bakır doğanın temizlenmesine artan oranlarda katkı sunmaktadır. (Kaynak: International Energy Agency - www.iea.org - Grafik 1)

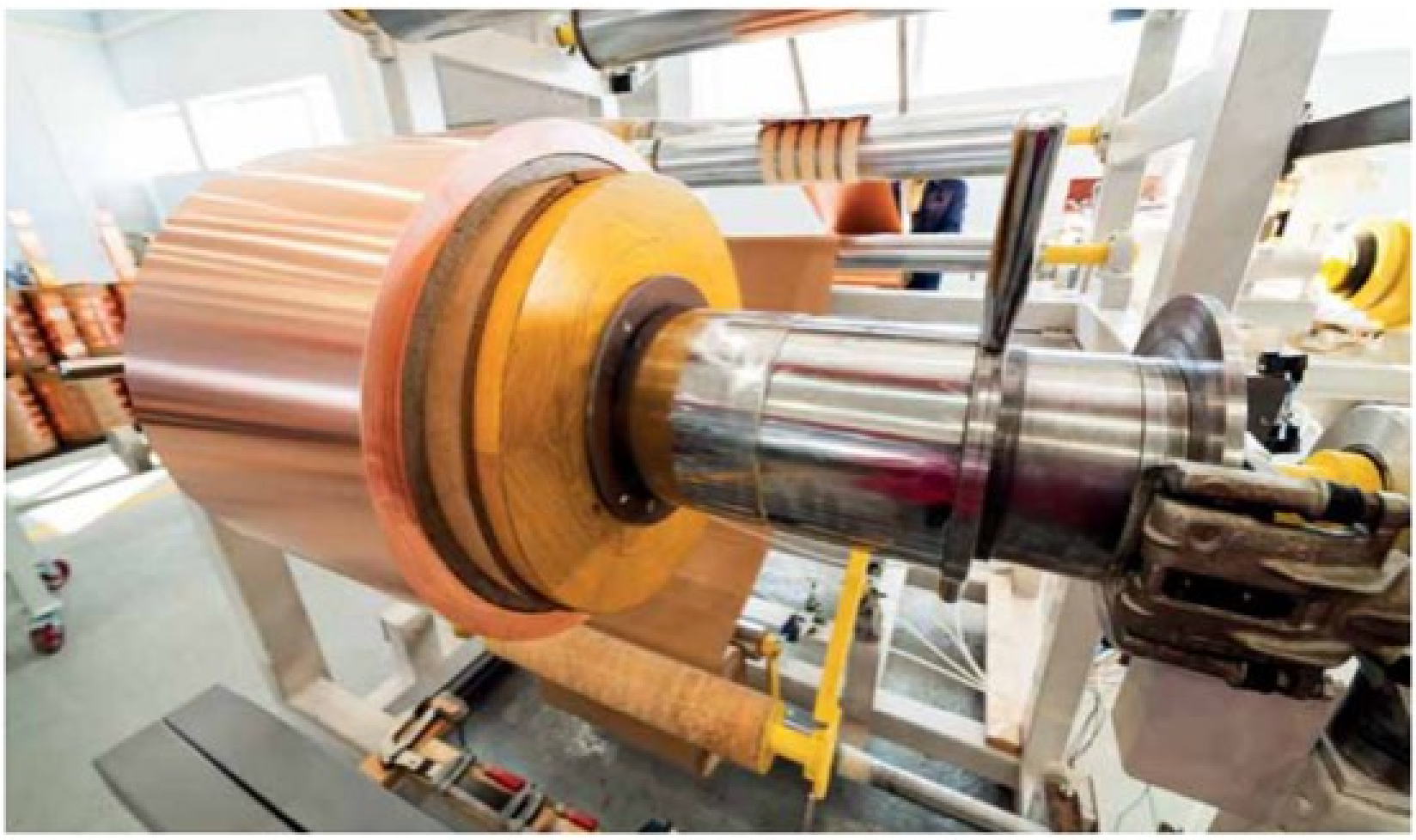

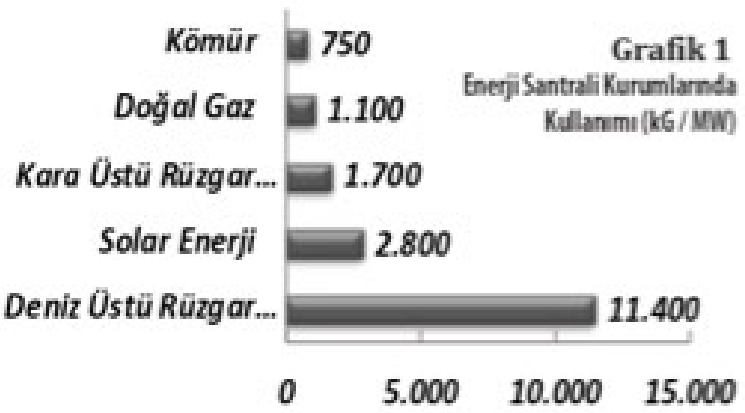

Grafik 1
Enerji Santrali Kurumlarında Kullanımı (kG / MW)

ELEKTRİKLİ ARAÇLARIN YAYGINLAŞMASIYLA BAKIRIN ÖNEMİ ARTACAK

Karbon salınım kaynakları arasında yaklaşık yüzde 15 pay ile ulaşım ve nakliye sektörü üst sıralardadır. Metropoller başta olmak üzere yaşam alanlarını otomobillerden çıkan eksoz gazları kirletmekte, bunun yanısıra tır, gemi ve hava taşımacılığı da küçümsenemez atmosferik kirlilik yaratmaktadır. Otomotiv sektöründe kritik öneme sahip girdi malzemeleri içinde yer alan bakırın, doğaya dost elektrikli araçların yaygınlaşmasıyla daha da önem kazanacağı bilinmektedir. Örneğin, konvansiyonel içten yanmalı motorlu otomobillerde araç başına yaklaşık 20 kg seviyesinde bakır kullanılırken, bu miktar hibrit otomobillerde 40-60 kg, elektrikli otomobillerde ise 80-85 kg mertebelerine çıkmaktadır. Elektrikli otobüslerde ise bakır kullanımının araç başına 300 kg'ları aştığı bilinmektedir.

Elektrikli araçlarda motor ve kablolamanın yanısıra araç bataryaları ve şarj alt yapısı da bakıra ihtiyaç duyulan önemli noktalardır. Elektrikli araç sayısının artmasına paralel şarj alt yapısının geliştirilmesi ve sayılarının arttırılması gerekecektir. Bakır bu sektörde, nikel, lityum, kobalt gibi diğer kritik metallerle birlikte yer almaktadır. (Kaynak: International Copper Association, IdTechEx.)

Otomotiv sektörünün yanısıra farklı endüstriyel kullanım alanlarında da bakıra ihtiyaç artmaktadır. Endüstri 4.0 uygulamaları, nesnelerin interneti (IoT), küresel salgının hayatımıza getirdiği uzaktan çalışma kavramı, on-line toplantılar, uzaktan eğitim faaliyetleri, başlıca tedarik yöntemlerinden biri olarak benimsediğimiz e-ticaret uygulamaları, akıllı şehirlere ulaşma isteği, akıllı cep telefonlarının hızlı yükselişi ve burada sayabileceğimiz birçok yeni uygulama ile gerçek zamanlı veri transferine ihtiyaç artmış ve hiper ölçekli veri merkezleri hızla yaygınlaşmaya başlamıştır. Akıllı şehir teknolojileri için kullanılan bakır

miktarının 2019'da 2.7 milyon ton olan seviyesinin 2025 yılında 4.8 milyon tona çıkacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca veri merkezlerinin kurulumu için 2020'de 543 bin ton olan bakır talebinin 2030 yılında 725 bin tona çıkması beklenmektedir. (Kaynak: International Copper Association, Martec Group.)

COVID-19'UN KONTROL ALTINDA TUTULMASINDA BAKIR ETKİN ROL OYNUYOR

2020 yılı başlarından itibaren dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi sağlığın ne kadar önemli olduğunu insanlığa birkez daha hatırlattı. Bakırın sağlık sektörüne katkı sağlayan önemli bir malzeme olduğunu bilimsel çalışmalar ispatlamıştı ancak bu bilginin derinleşmesi, toplumda daha bilinir hale gelmesi küresel salgın sürecinde gerçekleşti. Hastane mikrobundan korunmak için birçok medikal cihaz, ekipman ve yaşam alanlarında kullanılan bakırla ilgili son dönemli çalışmalar gösterdi ki, eşsiz anti-mikrobial özellikleri sayesinde bakır Covid-19 virüsünün kontrol altında tutulmasında da çok etkindir. Aşağıdaki grafik Covid-19 virüsü ile temaslı yüzeylerde bertaraf hızlarını kıyaslamakta olup bununla ilgili birçok araştırma eş zamanlı yürütülmektedir. En yeni çalışma İngiltere'deki Southampton Üniversitesi tarafından Ocak 2021'de bioRxiv isimli biyoloji dergisinde yayınlanmıştır. Bu makalede bakırın 1 dakika gibi kısa bir sürede Covid-19 virüsünü yok ettiği ifade edilmektedir. Şubat 2021'de Uluslararası Bakır Konseyi ICA aracılığıyla yürütülen bir çalışma ile Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı'nın (US-EPA) bakırı virüsten korunmada en etkili metal seçmesi ve korona virüse karşı kalıcı uygulamalar için bakır yüzeyleri onaylaması bunun göstergesidir. Ayrıca bakır borular solunum yetersizliğinin tedavisinde kullanılan oksijen, hava ve anestezik gazlar başta olmak üzere birçok medikal gazın hastane yerleşkelerindeki merkezi

Grafik 2

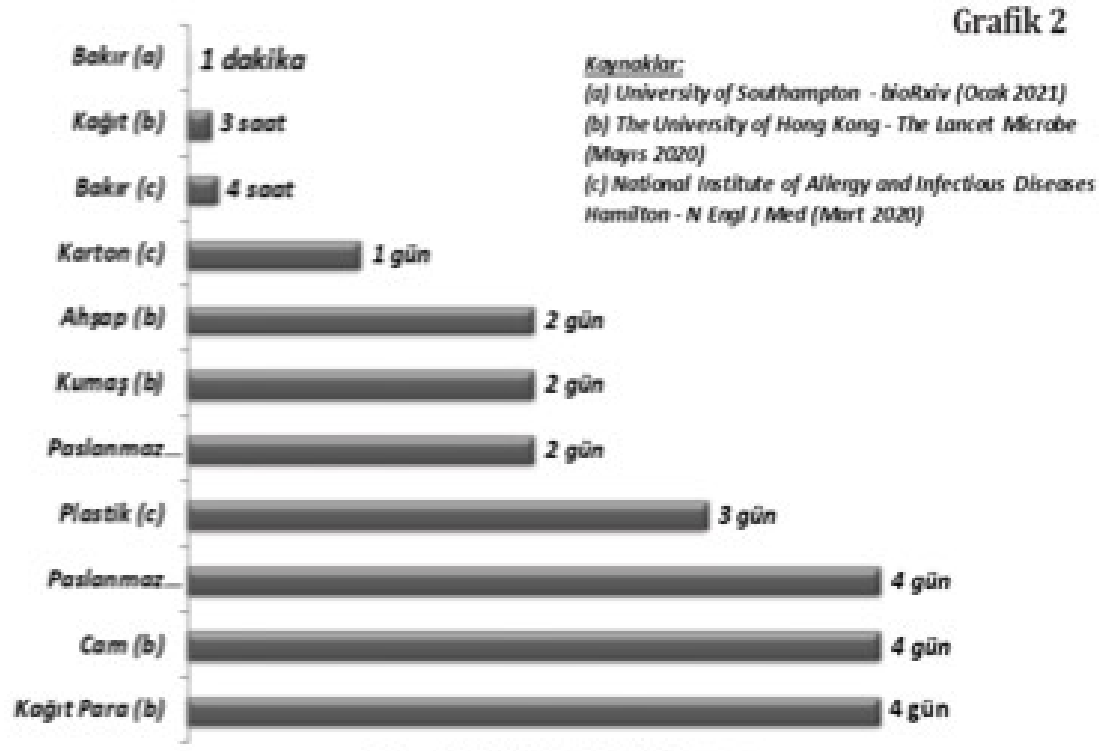

Sars-CoV-2 (Covid 19) Virüsünün

sistemlerinde ve hastane içi dağıtımlarında kullanılmaktadır. Yukarıda bahsi geçen diğer sektörlerde olduğu gibi, insan hayatının söz konusu olduğu bu sahayı da Sarkuysan A.Ş. olarak üretimimizle destekliyor olmak bizim için gurur vesilesidir. (Graik-2)

YÜZDE 100 GERİ DÖNÜŞÜM KABİLİYETİ İLE BAKIR DİKKAT ÇEKİYOR

Primer metaller enerji ihtiyacı çok yoğun bir dizi madencilik, metalurji ve imalat sürecini içermektedir. Yeşil dünyaya doğru değişim bu metallerin kullanıldığı modern malzemelere ihtiyacımızı arttırmakta, öte yandan bu ağır sanayilerin çevreye hiç de dost olmaması kendi içindeki çelişkiyi yaratmaktadır. Odağımızdaki küresel karbon salınımı açısından bakıldığında, endüstriyel faaliyetler yüzde 21 paya sahiptir. Bu faaliyetler direkt salınımlarını yaratırken, kullandıkları enerji de ayrıca kendi karbon salınımlarını yaratmaktadır. İhtiyacımız olan materyallerin geri dönüştürülmesi, sınırlı olan maden rezervlerinin tükenmemesi ve atmosferin korunması açısından birçok avantaj sağlamaktadır. Bu çerçevede bakırı yarattığı değerlerin yanı sıra, yüzde 100 geri dönüşüm kabiliyeti ile küresel ısınmanın yavaşlatılmasına katkı sunan bir malzeme olarak değerlendirmek uygun olacaktır. Çelik ve alüminyumdan sonra üçüncü en çok geri dönüştürülen metal olan bakırın hurdadan geri kazanımı, cevherden üretime göre sağladığı yüzde 85'lik enerji tasarrufu ile alüminyumdan sonra ikinci sırada gelmektedir. (Grafik - 3)

YER ALTINDA 2 MİLYAR 100 MİLYON TON REZERV BULUNUYOR

Bugüne kadar yerküreden çıkartılan bakır miktarı 870 milyon ton olup, yer altında 2 milyar 100 milyon ton rezerv bulunmaktadır. Ayrıca 3 milyar ton civarında henüz yeri belirlenmemiş bakır bulunduğu tahmin edilmekte, böylece yerkürenin toplam bakır kapasitesi 6 milyar ton seviyesini bulmaktadır. Dünyada var olduğu düşünülen toplam bakır metalinin yüzde 15'i insanlığın hizmetine sunulmuştur, evren içinde insanoğlunun kısa tarihi düşünüldüğünde bu hiçte azımsanacak bir miktar değildir ve gelecek için ihtiyacın artacağından bahsedilmektedir. Doğal kaynakların korunması açısından bakırın yüzde 100 geri dönüştürülebilir olmasının önemini vurgularken dünya bakır üretimine göz atarsak, yıllık bazda 24,1 milyon ton rafine bakır üretildiğini, bunun ancak 4 milyon tonunun geri kazanılan bakır olduğunu görmekteyiz.

Dünya bakır tüketimine göre bakır açığı son 10 yılda giderek artarak 500 bin ton mertebelerine, yani arz miktarının yüzde 2'sine ulaşmıştır. Yukarıda belirtildiği üzere bakır sonsuz bir zenginlik olmadığına göre yeşil bir dünya hedefimiz için geri dönüştürme faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.

Sadece bakır değil tüm doğal kaynaklar için geri kazanım faaliyetleri gelişmişliğin bir ölçüsü olarak görülmeli ve politikalar buna göre belirlenmelidir. Bahsigeçen akıllı şehirlerde atıkların ve hurdaların toplanması, sınıflandırılması en önemli faaliyetlerden biri olacaktır. Böylece elde edilmesi meşakkatli birçok malzemenin ekonomik ömrünü tamamladıktan sonra daha kolay ve doğayı kirletmeden ya da zararı en düşük seviyede tutarak geri kazanılması mümkün olmaktadır.

Grafik 3

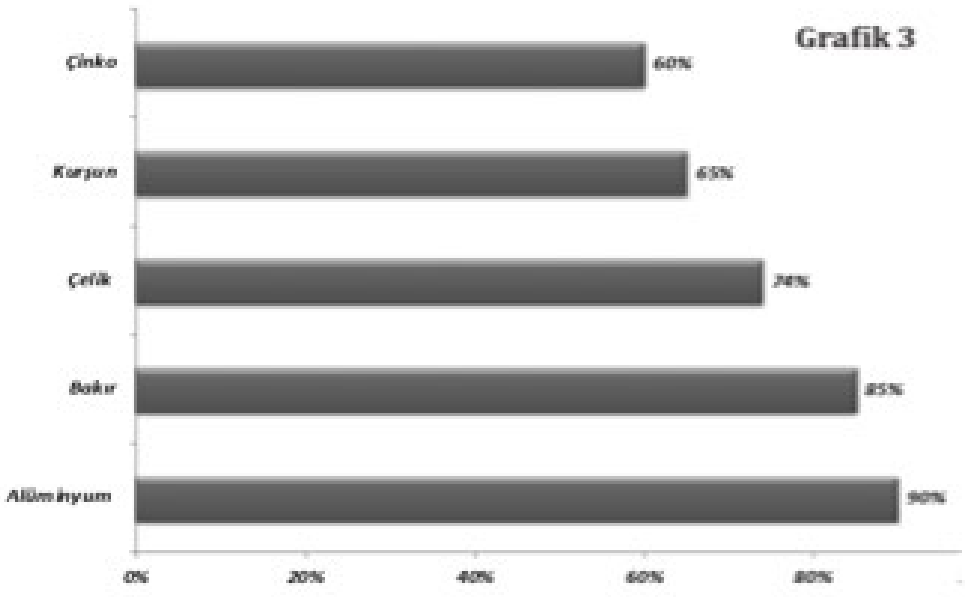

Primer Metallerin Geri Dönüşümü ile Elde Edilen Enerji Tasarruf Oranları

GERİ DÖNÜŞTÜRME, DÖNGÜSEL EKONOMİNİN ÖNEMLİ BİR KRİTERİ OLACAK

Son dönemde anlamlı bir isim verilen ve "urban mining" yani "kentsel madencilik" olarak ifade edilen bu faaliyetler döngüsel ekonominin vazgeçilmezi olacaktır. Yine bakırdan örnek verecek olursak, global anlamda geri dönüştürülme oranı yüzde 17 civarındayken, Avrupa'da kullanılan ve bakır içeren mamullerde geri dönüştürülmüş bakır kullanımı yüzde 40'lara ulaşmıştır. Avrupa Birliği'nde yüzde 100 hurdadan çalışan önemli bakır rafinerileri bulunmaktadır. Dediğimiz gibi geri dönüştürme gelişmişliğin göstergesi ve döngüsel ekonominin önemli bir kriteri olacaktır. (Kaynaklar : ICSG Statistical Yearbook-2020; ECI – ECI Copper Alliance-2020) .

Ülkemizin yıllık rafine bakır ihtiyacı yaklaşık 500 bin ton, üretimimiz ise 140 bin ton civarındadır. Bakır sektöründe yurtdışına bağımlı bir yapımız olmasına rağmen, düşük katma değerli bakır hurdası çoğu zaman anlık kar beklentileriyle yurt dışına satılmakta, ülkemiz gelir kaybına uğramaktadır. Bakırla ilgili bir diğer düşük katma değerli ürün olan bakır konsantresi de maalesef benzer süreci yaşamaktadır. Bu kaynakların ülkemizde kalabilmesi için yeni tedbirler ve ekonomik önlemler devreye alınmalıdır. Zengin bakır yataklarımız olmamasına rağmen işlendiğinde çok daha katma değerli ürünlere dönüştürülebilecek, içeriğinde 50 bin ton metalik bakır bulunan yaklaşık 250 bin ton bakır konsantresi yurt dışına satılmaktadır. İnsanın ömrünü aşan bir gelecekten bahsediliyordu, düşük perdahtan ele alınmasının ya da insanların konuya mesafeli durmasının nedeni buydu. Ancak küresel ısınma ve iklim değişikliği gerçeği tahmin ettiğimizden daha hızlı gündemimize oturdu. Bundan en çok etkilenecek çocuklarımız için, ülkemiz ve dünya olarak son derece ciddi yaklaşılması ve önlemler dizisinin devreye sokulması gereken bir konu ile yüzleşiyoruz. Artık cılız uğraşlar işe yaramıyor, toplumsal bilinçlenme ve bulunduğumuz sektörlerde ne tür tedbirler alabiliriz onları gözden geçirme zamanı.

ÜMİT ULUÇAM
Sarkuysan A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı (Mali)

BAKIR FİYAT ARTIŞLARI VE SEKTÖRE FİNANSAL ETKİLERİ



10 Şubat 2011 tarihinde 10,250 USD / Mt fiyatla tarihi zirvesini görmüş olan bakır fiyatları, Şubat 2021 tarihinde 9,500 USD /Mt fiyatı görerek tarihi zirve fiyatına yaklaşmış ve Eylül 2011 tarihinden bu yana en yüksek seviyesini görmüştür.
Şubat ayı sonları itibarıyla bakıldığında ise bakır fiyatları son bir yılda yüzde 70 artış göstermiştir.
Söz konusu fiyat artışlarının temel sebepleri ise şöyledir:
- Pandemi ile mücadele amacıyla dünya genelinde trilyonlarca dolarlık teşviklerin devreye girmesi ile artan likidite ve ABD'de daha fazla teşvik umudu,
- Aşının hız kazanmasının ekonomileri canlandıracağı beklentisi ve küresel ekonominin toparlanma iyimserliği,
- Küresel bakır talebinin yarısını karşılayan Çin'in büyümesi ve talebinin artacağı beklentisi,
- Dünya bakır tüketimin yüzde 40'ını sağlayan Güney Amerika ülkelerinde (Şili, Peru) pandemi kısıtlamaları nedeniyle üretim yavaşlamaları ve bu ülkelerde zaman zaman uygulanan grev kararları nedeniyle arz endişeleri,
- Pandemi döneminde tedarik zincirindeki aksamalar sebebiyle firmaların stoklu çalışma isteği,
- Ülkelerin yeşil ekonomiye geçiş ile ilgili iklim değişikliği ile mücadele ve karbonsızlaştırma konusundaki hamleleri ve bu konuda yapılan ve yapılacak yenilenebilir enerji yatırımları ve elektrikli araç üretimine ağırlık verilmesi ve bu yatırımların bakır tüketimini arttırması,
- Pandemi nedeniyle teknoloji sektörünün ön plana çıkması ve teknolojide kullanılan bakır emtialara ilave talep gelmesi,
- LME depolarında stokların azalması ve piyasanın açık vermesi,
- USD'nin zayıflaması (USD endeksi Şubat 2021 sonu itibarıyla 90,000 seviyesinin altını gördü) ve pandemi döneminde uygulana düşük faiz oranları sebebiyle, yatırım fonlarının emtialara ilgisinin artması.

Bütün yukarıdaki nedenlerle önümüzdeki dönemlerde de bakıra talebin ve fiyatının artması beklenmektedir. Ancak aşının etkili olmaması ve mutasyonun yayılması nedeniyle ekonomilerin açılmasının gecikmesi ve daha sıkı para politikaları, bakır piyasasının karşı karşıya olduğu riskler arasında bulunmaktadır.

Bakır fiyatlarının bu derece yüksek oranda artmasının sanayiciye getireceği finansal etkiler ise şöyledir:

- Bakır fiyatının 2021 yılında ortalama 9,000 USD/Mt seviyelerinde olması halinde bile geçen yılın ortalamasına göre yaklaşık yüzde 45-50 artış söz konusu olacaktır ve bu da sanayicilerin stok ve alacak finansmanı kaynaklı İşletme sermayesi ihtiyacının ve kredi ihtiyacının bu oranda artmasını doğuracak ve nakit akışlarına olumsuz olarak yansıyacaktır.
- TCMB'nin enflasyonla mücadele programı kapsamında uyguladığı sıkı para politikası nedeniyle 2021 yılında geçen yıla çok yüksek faiz ortamı ile girilmiş olup (geçen yılın ortalama maliyetine göre TL kredilerde yüzde 50 artış var) sanayicilerin artacak olan kredi ihtiyacı çok yüksek maliyetlerle karşılanacaktır. Bu da sanayicilerin finansman giderini arttıracak ve zaten çok düşük olan kar marjları üzerinde ciddi bir baskı yaratacaktır.
- Sanayiciler müşteri tahsilat riskini yönetmek üzere alacak sigortası kullanmakta olup, özellikle pandemi döneminde sigorta şirketleri müşteri finansallarının bozulmasına paralel olarak müşteri limitlerinde ciddi azaltmaya gitmişlerdi, zaten yetersiz olan müşteri limitleri bakır fiyatlarındaki ciddi fiyat artışı sebebiyle çok yetersiz hale gelecek ve sanayicileri rekabette ciddi anlamda zorlayacaktır. Sigorta şirketlerinin limitleri tesis ederken sanayiciler gibi ton başına USD olarak düşünmeleri gerekir, mesela şu anda müşteri limitlerin USD bazında yüzde 50 artırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bütün yukarıdaki nedenler 2021 yılında sanayicilerin satışları, nakit akışlarına ve karlılıklarına olumsuz etki yapacak rekabet güçlerini ve kar marjlarını zayıflatacaktır.

SERHAN SALMAN
Denizbank Baş Ekonomisti

CARİ AÇIK VE FİNANSMANI

Cari açık konusu bu sene de gündemi meşgul edecek gibi görünüyor. Bilindiği üzere 2020 yılında salgının etkisiyle GSYH'nin %5.1'ine ulaşan cari açığın bu sene azalması öngörülüyordu. Ancak Rusya'nın Türkiye'de vaka sayılarını işaret ederek uçuşları 1 Haziran'a kadar durdurması yeni bir tartışma başlattı, zira turizm gelirleri süre gelen dış ticaret açığının azaltılmasında önemli bir rol oynuyordu. Sadece Rusya mı? Avrupa Birliği ve İngiltere tarafında da turizm belirsizliği devam ediyor. Bunlar ülkemize en çok turist gönderen ülkeler arasında yer alıyor. Bu durum 2019 döneminde 35 milyar dolara kadar ulaşan aslında çok daha fazla da potansiyeli olan turizm gelirlerimizin salgın sebebiyle 2020'den sonra 2021 yılında da fren yapacağı anlamına geliyor.



Türkiye'nin yıllık dış ticaret hacmi kabaca 400 milyar seviyelerinde, 2020 yılında salgın koşullarına rağmen ihracatımız 170 milyar dolar ithalatımız ise 220 milyar dolar olmuş. İthalatla ihracat arasındaki fark 50 milyar dolar. Cari açık tarafında ise bu fark 37 milyar dolar gerçekleşmiş. Belli ki turizm gelirleri bu farkın kapanmasında önemli bir yer tutuyordu ama 2020 yılında ancak 11 milyar dolarlık bir turizm geliri elde edilebildi. Eğer normal bir sezon yaşanmış olsaydı cari açığın 20-25 milyar dolar daha az olması beklenebilirdi.

Peki, sadece konu turizm mi? Değil tabi ki, biraz daha detaylara baktığımızda bunu görebiliyoruz. Mesela 220 milyar dolar ithalatımızın 24 milyar doları altın kaynaklı, altın ithalatındaki absürt bir durum yine salgın sebebiyle güvenli liman arayışı dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de altın talebinin artmasıyla önceki yıllarda 10-11 milyar dolar civarında olan altın ithalatının iki katını geçmiş durumda, bunun önümüzdeki dönemde normalleşmesi gerekir ki bunun sinyallerini alıyoruz. 2021 yılının ilk üç ayı önceki yıllara, örneğin 2018 2019 dönemine benzer performans sergiledi.

Diğer bir konu ihracatın seyri 2020 yılında ana ticaret partnerlerimizin salgın sebebiyle kendi ülkelerinde uyguladığı kısıtlamalar bizim ihracat rakamlarımızı aşağı çekmiş görünüyor. Yine burada geçmiş yılların referansı ile 10 milyar dolarlık bir artış beklenebilir. Tüm bunlar önümüzdeki döneme pozitif etki edecek unsurlar. Diğer taraftan sanayi ve iç talepteki veriler bize büyümenin güçlü şekilde 2021 yılının ilk çeyreğinde de devam ettiğini gösteriyor. Dolayısıyla enerji ve altın ithalatını dışarıda bıraktığımızda çekirdek ithalatta gelinen kur seviyesine rağmen bir yavaşlama gözlemlenemiyor. Özetle yine cari açık vereceğimiz bir yıl olacak ve ithalat rakamlarındaki ana eğilim bunun boyutunu belirleyecek.

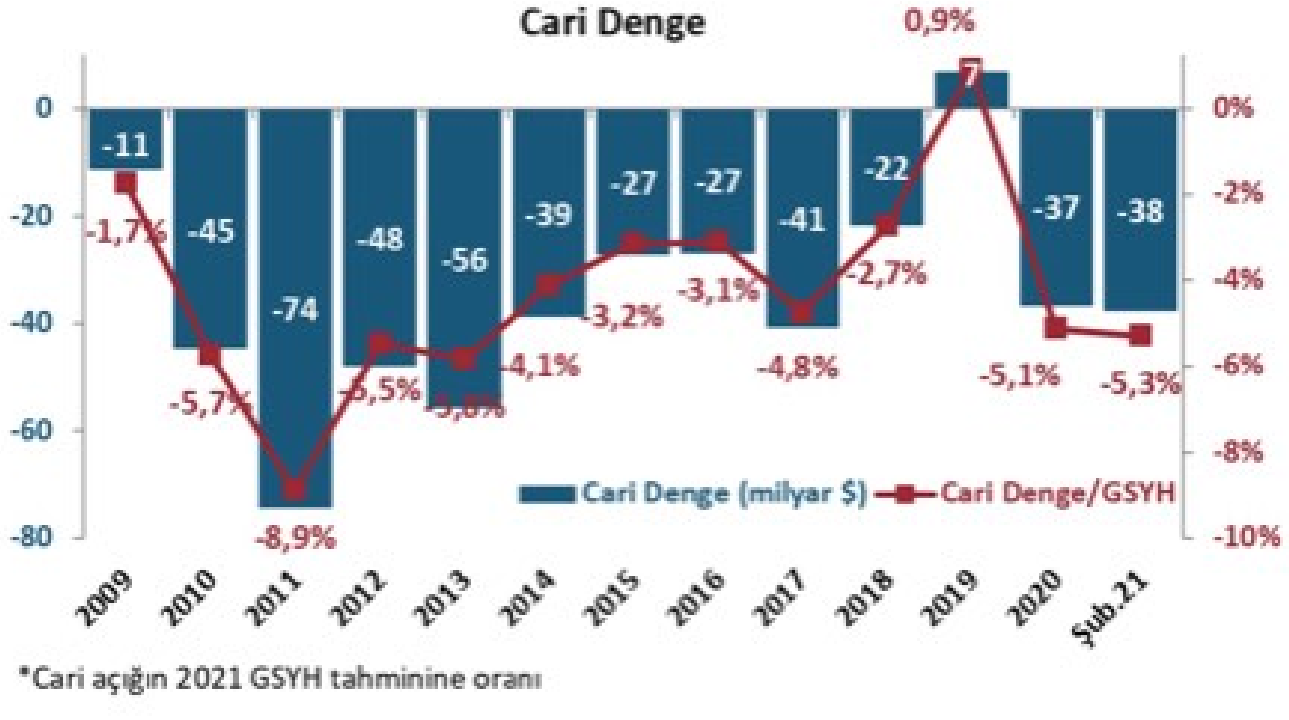

*Cari açığın 2021 GSYH tahminine oranı

KÜRESEL TİCARETİ VURAN KONTEYNER KRİZİNDE SONA NE KADAR YAKINIZ?



Deniz yolu taşımacılığında navlun maliyetlerini 3 katına kadar yükseltmesinin yanı sıra Türkiye'deki kimi ihracatçı firmaların belirli ürün gruplarında ara malı ithal etmesini dahi engelleyen konteyner krizinde yavaş yavaş sona mı geliniyor? 20 Şubat 2021 tarihi sonrası konteyner bulunabilirlik endeksinin yüzde 56 artması, Haziran ve Temmuz ayları için firmaların üretim ve satış planlarını yenilemesini beraberinde getirdiği gibi küresel ticarette de pozitif ivmelenmeden söz ediliyor.



Bir yılı aşkın süredir dünyayı etkisi altına alan pandemi, küresel ticaret açısından son derece büyük öneme sahip olan konteynerde de kayda değer bir krizin yaşanmasına neden olmuştu. Öyle ki son bir yılda yüzde 300 artan Uzakdoğu-Avrupa konteyner navlun maliyetinin Çin yeni yılının ardından ülkedeki limanlarda rahatlamanın başlamasıyla beraber düşüşe geçmesi öngörülüyor.
Konteyner krizi, ülkeler arasındaki ticaret savaşlarına yeni bir boyut kazandırmıştı. Boş konteynerler stratejik güç olarak kullanılmaya başlandı. Çin'in boş konteynerleri topladığı, ABD'nin de ülkesinden mal almaya mecbur bıraktığı haberleri gündeme gelmişti. Bu yüzden dönüşüm geçiren arz-talep dengesine bağlı olarak küresel ticarete konu olan gemi ve konteynerlerin ABD-Çin arasında mekik dokumaya başlaması, ticaret savaşlarının 2021 ilk çeyreğinde konteynır üzerinden devam ettiği yorumlarına yol açmıştı.

5.593
DOLAR
OCAK AYI 20'LİK KONTEYNER NAVLUN FİYATI



ARMATÖR BAZINDA HAFTADA 800 MİLYON $ ZARAR YAZILDI

Günümüzde artık ülkeler arası deniz taşımacılığında ağırlıklı olarak konteyner kullanılması, pandemi sürecinde arz-talep dengesinin bozulmasıyla boş konteynere olan ihtiyacı artırdı. Ancak, birçok ülke ihracat yapabilmek için boş konteyner bulamıyor. Türkiye de ihracatını artırmasına karşın, boş konteyner bulmakta zorlanan ülkeler arasında yer alıyor. Dünya ticaretinden büyük pay alan denizyolu yük taşımacılığı, pandemi sürecinden ziyadesiyle etkilendi. Özellikle deniz konteyner taşımacılığında Mart-Nisan aralığında, doğu-batı rotasında yaklaşık 500 seferin iptal edilmesiyle, armatörler bazında haftalık 800 milyon dolar tutarında zarar meydana geldi. Denizyolu taşımacılığında ekipman ve yer sorunu özellikle Eylül ayı itibarıyla kendini gösterdi. Azalan kısıtlamalar ihracatı arttırdı ancak dövizdeki hızlı artış nedeniyle ithalatı durma noktasına getirdi. Döviz kurlarındaki artışın da etkisi ile ithalatın daralması ülkeye gelen gemi ve konteyner sayısında ciddi azalmaya yol açtı. Bu durum ise boş konteyner krizini beraberinde getirdi.

TİCARET 10 BÜYÜK FİRMA TARAFINDAN YÖNETİLİYOR

Çok ciddi maliyetler gerektiren konteyner taşımacılığının yüzde 85'i, dünyada 10 büyük firma tarafından yürütülüyor. Devlet desteğiyle ayakta kalabilen bu firmalar dünyanın ekonomik hareketinde büyük rol oynuyor. Pandemi sebebiyle arz-talep dengesinin bozulması sonucu gemilerin ve konteynerlerin çoğu Çin ile Amerika arasındaki ticarete yönlendirildi. Türkiye gibi pek çok ülke konteyner ve gemi bulamıyor. Öyle ki bazı hatlara gemi gönderilmediği için ticaret de kesilme noktasına geldi. Bu kapsamda Afrika kıtası ve Güney Amerika'da Brezilya ve Ekvador gibi ülkeler öne çıkmaktadır.

PANDEMİ SEBEBİYLE ARZ-TALEP DENGESİNİN BOZULMASI SONUCU GEMİLERİN VE KONTEYNERLERİN ÇOĞU ÇİN İLE AMERİKA ARASINDAKİ TİCARETE YÖNLENDİRİLDİ. TÜRKİYE GİBİ PEK ÇOK ÜLKE KONTEYNER VE GEMİ BULAMIYOR.

BULUNMA ENDEKSİ YÜZDE 50'Yİ GEÇTİ

Container xChange'e göre, Çin'deki konteynerlerde uzun süredir yaşanan sıkıntı hafifleme belirtileri gösteriyor. Konteyner bulunabilirlik endeksi (Container



3.750
DOLAR
ŞUBAT AYI 20'LİK KONTEYNER NAVLUN FİYATI

Availability Index-CAx), Çin yeni yılı (1 Ocak-20 Şubat) öncesine göre yüzde 56 arttı. Şangay için CAx; Çin yeni yılı öncesinden tatil sonrasına kadar 20 fitlik ve 40 fitlik konteynerler için sırasıyla yüzde 64 ve yüzde 112 arttı. Konteyner kiralama ve ticaret platformu Container xChange CEO'su ve Kurucusu Dr. Johannes Schlingmeier, yeni yıl kutlamaları sırasında Çin'in üretimindeki mevsimsel düşüşün normalden daha yumuşak olmasına rağmen, konteyner arz/talep dengesinde bir iyileşmeye hala izin verdiğini söyledi.

5 BİN DOLARI GEÇEN FİYATLAR 3 BİN 750 DOLARA GERİLEDİ

Geçen yıl pandeminin başladığı ilk aylarda Çin'den ithalatın azalması ve limanlarda salgın kaynaklı yaşanan gecikmeler, boş konteyner tedarikinde sıkıntı yaşanmasına neden olmuştu. Bu durum konteyner navlununda hızlı yükselmeyi beraberinde getirdi. Çin-Avrupa navlununda artış son bir yılda yüzde 300'ü aştı. Yükselen lojistik maliyetlerin yanı sıra yeterli sayıda konteyner bulamayan üreticiler ihracat yapamayacak seviyeye geldi. İhracatçılar son altı aydır ürünlerini müşterilerine ulaştırmakta sorunlar yaşıyor. Konteyner bulabilen ihracatçı ise yüksek navlun ücretleriyle karşılaşıyor.

ÇİN-AVRUPA NAVLUNUNDA ARTIŞ SON BİR YILDA YÜZDE 300'Ü AŞTI. YÜKSELEN LOJİSTİK MALİYETLERİN YANI SIRA YETERLİ SAYIDA KONTEYNER BULAMAYAN ÜRETİCİLER İHRACAT YAPAMAYACAK SEVİYEYE GELDİ.

Konteyner fiyatları hala anormal



düzeyde yüksek seyrediyor ancak, Container xChange verilerine göre, 20'lik konteyner navlunu, Ocak ayındaki 5 bin 593 dolar zirvesinden dönerek, Şubat'ta 3 bin 750 dolara geriledi. Nedeni ise konteyner arzının artması.

TÜRKİYE'DEKİ ÜRETİCİLER DE ETKİLENDİ

KOBİ ölçeğindeki birçok firma 2021'in ilk yarısı hedeflerini şimdilik önümüzdeki aylara ötelemiş gözüküyor. Türkiye'de hazır giyimden kimyaya, makineden mobilyaya birçok sektörde üretim istenilen ivmede şimdilik ilerleyemedi. Ekipman bulunamadığı için malı gönderemeyen çok sayıda firmanın siparişi iptal oldu. Bazı firmalar ise navlunun mal bedelini geçmesi nedeniyle ithalattan ve bazı ürünlerin üretiminden vazgeçti.

Çünkü Türkiye'den çıkan ihracat yüklemeleri artarken gelen ithalat yüklemelerindeki azalma hem ekipman bulma hem de navlun fiyatının artmasına sebep oldu. Tek yönlü yapılan taşıma yani ihracat amaçlı giden araçlar ithal yükü bulamayınca, bu durum üreticiyi de taşıyıcıyı da müşteriyi de mutlu etmedi. Taşıma modu bazında yoğun ihracat talebi karşılanmaya çalışılırken ithalatın nispeten azalması nedeniyle araçların ülkeye boş dönüş yapması durumu ortaya çıktı. Bu da beraberinde ekipman sorununu getirdi. Her boş araç dönüşü ticaret dünyasına navlun artışı ve ek maliyet olarak geri döndü.

EKİPMAN BULUNAMADIĞI İÇİN MALI GÖNDEREMEYEN ÇOK SAYIDA FİRMANIN SİPARİŞİ İPTAL OLDU. BAZI FİRMALAR İSE NAVLUNUN MAL BEDELİNİ GEÇMESİ NEDENİYLE İTHALATTAN VE BAZI ÜRÜNLERİN ÜRETİMİNDEN VAZGEÇTİ.

Yaşanan süreçlerden, özetle navlun artışından üretici ve tüketicinin daha az etkilenmesi için birim başına düşen taşıma fiyatlarının azaltılması gerektiğine işaret ediliyor. Bu sorunlar daha fazla büyümeden çözüm noktasında devlet desteğine ihtiyaç duyuyor. Boş gidiş-dönüşler ile

yürütülmeye çalışılan lojistik operasyonların sürdürülebilir olmadığı çok açık. Bu durum için devlet tarafından acil bir destek paketine ihtiyaç duyuluyor. Destekle birlikte süreçlerin iyileştirilebilmesi için ticaretin çift yönlü olarak geliştirilmesi, yaygınlaştırılması, kolaylaştırılması gerekiyor.

EKİPMAN SIKINTISININ YAZ BAŞINA KADAR DEVAM ETMESİ ÖNGÖRÜLÜYOR

Denizyolu taşımalarında yaşanan konteyner bulma sorunu hem küresel piyasalarda, hem de Türkiye'de artarak devam ediyor. Salgında üçüncü dalganın başlaması ve mutasyonlu virüsün yayılmasıyla sorun daha fazla büyüdü. Sektör uzmanlarının verdiği bilgiye göre özellikle ABD'de gemiler yüklerini boşaltmak için bekliyor çünkü önemli limanlarda Covid-19 vakalarındaki artış nedeniyle daha az personel görev yapıyor. Hal böyle iken küresel konteyner arzı kısıtlanıyor. Türkiye'de özellikle ekim ayı itibarıyla başlayan ihracattaki ekipman sıkıntısı ve bununla beraber gemilerdeki yer sorunları artarak devam ediyor. Bu durumun iyimser tahminle yaz başına kadar devam edeceği ve navlunların sonbahara kadar artış trendinde olacağı öngörülüyor. Bazı sektör temsilcileri krizin Haziran ayında büyük oranda aşılacağı beklentisinde iken, bazıları sıkıntının 2022'ye sarkacağını düşündüklerini ifade etmektedirler. Çok boyutlu olan konteynır sorununu doğru kavramak, çözümünün ne olduğunu, nasıl ve ne zaman biteceğini sektörün duayenlerine sorduk.





UTİKAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI EMRE ELDENER:

"DIŞ TİCARET DENGESİZLİĞİ BOŞ KONTEYNER SIKINTISINI KÖRÜKLEDİ"

Küresel denizyolu yük taşımacılığının dünya ticaretinden ciddi pay alması sebebiyle pandemi sürecinden çok etkilendiğini belirten UTİKAD Yönetim Kurulu Başkanı Emre Eldener, deniz konteyner taşımacılığında yaklaşık 500 seferin iptal edildiğini söyledi. Armatörler bazında haftalık 800 milyon dolar tutarında zararın oluştuğunu anlatan Eldener, "Zaman içinde azalan kısıtlamalar ihracatı artırırken, dövizdeki hızlı artış ise ithalatı durma noktasına getirdi. Böylelikle ülkeye gelen gemi ve konteyner sayısında ciddi bir azalış görüldü. Dolayısıyla bu durum boş konteyner krizini de beraberinde getirdi" dedi.

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD) Yönetim Kurulu Başkanı Emre Eldener, Eylül ayı itibarıyla denizyolu taşımacılığında uluslararası ölçüde konteyner sıkıntısı yaşandığını söyledi. Taşınan malların değeri bazında son 10 yıllık dönemde denizyolu taşımacılığının hem ithalatta hem de ihracatta en büyük paya sahip olduğunu belirten Eldener, küresel denizyolu yük taşımacılığının dünya ticaretinde ciddi payı olan bir sektör olduğu için pandemi süresince çok etkilendiğini vurguladı. Zaman içinde azalan kısıtlamaların ihracatı artırdığını ancak dövizdeki hızlı artış nedeniyle ithalatın durma noktasına geldiğini belirten Eldener, döviz artışı sebebiyle ithalatın azalmasıyla ülkeye gelen gemi ve konteyner sayısında ciddi bir azalışın görüldüğünü bildirdi. Eldener, dolayısıyla bu durumun boş konteyner krizini de beraberinde getirdiğini kaydetti.

Dünya üzerindeki birçok ülkeden ekipmanların, hatlar tarafından Çin limanlarına pozisyonlandırılması sebebiyle, birçok ülkede ekipman sıkıntısı yaşandığını anlatan Eldener, "Çok yüksek hacimlerde konteynerlerin özellikle Amerika'nın batı yakasındaki Los Angeles ve Long Beach limanlarına varması, pandemi koşullarında çalışan liman ve limana hizmet veren taşeronların kapasitesinin düşük olması sebebiyle yoğunluklar yaşanıyor. Konteyner gemilerinin demirde bekleme süresi ortalama 10 günlere kadar çıkmış olup bu durum halen devam ediyor" dedi.

"TİCARET SAVAŞI DENİZYOLUNA SIÇRADI"

Ticaret savaşının denizyoluna sıçradığını ifade eden Eldener, küresel tedarik zincirinde yaşanan boş konteyner krizinin ülkeler arasındaki ticaret

savaşlarını da etkilediğini söyledi. Yeniden üretime hızlı bir şekilde başlayan Çin'in ihracatını sürdürmek için boş konteynere ihtiyacı olduğunu belirten Eldener, "Bunun için de armatörlere baskı yapılıyor. Armatörler de daha karlı olduğu için sanki Çin'den başka ülke yokmuş gibi karlılık odaklı düşünerek boş konteyneri Çin'de pozisyonlandırıyor. Durum böyle olunca talep olmasına rağmen ülkeler aldıkları stratejik ve politik kararlar ile konteyner almak isteyen gemileri limana yanaştırmıyor" diye konuştu.

Erdener, Çin'in sanayi üretimi için gerekli ham maddelerin önemli bir alıcısı ve küresel tedarik zincirinde üretici olarak önemli rolü sebebiyle Çin'deki üretim faaliyetlerinin durdurulması ve yavaşlatılmasının Çin odaklı küresel arz-talep dengesi üzerinde daha önce benzeri görülmemiş bir baskı yarattığını söyledi.

Çin'in sadece bir üretim merkezi olarak ele alınmasının pandeminin uluslararası ticarete olan etkilerini anlamakta eksik kalacağını belirten Eldener, "Çin'in dünyanın en kalabalık ülkesi olması sebebiyle önemli bir pazar olduğu gerçeği de göz önüne alınmalı. Önce Çin ve daha sonra tüm dünyada alınan önlemler, kısıtlamalar ve karantina uygulamaları küresel sağlık krizinin bir ekonomik krize dönüşmesine sebebiyet verirken, analizler koronavirüs pandemisinin ekonomik etkilerinin 1929 yılında ABD kaynaklı olarak başlayan Büyük Buhran'dan daha ileri seviyede olacağını ileriye sürdü" dedi.



"ABD-ÇİN ARASINDAKİ GERGİNLİK TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKASINDA ALAN AÇIYOR"

Çin'in ABD ile yaşadığı gerginlik sebebiyle Balkanlar'da, Orta Doğu'da, Kuzey Afrika'da ve hatta Orta Asya'da gücünü konsolide etmek için iş birliği yapabileceği yeni ortaklara ihtiyaç duymasının beklendiğini kaydeden Eldener, bu çerçevede AB'nin geri plana çekilmesinin hem Çin'le hem de Batı'yla ilişkilerinde Türkiye'nin çok boyutlu dış politikasına alan açtığını söyledi. Eldener, özellikle Tayvan, Hong Kong, Güney Çin denizi gibi jeopolitik sorunlara ek olarak, ticari alanda Çin-Batı ilişkilerinin kötüleşmesinin, bölgesinde etkisi artan ve Batı ile iyi ilişkiler geliştirebilen Türkiye'yle Çin'in daha yakın ilişkiler geliştirmesini sağlayabileceğini ifade etti.

Çin'in küresel ekonomik finansörlüğünün gerilemesi ve dış politikasının maliyetinin artması nedeniyle zayıfladığını belirten Eldener, Türkiye'nin Çin ile daha dengeli, alternatif değil tamamlayıcı bir ilişki geliştirebilmesi için de bir fırsat olarak görülebileceğini vurguladı.

KONTEYNER KRİZİNİN ÜLKELER ARASINDAKİ TİCARET SAVAŞLARINI DA ETKİLEDİĞİNİ SÖYLEYEN EMRE ELDENER, "YENİDEN ÜRETİME HIZLI BİR ŞEKİLDE BAŞLAYAN ÇİN'İN İHRACATINI SÜRDÜRMEK İÇİN BOŞ KONTEYNERE İHTİYACI VARDI. ARMATÖRLERE YAPILAN BASKI SONUCU BOŞ KONTEYNERLER ÇİN'DE POZİSYONLANDIRILDI" DEDİ.

"DIŞ TİCARET DENGESİZLİĞİ NAVLUN FİYATLARINI ARTIRDI"

Eldener, küresel ticaretin hacimsel olarak yüzde 80'den ve değer bazında yüzde 70'den fazlasının denizyolu ile taşındığı göz önüne alındığında denizyolu taşımacılığında koronavirüs pandemisi sebebiyle deneyimlenen olumsuzlukların etkisinin daha iyi anlaşılabileceğini söyledi. Uluslararası denizyolu taşımacılığında meydana gelen aksamalar ve sorunların denizyolu



bağlantılı diğer taşımacılık operasyonları ve dolayısıyla tüm dünyadaki ticari faaliyetlerini etkileyebildiğini ileri süren Eldener, şöyle konuştu:

"Ham madde taşımalarının büyük oranda denizyolu ile gerçekleştirilmesi, küresel ticaret ve üretim faaliyetleri açısından denizyolu taşımacılığının önemini ortaya koyuyor. Çin'in ihracatındaki daralma sebebiyle armatörler tarafından azaltılan sefer sayıları ise dünyanın diğer bölgelerindeki ihracatçıların konteyner taleplerinin karşılanamamasına sebebiyet veren önemli bir unsur oldu. Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün 2020 yılı itibarı ile yürürlüğe aldığı düşük sülfürlü yakıt uygulaması denizyolu navlunlarını artırırken boş konteyner sorunu da navlun artışındaki bir diğer faktör olarak ortaya çıktı. Yük gemilerinin uğrak iptalleri sebebiyle limanlarda biriken yükler hem kapasite hem de demuraj ücretleri sorunlarını gündeme getirdi. Limanlara indirilemeyen yüklerin hinterlantlara taşımalarının gerçekleştirilememesi sebebiyle yüklerde gecikmeler meydana geldi. 2008 küresel krizindekine benzer bir şekilde denizyolunda yüzde 10 hacim kaybının gerçekleşmesi halinde 2020 yılı için toplam hacim kaybının 17 milyon TEU olacağı tahmin edildi."

Navlun fiyatlarının artmasının en büyük sebeplerinden bir tanesinin ithalat ve ihracat arasındaki dengesizlikten kaynaklandığını anlatan Eldener, bu durumun karayolu, havayolu, denizyolu, demiryolu ve intermodal yani tüm taşıma modları için geçerli olduğunu kaydetti. Ülkemizden çıkan ihracat yüklemeleri artarken ülkemize gelen ithalat yüklemelerinde azalma olduğunu belirten Eldener, bu dengesizliğin hem ekipman bulma sıkıntılarına hem de navlunların yükselmesine sebep olduğunu kaydetti.

LİMANLARA İNDİRİLEMEYEN YÜKLERİN HİNTERLANTLARA TAŞIMALARININ GERÇEKLEŞTİRİLEMEMESİ SEBEBİYLE YÜKLERDE GECİKMELER MEYDANA GELDİĞİNİ BELİRTEN ELDENER, "2008 KÜRESEL KRİZİNDEKİNE BENZER BİR ŞEKİLDE DENİZYOLUNDA YÜZDE 10 HACİM KAYBININ GERÇEKLEŞMESİ HALİNDE 2020 YILI İÇİN TOPLAM HACİM KAYBININ 17 MİLYON TEU OLACAĞI TAHMİN EDİLDİ' ŞEKLİNDE KONUŞTU.

"ÜRETİM FAALİYETLERİNİN DURMASI ÇİN ODAKLI KÜRESEL ARZ-TALEP DENGESİ ÜZERİNDE BASKI YARATTI"

Çin'deki üretim faaliyetlerinin durdurulması ve yavaşlatılmasının Çin odaklı küresel arz-talep dengesi üzerinde daha önce benzeri görülmemiş bir baskı yarattığını anlatan Eldener, "Ham madde tedariki konusunda dünya ekonomilerinin daha önce nispeten sorunsuz işleyen küresel tedarik zinciri sayesinde ithal girdi ihtiyaçları ile hedef pazarlarının talepleri öngörülebilir ve planlanabiliyordu. Ancak koronavirüs pandemisinin getirmiş olduğu belirsizlik tedarik zincirinin üreticiler, dağıtıcılar, alıcılar, lojistik hizmet sağlayıcılar, depocular vb. gibi unsurlarını geciken sevkiyatlar, artış gösteren lojistik maliyetler ve

finansal mutabakatlardaki gecikmeler sebebiyle öngörülmesi ve planlanması zor bir süreç ile karşı karşıya bıraktı" diye konuştu.
Kur artışı sebebiyle dövizdeki dalgalanmaları çok fazla hissettiğimiz bir dönem olduğunu ifade eden Eldener, ülkemizden yük çıkışı olurken araçlarımızın ülkemize boş dönüş yaptığını, bunda ülkelerin uyguladığı ambargo ve sınırlamaların büyük rol oynadığını, haliyle boş dönüşlerin navlunların artmasına sebep olduğunu belirtti. Eldener, şöyle devam etti: "Yaşadığımız bu kritik dönemde beklenmeyen gelişmeler de oldu. Sektör temsilcileri her alanda destek beklerken ithalat ürünlerine getirilen ek vergiler sektör temsilcileri için olumsuz bir gelişme oldu, ithalatı zorlaştırıcı ve maliyet artırıcı vergiler sebebiyle ithalat taşımalarında hissedilir bir azalma oldu. Koronavirüs, etkisini ihracatta da hissettirdi. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan Avrupa'da talebin salgınla paralel gerilemesi sonucu Türkiye'nin ihracatında da beklenen seviyeler yakalanamadı ve ihracattan elde edilen döviz geliri de azaldı."

"KONTEYNER SIKINTISI YAZ BAŞINDA ÇÖZÜLEBİLİR"

Denizyolu taşımalarında yaşanan konteyner bulma sorununun hem küresel piyasalarda hem de Türkiye'de artarak devam ettiğini söyleyen Eldener, salgında ikinci dalganın başlaması ve mutasyonlu virüsün ortaya çıkmasıyla sorunun daha da büyüdüğünü belirtti. Sektör uzmanlarının verdiği bilgiye göre özellikle ABD gemilerinin yüklerini boşaltmak için beklediğini anlatan Eldener, sebebin ise önemli limanlarda Covid-19 vakalarındaki artış nedeniyle daha az personelin görev yapması olduğunu bildirdi. Hal böyle iken küresel konteyner arzının kısıtlandığını kaydeden Eldener, "Türkiye'de özellikle ekim ayı itibarıyla başlayan ihracattaki ekipman sıkıntısı ve bununla beraber gemilerdeki yer sorunları artarak devam ediyor. Bu durumun iyimser tahminle yaz başına kadar devam edeceğini ve navlunların sonbahara kadar artış trendinde olacağını düşünüyoruz" dedi.

"TİCARET BAKANLIĞI DEVREDE"

Pandemi sürecinde Ticaret Bakanlığı'nın yoğun olarak çalışmalarını sürdürdüğünü söyleyen Eldener, kriz noktalarında etkin çözümler bulmak için bakanlığın girişimlerde bulunduğunu belirtti. Eldener, Ticaret Bakanlığı'nın bu faaliyetlerini bünyelerinde bulunan Ticaretin Kolaylaştırılması Koordinasyon Kurulu Toplantılarında görüştüklerini ve yerinde tedbirler ile desteklediğini kaydetti.

ÇİN'DEN İHRAÇ ÜRÜNLERİNİN GELMEDİĞİ SÜREÇTE TÜRKİYE'NİN İHRAÇ ETTİĞİ MALZEMELERE BİR TALEP ARTIŞI GÖZLEMLENDİĞİNE DİKKAT ÇEKEN ELDENER, "BU SEBEPLE ÜLKEMİZDEKİ LOJİSTİK FİRMALARININ ETKİN ÇALIŞMASI İLE BİRLİKTE ÇİN'İN PİYASALARDA ETKİN OLAMADIĞI DÖNEMİ ÜLKEMİZ AVANTAJA ÇEVİREBİLDİ" DEDİ.

"TÜRK LOJİSTİK FİRMALARININ ÖNÜ AÇILABİLİR"

Çin'den ihraç ürünlerinin gelmediği süreçte Türkiye'nin ihraç ettiği malzemelere bir talep artışı gözlemlendiğine dikkat çeken Eldener, "Bu sebeple ülkemizdeki lojistik firmalarının etkin çalışması ile birlikte Çin'in piyasalarda etkin olamadığı dönemi ülkemiz avantaja çevirebildi. Türkiye'nin denizyolu, havayolu hem de karayolu taşımacılığı bazında kritik öneme sahip olması ve önemli bir noktada konuşlanması sebebiyle hem de çoklu taşıma yapabilme kapasitesi göz önünde bulundurulduğunda kriz sonrası dönemde Türk lojistik firmalarının büyümesini öngörüyoruz. Ayrıca bu süreçte dış ticaret firmalarının hem ham madde sağladıkları ülkelerin hem de pazar ülkelerinin çeşitlendirilmesi gerekliliği ortaya çıktı. Uzak Doğu ham madde pazarından ithalat yapılamadığı süreçte girdi ürünlerin tedarikinde aksamalar olduğu gibi hedef ülkelerin pazarlarının ulaşılamaz olduğu süreçte ithalat ve ihracat ülkelerinin çeşitlendirilmesi önem kazandı" diye konuştu. Eldener, sözlerine şöyle devam etti: "2021 yılının ilk çeyreğine ulaşmışken dünyada ve ülkemizde belirsizlikler hakimken 2021 yılı için hedeflerimizi tahminler üzerinden yapabiliriz. Türkiye'ye coğrafi bakımdan yakın Avrupa, Orta Doğu ve Asya ülkeleri dahil olmak üzere dünyanın her yerine yapılan taşımacılık faaliyetlerinde denizyolu, demiryolu, karayolu ve havayolu taşıma türlerinin tümünden ve kombine taşımacılıktan faydalanılabiliyor. Üç kıtanın birbirine yaklaştığı, tarihi bakımdan önemli ticaret ve ulaşım koridorları üzerinde bulunan Türkiye'nin taşımacılık faaliyetlerine elverişli konumu ülkenin ithalat ve ihracatında farklı taşıma modları ve çeşitlilik arz eden taşıma güzergahlarının kullanılmasına olanak sağlıyor.

İHRACATIN
DEĞİŞMEYEN ŞAMPİYONU

23 SENEDİR VESTEL!



ZORLU

TÜRKİYE VESTELLENİYOR

157 ülkeye ihraç ettiği teknolojilerle
Türkiye'nin geleceğini üreten Vestel, ihracat şampiyonluğunu
23 yıldır elden bırakmıyor.

VESTEL



MSC GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ DİLEK:

"GEMİ KAPASİTESİ VE EKİPMANI ÇİN-AMERİKAN TİCARETİNE YÖNLENDİRİLDİ"

MSC Genel Müdürü Barış Dilek, dünya ticaretinin lokomotifi olan Çin ve Amerika arasındaki iş hacminin beklenmedik bir hızla toparlanmasıyla, pandemi sonucu atıl kalan gemi kapasitesinin ve ekipmanın bu ticarete yönlendirildiğini belirtti. Talebin normalin üç-dört kat artması sonucu, ekim-kasım ve aralık aylarında ekipman sıkıntısı ile birlikte gemilerde yer problemlerinin ciddi oranda hissedildiğini anlatan Dilek, pandeminin tüm ticari dengeleri alt üst ettiğini ifade etti.

Covid-19 sonrası ülkelerin uyguladıkları önlem ve politikaların birbirinden farklılıklar gösterdiğini söyleyen MSC Genel Müdürü Barış Dilek, kısıtlamaların azalmasıyla ticaret yaptıkları ülkelerle olan hacimlerinin de Covid-19 öncesi döneme göre değişiklikler gösterdiğini belirtti. Dilek, bu durumun pandemi öncesindeki ticari dengeleri alt üst ettiğini kaydetti. Ticaret savaşlarını konuşurken, dünya ticaretinin lokomotifi olan Çin ve Amerika arasındaki iş hacminin beklenmedik bir hızla toparlandığını anlatan Dilek, pandemi ile atıl kalan gemi kapasitesi ve ekipmanın bu ticarete yönlendirildiğini kaydetti.

Orta Doğu ve Avrupa'da toparlanmanın özellikle 2020'nin son çeyreğinde ciddi olarak kendini hissettirdiğini bildiren Dilek, "Gemi kapasitesi ve ekipman aynı hızda bu toparlanmanın bir parçası olamadı. Talebin normalin üç-dört kat artması sonucu, ekim-kasım ve aralık aylarında ekipman sıkıntısı ile birlikte gemilerde yer problemlerini ciddi oranda hissettik" dedi.

"KUZEY LİMANLARIMIZDA BOŞ POZİSYONLAMAK ZORUNDAYIZ"

Sorunu teşhis ederken kullanılan kelimelerin anlamlarının da değiştiğini ifade eden Dilek, geçmişte ekipman sorunu dendiğinde, bir ekipman türünün, belirli bir limanda, ihracatta talep gördüğü miktarda bulunmaması olarak anlaşıldığını anlattı. Şu anki sorunun ise ihtiyaç duyulan boş ekipmanın belirli bir coğrafi bölge ya da kıta sahanlığında bulunamaması olduğunu kaydeden Dilek, şöyle konuştu:

"Kuzey limanlarımız genel olarak ithalat hacimlerinin kuvvetli olduğu, çoğu limanda belirli tip/tür'de ithalden dönen ekipmanın ihracat talebini rahatlıkla karşıladığı, hatta boş fazlası üretip çevre limanlara boş yüklediğimiz limanlardı. Her dönem boş açığı olan güney limanlarımıza genelde Karadeniz'den, Suriye'den, Lübnan'dan, Israil'den, Libya'dan, Yunanistan'dan boş pozisyonlayarak ihtiyacı karşılardık. Bu konjonktür, Türkiye dış ticaret dengelerinin son 10 yılda oturmuş dinamiğinin resmiydi. Konteyner hatları olarak bizler, işlettiğimiz gemilerin servis rotalarını bu dengeleri de gözeterek dizayn etmiştik.

Bugün Türkiye'nin yanı sıra, bizim için bir nevi boş ekipman kaynağı olan çevremizdeki ülkelerin ithalatlarında pandemi sonrası da devam eden ciddi yavaşlama ve Türkiye'de çok kısa bir sürede artan ihracat talebi sebebiyle, son dönemde Kuzey limanlarımıza da ciddi oranda boş pozisyonlamak zorunda kalıyoruz. Bunun üstüne her dönem boş ihtiyacı olup, pozisyonlama yaptığımız güney limanlarımızı da koyarsak, yurt dışından getirmemiz gereken boş miktarı arttı. Karadeniz ve Akdeniz havzasındaki limanlardan yeterli boş temin edemeyince, Batı Afrika ülkelerinden, İngiltere'den ve hatta son dönemde Amerika'dan boş konteyner getirmeye başladık. Boş pozisyonlama maliyetlerimiz ise neredeyse 1'e 5 ila 1'e 10 oranında arttı."

PANDEMİNİN BU DÖNEMİ VE HEMEN SONRASI İÇİN TİCARETİN TÜM PAYDAŞLAR TARAFINDAN DAHA ÖNGÖRÜLEBİLİR HALE GELMESİ GEREKTİĞİNİ İFADE EDEN DİLEK, "SIKINTININ NE ZAMAN GEÇECEĞİ KONUSUNDAKİ TAHMİNİMİZİ NE YAZIK Kİ AYLAR GEÇTİKÇE SÜREKLİ ÖTELİYORUZ. YİNE DE BİR TAHMİN YAPMAK GEREKİRSE SIKINTININ 2022'YE SARKACAĞINI DÜŞÜNÜYORUM" DEDİ.

"COVID-19 KONTEYNERLERİN HAREKETİNİ KISITLIYOR"

Dünyada ekipmanın dönüş hızına bakıldığında verilerin ve görüşlerin ikiye ayrıldığını belirten Dilek, bir görüşe göre bir konteynerin yılda ortalama altı farklı yüklemede kullanıldığını söyledi. Bu oranın dörde düştüğünü iddia eden kaynakların varlığına işaret eden Dilek, "Bir diğer görüşe göre ise bir konteyner halen yılda ortalama altı farklı yüklemede kullanılıyor, ancak ağırlıklı kullanıldığı rotalar, limanlar geçmiş senelere göre farklı" dedi.





Dilek, her iki yorumda da limanlarda ve ülkelerin lojistik altyapılarında Covid-19 kaynaklı oluşan sıkışıklıklar ve darboğazların konteynerlerin döngü sürelerini uzatıp, hareketlerini kısıtladığını ifade etti.

"MSC GRUBU OLARAK YURDA YÜZDE 14 DAHA FAZLA BOŞ KONTEYNER GETİRDİK"

Dilek, MSC Grubu olarak 2020 yılında 20'lik ekipman özelinde ithalatın ihracatı karşılama oranının yüzde 60 iken, 2021 senesinde yüzde 55 sınırına geldiğini söyledi. Bu düşüşün ithalatlarının azalmasından değil, ihracat talebinin daha fazla artmasından kaynaklandığını belirten Dilek, 2020 yılında 40'lık ekipman özelinde; ithalatın ihracatı karşılama oranının yüzde 70 iken, 2021 senesinde yüzde 60 sınırına geldiğini anlattı. Bu düşüşün hem ithalatın azalmasından hem de ihracat talebinin artmasından kaynaklandığını belirten Dilek, "2021 yılının ilk çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre yurt dışından yurda boş pozisyonlama yaparak yüzde 14 daha fazla boş konteyner getirdik" dedi.

"SIKINTI 2022'YE SARKACAK"

Pandeminin bu dönemi ve hemen sonrası için ticaretin tüm paydaşlar tarafından daha öngörülebilir hale gelmesi gerektiğini ifade eden Dilek, "Yeniden dengelenmesi ve armatörler tarafından bu yeni dengelere uygun servis yapılarının oturtulması ve belli başlı ülkelerdeki liman ve lojistik altyapılarının tekrar gözden geçirilmesi gerekiyor. Bu da ciddi zaman alacak gibi görünüyor. Ne yazık ki aylar geçtikçe tahminlerimizi de öteliyoruz. Yine de bir tahmin yapmak gerekirse sıkıntının 2022'ye sarkacağını düşünüyorum" diye konuştu.

"LOJİSTİK TÜM AKTÖRLER TARAFINDAN SAHİPLENİLMELİ"

Boş tedariği ile ilgili zorlukların ve sıkıntının çözümünün ne yazık ki, ne bir armatörün, ne bir sektörün, ne de bir ülkenin elinde olduğunu ifade eden Dilek, büyük bir bütünün parçası olan tüm ülkelerin, tüm endüstriler ve tüm şirketlerin, bugüne kadar konteynerin imkan sağladığı ve gerçekleşmesinde kilit rol oynadığı globalleşmenin faydalarından payına düşeni alarak büyüdüğünü belirtti. Lojistiğe sadece kısılması gereken bir maliyet olarak bakıldığını bildiren Dilek, "Halbuki tüm aktörler tarafından sahiplenilmesi, hizmetin sürdürülebilirliği için genel geçer satın alma prensipleri ile yaklaşmaktan vazgeçilmesi, birlikte planlama yaparak ihtiyaç duyulduğunda destek verilmesi gereken önemli bir paydaş olduğu yeni yeni anlaşılmaya başlandı. Global bir sorunun çözümünü tek başına kamudan beklemek bana doğru gelmiyor. Bunu birbirimizi işaret edip suçlayarak değil, hep beraber her gün, birlikte çalıştığımız tüm paydaşlarla birlikte daha fazla kafa yorarak, daha uzlaşmacı olarak ve en önemlisi çaba sarf ederek yapacağız" diye konuştu.

SORUNU TEŞHİS EDERKEN KULLANILAN KELİMELERİN ANLAMLARININ DA DEĞİŞTİĞİNİ İFADE EDEN DİLEK, "GEÇMİŞTE EKİPMAN SORUNU DENDİĞİNDE, BİR EKİPMAN TÜRÜNÜN, BELİRLİ BİR LİMANDA, İHRACATTA TALEP GÖRDÜĞÜ MİKTARDA BULUNMAMASI OLARAK ANLAŞILIRKEN, ŞİMDİ İSE İHTİYAÇ DUYULAN BOŞ EKİPMANIN BELİRLİ BİR COĞRAFİ BÖLGE YA DA KITA SAHANLIĞINDA BULUNAMAMASI OLARAK ALGILANIYOR" ŞEKLİNDE KONUŞTU.

Elginkan

E.C.A®

YILLARCA BERABER

SAĞLIKLI YARINLAR İÇİN, MAKSİMUM HİJYEN GARANTİSİ...

Dokunmadan aç, güvenle kullan!

Fotoselli ürünlerde **5 yıl garanti** veren tek marka

Ücretsiz montaj



www.eca.com.tr

ARÇELİK AŞ TEDARİK ZİNCİRİ DİREKTÖRÜ MUSTAFA SOYLU:

"LİMANLARDAKİ KISITLI SERBEST SÜRE İHRACATÇIYA EK MALİYET GETİRİYOR"

Konteyner krizinin sebep olduğu aksaklıklar nedeniyle firmaların ihracat stok seviyelerini artırdığını söyleyen Arçelik AŞ Tedarik Zinciri Direktörü Mustafa Soylu, ek depolama alanı kullanma zorunluluğunun doğduğunu belirtti. Denizyolu taşıma firmalarının konteyner döngüsünü hızlandırmak için özellikle varış limanlarında kısıtlı serbest süreler verdiğini kaydeden Soylu, "Bu da küresel ölçekte Arçelik gibi çok sayıda ülkeye ihracat yapan firmalarda ve müşterilerinde önemli ilave maliyetlere neden oluyor" dedi.

Küresel konteyner krizinin, ithalat, ihracat ve transit ticaretlerde ekipman ihtiyacının gerisinde kalınmasına, dolayısıyla da elde bulunan ticaret potansiyeline ulaşılamamasına neden olduğunu söyleyen Arçelik AŞ Tedarik Zinciri Direktörü Mustafa Soylu, "Bu durumun yarattığı diğer sonuçlardan birisi de karşılaşılan navlun artışlarıdır" dedi. Konteyner krizinin Eylül 2020 itibarıyla özellikle Uzak Doğu'dan dünyanın diğer bölgelerine olduğu gibi Türkiye'ye olan ticarette de yoğun olarak hissedilmeye başlandığını anlatan Soylu, ocak ayından beri de ülkemizde yapılan ihracat yüklemelerinde önemli sıkıntıların yaşandığını belirtti.

İçinde bulunulan durum nedeniyle firmaların ihracat stok seviyelerinin arttığını bildiren Soylu,



ek depolama alanı kullanma zorunluluğunun doğduğunu vurguladı. Denizyolu taşıma firmalarının konteyner döngüsünü hızlandırmak için özellikle varış limanlarında kısıtlı serbest süreler verdiğini kaydeden Soylu, "Bu da küresel ölçekte Arçelik gibi çok sayıda ülkeye ihracat yapan firmalarda ve müşterilerinde önemli ilave maliyetlere neden oluyor" diye konuştu.

Uluslararası yük taşımada denizyolunun en yaygın ve düşük maliyetli taşıma şekli olduğunun bilindiğini ifade eden Soylu, krizi yönetebilmek için uygun olan rotalarda karayolu ve demiryolu taşıma yöntemlerine dönülmeye çalışıldığını söyledi.

Olumlu gelişmelerin olmasına karşın ülkemizin demiryolu bağlantılarının hem uluslararası hem de Türkiye'deki limanlara kısıtlı olması, fabrikalara veya OSB'lere olan iltisak hatlardaki yetersizliklerin demiryolu kullanım potansiyelinin oldukça altında kalmasına neden olduğunu belirten Soylu, dolayısıyla bu geliştirmelerin kalkınma ve yatırım planlarında kısa vade için hedeflere alınması gerektiğini belirtti.

"DÜNYADA KONTEYNER ÇEVRİM SÜRELERİ UZUYOR"

Ekipman yetersizliği ve navlun artışlarının, pandeminin dünyada yayılımı ile bağlantılı, çok boyutlu nedenlerinin olduğunu kaydeden Soylu, şöyle konuştu:

"Farklı bölgelerde farklı zamanlarda uygulanan kısıtlamalarla talepte hızlı düşüşler ya da artışlar görülüyor. Aynı zamanda ticaretin dağılımında normal düzene göre oluşan farklılıklar konteynerlerin ticaretin devamı açısından doğru adreslerde konumlanamamasına yol açıyor. Limanlarda pandemi nedeniyle düşen işgücünün operasyon sürelerinin uzamasına, ülke içi dağıtım kısıtlarının liman operasyonlarında tıkanmalara, bu verimsizlikler sonucu gemilerin limanlarda bekleme ve işlem sürelerinin uzamasının toplam sefer sürelerini artırmasına sebep oluyor. Netice olarak da dünyada konteyner çevrim sürelerinin uzadığı görülüyor. Bunlarla bağlantılı olarak servis rotasyon değişiklikleri, sefer iptalleri sonucu düşen kapasiteler, bunker fiyatlarında artış beklentisi, lojistik servis sağlayıcıların spot navlunlarda görülen altı, yedi kat artışların uzun dönemli kontratlara da belli oranlarda yansıtma eğilimleri, içinde bulunduğumuz dönemde etkili oluyor." Krizin Haziran 2021'den önce bitmeyeceğini anlatan Soylu, bu süreçte firmaların bu nedenle ihracat yapma potansiyellerinin altında kalmasının üzücü olduğunu ifade etti.



ULUSLARARASI YÜK TAŞIMADA DENİZYOLUNUN EN YAYGIN VE DÜŞÜK MALİYETLİ TAŞIMA ŞEKLİ OLDUĞUNUN BİLİNDİĞİNİ İFADE EDEN MUSTAFA SOYLU, KRİZİ YÖNETEBİLMEK İÇİN UYGUN OLAN ROTALARDA KARAYOLU VE DEMİRYOLU TAŞIMA YÖNTEMLERİNE DÖNÜLMEYE ÇALIŞILDIĞINI SÖYLEDİ.

Kısa vadede yerel ve global denizyolu taşıma firmalarının ve yetkili şirketlerin boş konteyner konumlamasında ülkemize öncelik vermesi için teşvik edilmesinin yararlı olacağını kaydeden Soylu, "İhracatta bütün bu küresel sıkıntılarla baş edebilmek, sürekli büyümek ve başarı için uzun vadede ülkemizin lojistik altyapısını geliştirmek adına yaratıcı çözümler geliştirmek ve devreye almak en önemli faktör olacak" dedi.



CAHİT SOYSAL

ÜNSPED Gümrük Müşavirliği ve Lojistik Hizmetler A.Ş.
Yönetim Kurulu Üyesi

SORUN KONTEYNER ÜRETMEK DEĞİL, KONTEYNER İŞLETMESİNİ YÖNETMEK

İhracat yükleri için konteyner bulamayan Türkiye'nin sorunu konteyner üretememek değil, etkin bir "boş konteyner yeniden yapılandırma" sistemi kurmuş işletmelerin henüz ülkede örgütlenememiş olmasıdır.



Günümüzde deniz taşımacılığı hala önemini korumaya devam ederken, deniz taşımacılığında da en büyük payı "konteyner taşımacılığı" alıyor.
Konteyner bir "geçici ithalat eşyası" olarak gümrük gözetimine tabi tutulduğundan, her işletici kuruluş onlarca gümrük idaresiyle sürekli muhatap olmak ve binlerce bürokratik işlemi realize etmek durumunda. Hukuki boyutunun yanı sıra konteynerlerle işletmecilik boyutundan da bakmak gerekiyor.
Gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz? 500 adet 40 HIGH CUBE konteyneri boş olarak depolamaya kalktığınızda, 38.000 metreküplük bir depolama alanına sahip olmanız gerek. Büyük kentlerde nerede böyle limana yakın boş alanlar? Yaygınlaşan betonlaşma bu depolama alanlarını yok etti.
Diğer önemli husus, gemi işletmeciliği ile konteyner işletmeciliğinin birlikte yürütülmesi gerçeği. Bu nedenle, konteyner gemisi işleten büyük şirketler ya kendi konteyner işletmelerini kuruyor ya da küresel bir konteyner tedarikçisi ile paydaş oluyor.
Yüklü konteynerleri gümrüklü alanlarda istiflemek, konteyner gemisini zamanında limana bağlamak, boşaltma ve yükleme operasyonlarını uygun bir zaman diliminde gerçekleştirmek hayati önem taşıyor.
Bir süredir bu operasyonlar "yükün konteynerizasyonu" olarak tanımlanmaya başladı.
Özellikle "boş konteyner yeniden konumlandırma" sorunu, bu alandaki en kritik işletmecilik konusu olarak ön planda duruyor.
Eğer işletmeci olarak kargo rotalarını önceden belirleyemezseniz ne konteyner akış atamasını yapabilirsiniz ne de boş konteynerleri yeniden konumlandırabilirsiniz. "Milk Run Sistemi"ni etkin bir şekilde kuramazsanız konteyner taşımacılığında da başarı şansınız hızla düşüyor.
Hatırlanacağı gibi, Milk Run Sistemi, taşıma işlemi gerçekleştirilecek olan ürünleri tek bir araçta birleştirerek verimlilik elde etmeyi amaçlayan bir lojistik tedarik yönteminin genel adıdır. Milk Run, ismini Londra'da sokak aralarında belirli bir rota ile evlere süt dağıtan ve tekrar süt kaplarını belirli bir rota ile toplayan süt araçlarından almaktadır. Çeşitli malları verimli şekilde dağıtmak için ortaya çıkan bu sistem; aynı zamanda ürün kaplarını, numuneleri ve diğer gerekli nesneleri bağlantılı noktalardan toplamak için de kullanılmaya başlanmıştır.



Konteyner taşımacılığında genellikle 20'Dc, 40'Dc ve 40 HIGH CUBE tipi konteynerler kullanılıyor.

20'Dc tipi konteyner	40'Dc tipi konteyner	40 HIGH CUBE tipi konteyner
5,9 metre boyunda, 2,35 metre eninde ve 2,39 metre yüksekliğinde. Boş ağırlığı 2.240 kilogram olan bu konteynerin 33 metreküp yük alanına 21 ton eşya yüklenebiliyor.	12 metre boyunda, 2,35 metre eninde ve 2,28 metre yüksekliğinde. Boş ağırlığı 3.750 kilogram olan bu konteynerin 68 metreküp yük alanına 27 ton eşya yüklenebiliyor.	12 metre boyunda, 2,35 metre eninde ve 2,70 metre yüksekliğinde. Boş ağırlığı 3.940 kilogram olan bu konteynerin 76 metreküp yük alanına 27 ton eşya yüklenebiliyor.

Konteyner gemisini öyle bir dönel güzergahta işletmelisiniz ki, dolu konteynerleri indirdiğiniz limandan hem yüklü hem de boş konteynerlerinizi geri yükleyebilmelisiniz. Böylece hareket limanınıza döndüğünüzde minimum maliyetle boş konteynerlerinizi geri getirmiş olursunuz. Aksi takdirde, ortalama 63 metreküp olan 300 boş konteyneri geri getirmek için geminizde 18.900 metreküplük alanı hiçbir navlun geliri olmayan taşımacılık için ayırmak zorunda kalırsınız.

Dünya ticareti kıtadan kıtaya, bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Bazı ülkeler yoğun ihracat yaparken bazı ülkeler yoğun ithalat yapmakta aradaki farkı hizmet satışı ile kapatmaya çalışmaktadır. Bu durum dünyada bölgeler arasında ticari dengesizliklere neden olmaktadır. Ticarette yaşanan bu dengesizlik sonucu bazı bölgelerde konteyner yığılmaları olurken, kimi zaman da istenilen yerde ve zamanda konteyner bulunamamaktadır.

Küresel ticarette ithalat-ihracat dengesizliği olgusu ortaya çıkınca, boş konteynerin yeniden konumlandırılamaması da yeni bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan küçük konteyner gemileri ile yüksek karlılık elde edilemeyince, dev konteyner gemileri inşa edilmeye başlandı. Güney Kore 20.564 TEU kapasiteli dünyanın en büyük konteyner gemisini üretti. Bu kapasite, anılan gemiyle aynı anda 20.564 adet 20'Dc boyutunda konteyner taşınabileceği anlamına geliyor. Yani artık konteyner gemiciliği yapmak isteyenler 500 veya 1000 adet konteyner taşıyan gemilerle küresel piyasalarda rekabet etme şansına sahip olamayacaklar.

Çelik sacın küresel piyasalarda düşük fiyattan satıldığı dönemde, Çin gönderdiği konteynerlerin geri dönüşünü beklemeksizin yeni konteyner üreterek ihraç mallarını Avrupa'ya ve Amerika'ya gönderiyordu. Piyasada çelik sac da kalmayınca, Çin konteynerlerin yeniden konumlandırması konusunu kafaya takmadan, bunları boş olarak geri getirmeyi planlamaya başladı. Çünkü ihracat yaptığı hiçbir ülkeden aynı hacim ve miktarda ithalat yapmıyordu. Sorun boş konteynerleri on binlerce kilometre uzaklıktan boş taşımanın getirdiği dayanılmaz maliyet yükü idi. Bu sorunu da Çin Halk Cumhuriyeti devleti çözdü ve boş konteyner taşımacılığına devlet desteği sağladı. An itibarıyla, Çin hiçbir ülkede yük bulması için konteynerlerini 3 aydan fazla bekletmiyor ve ülkesine boş olarak geri taşıyor.

Batı dünyasında herhangi bir devlet desteği olmaksızın ayakta kalmaya çalışan konteyner gemi işletmeleri ve konteyner işletmeleri mevcut yapılanmalarıyla Çin ile baş edemeyince şirket entegrasyonları yönünde yeni girişimler başlattı. Tekraren belirtmek gerekirse, ihracat yükleri için konteyner bulamayan Türkiye'nin sorunu konteyner üretememek değil, etkin bir "boş konteyner yeniden yapılandırma" sistemi kurmuş işletmelerin henüz ülkede örgütlenememiş olmasıdır.

"KONTEYNER GEMİSİNİ ÖYLE BİR DÖNEL GÜZERGAHTA İŞLETMELİSİNİZ Kİ, DOLU KONTEYNERLERİ İNDİRDİĞİNİZ LİMANDAN HEM YÜKLÜ HEM DE BOŞ KONTEYNERLERİNİZİ GERİ YÜKLEYEBİLMELİSİNİZ. BÖYLECE HAREKET LİMANINIZA DÖNDÜĞÜNÜZDE MİNİMUM MALİYETLE BOŞ KONTEYNERLERİNİZİ GERİ GETİRMİŞ OLURSUNUZ."

YENİ NESİL AYGAZ TÜP AİLESİ



aygaz.com.tr

444 4 999

Koç

AYGAZ

RIZA MEHMET KORKMAZ
ÜNSPED Gümrük Müşavirliği ve Lojistik Hizmetler A.Ş.
Genel Müdürü

BREXİT VE TÜRKİYE-BK SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

I. BREXİT SÜRECİ:

2020 yılının en önemli olaylarından birisi de kuşkusuz ki, Birleşik Krallık'ın AB'nden ayrılmasını ifade eden Brexit'in gerçekleşmesi oldu. 1973 yılında o zamanki adıyla AET'ye üye olan Birleşik Krallık; esasen ülkede % 75'lere ulaşan göçmen karşıtlığı, AB üyeliğinin mali açıdan getirdiği yük, AB tarafından alınan kararlarda (2009-2015 arasında nitelikli çoğunlukla alınan kararların % 12'sinde) çoğu zaman BK'ın kaybeden tarafta olması gibi siyasi ve ekonomik gerekçelerle, yaklaşık 10 yıldır AB'nden ayrılmayı zaten yüksek sesle dillendirmeye başlamıştı. Gelişen bu AB karşıtlığı, 23 Haziran 2016 tarihinde yapılan referandum sonrasında BK halkının % 51,9'nun kabul oyu ile AB'den çıkma kararıyla sonuçlandı. Diğer yandan, Referandumda Birleşik Krallık'ı oluşturan devletlerden Kuzey İrlanda ve İskoçya'da AB'den ayrılmak istemeyenlerin oylarının çoğunlukta olması, Brexit sürecini daha da sancılı hale getirdi. 29 Mart 2017 tarihinde Başbakan Theresa May'in Lizbon Anlaşması'nın 50 nci maddesinin işletilmesini isteyen mektubu Brüksel'e göndermesiyle, resmi ayrılık süreci başladı. AB-BK Brexit müzakere süreci, 14 Kasım 2018 tarihinde neticelendi ve Geri Çekilme Anlaşması üzerinde mutabakata varıldı. Anlaşma, 9 Ocak 2020 tarihinde önce BK Parlamentosunda ve ardından 29 Ocak 2020'de de AB Parlamentosunda onaylandı. Sonuçta Brexit 31 Ocak 2020 itibarıyla gerçekleşmiş ve 31 Aralık 2020 tarihinde sona ermesi öngörülen 'Geçiş Dönemi' başlamış oldu. Bu süre boyunca Birleşik Krallık, ticaret açısından AB üyesi bir ülke gibi muamele gördü; böylelikle aynı süre içinde ülkemiz için de Gümrük Birliği ortağı konumunu korundu. Geçiş Dönemi devam ederken Brexit'in anlaşmalı mı, yoksa anlaşmasız mı olacağı tartışmaları yaşansa da, taraflar arasındaki müzakereler 25.12.2020 tarihinde anlaşmanın imzalanmasıyla olumlu neticelenmiştir. 2020 yılında başlayan geçiş süreci, anlaşmalı ayrılık anlaşmasının 24.12.2020 tarihinde imzalanmasıyla 2021 yılı başı itibarıyla sonuçlanmış oldu. Böylece BK açısından olumlu neticelenen Brexit ve AB ile imzalanan STA, çifte kazanç niteliğindedir. Çünkü hem Avrupa Adalet Divanı'ndan bağımsız bir aktör, hem AB kurallarından kendini sıyırmış bir oyuncuya dönüşen Birleşik Krallık, puana dayalı göçmenlik sistemi ile de ülkesindeki serbest dolaşımı kontrol edebilecek ve sınırlayabilecek konuma gelmiştir. Ayrıca uzun müzakerelere konu olan balıkçılık hususunda da BK, beş yıl içinde kendi sularındaki balıkların üçte ikisini avlama hakkına sahip olmuştur. BK böylelikle hem topraklarında serbest dolaşımı sınırlamış, hem de AB'den bağımsız olarak imzalayacağı STA'larla ticaretten zarar görmeme imkanı elde etmiştir. Bu bağlamda sürecin BK açısından olumlu ilerlediğini söyleyebiliriz.



II. AB-BK SERBEST TİCARET ANLAŞMASININ GENEL ÖZELLİKLERİ:

BK ile AB arasındaki STA, gerek büyüklüğü gerekse yaratacağı sonuçlar açısından son dönemlerin en önemli ticari işbirliği anlaşmalarından birisidir. Bu Anlaşma ile BK, dünya tarihinin en önemli siyasi projelerinden birisi olan AB'nden ayrılırken sadece siyasi bir birlikten ayrılmamış, gümrük birliğinden de ayrılarak ticari olarak bağımsız bir politika izleyeceğini, iki taraf arasındaki ticari ilişkileri de sürdürülebilir ve adil bir ticaret zemininde yürüteceğini tüm dünyaya ilan etmiş; 60'ın üzerinde ülkeyle STA görüşmelerine yoğunlaşarak, ikili ticari ilişkilerini kendi çıkarlarına göre şekillendirmiştir.

İki taraf arasında imzalanan STA'yı değerlendirirken, BK'nın dış ticaret rakamlarını incelemekte fayda var. Bu kapsamda BK'nın dış ticaret rakamlarına baktığımızda; Trademap verilerine göre BK'nın 2019 yılında dünya ithalatında %3,6 pay ile 5.sırada, dünya ihracatında ise %2,5 pay ile 11. sırada olduğunu ve genel olarak mal ticaretinde sürekli açık veren bir ülke konumunda olduğunu görmekteyiz.
BK'ın net ithalatçı olduğu başlıca ürünler; gıda, petrol ve petrol ürünleri, motorlu taşıtlar, petrol dışı hammaddeler, giyim, ayakkabı, elektrikli makineler, elektriksiz makineler, mobilya ve aydınlatma ürünleridir.
BK'nın net ihracatçı olduğu ürünler ise; eczacılık ürünleri, optik ve tıbbi cihazlar, kimyasal maddeler, başta viski olmak üzere içecekler, havacılık ve uzay taşıtları aksam ve parçaları, demir çelik, bakır, ham deri ve teknik tekstildir.
BK'nın mal ticaretindeki net ithalatçı konumu, bir anlamda ekonomisinin ithalata bağımlılığı, imzalanan STA'yı öncelikle mevcut ticareti kesintiye uğratmayacak bir yaklaşımı beraberinde getirmiş ve genel anlamda bir devamlılık anlaşması ortaya çıkmıştır.
Taraflar arasında imzalanan STA'nın temel özelliklerini bazı ana başlıklar halinde şöylece özetleyebiliriz;
Tarife ve Kota: Birleşik Krallık ve AB, birbirlerinin pazarlarına karşılıklı olarak tarifesiz ve kotasız olarak erişebilecektir. Bu haliyle AB-BK arasındaki anlaşma AB'nin ilk sıfır tarifeli, sıfır kotalı anlaşması niteliğindedir.

Ticaret: Birleşik Krallık üreticileri, AB ve BK standartlarına uymak zorunda kalacaktır.

Menşe Uygulamaları: Modern ve uygun menşe kuralları doğrultusunda menşe kazanan ürünler vergisiz olarak ithal edilecektir. Daha önce çok tartışılan BK menşeli elektrikli taşıtlar da vergi muafiyetinden yararlanabilecektir.
İki taraf arasında tam ikili kümülasyona imkan tanınacak, karşılıklı olarak taraf girdileri menşe kazanımına engel olmayacaktır. Anlaşma, menşe beyanını fatura beyanı şeklinde basitleştirilmiş şekilde yapılmasına olanak tanımaktadır. (self-certification).
Birleşik Krallık yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre; hem AB hem de BK ile anlaşması bulunan Japonya ve Türkiye menşeli ürünlerin BK'da üretilen eşyada menşeli girdi olarak kullanılabileceği çapraz kümülasyon, AB tarafından kabul edilmemiştir.

Tip Onay İşlemleri: Motorlu taşıt ve parçalarda taraflar, karşılıklı olarak BM regülasyonlarına dayanan tip onayları kabul edeceklerdir.
AEO-YYS Karşılıklı Tanıma: AEO-YYS firmalarına ilişkin olarak karşılıklı tanıma mekanizması önümüzdeki dönemde işletilecektir.

Ortak Transit: BK, halen Türkiye ile birlikte Avrupa'da 35 ülke tarafından uygulanan ortak transit sözleşmesinde kalmaya ve NCTS Sistemini (yeni bilgisayarlı transit sistemi) kullanmaya devam edecektir.

III. TÜRKİYE-BK SERBEST TİCARET ANLAŞMASI:
AB-BK arasında imzalanan STA sürecine paralel olarak, ülkemizle BK arasında yürütülen STA müzakereleri de hızlı biçimde tamamlanmış ve 29.12.2020 tarihinde Anlaşmanın imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. 01.01.2021 itibarıyla Türkiye-BK Serbest Ticaret Anlaşması geçici olarak yürürlüğe girmiş, ardından ülkemizdeki onay süreci de tamamlanmıştır.
Anlaşma; GB şartları, BK ile tarım tavizlerini düzenleyen Ortaklık Konseyi Kararı ve Türkiye-AB AKÇT STA'sının devamı niteliğindedir ve bu aşamada sadece mal ticaretini kapsamaktadır.
Bu nedenle, BK-Türkiye STA'sını, öncelikle tarafların mevcut ticaretini sekteye uğratmamak amacıyla hazırlanmış bir devamlılık anlaşması olarak nitelemek doğru olacaktır. Gümrük Birliği sonrası sağlanan avantajların, önemli bir kayba uğramadan bu anlaşmayla devamlılığının sağlanmış olması, anlaşmasız Brexit halinde uygulanacak vergi oranlarından en çok etkilenecek olan ihracatçılarımızı da önemli ölçüde rahatlatmıştır.
Anlaşmada, Gümrük Birliği ile elde edilen tavizlere uygun biçimde sanayi ürünlerinde gümrük vergileri sıfırlanmış; tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinde AB ile mevcut tarife kontenjanları %17 oranında ölçeklendirilerek BK ile karşılıklı olarak tavize tabi tutulmuş, vergi indirimleri ve muafiyetleri bakımından AB ile mevcut koşulların devamı BK ile ikili düzeyde temin edilmiştir.
Türkiye'nin 3 ncü büyük ticaret partneri olan BK ile imzalanan bu anlaşma birçok açıdan Türkiye'nin AB ile imzaladığı Gümrük Birliği anlaşmasından sonra en önemli ve kapsamlı ticari iş birliği anlaşması niteliğindedir. Türkiye'nin ihracatında 2. sırada olan, ciddi bir dış ticaret fazlası verdiğimiz, 18,9 milyar sterlin (2019 BK verilerine göre, 10,6 milyar sterlin ihracat, 8 milyar sterlin ithalat) üzerinde bir dış ticaret hacmine sahip olduğumuz BK ile anlaşmanın gecikmeksizin yapılabilmiş olması önemli bir başarıdır.

Unutulmamalıdır ki, Brexit sonrası BK artık AB üyesi olmadığı gibi, Gümrük Birliği üyesi de değildir. Bu yeni düzlemde iki ülke arasındaki ticarette, eşyanın serbest dolaşımı ilkeleri değil, STA çerçevesinde menşe kuralları devrede olacaktır. Menşe uygulamalarının son derece önem kazandığı bir dönem olacaktır. Çapraz kümülasyon bu aşamada söz konusu değildir. Yalnızca ikili kümülasyon yani BK- Türkiye arasındaki ticarete konu malların vergisiz ticareti öne çıkacaktır. Anlaşma, bu aşamada sadece mal ticaretine ilişkindir. Sanayii ürünlerinde karşılıklı vergilerin sıfırlanmasını ve tarım ürünlerinde de sıfırlanmasını ya da vergi indirimini öngörmektedir. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi sonrasında azami iki yıl içinde tarım ürünleri ticareti, hizmetler ticareti, yatırımlar, sübvansiyonlar, sürdürülebilir kalkınma, yolsuzlukla mücadele, dijital ekonomi, kobi'ler, çevre, iklim değişikliği gibi konularda genişletme, değişiklik ya da yenilikler yapma iradesi, Anlaşma'ya derç edilmiştir. Ayrıca menşe kuralları ve teknik standartlara ilişkin düzenlemeler de AB-BK arasındaki düzenlemelere paralel biçimde önümüzdeki dönemde revize edilecektir. Yani bu haliyle, süreci henüz tamamlanmamış dinamik bir anlaşma söz konusudur.

Şu halde bu genel durum karşısında yeni STA'nın dış ticaretimize etkisi nasıl olacaktır?

Ülkemiz 2019 yılı verilerine göre BK'ya 10,8 milyar dolar ihracat, 5,5 milyar dolar ithalat yapıyor iken;

Türkiye'nin Birleşik Krallık'a İhracatında Başlıca Ürünler

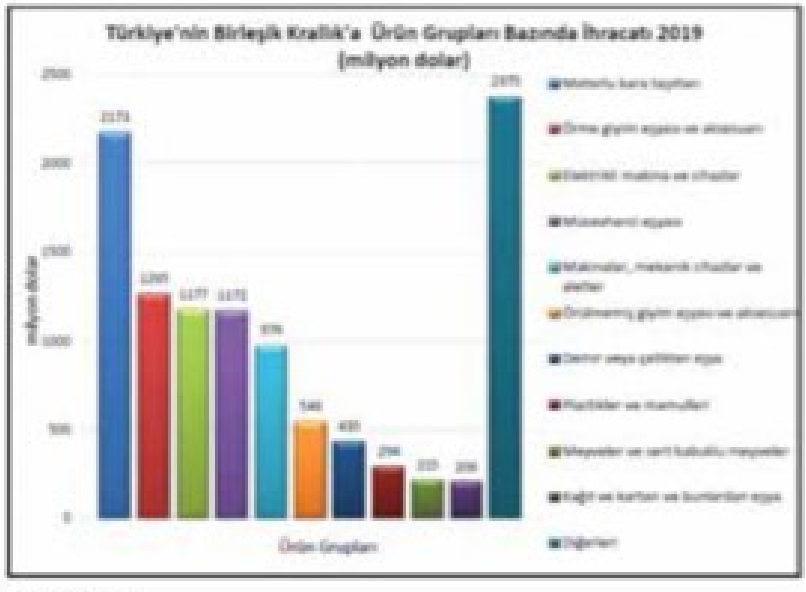

Kaynak: Trademap

2020 yılı verilerine göre de 11,6 milyar dolar ihracat yaparken, BK'dan 5,6 milyar dolar da mal ithal etmiştir.

2002-2019 döneminde BK'da Türkiye'nin yaklaşık 2,6 milyar dolar, BK'nın da Türkiye'de 11,1 milyar dolar yatırımı bulunmaktadır.

İngiltere'ye gerçekleştirilen ihracatın sektörel dağılımı incelendiğinde; yüzde 25'lik payı ile televizyon alıcı cihazları, kablolar, radyatörler, ocaklar, bulaşık yıkama makineleri gibi ürünleri içeren elektronik ve makine sektörünün önde geldiği görülmektedir. Elektronik ve makine sektörünü yüzde 21'lik payı ile hava, kara ve deniz ulaşım araçlarını ve parçalarını kapsayan "ulaşım ekipmanları" sektörü takip etmektedir. Ulaşım ekipmanlarını sırasıyla yüzde 17'lik payı ile mineraller ve metaller, yüzde 15'lik payı ile hazır giyim ve yüzde 5'lik payı ile tekstil sektörü takip etmektedir. Sıralanan ilk 5 sektörde İngiltere'ye gerçekleştirilen ihracat, Türkiye'nin İngiltere'ye gerçekleştirdiği toplam ihracatın yüzde 83'ünü oluşturmaktadır. Ayrıca elektronik ve makine sektöründe İngiltere'ye gerçekleştirilen ihracat, Türkiye'nin sektör genelinde dünya çapında gerçekleştirdiği toplam ihracatın yüzde 11'ini de oluşturmaktadır. Ulaşım ekipmanlarında, Türkiye'nin ihracat partnerleri arasında İngiltere'nin payı yüzde 8,1 iken, hazır giyimde ise yüzde 10,7 düzeyinde seyretmektedir. İngiltere'nin sektörlerdeki pazar payları göz önünde bulundurulduğunda; elektronik ve makine, ulaşım ekipmanları ve hazır giyim sektörlerinde İngiltere'nin Türkiye'nin ihracatındaki pazar payının ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir. Anlaşmanın, Türkiye'nin BK'a dönük ihracatının %95'i için sıfır gümrük öngörmesi ve 10,7 milyar dolar değerinde eşya için gümrük vergisi avantajı sağlaması öngörülmektedir. Beklentimiz, iki ülke ticaretinin STA sonrası daha da artması, özellikle Türkiye'nin ihracatına daha da olumlu yönde yansımasıdır. Tarım ürünlerinin de ileride kapsama alınması ile, iki ülke arasındaki ticareti daha da büyütecektir.

IV. TÜRKİYE-BK STA'SININ GÜMRÜK VE DIŞ TİCARET UYGULAMALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:

İmzalanan anlaşma, iki taraf arasındaki ticaretin Gümrük Birliği yapısından bir STA yapısına olabildiğince sıkıntısız geçişini sağlamış, böylece en azından kazanımlar korunmuştur. Tarafların ihraç ürünlerinde kullanacakları AB menşeli ürünlerine yönelik menşe kuralları, AB-BK arasında imzalanan Ticaret ve İş birliği Anlaşması'nda güncellenen menşe kuralları protokolü çerçevesinde belirlenecek ve menşe kümülasyonu uygulanabilecektir. Böylece var olan üretim ve tedarik zincirinin devamlılığı sağlanmıştır. Tarım ürünleri ticaretinde gümrük birliği rejimindekine benzer bir sistem uygulanacak; işlenmiş

tarım ürünlerinde sanayi payı ayrı tutularak hesaplanacak, tarife-kotaları ise AB'den ayrılan BK'ya spesifik olarak uyarlanacaktır. Söz konusu tarife kotaları belirlenirken, GB döneminde BK'ya yaptığımız tarım ihracatımız göz önüne alınmıştır. Yine de tarım alanında daha çok serbesti olduğunu söylemek güçtür.[1]
Temel unsurlar açısından STA'nın öngördüğü hükümlere aşağıda genel hatlarıyla yer verilmiştir[2];

BK'ya Uygulanacak Gümrük Vergileri: Anlaşma, 25 ila 97'inci fasıllarda yer alan sanayi ürünlerini kapsamakta ve taraf menşeli bu ürünlerin taraflar arasındaki ticarette gümrük vergilerinin ortadan kaldırılmasını öngörmektedir. (EK 2-A liste hariç) Yeni dönemde, taraf ülkelerde onay sürecinin tamamlanması sonrasında, geçerli tüm gümrük vergileri de, 2021 yılı İthalat Rejimine yansıtılacaktır.

Tarım Ürünleri Ticaretinde Durum: Anlaşmada, 1 ila 24'üncü fasıllarda yer alan tarım ürünlerine uygulanan gümrük vergilerinin indirilmesi veya tamamen kaldırılmasına yönelik düzenlemeler (tarife kontenjanları gibi) mevcuttur. Doğrudan vergilerin ortadan kaldırılmadığı ya da tercihli tarifenin uygulanmadığı eşya için, Anlaşmanın Tarife Listeleri başlıklı ekinin incelenmesi gerekmektedir. Genel anlamda tarım ürünlerimizin % 80'ini olumlu etkileyen, 606 milyon doların üzerindeki ihraç ürünümüz için vergisiz olarak BK pazarına girme imkanı sağlayan bir STA söz konusudur. Ancak tarım ürünleri ticaretini daha da geliştirilmek üzere ilerleyen tarihlerde görüşmeler yapılacaktır.
• Kota söz konusu ise bunların %17 oranında ölçeklendirilerek anlaşmaya yansıtıldığı görülmektedir.
• BK gümrük tarife sisteminde bazı değişiklikler yaptığından bu durum ülkemiz tarım ürünleri için olumlu sonuç vermiştir. İşlenmiş tarım ürünlerinde bileşim tablosu (measuring) kaldırılmış olup giriş fiyatı uygulanmamaktadır. Bu nedenle bisküvi, çikolata, şekerleme gibi 85 üründe avantaj elde edilmiştir.
• Kuru meyve ve sert kabuklu meyveler başta olmak üzere gıda ürünlerinde, AB'nin bize halihazırda tanıdığı muafiyetler, ülkemiz ile BK arasında akdedilen STA'ya yansıtılmış bulunmaktadır.
• Türkiye için önemli bir ihraç ürünü olan zeytinyağında bu aşamada indirim bulunmamaktadır.
• Sağlık Sertifikalarında uluslararası alanda kullanılan sertifikalar –koşullar sağlanırsa- geçerli olacaktır.
• Tarım alanında AB tarafından onaylanmış kuruluşlar, BK tarafından da onaylanmaktadır.

İlave Gümrük Vergileri: BK, zaten halen ticaretinde İGV uygulamamaktadır. STA uyarınca BK'dan doğrudan gelen ürünlerde İGV tahsil edilmeyecek; ama AB üzerinden ithal edilen BK menşeli ürünlerde İGV tahsil edilecektir.

Menşe Kuralları: Anlaşma kapsamından yararlanacak taraf ülke menşeli eşyaya ilişkin hükümler ve menşe kazanım kuralları, Anlaşma eki Menşe Kuralları ile Menşe Prosedürlerine İlişkin Protokol'de bulunmaktadır. Buna göre; iki ülke arasındaki ticarette ihracatçı tarafından ilgili fatura ya da başka bir ticari belge üzerine yapılacak menşe beyanı eşyanın menşe belgesi olarak kullanılacak, herhangi bir makamın onayını gerektirmeyecektir (Menşe Protokolü md.19). Süreç, «onaylanmış ihracatçı» statüsü gerektirmediğinden, birçok AB STA'sı süreçlerinden daha esnektir. Protokolde; menşe beyanının, menşeli ürünün tanımlanmasına olanak verecek kadar ayrıntılı olması ve fatura veya başka herhangi bir ticari belgede veya bu belgelere ekli olarak düzenlenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Menşe kuralları, genel olarak revize Pan-Avrupa Akdeniz Menşe Kurallarını yansıtmaktadır. Ayrıca PAAMK ülkeleri ve AB girdisi kullanımına imkan veren bir hükme de yer verilmiştir. Menşe Kuralları ile Menşe Prosedürlerine İlişkin Protokolde öngörülen diğer anlaşmaların da imzalanarak süreçlerin tamamlanması koşuluyla, taraflar arasındaki tercihli ticarette AB, İsviçre (Lihtenştayn dahil), Norveç, İzlanda, Cezayir, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Fas, Batı Şeria ve Gazze Şeridi, Suriye, Tunus, Arnavutluk, Bosna Hersek, Makedonya, Karadağ, Sırbistan, Kosova, Faroe Adaları, Moldova, Gürcistan ve Ukrayna menşeli girdilerin Türkiye veya Birleşik Krallık'ta menşe kümülasyonuna tabi tutulmasına ilişkin hükümler içermektedir. Ancak kümülasyon hükümlerinin uygulanabilmesi için taraflar arasındaki kümülasyon uygulamasına dair gerekli düzenlemelerin tamamlandığına ilişkin bildirimlerin taraf ülkelerce yayımlanmış olması gerekmektedir ki, bu aşamada bu süreç gerçekleşmemiştir.

Diğer Menşe Kuralları ise genel çerçevede şu şekildedir:
≈ Tolerans Kuralı: %10 yerine %15 uygulanacaktır.

[1] https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2021/degerlendirme_notu/turkiyeingiltere_birlesik_krallik_serbest_ticaret_anlasmasi_onemli_bir_adim_ama_yeterli_mi.pdf
[2] https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/sikca sorulan sorular

- Doğrudan Nakliyat Kuralı yerine değiştirilmeme kuralı vardır.
- Katma Değer Kuralı uygulandığı durumlarda temel oran %50 olarak belirlenmiştir (PAAMK'da bu oran %40)
- Menşe kazanımında; etkisiz unsurlar, ülkesellik ilkesi ile muhasebesel ayrım konusu PAAMK'la paralel olacak şekilde düzenlenmiştir.

Öte yandan, söz konusu kurallar, AB-BK Anlaşması'na paralel olarak BK-Türkiye arasında da en yakın zamanda revize edilecektir.

Esnetilmiş Geri Ödeme Yasağı (TEV Ödemeleri): Bilindiği üzere, Dahilde İşleme Rejimi kapsamında üçüncü ülkelerden vergisiz olarak ithal edilerek Türkiye'de imalatta kullanılan ve nihai ürün olarak BK'a gönderilen ürünlerde, 3. ülkeler menşeili ürünler için ihracat sırasında daha önce ithalatta ödenmeyen vergilerin, telafi edici vergi (TEV) olarak ödenmesi söz konudur. STA'da, bu kural sadece 50-63 ncü fasıllar (yani tekstil ve konfeksiyon ürünleri) içindeki ürünler için uygulanacak ve diğer ürünlerde TEV alınmayacaktır ki, bu olumlu bir adımdır.

Anlaşmanın Taraflarca Onaylanmasına Kadar Olan Süreçteki Uygulama: 1 Ocak 2021 tarihi ile Türkiye-BK arasındaki STA'nın onaylanıp yayımlanacağı tarih arasında geçen süre zarfında STA kapsamında yapılacak ithalatta, geçerli bir menşe beyanı ibraz edilir ise Türkiye'de diğer ülkelere uygulanan kanuni vergi oranı üzerinden eşyanın vergileri teminata bağlanacaktır. STA onaylanıp, menşe yönetmeliğinin yayımlanmasının ardından yönetmeliğe uygun olanların teminatı iade edilecek, uymayanları ise teminatı irad kaydedilecektir.

BK'daki İthalat ve Gümrükleme Süreci: Büyük Britanya'ya ithal edilen mallar için uygulanacak gümrük prosedürleri, altı aylık bir dönem içinde, 3 aşamada hayata geçirilecektir. Türkiye'den gönderilen ve AB'de serbest dolaşıma girdikten sonra BK'ya gidecek eşya da bu kapsamda değerlendirilecektir.

Ocak 2021'den itibaren,
Hazır giyim ve elektronik gibi "standart ürün" ithalatçılarının, ithal edilen ürünlerin kaydını tutmak ve azami altı ay içinde gümrük beyannamesi düzenlemek gibi temel gereklilikleri yerine getirmeleri beklenmektedir.
İthalatın tamamı için gümrük vergilerinin ödenmesi gerekmekte olup gümrük beyannamesi doldurulana dek ödemenin ertelenmesi mümkün olacaktır.
Alkol, tütün ve zehirli kimyasallar gibi ürünlerin Büyük Britanya'ya girişi esnasında gümrük beyannamelerinin doldurulması gerekecektir.
Canlı hayvan ve yüksek riskli bitki ve bitki ürünleri ithalatında, ithalatçının ön bildirim ve sağlık belgelerinin tevsik edilmesi gibi yükümlülükleri yerine getirmesi beklenecektir. Yüksek riskli hayvansal ürünlerde de ön bildirim şartı bulunmaktadır. Belge kontrolleri hızla yapılacak olup, yüksek riski ürünlerin fiziki denetimleri ürünün varış noktasında veya başka bir yerleşkede gerçekleştirilecektir.
Nisan 2021'den itibaren,
Tüm hayvansal ürünler (et, kedi-köpek maması, bal, süt ve yumurta ürünleri gibi) ile bitki ve bitkisel ürünlere ilişkin ön bildirim yapılması ve sağlık belgelerinin tevsiki gerekecektir.
Temmuz 2021'den itibaren,
Tüm ürünlerin dolaşımında, gerekli tüm beyanların yapılması ve vergilerin ithalat noktasında ödenmesi esas olacaktır. Güvenlik ve emniyet beyannameleri uygulamaya konulacak, sağlık ve bitki sağlığı önlemleri çerçevesinde (daha fazla) fiziki denetim ve numune alımı yapılacaktır; hayvan, bitki ve bunlardan üretilen ürünlere ilişkin kontroller Büyük Britanya sınır kontrol noktalarında gerçekleştirilecektir.
Gümrük kontrolleri hakkında detaylı bilgiye https://www.gov.uk/government/news/government-accelerates-border-planning-for-the-end-of-the-transition-period adresinden ulaşılabilmektedir.

Başlamış İşlem: 1 Ocak 2021 tarihinden önce BK'dan Türkiye'ye sevk halinde olan veya Türkiye'ye getirilmiş olup antrepoda, serbest bölgede veya geçici depolama yerinde bulunan eşyaya "başlamış işlem" uygulaması yapılacaktır. Bu eşya, 1 Ocak 2021 tarihinden önce geçerli olan başta Gümrük Birliği olmak üzere tercihli tarife düzenlemelerinden faydalanabilecektir.

ATR Dolaşım Belgeleri veya Menşe İspat Belgeleri Kullanımı: Yeni dönemde menşe esaslı ticarete geçilecek olup 31 Aralık 2020 itibariyle iki ülke arasındaki ticarette ATR dolaşım belgesi kullanılmayacaktır. Ancak, BK, yolda olan veya antrepoda olan ürünler için 1 Ocak 2021'den önce düzenlenmiş ATR belgelerini veya menşe ispat belgelerini, dört aylık ibraz süreleri esas alınmak kaydıyla, 1 yıl süreyle tanımaya devam edecektir.
Türkiye ile İngiltere arasında imzalanan STA Kuzey İrlanda'yı kapsamamaktadır. Bu nedenle ülkemizden Kuzey İrlanda'ya doğrudan gerçekleştirilecek ihracatın tercihli tarifeden yararlanmak istemesi



halinde, Türkiye-İngiltere STA'da öngörüldüğü üzere menşe beyanı kullanılması gerekmektedir.

BK'nın Türkiye ve Üçüncü Ülke Menşeli Ürünlerde Uygulayacağı Vergi Oranları: BK ile ticarette menşe kontrolü yapılacak, üçüncü ülke menşeli malların (MFN) vergisi tahsil edilecektir.

Hayvan ve Bitki Sağlığına (SPS) İlişkin Düzenlemeler: Meyve-sebze; canlı hayvan vb. ürünlerde BK, Gümrük Birliği dönemine benzer sertifikaları "ihracat sağlık sertifikası" adı altında istemeye, benzer prosedürler altında devam edecektir. Bundan sonra SPS konusunda BK'nın yapacağı değişiklikler ise Büyük Britanya'da uygulanacak; Kuzey İrlanda AB'nin SPS alanında kalacağı için K. İrlanda'ya yapılacak ihracatta AB'nin SPS kuralları geçerli olacaktır.

Hizmet İhracatı Açısından Durum: Türkiye ve BK arasındaki STA mal ticaretini kapsamakta ve hizmet ticaretine ilişkin kurallar içermemektedir. Bu bağlamda, taraflar arası ticaret, DTÖ kuralları üzerinden devam edecektir. Bu alandaki ilave düzenlemeler daha sonraki müzakerelere bırakılmıştır. Ancak geçiş dönemi sonrası hizmet tedarikine ilişkin mevcut şartlarda bir değişiklik olmayacak, örneğin karşı tarafta hizmet sunumu yapacak firmalar yetki ve lisans almak vb. durumlarda hizmetin sunulacağı ülkenin yasalarına uymaya devam edecektir.

Transit Rejimine Uyum: BK, ortak transit rejime uyum sağlayacağını açıklamıştır.

Teknik Düzenlemeler, CE İşareti ve BK'nın Uygunluk Değerleme İşareti Olan UKCA ile İlgili Gelinen Nokta: 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren BK, CE işaretini bir yıl süresince tanıyacaktır. Yani BK, CE işareti taşıyan ürünleri- Avrupa Birliğince tanınan bir Onaylanmış Kuruluş (Türkiye'de yerleşik olanları da içerecek şekilde) değerlendirmesine tabi olanlar da dâhil- 1 Ocak 2022 tarihine (Tıbbı Cihazlar için 30 Haziran 2023) kadar kabul edecektir. Öte yandan, CE yerine UKCA işaretinin kullanımı konusunda çalışmalar sürmekte ve başvurular alınmaktadır. STA onay süreci sonrasında, AB-BK arasındaki süreç de gözetilerek karşılıklı tanıma için çalışmalar devam edecektir.

Sektörel Teknik Düzenlemelerde (Örneğin Otomobil Sektörü için AB Tip Onay Belgesi) Durum: BK, BMAEK kapsamındaki tip onaylarını tanımaya devam edeceğini duyurduğundan ve UNR 96 da bu kapsamda yer alan bir düzenleme olduğundan farklı bir durum oluşmayacağı öngörülmektedir. BK, AB Tip Onaylarını geçici BK tip onayı vererek tanımaya devam ettiği sürece (iki yıl) bu durumun UNR 96 için de geçerli olacağı değerlendirilmektedir.

TAREKS Denetimleri: AB ürünlerine sağlanan benzer bir TAREKS düzenlemesi için çalışmalar yürütülmektedir.

Kimyasallarla İlgili REACH Prosedürü Devam: BK'nın bağımsız kimyasal düzenleme çerçevesi olan BK REACH, 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren uygulamaya geçecektir. BK'da kimyasal üreten, satışa sunan veya dağıtan herkesin BK REACH kurallarına uyması gerekecektir. Konuyla ilgili detaylı bilgiler https://www.hse.gov.uk/brexit/reach-guidance.htm adresinde mevcuttur.

BK'da, 2020 Sonrasında Mevcut Sağlık Sertifikalarının Durumu: Geçiş dönemi sonrasında bitki ve hayvan ürünleri için düzenlenen sertifikalar tanınmaya devam edecektir. Detaylı bilgi https://www.gov.uk/guidance/get-an-export-health-certificate adresinde yer almaktadır.

AB'nin Çelik Ürünlerinde Uyguladığı Önlemlerin Durumu: BK'nın, AB'deki ticaret politikası önlemlerinin hangilerini uygulayıp uygulamayacağına

ilişkin bilgiler https://www.gov.uk/guidance/trade-remedies-transition-policy#steel-safeguard-measures adresinde mevcuttur. Bu çerçevede, BK, çelik ürünlerindeki korunma önlemi kapsamındaki 26 üründen sadece 19 ürüne önlemi devam ettireceğini, diğer 7 üründe üretimi olmadığı ve bu nedenle 31 Aralık'tan sonra önlem uygulamaya devam etmeyeceğini belirtmiştir.

Kuzey İrlanda ile Ticaret: K. İrlanda, AB'nin Tek Pazar'la ilgili mevzuatının bir kısmını uyumlaştırmaya devam edecektir. Bununla beraber, K. İrlanda BK gümrük alanında kalacak ve BK'nın STA'larına tabi olacaktır. BK ile imzalanacak STA, Kuzey İrlanda'yı da kapsayacaktır.
Bununla birlikte, AB-BK arasındaki düzenlemeler uyarınca, Kuzey İrlanda'ya doğrudan ihraç edilen ürünler için, AB'ye ihracat bakımından bir risk sınıflandırması yapılacaktır. AB'ye ihraç edilme "riski" taşıyan ürünlerde AB'nin uyguladığı vergiler ve AB mevzuatı, riskli olmayan ürünlerde ise BK'nın uyguladığı vergiler ve BK mevzuatı tatbik edilecektir. Dolayısıyla, "riskli" ürünlerde Gümrük Birliği şartları, riskli olmayan ürünlerde ise GB şartlarını sürdüren STA'mızın tercihli vergi oranları geçerli olacaktır. Pratikte uygulanan vergi oranları büyük ölçüde aynı olacaktır.

Şeffaflık: STA'da, ticarete ilişkin uygulamalardan önce kanun ve mevzuat düzenlemelerini yayımlama ve ilgili kesimleri haberdar etme keyfiyeti vardır.

Gümrük İşlemlerinin Hızlı Gerçekleştirilmesi: Tüm uygulanacak gereklilikler ve işlemlere uygunluğu sağlayacak süreden daha fazla olmayacak şekilde, belirli şartların (tüm gereklilikler ve işlemlere uygun olarak tüm bilgileri temin etmiş olması, eşyanın fiziki kontrole tabi tutulmayacak olması koşuluyla) gerçekleşmesi durumunda, eşyanın gümrük idaresine sunulmasından itibaren 48 saat içinde, eşyanın hızlı bir şekilde tesliminin sağlanması (Madde: 13.7); bu amaçla eşyaya ilişkin gümrük beyannamesi ve diğer belgelerin varış öncesi bildirimi ve işleme alınması söz konusudur.
Mikro İhracat: Mikro ihracat açısından uygulamalarda bir değişiklik söz konusu değildir. Numune gönderilerinde uygulamada değişiklik yoktur.

Kolaylaştırmalar: STA'da ticaret erbabı için daha ileri basitleştirilmiş usuller uygulama taahhüdü vardır. Bazı eşyalar haricinde, eşyanın antrepo ya da benzeri bir tesise geçici olarak sevk edilmeden, gümrük idaresine sunulduğu yerde teslimini sağlanması, mümkün olduğu takdirde varış gümrüğünde gümrükleme imkanı, belirli eşyada en az belgeyle gümrükleme, vergiler ödenmeden de eşyanın teslimi öngörülmektedir.

Bağlayıcı Bilgi: Gümrük idarelerince ilgili eşyaya ilişkin uygulanacak muameleyi gösteren ve 3 yıl geçerli olacak bir bağlayıcı bilginin 90 gün içinde verilmesi söz konusudur.

Uygulamada Dikkat Edilecek Unsurlar ve Olası Bazı Riskler:
- Uygulamalar henüz net olarak ortaya çıkmadığı için dış ticaret erbabımız gümrük işlemlerinde ileride karşılaşabileceği denetim ve incelemelere karşı belge teminlerinde ihtiyatlı olmalıdır.
- Fatura beyanı, sahtecilik riskini ve menşe sapması olasılığını artırmaktadır Türkiye menşeli olduğunu tevsik eden menşe belgeleri, bir taahhütname ile ticaret odalarından alınabilmektedir. Menşe belgelerinin BK resmi makamlarınca ileride sonradan kontrole tabi tutulabileceği dolayısıyla, menşe belgelerinin doğru bilgileri içermesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu bağlamda Yeminli Gümrük Müşavirleri'nin (YGM) yaptığı incelemeler daha da önem kazanmıştır.
- İki ülke arasında ticaretin STA'nın ruhuna uygun biçimde sorunsuz işlemesi ve dış ticaretin daha da gelişmesi için, Ticaret odaları ve iki ülkenin özellikle gümrük idareleri bazında karşılıklı iş birliği mekanizması, yine sorunların halli organları iyi kurulmalı ve işletilmelidir.
- Gümrük idarelerimizde STA kapsamında kolaylaştırılmalar gerçek anlamda uygulanmalıdır. STA'da gümrük işlemlerini 4 saatte bitirme keyfiyeti vardır. Uygulamada nasıl işleyeceği merak konusudur.
- Dış ticaret aktörlerinin, sektörlerin talepleri ve öngörüleri STA revizyonunda ve protokollerde göz önünde tutulmalıdır.
- Döviz kullanım oranlarımızın yüksekliği ikili ticarette risk yaratmaktadır. Bu husus da göz ardı edilmemelidir.

V. SONUÇ:
Türkiye-BK Serbest Ticaret Anlaşması, BK'ın AB ile yaptığı STA'yı temel alan bir yaklaşımla bir devamlılık anlaşması olarak düzenlenmiştir. Ancak BK, AB ile Gümrük Birliği'nden ayrılırken Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon (PAMMK) ve Batı Balkan Menşe Kümülasyon Sistemi'nden (BBMKS) de ayrıldığından, bu aşamada çapraz kümülasyon söz konusu değildir. Bu itibarla menşe uygulamalarının ve menşe kazanım kurallarının,



önümüzdeki yakın dönemde AB-BK arasında yürütülecek menşe protokolleriyle daha da netleşeceği görülmektedir. Bu sürecin dikkatle takip edilerek, zaman kaybedilmeden Türkiye-BK STA'sına da yansıtılması ticaretin sağlıklı akışı açısından son derece önemlidir.

Günümüzde çok sayıda anlaşmayla kurulan menşe kümülasyon sistemleri menşe kurallarını ciddi uzmanlık isteyen grift, teknik ve anlaşılması zor kurallar haline getirmiştir. Dolayısıyla menşe uygulamalarıyla bir hak kaybına uğramamak için dış ticaret erbabımız iyi bilgilendirilmelidir.

STA'nın hizmet ticareti ve yatırımları da ileride kapsama alacak olması, iki ülke arasındaki ticareti daha da ivmelendirecek, stratejik iş birliğini üst noktalara taşıyacaktır. BK ekonomisinin %80'i hizmetler sektöründen oluşmaktadır. AB üyesi ülkelere mensup vatandaşlar daha önce BKK'da rahatça çalışma izni alıp faaliyet yapabiliyor iken, artık AB ülkeleri ile Türkiye bu konuda eşitlenmiştir. Türkiye için bu durum hizmet ticaretinde de yeni fırsatlar yaratabilecektir.

STA'nın önümüzdeki iki yıl içerinde yeni dijital ekonomi, tarım ürünleri, kobiler gibi yeni alanlarda genişletilmesiyle, dijital imalatta ve tarımda da iki ülke arasında ticaretin daha da büyütülmesi mümkün olacaktır. BK'nın güçlü olduğu hava uzay, sıfır emisyonlu araçlar, ilaç sanayii gibi yüksek teknolojili imalat sanayiinde olası yatırımlar ile toplu ulaşım, enerji ve güvenlik ağları, akıllı şehirler gibi dijital teknoloji gerektiren faaliyetlerde iş birliği Türkiye'ye bu alanlarda sıçrama yapma imkanı da verebilecektir.

STA'nın tarım ürünlerini de kapsayan bir anlaşma olması, Türkiye ile AB gümrük birliğinin yenilenmesi sürecinde de ülkemizi güçlendirecektir.

Türkiye ile BK arasında imzalanan STA, iki ülkenin birbirine verdiği stratejik değerin ve derinleşen tarihi, siyasi, ticari, stratejik iş birliğinin bir sonucudur. Böyle bir anlaşma yapılamaması halinde Türkiye'nin ekonomik açıdan en çok kayba uğrayacak ülkeler arasında yer alacağını hatırlatmakta ve Türkiye'nin Gümrük Birliği Anlaşması'ndan sonra gerçekleştirdiği en önemli anlaşma olduğunu vurgulamakta yarar vardır.

Kanımızca BK-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması, Türkiye için önümüzdeki dönemde referans bir anlaşma olabilecektir. Bu yönüyle de başarılı bir süreç yaşandığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu itibarla, emeği geçenleri bir kez daha kutluyoruz.



TARİHİN EN BÜYÜK SERBEST TİCARET ANLAŞMASI RCEP İLE

ABD VE AVRUPALI ŞİRKETLER OYUNUN DIŞINDA KALIYOR...

Dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması olan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Anlaşması (RCEP), Asya-Pasifik bölgesindeki 15 ülke tarafından 15 Kasım 2020 tarihinde imzalandı. Çin'in de aralarında bulunduğu anlaşmada ABD ve Hindistan yer almıyor. Anlaşma, 15 Asya-Pasifik ülkesi arasındaki gümrük vergilerinin gelecek yıllarda kademeli olarak azaltılması, belirlenecek ortak ticaret kuralları ile ticaretin kolaylaştırılması, tarife dışı engellerin kaldırılması, lojistik kolaylaştırmalar gibi uygulamalarla grup ülkeleri arasında ticaretin etkinleştirilmesini amaçlıyor.

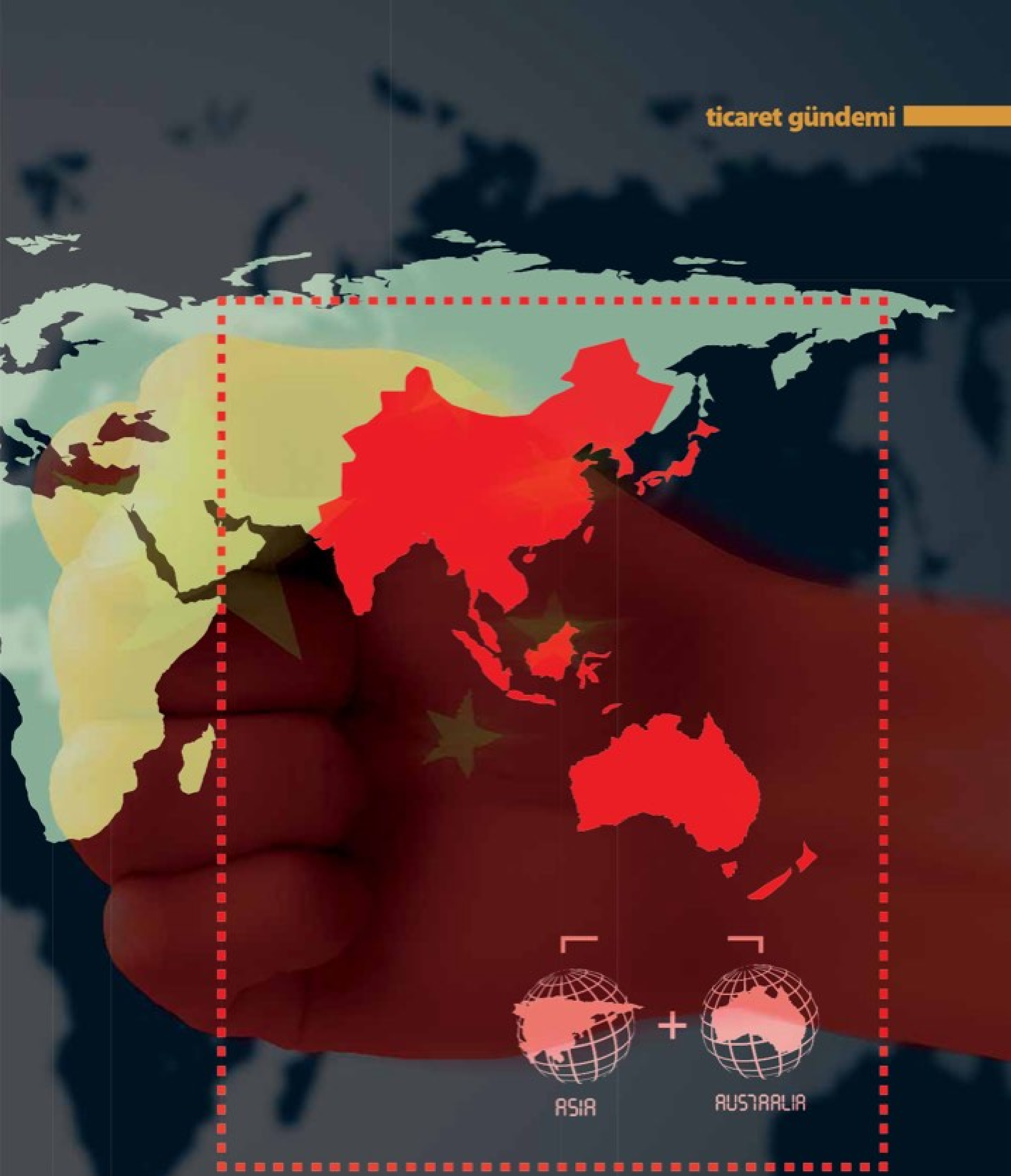
ASIA
+
AUSTRALIA

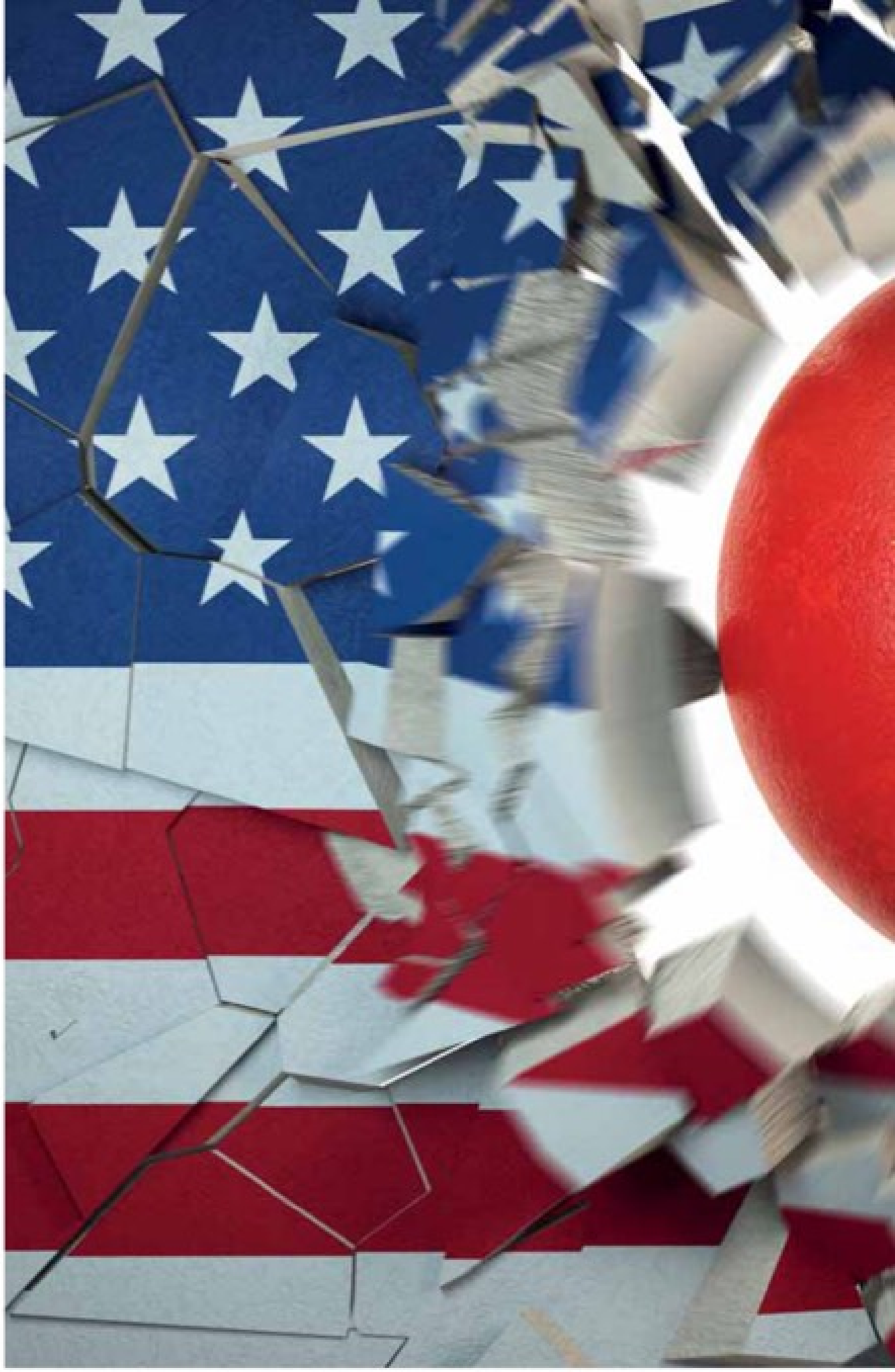

Dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması olan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Anlaşması (RCEP), Çin'in de aralarında bulunduğu Asya-Pasifik bölgesindeki 15 ülke tarafından 15 Kasım 2020 tarihinde imzalandı. Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'nin (ASEAN) 37'inci Liderler Zirvesi'nde düzenlenen sanal törenle imzalanan anlaşma bünyesinde ASEAN üyeleri Brunei, Kamboçya, Endonezya, Laos, Malezya, Myanmar, Filipinler, Singapur, Tayland ve Vietnam ile birliğin diyalog ortakları Avustralya, Çin, Japonya, Güney Kore ve Yeni Zelanda yer alıyor. Anlaşmada. Trans Pasifik Ortaklığı'ndan 2017'de çekilen ABD ise bulunmuyor.

Anlaşma ticaret, hizmetler, yatırımlar, e-ticaret, telekomünikasyon, fikri mülkiyet hakları ve telif hakları gibi alanları kapsıyor. RCEP anlaşması, 15 Asya-Pasifik ülkesi arasındaki gümrük vergilerinin gelecek yıllarda kademeli olarak azaltılması, belirlenecek ortak ticaret kuralları ile ticaretin kolaylaştırılması, tarife dışı engellerin kaldırılması, lojistik kolaylaştırmalar gibi uygulamalarla grup ülkeleri arasında ticaretin etkinleştirilmesini amaçlıyor.

RCEP ülkeleri, Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre 2.2 milyar insan ve 25.8 trilyon dolar toplam Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) ile küresel hasılanın yaklaşık yüzde 30'unu oluşturuyor. Bu görüntüsüyle dünyadaki en geniş kapsama alanı olan ticari birlik olma özelliği taşıyor. Anlaşmanın yakın bir tarihte imzacı ülkelerde onaylanarak yürürlüğe girmesi bekleniyor. Böylelikle Çin, Japonya ve Güney Kore, ilk kez aynı anda bir serbest ticaret anlaşmasının tarafı olacak. Yeni serbest ticaret anlaşmasının, dünyanın en hızlı ekonomik büyümesine sahip olan bölgesinde Çin'in konumunu ve nüfuzunu güçlendirmesi bekleniyor.

HİNDİSTAN, ÇİN ÜRÜNLERİNİN KENDİ ÜLKESİNE UCUZ FİYATLARLA GİRMESİNDEN ENDİŞE DUYARAK GEÇTİĞİMİZ YIL RCEP MÜZAKERELERİNDEN ÇEKİLME KARARI ALDI. RCEP ÜLKELERİ, KATILMAK İSTEMESİ HALİNDE, HİNDİSTAN'I BİRLİĞE DAHA SONRA KATILMA SEÇENEĞİNİN BULUNDUĞUNU BELİRTTİ

Çin'in Asya-Pasifik bölgesindeki ekonomik hakimiyetini arttıracağı öngörülürken, ABD ve Avrupalı şirketleri serbest ticaret bölgesinin dışında bırakarak, dezavantajlı konuma getireceği düşünülüyor.

HİNDİSTAN ANLAŞMADA YOK

Hindistan'ın da bu anlaşmaya katılması planlanmış ancak Hindistan, Çin ürünlerinin Hindistan'a ucuz fiyatlarla girmesinden endişe duyarak geçtiğimiz yıl RCEP müzakerelerinden çekilme kararı



aldı. RCEP anlaşmasına katılmak istemesi halinde, Hindistan'ın birliğe daha sonra katılma seçeneğinin bulunduğu belirtildi.

TÜRKİYE'Yİ NASIL ETKİLER?

RCEP bloğunun kurulmasının Türkiye'ye hem olumlu hem de olumsuz etkileri olabileceği tahmin ediliyor. Halihazırda Asya'da üretim yapmakta olan Türk firmaları açısından tedarik zinciri kurmanın çok kolaylaşacak olması olumlu bir gelişme olarak görülüyor.
Olumsuz yönü ise şu; blok içindeki ticaret hacmi arttıkça, Türkiye'de üretilmekte olan mallara yönelik ihtiyacın da azalması söz konusu olabilir. Mesela Türkiye'de üretilip Çin'e ihraç edilen bir malı, Çin blok içinde gümrük vergisi olmadığından daha ucuza bulabilir.
Türkiye, Gümrük Birliği yoluyla AB ticaret bloğu içinde yer alıyor. Türkiye'ye coğrafi olarak çok uzak konumdaki Asya'da böyle bir bloğun kurulması karşısında, Türkiye'nin yeniden yanı başındaki Avrupa'ya yüzünü çevirmeye çalışması son derecek kritik önem taşıyor.

YENİ SERBEST TİCARET ANLAŞMASI İLE ÇİN'İN ASYA-PASİFİK BÖLGESİNDEKİ EKONOMİK HAKİMİYETİNİ ARTIRACAĞI ÖNGÖRÜLÜRKEN, ABD VE AVRUPALI ŞİRKETLERİ SERBEST TİCARET BÖLGESİNİN DIŞINDA BIRAKARAK, DEZAVANTAJLI KONUMA GETİRECEĞİ DÜŞÜNÜLÜYOR.

DEİK ASYA PASİFİK İŞ KONSEYLERİ KOORDİNATÖR BAŞKANI MURAT KOLBAŞI:

"RCEP İLE GÜMRÜK VERGİLERİ KADEMELİ OLARAK AZALACAK"

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Asya Pasifik İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Murat Kolbaşı, 15 Asya-Pasifik ülkesi tarafından imzalanan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) anlaşmasıyla taraf olan ülkelerin arasındaki gümrük vergilerinin kademeli olarak azaltılmasının beklendiğini söyledi. Kolbaşı, gümrük vergilerinin azalması sonucu Çin mallarının ülkedeki yerel üreticileri zor durumda bırakacağı endişesiyle, Hindistan'ın anlaşmadan çekildiğini bildirdi. Türkiye'nin, anlaşmaya dahil olan Malezya, Güney Kore ve Singapur ile Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) bulunduğunu söyleyen Kolbaşı, özellikle Singapur ile olan anlaşmamızın bugüne kadar imzalanan en kapsamlı STA olarak öne çıktığını belirtti.

Dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması olarak bilinen Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) anlaşması, 15 Asya-Pasifik ülkesi tarafından imzalandı.

Anlaşmanın ticaret, hizmetler, yatırımlar, e ticaret, telekomünikasyon, fikri mülkiyet ve telif hakları gibi alanları kapsadığını söyleyen Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Asya Pasifik İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Murat Kolbaşı, "Anlaşma, taraf olan her ülkenin parlamentosunda onaylanarak yürürlüğe girdiğinde, taraf olan ülkelerin arasındaki gümrük vergilerinin kademeli olarak azaltılması bekleniyor" dedi.

RCEP'in ağırlıklı olarak sanayi ürünlerini kapsadığını belirten Kolbaşı, tarım ürünlerini genel itibarıyla kapsam dışında bıraktığını vurguladı. Anlaşmayla ilk etapta ülkeler arası mevcut tarifelerin en az yüzde 64'ünün kaldırılmasının öngörüldüğünü kaydeden Kolbaşı, ülkelerin 20 yıla varan sürelerde kendi liste ve takvimlerine göre tarifelerde çeşitli indirimler yapacaklarını taahhüt ettiğini vurguladı.

Hindistan'ın gümrük vergilerinin kademeli olarak azalması durumunda Çin mallarının ülkedeki yerel üreticileri zor durumda bırakacağı endişesiyle anlaşmadan çekildiğini anlatan Kolbaşı, "Hindistan ekonomisinin temeli diğer Güneydoğu Asya ekonomilerinden farklı olarak tarım ve hizmet sektörlerine dayanıyor. Son dönemde 'Make in India' girişimi ile Hindistan'da üretim yapmayı teşvik etme yönünde bir vizyonları var. Ülkede üretimi güçlendirme sürecinde Çin'in imalat sektöründeki gücü ve yüksek katma değerli üretimi ile rekabet edememe konusunda bir çekinceleri olsa da anlaşmaya taraf olan ülkelerin Hindistan'a kapıları tam olarak kapatmadıklarını biliyoruz" dedi.

"ÇİN'İN EN BÜYÜK TİCARET ORTAĞI: AB"

Mal ticareti açısından Çin'in en büyük ticaret ortağının yakın döneme kadar Avrupa Birliği olduğunu söyleyen Kolbaşı, 2020 yılında ise mal ticareti açısından Çin'in en büyük ticaret ortağının ASEAN ülkeleri olduğunu belirtti. Bu noktada Covid-19 pandemisiyle birlikte belirginleşen nearshoring, yani komşu veya yakın ülkeden tedarik yaklaşımının etkili olduğunu anlatan Kolbaşı, "Çin, bir yandan dış ticaret ve dışardaki yatırımlarını sürdürürken, diğer yandan iç dolaşımı güçlü tutarak iç tüketime ve içerdeki yatırımlara odaklanıyor. Bu ikili dolaşımı sağlarken de yakın coğrafyaya ağırlık vermesi ve bu ülkelerle tarifelerin kademeli olarak azalması sonucunda ticaretinin artması da beklenen bir durum" diye konuştu.

"ÇİN, DÜNYANIN ÜRETİM ÜSSÜ OLMA ARAYIŞINDA"

Kolbaşı, RCEP kapsamında tercihli tarifeden yararlanılabilmesi için menşe kazanma eşik seviyesinin yüzde 40 seviyesinde tutulmasının, anlaşmaya taraf olan ülkeler arasında ticaretin kolaylaştırılması açısından çok önemli bir etken



olduğunu söyledi.
Bu ülkeler arasında ticaretin ek yükümlülüklerden muaf bir şekilde daha cazip bir hale gelmesinin, ticaretin derinleşmesi ve tedarik zincirlerinin daha kolay işletilmesinin mümkün olacağını kaydeden Kolbaşı, şöyle konuştu:
"Birçok görüşe göre Çin, Güney Kore ve Japonya bu anlaşmadan en kazançlı çıkacak ülkeler arasında yer alıyor. Özellikle Çin'in, bu anlaşmayla dünyanın üretim üssü olma konumunu güçlendirme arayışında olduğu dile getiriliyor. Bu noktada, Çin'in son dönem vizyonu ve önümüzdeki döneme yönelik projelerini de göz önünde bulundurmak gerekir. Çin'in 2015 yılında açıkladığı "Made in China 2025" stratejisi ile Çin, inovasyona dayalı bir toplum, AR-GE ve teknolojiye dayalı üretim yapan bir ülke olma yolunda ilerlemeyi hedefliyor."
Çin'in 14'üncü Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında teknoloji konusunun ilk kez ayrı bir bölüm olarak ele alındığını söyleyen Kolbaşı, "Çin'in teknolojik kapasitesini geliştirme, hatta bu konuda dünya lideri & standartları belirleyen olma arzusunu 2015 yılında açıklanan Made in China 2025 ve China Standards 2035 gibi stratejik planlarında görebiliyoruz" dedi.
Kolbaşı, pandemi sonrasında küresel düzeyde teknoloji ve dijitalleşme sayesinde verimliliğin arttığı ve teknoloji odaklı bir ekonomik modele doğru ilerlediğimiz bugünlerde, son gelişmeler ışığında, bölge içinde ülkelerin üretim ve ticaret yapma maliyetlerinin düşmesiyle bu ülkelerin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artması söz konusu olabileceğini ifade etti.

"TOPLAM DIŞ TİCARET AÇIĞIMIZIN YÜZDE 40'INI ÇİN OLUŞTURUYOR"

2020 yılının ilk 11 ayında Çin'e verdiğimiz ticaret açığının toplam dış ticaret açığımızın yüzde 40'ına ulaştığını bildiren Kolbaşı, Asya Pasifik İş Konseyleri kapsamındaki 17 ülke ve iki bölge ile olan ticaret açığımızın, toplam dış ticaret açığımızın yüzde 73,9'una vardığını belirtti.
Türkiye'ye doğrudan yatırımlarda ise Çin'in payının yalnızca yüzde 1 seviyesinde olduğunu vurgulayan Kolbaşı, 2019 yılında 31 milyar dolar dış ticaret açığı veren Türkiye'nin, bu dış ticaret açığının 28 milyar 940 milyon dolarlık dilimini RCEP ülkelerine kaydettiğini belirtti.
Kolbaşı, sözlerine şöyle devam etti:
"İstanbul ile Çin arasındaki demir yolu

ihracatının 13 güne indirilmesiyle birlikte 'Modern İpek Yolu' olarak adlandırılan Orta Koridor'un canlandırılmasının gerek Çin gerekse 'Kuşak ve Yol Girişimi' kapsamındaki ülkelerle ticaretimizi artırmak ve ülkemizin önemli bir köprü görevi görmesi açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Bu çerçevede, ülkemizin üretiminde ithalata bağımlılığının azalması, ihracat pazarlarımızın çeşitlendirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlere dayalı teknoloji ihracatımızın geliştirilmesi açısından gerek ihracat treninin gerekse Yurt Dışı Lojistik Merkezlerin Desteklenmesi Hakkında Kararın çok önemli olduğuna inanıyorum."

Türkiye'nin, anlaşmaya dahil olan Malezya, Güney Kore ve Singapur ile Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) bulunduğunu söyleyen Kolbaşı, özellikle Singapur ile olan anlaşmamızın bugüne kadar imzalanan en kapsamlı STA olarak öne çıktığını belirtti. Bölge ülkeleri ile önümüzdeki dönemde imzalanacak olan yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları'nın bölgeye ihracat kapasitesi olan firmalarımız açısından faydalı olacağını düşündüklerini ifade eden Kolbaşı, "İş

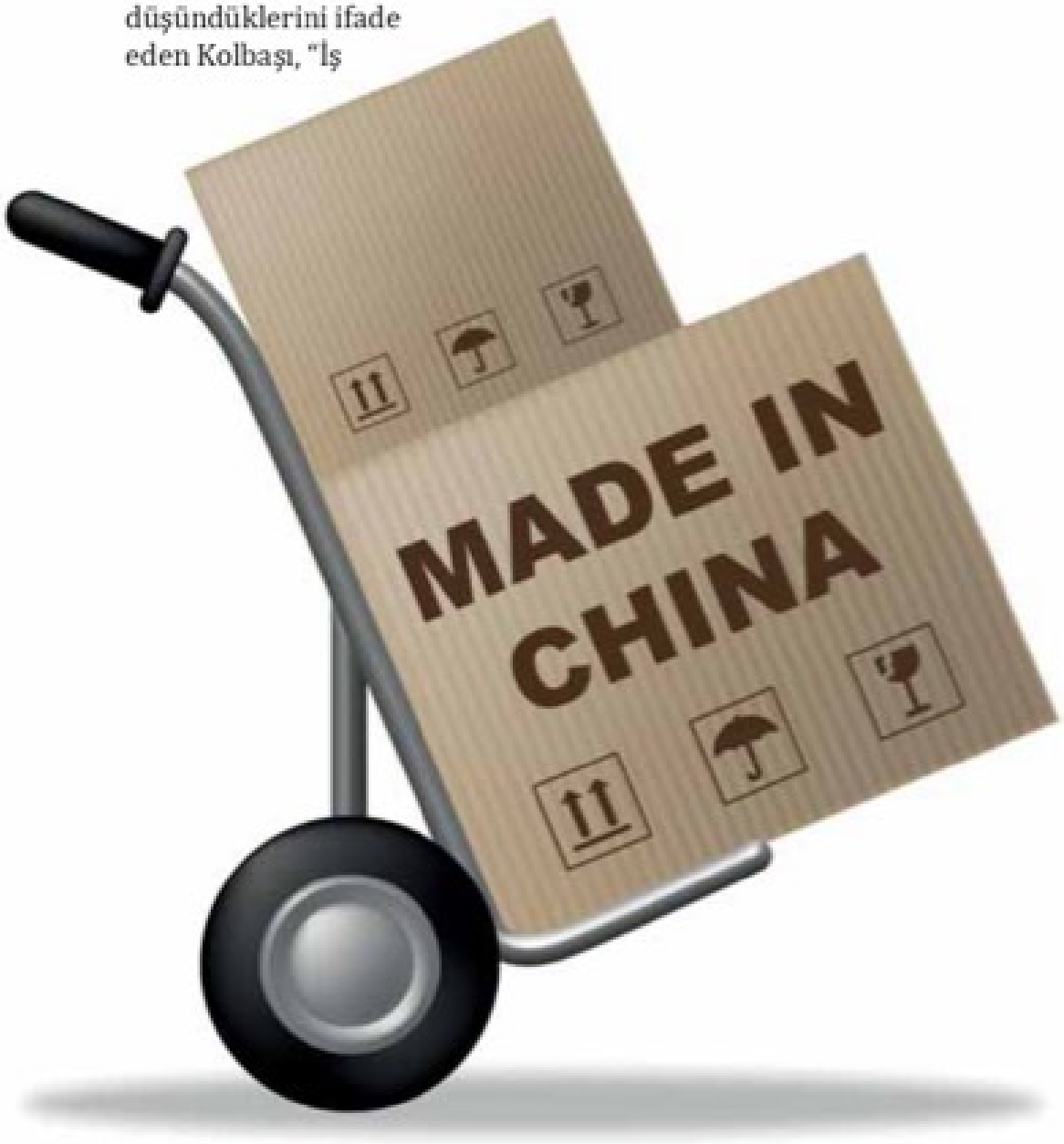

TÜRKİYE'NİN, ANLAŞMAYA DAHİL OLAN MALEZYA, GÜNEY KORE VE SİNGAPUR İLE SERBEST TİCARET ANLAŞMASI'NIN (STA) BULUNDUĞUNU SÖYLEYEN MURAT KOLBAŞI, ÖZELLİKLE SİNGAPUR İLE OLAN ANLAŞMAMIZIN BUGÜNE KADAR İMZALANAN EN KAPSAMLI STA OLARAK ÖNE ÇIKTIĞINI BELİRTTİ.

insanlarımızın bu anlaşmaların sunduğu imkanlardan faydalanmalarının önemli olduğuna inanıyorum" dedi.

"DÜNYA EKONOMİSİ KÜÇÜLÜRKEN ÇİN EKONOMİSİ İSE BÜYÜYOR"

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) güncel rakamlarına göre 2020 yılında dünya ekonomisinin yüzde 3,5 küçüldüğünü bildiren Kolbaşı, Çin ekonomisinin ise yüzde 2,3'lük bir büyüme oranına ulaştığını kaydetti. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) verilerine göre Çin'in 2020 yılında gerek ihracat gerekse ithalat anlamında dünya ticaretindeki payını artıran tek büyük ekonomisi olduğunu belirten Kolbaşı, küresel tedarik zincirlerindeki krize rağmen bu büyümenin gerçekleşmesinde Çin'in dijitalleşme ve e-ticaret altyapısının da önemli payı bulunduğu belirtiliyor. Çin'in hep üretim üssü olması ve ihracatından bahsediliyor, ancak Çin aynı zamanda dünyanın ikinci en büyük ithalatçı ülkesi. 800 milyonun üzerinde dijital kullanıcı, 400 milyonun üzerinde bir orta sınıfa sahip ve lüks tüketimde dünya ikincisi bir ülke olarak kaliteli nihai ürün talebi giderek artan çok büyük bir nüfusa sahip. Çin'in e-ticaretteki büyüme hızı perakendedeki büyüme hızının çok önünde gelişiyor. Çin pazarında e-ticaretten daha fazla pay almamız gerektiği, birçok sektörde kaliteli ürünlerimizin e-ticaret platformlarında daha fazla yer almasının marka bilinirliği ve algımıza ve elbette ihracatımıza önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum. Hem geleneksel ticaret hem de e-ticaret yoluyla bölgeye ağırlık vermemiz, bu coğrafyalarda gerek ürünlerimizi gerekse kültürümüzü tanıtmamız büyük önem taşıyor" diye konuştu.

ASSANFOODS

Dünya Çapında Kalite

Dünya Çapında Lezzet

Assan Foods olarak 4 kıtada 30'dan fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz. Dünyanın önde gelen gıda markalarının ve perakende zincirlerinin çözüm ortağıyız. Üstün kaliteli salça ve sosların üreticisi olarak, her gün binlerce ton domates işliyor, size en iyisini sunmak için tarladan sofraya tüm adımlarda büyük bir özen ve titizlikle çalışıyoruz. İyi tarım uygulamalarına öncülük ediyor, sürdürülebilir üretimi destekliyoruz. Yenilikçi vizyonumuz ve Ar-Ge gücümüz sayesinde sürekli olarak genişlettiğimiz ürün çeşitliliğimiz ve özel ürün geliştirme yeteneğimizle yanınızdayız.



Kibar

COVID-19 SONRASI İŞİMİZİN GELECEĞİ RAPORUNA GÖRE

PANDEMİ ÖNCESİ YAPILAN TAHMİNLERİN GERÇEKLEŞME SÜRECİ HIZLANDI

McKinsey Global Enstitüsü tarafından hazırlanan 'COVID-19 sonrası İşimizin Geleceği' raporuna göre pandemiden önce yapılan tahminlerin gerçekleşme süreci hızlandı. McKinsey & Company Kıdemli Ortağı Gökhan Sarı, raporla ilgili yaptığı açıklamada, pandeminin etkileri nedeniyle yüzde 25'e kadar daha fazla çalışanın yeni mesleklerde iş bulması gerekebileceğini söyledi. Kalıcı hale gelen uzaktan çalışmayla birlikte bağımsız çalışanların sayısında da artış beklendiğine dikkat çeken Sarı, "Şirketlerin halihazırda hibrit uzaktan çalışma modelleri tasarladığı gelişmiş ekonomilerdeki işçilerin, yaklaşık olarak yüzde 20 ila 25'inin işlerini çoğu zaman evden yapabileceğini görüyoruz" dedi.

Yönetim danışmanlığı firması McKinsey & Company, COVID-19 salgının, işimizin geleceği üzerindeki uzun vadeli etkilerini araştıran yeni bir rapor hazırladı. McKinsey'nin işletme ve ekonomi araştırma kolu olan McKinsey Global Enstitüsü'nün (MGI) hazırladığı 'COVID-19 Sonrası İşimizin Geleceği' raporu pandeminin, işgücü talebi, mesleklerin yapısı, ihtiyaç duyulan beceri ve yetenekler üzerindeki kalıcı etkilerini ortaya koyuyor. McKinsey'nin bu çalışmayı gerçekleştirdiği sekiz ülke; Çin, Fransa, Almanya, Hindistan, Japonya, İspanya, İngiltere ve ABD, küresel işgücünün neredeyse yarısına ev sahipliği yapıyor ve küresel GSYİH'nın yüzde 60'ından fazlasını oluşturuyor. Raporda; pandeminin, tüketici davranışında ve iş süreçlerinde üç önemli değişim trendini hızlandırdığına dair kanıtlar sunuluyor. Bu trendler; 'uzaktan çalışmanın yükselişi', 'e-ticaret-sanal etkileşimlerin daha fazla benimsenmesi' ve 'daha hızlı otomasyon-yapay zekâ teknolojileri'. Bu trendlerin, önümüzdeki 10 yıl içinde, ekonomideki işlerin dağılımını değiştireceği belirtiliyor. Bu sürecin sonucu olarak, çalışmanın gerçekleştirildiği sekiz ülkede, 100 milyondan fazla çalışanın 2030 yılına kadar yeni mesleklerde iş bulması gerekebileceği açıklanıyor. Bu sayı her 16 çalışandan biri anlamına geliyor.



McKinsey & Company Kıdemli Ortağı Gökhan Sarı, COVID-19 salgının, kalabalık alanlarda müşterilerle veya iş arkadaşlarıyla yakın çalışmayı gerektiren işlerde büyük kesintilere neden olduğunu söyledi. Bu nedenle araştırmada, meslekleri, iş süreçlerinde ihtiyaç duydukları fiziksel etkileşimlere göre sıralayan yeni bir yaklaşımın kullanıldığını belirten Sarı, "Mağazalardaki kasiyerler,

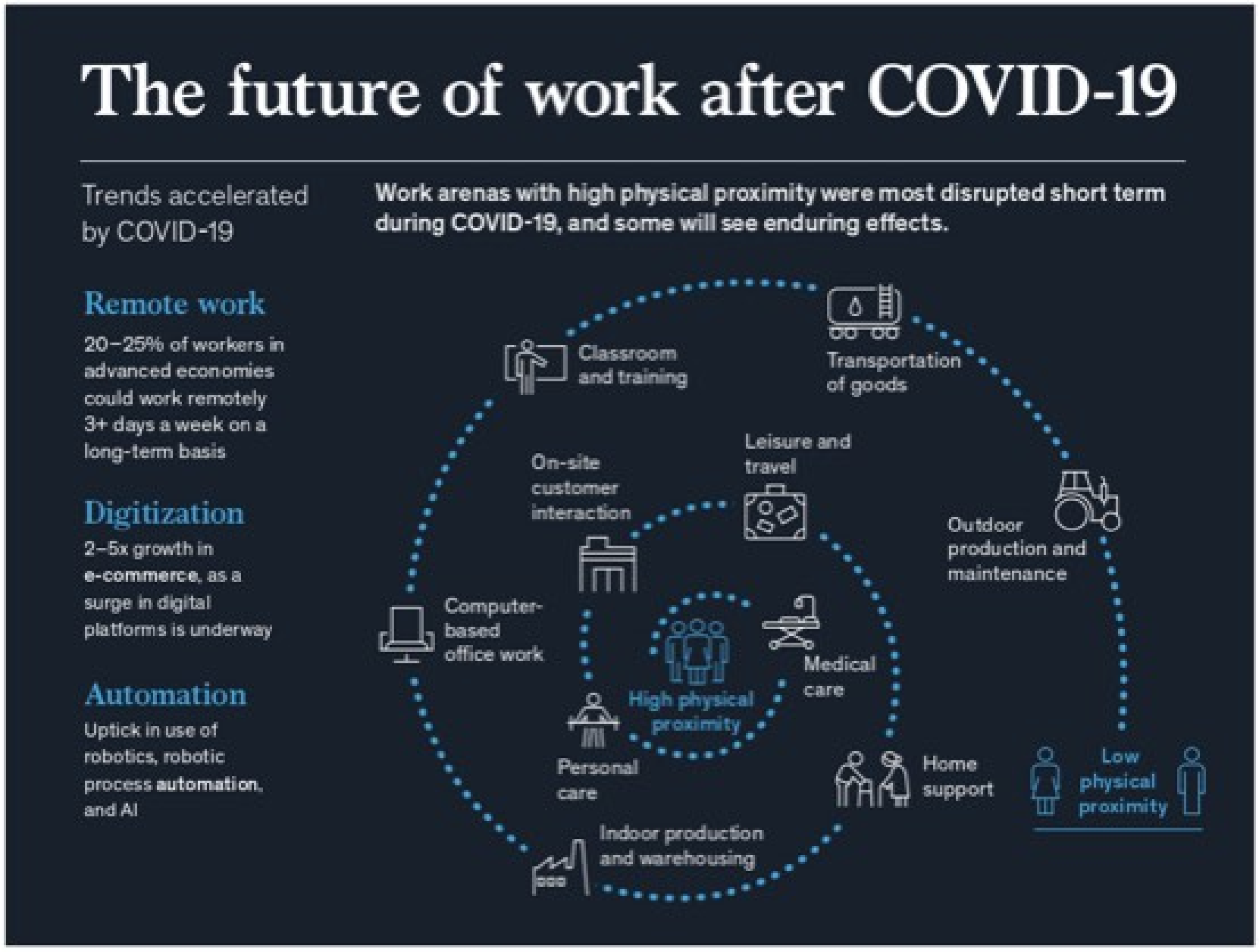

restoranlardaki garsonlar, aşçılar ve otellerdeki resepsiyon görevlileri gibi fiziksel yakınlığı daha yüksek işlerde, müşteri ve iş davranışındaki kalıcı değişiklikler nedeniyle pandemiden sonra en büyük değişimlerin yaşanması söz konusu" dedi.

UZAKTAN ÇALIŞMA KALICI HALE GELİYOR

Rapora bakıldığında şirketlerin hâlihazırda hibrit uzaktan çalışma modelleri tasarladığı gelişmiş ekonomilerdeki işçilerin, yaklaşık olarak yüzde 20 ila 25'inin işlerini çoğu zaman evden yapabileceğini gördüklerini anlatan Sarı, ofisleri kullanan çalışan sayısındaki düşüşle; toplu taşıma araçlarının, ofis bölgelerindeki restoranların mağazaların kullanım oranlarının da azalmasına neden olabileceğini anlattı.

BAĞIMSIZ VE ESNEK ÇALIŞANLARIN ORANININ ARTMASI BEKLENİYOR

Rapora göre, uzaktan çalışmanın kalıcı hale gelmesinin, şirket bünyesine girmeden dışarıdan bağımsız çalışanların sayısını da artırmasının beklendiğine işaret eden Sarı, "McKinsey tarafından Temmuz 2020'de yapılan bir ankete katılan 800 küresel yöneticinin yaklaşık yüzde 70'i, önümüzdeki iki yıl içinde projeler için daha fazla bağımsız işçi çalıştırabileceklerini söyledi. Tabii uzaktan çalışma uygulaması, sadece ofisleri etkilemiyor. Aynı zamanda çalışanların konut tercihinde de değişime neden oluyor. Pandemiden önce, yüksek vasıflı çalışanları kendilerine çeken dünyanın en büyük şehirlerinin, bu gücü azalıyor. Dijital araçlarla kolaylaşan uzaktan çalışma, çalışanların herhangi bir yerde yaşamalarına ve şirketlerin daha geniş çapta alanlardan işe alım yapmalarına imkan tanıyor" diye konuştu.

UZAKTAN ÇALIŞMANIN KALICI HALE GELMESİNİN VE DIŞARIDAN BAĞIMSIZ ÇALIŞANLARIN SAYISINI DA ARTIRMASININ BEKLENDİĞİNE İŞARET EDEN GÖKHAN SARI, "TEMMUZ 2020'DE YAPILAN BİR ANKETE KATILAN 800 KÜRESEL YÖNETİCİNİN YAKLAŞIK YÜZDE 70'İ, ÖNÜMÜZDEKİ İKİ YIL İÇİNDE PROJELER İÇİN DAHA FAZLA BAĞIMSIZ İŞÇİ ÇALIŞTIRABİLECEKLERİNİ SÖYLEDİ" DEDİ.

Potential for remote work is higher in advanced economies, yet only 20 to 25 percent of workers could work remotely three to five days a week.

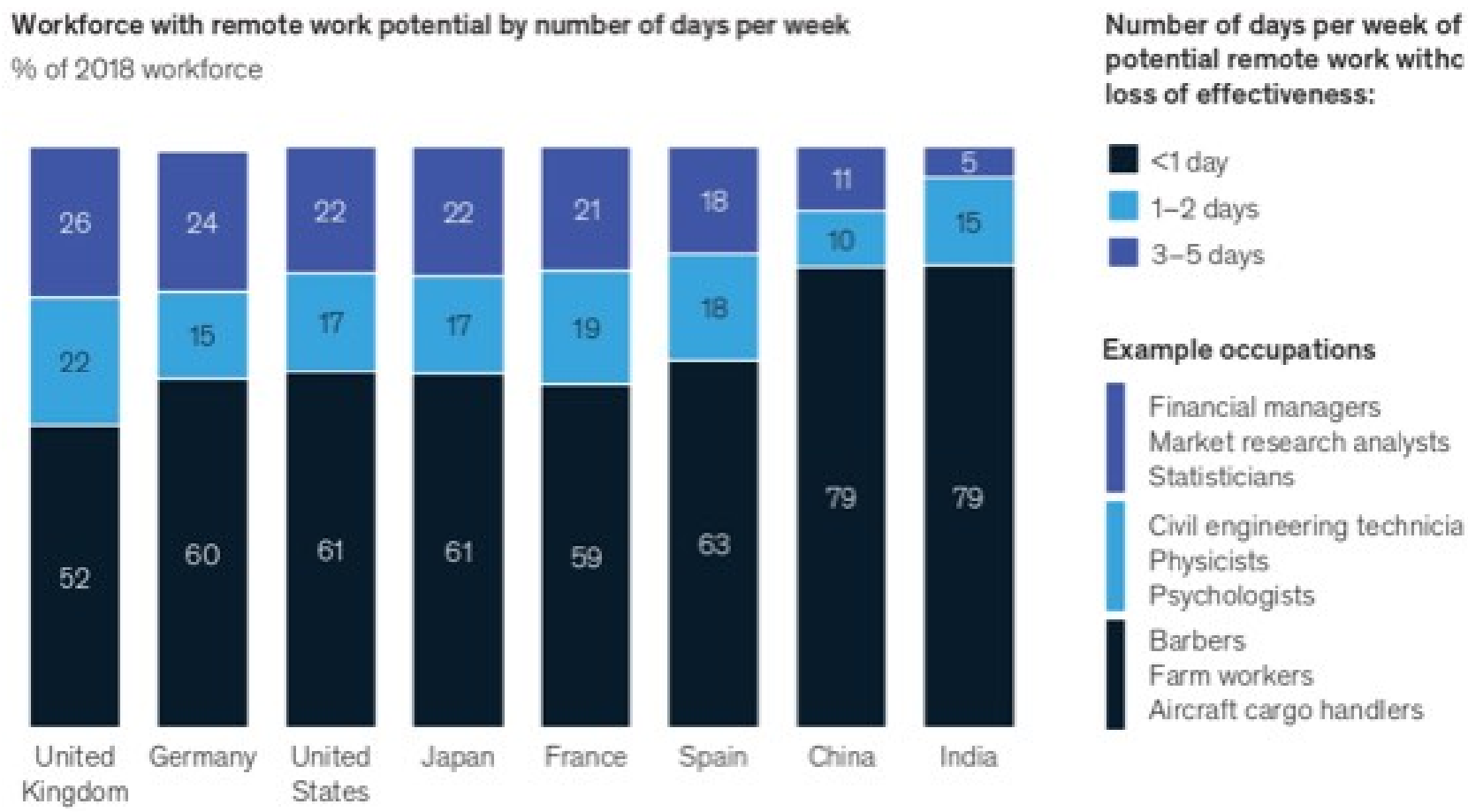

1. Theoretical maximum includes all activities not requiring physical presence on-site; effective potential includes only those activities that can be done remotely without losing effectiveness. Model based on more than 2,000 activities for more than 800 occupations.

Note: Figures may not sum to 100% because of rounding.

Source: McKinsey Global Institute analysis

İŞ SEYAHATLERİ AZALIYOR, SANAL İŞLEMLER BÜYÜMESİNİ SÜRDÜRÜYOR

Ofis kullanımındaki değişimin yanı sıra çevrimiçi toplantıların yaygınlaşmasıyla iş seyahatlerinin de azaldığını kaydeden Sarı, raporda sanal toplantıların, iş seyahatlerinin yüzde 20'sinin yerini alabileceği öngörüsünün paylaşıldığını bildirdi. Sarı, raporda bu durumun; restoranlar, oteller ve havayolları için zincirleme etkilere sahip olacağına dikkat çekildiğini söyledi. COVID-19 salgınının, tüketicileri ve işletmeleri, hızla 'teslimat ekonomisine' geçmeye zorladığını bildiren Sarı, şöyle konuştu: "Bu dönemde, düşük ücretli işlerin; perakende mağazalarından ve restoranlardan, depolara ve dağıtıma kaydığı görüldü. E-ticaret 2020'de, pandemi öncesindeki yaklaşık beş yılın toplamı oranında büyüdü. Çevrimiçi market alışverişi, yemek dağıtımı, bankacılık, tele tıp ve dijital platformlardan eğlence yayıncılığı arttı. McKinsey anketlerine katılan tüketicilerin yüzde 50 ila 80'i, bu kanalları kullanmaya devam edeceklerini söylüyor."

OFİS KULLANIMINDAKİ DEĞİŞİMİN YANI SIRA ÇEVRİMİÇİ TOPLANTILARIN YAYGINLAŞMASIYLA İŞ SEYAHATLERİNİN DE AZALDIĞINI KAYDEDEN GÖKHAN SARI, RAPORDA SANAL TOPLANTILARIN, İŞ SEYAHATLERİNİN YÜZDE 20'SİNİN YERİNİ ALABİLECEĞİ ÖNGÖRÜSÜNÜN PAYLAŞILDIĞINI BİLDİRDİ.

OTOMASYON VE YAPAY ZEKANIN DAHA DA YÜKSELMESİ BEKLENİYOR

Şirketlerin, iş yeri yoğunluğunu azaltmak ve talep artışlarıyla başa çıkmak için otomasyonu ve yapay zekayı benimsemeye başladığını belirten Sarı, bu alandaki yatırımların ekonominin düzelmesiyle hızlanabileceğini anlattı. Sarı, şirketlerin üretim süreçlerinde işçiler arasındaki fiziksel mesafeyi artırmaya ve bununla birlikte talep artışlarına da ayak uydurmaya çalıştıkları için; otomasyondaki en fazla büyümenin, iç mekanda üretim yapan şirketlerde ve depolarda olması beklendiğine dikkat çekti. McKinsey'nin 2020 Temmuz ayında yaptığı ankete göre, yöneticilerin yüzde 68'inin otomasyon ve yapay zekayı daha

Exhibit E7

The mix of occupations may shift in all countries by 2030 in the post-COVID-19 scenario.

Estimated change in share of total employment, post-COVID-19 scenario, percentage points, 2018–30[1]

Increased share ■■■■■■■ Decreased share

Occupational category	Advanced						Emerging	
	France	Germany	Japan	Spain	United Kingdom	United States	China	India
Health aides, technicians, and care workers	1.6	1.9	1.4	1.5	1.4	2.2	2.7	1.0
Health professionals	0.8	0.7	0.9	1.0	0.7	1.2	1.3	0.5
Creatives and arts management	0.5	0.4	0.4	0.5	0.4	0.2	0.4	0.5
STEM professionals	1.0	1.2	1.0	0.9	1.0	1.0	1.2	0.8
Managers	0.7	0.6	0.4	0.7	0.9	0.6	0.5	0.6
Transportation services	0.3	0.6	0.1	0.3	0.1	0.3	0.9	0.4
Business and legal professionals	0.3	0.3	1.1	0.5	0.3	0.2	1.1	0.8
Community services	-0.3	-0.1	0.1	-0.1	-0.3	-0.2	0.8	0.2
Builders	-0.3	0.0	-0.2	-0.3	-0.3	-0.1	0.1	1.0
Educator and workforce training	0.0	0.4	-0.1	0.0	0.2	-0.1	0.4	0.7
Property maintenance	0.4	-0.2	-0.2	0.0	-0.2	0.1	0.5	-0.4
Food service	-0.6	-0.3	-1.1	-1.6	-0.7	-0.7	0.5	0.7
Customer service and sales	-0.9	-1.9	0.2	-0.5	-0.8	-1.1	1.3	0.3
Mechanical installation and repair	-0.2	-0.2	0.0	-0.2	-0.1	-0.2	-0.1	0.5
Office support	-2.1	-2.3	-2.2	-1.4	-2.2	-2.6	0.3	0.3
Production and warehousing work	-1.0	-1.0	-1.7	-0.9	-0.3	-0.7	-3.8	1.0
Agriculture	-0.2	-0.3	-0.3	-0.4	0.0	-0.1	-8.0	-8.9

1. Pre-COVID-19 scenario includes effects of eight trends: automation, rising incomes, aging populations, increased technology use, climate change, infrastructure investment, rising education levels, and marketization of unpaid work. Post-COVID-19 scenario includes all prepandemic trends as well as accelerated automation, accelerated e-commerce, increased remote work, and reduced business travel.

Source: McKinsey Global Institute analysis

fazla kullanmayı planladıklarını gösterdiğini anlatan Sarı, "Ayrıca bu yöneticilerin büyük bir kısmı; dijital çalışma araçlarının, e-ticaret platformlarının ve dijital tedarik zinciri platformlarının daha fazla kullanılmasını beklediklerini belirtiyor" dedi.

SAĞLIK SEKTÖRÜ VE STEM ALANLARINDAKİ İSTİHDAM PAYI ARTACAK

Pandemi öncesiyle karşılaştırıldığında, bu dönemde harekete geçen trendlerin düşük ücretli mesleklerde çok daha büyük iş kayıpları yaratabileceğini anlatan Sarı, "Bu durum, ulaşım ve teslimatta daha net iş büyümesiyle kısmen dengelenebilir. Raporda, değişimden en çok etkilenecek kesimlerin; üniversite mezunu olmayanlar, kadınlar, etnik azınlıklar ve gençler olabileceği belirtiliyor. Sağlık sektörü ve STEM (bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik) alanlarındaki yüksek ücretli istihdamın payının ise artmaya devam etmesi öngörülüyor. Bazı çalışanların, özel beceriler, daha yüksek sosyo-duygusal kapasite gerektiren ve çok daha yüksek ücret dilimlerinde iş bulmaları mümkün olan alanlara geçmelerinin gerekeceği vurgulanıyor" diye konuştu.

McKİNSEY & COMPANY KIDEMLİ ORTAĞI GÖKHAN SARI: "İŞGÜCÜNÜN, GELECEKTE İHTİYAÇ DUYULACAK BECERİLERİ ACİLEN KAZANMASI GEREKİYOR"

McKinsey & Company Kıdemli Ortağı Gökhan Sarı, raporla ilgili yaptığı açıklamada, "Pandemi, yalnızca gelecekteki meslek geçişlerini sayısal olarak artırmakla kalmıyor. Aynı zamanda, çalışanlara mevcut işlerini sürdürebilmeleri için yeniden beceri kazandırma zorluğunu kaçınılmaz hale getiriyor. 2020 Ocak ayında yayınladığımız "İşimizin Geleceği: Dijital Çağda Türkiye'nin Yetenek Dönüşümü" raporumuzda 2030 yılında beklenen ülkemizdeki yetenek dönüşümünü detaylıca incelemiştik. Pandemi, raporumuzdaki öngörülerimizin birkaç sene öne çekilmesine sebep oldu. Şirketler, birlikler, kamu kurumları, eğitim kurumları ve bireyler başta olmak üzere tüm paydaşların işgücünün gelecekte en çok ihtiyaç duyacağı becerileri kazanmasına yardımcı olmak için harekete geçmesi gerektiğini düşünüyoruz" dedi.

KİBAR HOLDİNG İNSAN KAYNAKLARI BÖLÜM BAŞKANI ŞENNUR KURU:

"KİBAR GRUBU OLARAK GELECEĞİN ÇALIŞMA MODELLERİNE HAZIRIZ"

Kibar Holding İnsan Kaynakları Bölüm Başkanı Şennur Kuru, 2020 yılına damga vuran ve iş yapış şekillerinden günlük yaşama, tüketim alışkanlıklarından üretim süreçlerine kadar hemen her alanı etkileyen Covid-19'un, iş hayatında köklü ve kalıcı değişikliklere neden olacağını söyledi.

Kibar Holding İnsan Kaynakları Bölüm Başkanı Şennur Kuru, global sağlık krizinin hemen her sektörü, ülke ekonomilerini, toplum sağlığını ve çalışma hayatını derinden etkilediğini ve etkilemeye de devam ettiğini söyledi. Geçmiş dönemlerde dijital yetkinliklere yatırım yapan, teknolojiyi ön plana alan şirketlerin bu dönemde iş süreçlerinde sürdürülebilirliği sağladığını belirten Kuru, değişen durumlara da uyum gösterebildiğini ifade etti.

Kibar Grubu olarak esnek ve çevik yapılarıyla, riski iyi yönetme özelliklerinin olduğunu vurgulayan Kuru, dijitalleşme süreçlerinde kat edilen mesafe sayesinde çalışan ve toplum sağlığını merkeze alan bir anlayışla çalışmaya devam ettiklerini anlattı. Yetkili kuruluşların yönergelerini sıkı sıkıya takip edip ek önlemler alarak süreci başarıyla yönettiklerini söyleyen Kuru, "Pandemi sürecini etkin yönetmek amacıyla farklı ekiplerden üyelerin katılımı ile 'Pandemi Komitesi' oluşturduk. Bu komitede insan kaynakları ekiplerinin yanı sıra, kurumsal iletişim, risk yönetimi ve sigorta ekiplerinden katılımcılar da yer alıyor. Düzenli olarak bir araya gelerek pandemi ile ilgili mevcut durum ve aksiyonları bu komitede ele alıyoruz" diye konuştu.



"OFİSLERDE YOĞUNLUĞU AZALTTIK"

Pandeminin ilk günlerinde evden çalışma uygulamasına geçtiklerini belirten Kuru, ofislerdeki çalışan sayısını iş durumunun gerekliliğine göre olacak şekilde maksimum yüzde 25 seviyesinde tuttuklarını bildirdi. Yaz döneminde vakaların azalmasıyla bu oranı yüzde 50'ye kadar çıkardıklarını kaydeden Kuru, "Ancak Eylül ayından bu yana ofislerde maksimum yüzde 20 çalışan olacak şekilde çalışmalarımıza devam ediyoruz" dedi. İş tanımı uygun olan personelin sürekli evden çalıştıklarını anlatan Kuru, şirket bazlı oranları değişiklik göstermekle birlikte yüzde 20'yi geçmemeye özen gösterdiklerini kaydetti. Saha çalışanlarının ise her türlü önlemi aldıkları iş yerlerinde çalışmayı sürdürdüklerini söyleyen Kuru, "Hem üretim hem de istihdamda

sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla sorumluluklarımızı yerine getiriyoruz" diye konuştu.

"ESNEK ÇALIŞMA YAYGINLAŞACAK YENİ YETKİNLİKLER ÖNEM KAZANACAK"

Esnek çalışmanın son yıllarda sık sık gündeme gelen bir konu olduğunu söyleyen Kuru, pandeminin de bu sürece ivme kazandırdığını söyledi.

Küresel araştırmaların sonuçlarına göre şirketlerin hibrit çalışma modelleri üzerindeki kapsamını genişlettiğini anlatan Kuru, şöyle konuştu: "Gelişmiş ekonomilerdeki çalışanların yüzde 20 ila 25'inin işlerini çoğu zaman evden yapabileceği tahmin ediliyor. Kibar Holding olarak iş ve özel yaşam dengesini de gözetmeyi hedefleyerek yapacağımız uygulamaları 2019 yılında önceliklerimiz arasına koyarak projelendirmiştik. Esnek çalışma da önceliklendirilen projelerimiz arasındaydı. Pandemi dönemi boyunca bazı hazırlıklarımızı test etme imkanı bulduk. Altyapımızın da etkinliği sayesinde tüm bu süreçlerde sıkıntı yaşamadan çalışmaya devam ettik. Yeni uygulamalarımızla birlikte iş süreçlerimizde herhangi bir sorun yaşamadığımız gibi, aksine bu dönemi oldukça verimli geçirdik. Süreçteki en hassas nokta ise iletişimimizi şeffaflık içerisinde süreklilik göstererek sağlamamız oldu. Bu sayede motivasyon kaybı yaşamadık. Yeni çalışma düzeninde pandemi sonrası esnek çalışma uygulamasını devam ettirmeyi planlıyoruz. Daha etkin çalışmak ve çalışan deneyimi ve memnuniyetini artırmak için esneklik tarafında geliştirmeler yapmayı hedefliyoruz. Ayrıca dijitalleşmenin ciddi boyutlara ulaştığı bu konjonktürde çalışanlarımızın dijital yetkinliklerini geliştirmeleri, yeni beceriler kazanmaları gibi kritik konularda da harekete geçiyoruz. Grup olarak geleceğin çalışma şekillerine hazırız, kendimize has çalışma modelimizi çalışanlarımızla birlikte inşa ediyoruz."

"BİZ BİRLİKTE GÜÇLÜYÜZ"

Kuru, pandemi döneminde iş ve özel yaşam dengesini kurmak, bu doğrultuda karşılaşılan problemlerle başa çıkabilmek ve birbirini destekleme kültürünü yaşatmak adına Kibar Let's Talk etkinlik serisini başlattıklarını söyledi. Grup çalışanlarıyla alanında uzman konuşmacıları bir araya getirdiklerini belirten Kuru, "Ayrıca 'Liderlerle Bi' Mola' webinarlarımız ile üst yönetimdeki liderlerimiz çalışanlarımızla buluştular. Pandemi süresince ekip yöneticileri ve üst düzey yöneticilerimizin düzenli dijital buluşmalarla bir araya gelmesini ve iletişimin sekteye uğramamasını sağladık" dedi. Çalışanları ve onların ailelerinin psikolojik destek almalarını sağlayacak bir ekosistem yarattıklarını kaydeden Kuru, çalışan destek hattının, pandemi döneminde çalışanların sık kullandığı bir araç olduğunu bildirdi. Tüm çalışanları kapsayan destek hattı ile çalışanlarının psikolojik, hukuksal, sağlık ve diğer birçok konuda danışmak istedikleri konular için uzmanlara ulaşabildiklerini söyleyen Kuru, "Özellikle sanayi ağırlıklı bir grup olmamız ve çalışanlarımızın yaklaşık yüzde 65'ini saha çalışanlarının oluşturması nedeniyle tüm iletişim kanallarını etkin olarak kullanmayı hedefledik. Kibar Grubu çalışanlarına özel olarak oluşturulan mobil uygulamamız Mobiliz'i hayata geçirdik. Bu dönemde tüm iletişimin ve desteğin online olarak da sağlanabilmesi ulaşılabilirlik açısından çok faydalı oldu" diye konuştu.

KÜRESEL ARAŞTIRMALARIN SONUÇLARINA GÖRE ŞİRKETLERİN HİBRİT ÇALIŞMA MODELLERİ ÜZERİNDEKİ KAPSAMINI GENİŞLETTİĞİNİ BELİRTEN ŞENNUR KURU, GELİŞMİŞ EKONOMİLERDEKİ ÇALIŞANLARIN YÜZDE 20 İLA 25'İNİN İŞLERİNİ ÇOĞU ZAMAN EVDEN YAPABİLECEĞİNİN TAHMİN EDİLDİĞİNİ SÖYLEDİ.

Kibar Grubu olarak en önem verdikleri konunun güven değerinden hareketle açık iletişim olarak ön plana çıktığını vurgulayan Kuru, iletişim stratejileri çerçevesinde çalışma arkadaşlarının ve ailelerinin sağlığını, motivasyonunu ön planda tutarak üretmeye devam ettiklerini belirtti. 'BİZ Birlikte Güçlüyüz' mottosuyla çıktıkları yolda tüm uygulamaları ve bakış açılarını herkesi dahil eden ve kapsayan bir yaklaşımla yönettiklerini söyleyen Kuru, bu durumu yönetmeye de devam edeceklerini ifade etti.

Kuru, şöyle devam etti:

"Gelecek nesilleri gözeten, yaşadığımız dünyaya karşı sorumlu bir şekilde üretim yapan



ve sürdürülebilirliği çok boyutlu ele alan üretici bir Grup olarak başarımızı insana, doğaya, dünyaya ve ülkemize yarattığımız fayda ile ölçümlüyoruz. Kibar Grubu olarak bu hedefleri baz alan 2025 Sürdürülebilirlik Stratejimizi belirledik. Öncelikli hedeflerimiz arasında ekonomik büyümeyi sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirmek, çalışan sağlığına öncelik vermek, mesleki gelişim ve katılımı artırmak, dijitalleşme süreçlerini tamamlamak, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini ve verimli kullanımını sağlamak, iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarına katkı vermek ve sosyal sorumluluk projelerine yönelik çalışmaları artırmak ön plana çıkıyor."

"BİZ EŞİTİZ"

Kibar Grubu'nda var olan cinsiyet eşitliği yanlısı bakış açısını ve uygulamaları görünür kılmak, genişletmek ve geliştirmek amacıyla "Biz Eşitiz" projesini hayata geçirdiklerini söyleyen Kuru, "Bu projeyle birlikte, grubumuzun geleceğe ve cinsiyet eşitliğine dair bakışını hep birlikte somutlaştıracak, kurum kültürümüzdeki yerini vurgulayacak çalışmalara başladık" dedi.

"KURUM İÇİ GÖNÜLLÜLÜK PROJESİ: KİBAR GÖNÜLLÜLERİ"

Sosyal sorumluluğun Grup için bir kurum kültürü olduğunu ifade eden Kuru, sahip oldukları bilincin, sorumluluk duygusu ve farkındalıkla 2018 yılında hayata geçirdikleri Kibar Gönüllüleri Projesi'nin, gruplarının bilhassa eğitim ve çocuk alanlarındaki sosyal sorumluluk projelerini sürdürülebilir kılmayı amaçladıklarını söyledi. Kuru, sözlerine şöyle devam etti: "Kibar Grubu çalışanlarının bireysel gönüllülük faaliyetlerini, grubun sosyal sorumluluk faaliyetlerine entegre ederek hem daha fazla fayda yaratmak hem de projelerimizin kapsamını genişletmek ve düzenli hale gelmesini sağlamayı amaçladık. Pandemi döneminde Kibar Gönüllüleri'nin tüm faaliyetlerini dijital ortamda devam ettirebilmek adına STK'larla iş birliği içinde 'online gönüllülük hareketi' başlattık. Kibar Gönüllüleri yarattığı sosyal etkiyle Özel Sektör Gönüllüleri Derneği tarafından 'En Başarılı Gönüllülük Programı' kategorisinde 'Jüri Özel Ödülü' ile Kocaeli Gazetesi tarafından düzenlenen 'Doruktakiler 2020' ödül organizasyonunda 'Yılın Sosyal Sorumluluk Projesi' ödülüne layık görüldü."

KİBAR GÖNÜLLÜLERİ PROJESİNİ 2018 YILINDA HAYATA GEÇİRDİKLERİNİ BELİRTEN ŞENNUR KURU, PROJE İLE GRUPLARININ BİLHASSA EĞİTİM VE ÇOCUK ALANLARINDAKİ SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİNİ SÜRDÜRÜLEBİLİR KILMAYI AMAÇLADIKLARINI SÖYLEDİ.

TGS Dış Ticaret AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Ali Tanrıverdi:

"KOBİ'LERİN DTSŞ'LER İLE BİRLİKTE HAREKET ETMELERİ İŞ YÜKÜNÜ AZALTIRKEN, MALİYETLERİ DÜŞÜRMEKTEDİR."

İhracatçıların, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSŞ) statüsü kazanabilmeleri için yıllık asgari 100 milyon dolar ihracat yapmaları ve asgari 2 milyon TL ödenmiş sermayeleri olması gerektiğini söyleyen TGS Dış Ticaret AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Ali Tanrıverdi, KOBİ'ler için bu şartların sağlanmasının oldukça zor olduğunu belirtti. Bu sebeple firmaların tüm sektörlere hizmet verebilen DTSŞ üzerinden ihracat yaparak bu avantajlardan faydalanma imkanı sağladığını bildiren Tanrıverdi, "KOBİ'lerin DTSŞ'ler altında toplanarak tek firma gibi hareket etmeleri hem iş yükü hem de maliyet açısından önemli avantajlar sağlıyor" dedi.



Türkiye'de DTSŞ'lerin kuruluşlarının 80'li yılların sonlarına dayandığını anlatan Tanrıverdi, bu yıllardan beri özellikle tekstil sektörü olmak üzere birçok firmanın güçlerini birleştirerek DTSŞ çatısı altında toplandığını bildirdi. Günümüzde DTSŞ'lerin eski avantajlarına yenilerini ekleyerek yollarına devam ettiğine dikkat çeken Tanrıverdi, "Gelişen teknoloji ile birlikte şirketimiz tam otomasyona geçerek imalatçı firmaların süreçlerini hiçbir noktada duraksamaya uğratmadan devam ettiriyor. Bununla birlikte, imalatçı/tedarikçi olarak ihracat yapan firmaların KDV iadelerinden YMM çalışmalarına kadar birçok konuda üzerlerinde bulunan iş yükünü ve maliyeti ortadan kaldırarak firmamız üstleniyor" diye konuştu. Tanrıverdi, TGS olarak imalatçı ve ihracatçı firmaların ihracatını gerçekleştirdikten sonra, özellikle nakit ihtiyacını gidermek üzere bir finans kaynağı olarak gördüğü KDV iadelerini kısa sürede ve çok düşük maliyetlerle hiçbir iş yükü ile uğraşmadan tahsil etmelerini sağladıklarını belirtti.

"PANDEMİNİN ETKİSİ 2020 YILINA DAMGASINI VURDU"

İmalatçı firmaların gerek ihracatta gerekse ihracat sonrası işlemlerinde toplu hareket etmesini sağlayarak güçlerini artırdıklarını ifade eden Tanrıverdi, şöyle konuştu:

"Pandeminin etkisinin 2020 yılına damgasını vurduğunu söyleyebiliriz. Yine pandeminin, ekonomilerin ne kadar kırılgan olduğunu gösterdiğini izliyoruz. Ardından gelen küresel karantina tedbirleri bize de yansıyan boyutu ile hem makro hem de mikro ölçekte daralmaya yol açtı. İş yapma şekillerimizi, önceliklerimizi, yaşam şekillerimizi gözden geçirmemize neden olan pandemi, sosyo ekonomik boyutta da bir çok tehditle yüzleşmemize neden oldu. Sonra aşı çalışmalarının bize umut olmasıyla biraz da kurallarla yaşamaya alıştıkça bu duruma da yeni normal diyerek yolumuza devam ettik. Bugüne kadar geldik, yani önemli bir stres testinden geçtik diyebiliriz. Bizim açımızdan bakacak olursak verdiğimiz hizmetin niteliğinde bir kayba uğramadık. 2021 yılının, aşının tedarik ve uygulanmasından kaynaklanan aksaklık ve mutasyon söylemlerinin somutta nereye bağlanacağına göre şekilleneceğini düşünüyoruz. İhracatta majör pazarımız olan AB'deki açılma sürecini önemli buluyor ve izliyoruz. Yılın yarısından sonra AB pazarının büyüceğine inanıyoruz, bunun ihracata olan yansımalarını yakından izlemek lazım."



M GEN Dijital İletişim, Teknoloji ve Yazılım Ajansı CEO'su ve Fütürist Ufuk Tarhan:

DAHA İYİ BİR DÜNYA İÇİN

KAPİTALİZM EHLİLEŞTİRİLİP SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKESİ TAVİZSİZ UYGULANMALI

Canlı cansız her şeyin veri olarak dijitlerle ifade edileceğini söyleyen M GEN Dijital İletişim, Teknoloji ve Yazılım Ajansı CEO'su ve Fütürist Ufuk Tarhan, dünyadaki işleyişin sürmesi için her şeyin ancak dijitlerle, dijitalleşmişse anlam kazandığı, bir değer ifade ettiği muazzam bilgi okyanuslarını yönetmekle mümkün olacağını belirtti. Tarhan, 2030-2040'larda daha iyi bir dünya istiyorsak, kapitalizmi ehlileştirip, sürdürülebilirlik ilkelerini tavizsiz uygulamamız gerektiğine dikkat çekti.

Dijitalleşmenin canlı-cansız her varlığın, insanların ve tüm canlıların genlerinin ve bilişsel sistemlerin dahi tamamıyla veri haline yani dijitlere dönüştüğünü söyleyen M GEN Dijital İletişim, Teknoloji ve Yazılım Ajansı CEO'su ve Fütürist Ufuk Tarhan, tam otonom bir işleyişin hakim olduğu bir seviyeye doğru evirildiğini belirtti.
Dünyadaki işleyişin sürmesi için her şeyin ancak dijitlerle, dijitalleşmişse anlam kazandığı, bir değer ifade ettiği muazzam bilgi okyanuslarını yönetmekle mümkün olacağını anlatan Tarhan, "Bunu yapmak da insanlığın kapasitesini, kabiliyetini şimdi dahi aştığı için her katmandaki ve düzeydeki kritik karar yapay zeka tarafından önceden belirlenmiş metriklerle-kriterlerle alınacak ve uygulanacak" dedi.
50-60 yıl içinde dünyayı sübjektif insan kararlarının değil veri odaklı, yapay zeka ile donanmış sistemlerin yöneteceğini vurgulayan Tarhan, Transhümanizm'e geçileceğini ileri sürdü.
Yapay zeka çeşitli tüm cihazların, sistemlerin hatta insanların içinde çiplerle gömülü olacağın ya da fiziksel olarak insansı veya farklı canlıların, varlıkların görünümü içinde, farklı robot formlarında çalışacağını anlatan Tarhan, "Bu aşamaya ulaşıncaya kadar insanlık var gücü ile bilgilerini, becerilerini, deneyimlerini, istek ve ihtiyaçlarını makinelere öğretecek, bildiği her şeyi yapay zekaya devredecek. Zaman içinde insanlar robotlara, robotlar da insanlara benzeyecek, kademeli olarak Transhümanizm çağına geçilmiş olacak" diye konuştu.

"HEM DÜNYADAKİ YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARINA HEM DE UZAYDAN BULUNACAK YENİ, ÇEVREYE ZARAR VERMEYEN ENERJİ KAYNAKLARININ KULLANIM YAYGINLIĞININ ARTMASINA, İNTERNET ERİŞİMİNİN TÜM DÜNYADA EN HIZLI, EN UCUZ VE KESİNTİSİZ ERİŞİM SAĞLANABİLİR HALE GELMESİNE, KUANTUM BİLGİSAYARLARA, BLOCKCHAİN VE KRİPTO PARA SİSTEMİNE GEÇİLMESİNE İHTİYAÇ VAR. KAYNAKLARINI BUNA TAHSİS EDEN TOPLUM, KURUM, ŞİRKET VE KİŞİLER YENİÇAĞIN LİDERLERİ OLACAK."

"ARADAKİ GEÇİŞ SÜRECİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KAPİTALİZM DÖNEMİ OLACAK"

Transhümanizm'e giderken, halen içine girdiğimiz ve 10-15 yıl içinde iyice şekillenecek olan Yeni Çağın adının "Sürdürülebilir Kapitalizm" olacağını söyleyen Tarhan, Teknolojik Rönesans, Yeşil Devrim, Dataizm ve Teknolojik Diktatörlükler'in de bu çağın dönüştürücü devinimlerinin ve felsefesinin temellerini oluşturacağını belirtti.



Tarhan, sözlerine şöyle devam etti: "İnsanlık birinci ve ikinci dünya savaşında toplam 87 milyon kişinin ölümünü, nükleer savaşın nelere mal olabileceğini deneyimledikten sonra, 'Epey ders aldık, artık daha akıllıyız ve barışçıl bir dünya oluşturabiliriz' umudu ile yeni düzenekler kurgulamıştı. O zaman da tıpkı bugün yapılmaya başlandığı gibi oyunun kuralları ve hatta oyunun kendisi baştan aşağı değiştirilmişti. Bu sefer doğrusunu bulduk diye yeni paktlar oluşturulmuş, savaşlar, huzursuzluklar Orta Doğu gibi sömürülecek değeri olan bölge ve ülkelere taşınmış, soğuk savaş, duvarlar vb. ile sosyalizmin önü kesilmiş, komünist ilan edilen ülkeler kendi içlerine kapanmaya itilmiş, Birleşmiş Milletler dünyanın barış bekçiliğine atanmıştı.
Dünya Amerika liderliğinde tam gaz kapitalizmi benimsemiş, insan nüfusu 'her bir insan gelecekteki tüketicimiz, müşterimiz, askerimiz vb.' cin fikri ile diğer canlıların aleyhine aşırı yükseltilmiş ve gelir dağılımı başta olmak üzere fırsat eşitsizliği, bölüştürücülükle ilgili tüm parametreler yükselmişti. Kısacası dünya savaşlarından sonra oluşan kalkınma hırsı ve şuursuzluğu, yeni teknolojik gelişmelerin, petrolün sağladığı aşırı güç ve aşırı nüfus artışı, tamamen daha çok tüketmeye, betonlaşmaya, şehirleşmeye odaklı öyle bir sömürgen düzene dönüştü ki bu aptallığın sürdürülmesi için yapılan düzenbazlıklar, katledilen doğa, insani değerler sürdürülemez hale geldi. Şimdi tam da bu tıkanmışlık ve ondan kurtulmak için çabalama noktası ndayız."

"PANDEMİ YOKUŞ AŞAĞI GİDEN KAMYONUN ANİ FRENLE DURMAYA YAKIN YAVAŞLIĞA GEÇİRİLMESİDİR"

Pandemi ile birlikte böylesine keskin bir yol ayrımında olduğumuzun farkına vardığımızı söyleyen Tarhan, Covid-19'un kazara çıkmadığını ifade etti. Yeni nesil genç liderler ve teknoloji baronları tarafından yönetilen bir planın tetikleyicisi olarak üretildiğini ileri süren Tarhan, insanlığın üzerine kasıtlı olarak, test, tatbikat amaçlı salındığını ifade etti. Artçıları kuraklık, kıtlık, yeni virüsler/biyolojik ataklar vb. ile süreceğini kaydeden Tarhan, "İklim krizi, küresel ısınma da insanları doğduğuna pişman etmek için elinden geleni ardına koymayacak. Hıncını almak için insanlığı silkelemek için doğal afetlerle insanlığı zorlamayı sürdürecek. Tüm bunları felaket tellallığı, karamsarlık, distopik fanteziler vb. olarak algılayabilir, yorumlayabilirsiniz. Ben ise tamamen veri-bilgi olarak değerlendirilmesi ve görmezden gelemeyeceğimiz gerçeklerimiz oldukları için dikkat çekmek üzere altını çiziyorum" diye konuştu.

"DAHA İYİ BİR DÜNYA İÇİN KAPİTALİZM EHLİLEŞTİRİLMELİ"

2030-2040'larda daha iyi bir dünya istiyorsak, kapitalizmi ehlileştirip, sürdürülebilirlik ilkelerini tavizsiz uygulamamız gerektiğine dikkat çeken fütürist Tarhan, bu ilkelerin Birleşmiş Milletlerin 17 maddede özetlediği "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" olarak adeta bir manifesto şeklinde yürürlüğe konmuş durumda olduğuna işaret etti. Bu maddelerin bizi yeşil devrime, ekolojik çözümlere, döngüsel ekonomiye taşımayı hedeflediğini belirten Tarhan, sözlerine şöyle devam etti:

"Tüm bunların olabilmesi için hem dünyadaki yenilenebilir enerji kaynaklarına hem de uzaydan bulunacak yeni, çevreye zarar vermeyen enerji kaynaklarının kullanım yaygınlığının artmasına, internet erişiminin tüm dünyada en hızlı, en ucuz ve kesintisiz erişim sağlanabilir hale gelmesine, kuantum bilgisayarlara, blockchain ve kripto para sistemine geçilmesine ihtiyaç var. Kaynaklarını buna tahsis eden toplum, kurum, şirket ve kişiler yeniçağın liderleri olacak."

Dataizm'in hakim olmasına yani canlı-cansız her şeyin dijitlerle ifade edilebilmesine ve sosyal puan sisteminin yürürlüğe girmesine ihtiyacımız olduğunu bildiren Tarhan, bunu özgürlükleri sınırlayan aşama olarak görenlerin yanıldığını ifade etti. Tarhan, insanlığın bunca kalabalık nüfusu ve karmaşık dünya sorununu tek başına-organik aklı ile çözmeyi başaramayacağını acı deneyimlerle ispatladığını söyleyerek, her gün de ispatladığını belirtti.



"DÜNYADAKİ İŞLEYİŞİN SÜRMESİ İÇİN HER ŞEYİN ANCAK DİJİTLERLE, DİJİTALLEŞMİŞSE ANLAM KAZANDIĞI, BİR DEĞER İFADE ETTİĞİ MUAZZAM BİLGİ OKYANUSLARINI YÖNETMEKLE MÜMKÜN OLACAK. 50-60 YIL İÇİNDE DÜNYAYI SÜBJEKTİF İNSAN KARARLARI DEĞİL VERİ ODAKLI, YAPAY ZEKA İLE DONANMIŞ SİSTEMLER YÖNETECEK."

Sözü edilen tüm düzeneklerin başında artık devletlerin değil, teknoloji liderleri diyebileceğimiz, yeni teknolojik diktatörlerinin, yapay zekalı smart-akıllı-zeki yapıların olması gerektiğini kaydeden Tarhan, zaten bu yönde de ilerlenmenin yaşandığını bildirdi.

Tüm bunların olması için çoktan dijital okun siber yaydan çıktığını söyleyen Tarhan, "Sadece yaygınlaşması, hızlanması, alt ve üst yapıların hazır hale gelmesi gibi zamansal bir faktör var. Ne kadar çabuk anlarsak o kadar iyi olur. Gidişat belli; Sürdürülebilir Kapitalizm" dedi.

CİNSİYET EŞİTLİĞİNDE MESAFE ALINAMIYOR

Dünyada geçmişe kıyasla bazı gelişmeler sağlanmış olmakla beraber, cinsiyet eşitsizliği halen büyük oranda devam ediyor. Cinsiyet eşitliği öncelikle en temel insan hakkı olmakla beraber, nüfusun yarısını oluşturan kadınların hayatın her alanına etkin katılımını sağlamadan ülkemizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması ve gerçek potansiyelini kullanmasının mümkün olmayacağı da şüphesiz.

Dünyada günümüz itibarıyla 193 ülkenin yüzde 11'inde – sadece 21 ülkede- kadınlar devlet veya hükümet başkanı olarak görev yapıyor. Bu 193 ülkeden ulusal kabinede en az yüzde 50 kadın olan ülke sayısı 14 ve ulusal yasama organında en az yüzde 50 kadın olan ülke sayısı 4.

Avrupa Komisyon Başkanlığına bir kadın başkan atandığından bu yana Parlamentoda kadın oranı tarihinin en yüksek seviyesi olan yüzde 39'a yükseldi. AB yerel parlamentolarında bu oran yüzde 32,2. Türkiye'de kadın milletvekili oranımız yüzde 17,3. 189 ülke arasında yapılan bir araştırmada parlamentodaki kadın temsil oranında ülkemiz 122'nci sırada.

Ülkemizde özellikle finans sektöründe kadınlar gerek toplam içindeki oranları gerekse de orta kademe yöneticiler içindeki paylarına bakıldığında daha iyi bir seviyede. Keza büyük kurumsal şirketlerdeki beyaz yakalı çalışanlar arasında kadın çalışan oranları da nispeten daha iyi çıkmakla beraber, halen genel müdür yardımcılığı, genel müdürlük ve yönetim kurullarındaki kadın sayısının oldukça düşük olduğunu görmekteyiz.

PANDEMİ KADIN İŞ GÜCÜNÜ OLUMSUZ ETKİLEDİ

Ülkemizde kadının iş hayatına katılımını yükseltmek için birçok çalışma yürütülmekle beraber, gerek TÜİK istihdam rakamları, gerekse uluslararası kurumlarca hazırlanan cinsiyet eşitsizliği endeksleri bize hâlâ bu konuda yapılması gereken çok şey olduğunu gösteriyor. Küresel çapta yapılan araştırmalara göre kadının iş gücüne katılım oranı dünyada 2019 sonunda yüzde 47,3 iken ülkemizde bu oran yüzde 33,9 idi.

Kasım 2020 TÜİK verilerine göre ülkemizde kadının iş gücüne katılımı yüzde 33,9'dan yüzde 30,6'ya geriledi. Kadınlardaki işgücü kaybı 867 bin kişi olurken, bu kayıp erkek nüfusta 538 bin kişi. Özetle zaten iş hayatında erkeklerin yarısından daha az yer bulabilen kadınlar, pandemi döneminde ciddi mevzi kaybı yaşamış durumda...

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde ise Türkiye, 153 ülke arasında 130'uncu sırada yer aldı. Endekste Türkiye'nin konumu diğer kategorilerdeyse şöyle:





TÜRKİYE'NİN SIRALAMASI

KADINLARIN EKONOMİYE KATILIMI VE FIRSAT EŞİTLİĞİ KATEGORİSİNDE 136'NCI

İŞGÜCÜNE KATILIMDA 135'İNCİ

EĞİTİM OLANAKLARINA ERİŞİMDE 113'ÜNCÜ

SİYASİ YAŞAMDA TEMSİLDE 109'UNCU

AYNI İŞE EŞİT ÜCRETTE 106'NCI

SAĞLIKTA 64'ÜNCÜ

DIŞ TİCARETTE DURUM • 101



KADIN GIRIŞIMCILIĞI VE DIŞ TİCARETTE KADININ YERİ

BÜTÜN BOYUTLARIYLA ELE ALINDI

TURKTRADE organizasyonunda 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerde üç oturumluk webinar serisiyle kadınların işgücüne katılımı, ihracat yapmaya teşvik edilmeleri ve bu bağlamda yararlanacakları olanaklar ele alındı.

Türkiye Dış Ticaret Derneği'nin (TURKTRADE) Ünsped Kadın Liderliği Gelişim Komitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi ile ortak organize ettiği Dış Ticarette Kadın başlıklı webinar 9 Mart 2021 tarihinde yapıldı. Webinarda dış ticaret odağından, Türkiye'de kadının toplumsal hayata ve ekonomiye katılımına dair konular üç ayrı oturumda ele alındı. Birinci oturumda "Dış Ticarette Kadın" ikinci oturumda "İhracata Mikro Kredi Dokunuşu" ve üçüncü oturumda ise "Topluma ve Ekonomiye Fayda Yaratan Kadınlar" başlığı altında alanında uzman konuklar, bilgi ve tecrübelerini paylaştı. Kadın istihdamının önündeki engellerin değerlendirildiği konuşmalarda kadınların işgücüne katılımı, üretime ve ihracata teşvik edilmeleri ve gelişen teknolojiyle e-ticaret imkânlarının sağladığı fırsatlar ele alındı. Açılış konuşmasını yapan TURKTRADE Yönetim Kurulu Başkanı Hayrettin Çaycı, geçmişe kıyasla bazı önemli gelişmelerin sağlanmış olmasına karşın cinsiyet eşitsizliğinin halen devam ettiğini söyledi. Çaycı, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü farklı seviyelerde de olsa dünyanın büyük bölümünde ve ülkemizde halen devam eden cinsiyet eşitsizliğini her yönüyle tartışmak ve eşitsizliğin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenleri ortaya

koymak için bir vesile olarak gördüklerini sözlerine ekledi.

Hayrettin Çaycı: "Pandemi döneminde kadınların iş gücüne katılımı daha da geriledi"

Açılış konuşmasını tamamlarken Hayrettin Çaycı Şu verileri paylaştı: "Ülkesel çapta yapılan araştırmalara göre kadınların işgücüne katılım oranı dünyada 2019 sonunda yüzde 47,3 iken ülkemizde bu oran yüzde 33,9 olmuştur. Kasım 2020 TÜİK verilerine göreyse ülkemizde bu oran yüzde 30,6'ya gerilemiştir. Yani pandemi döneminde kadınların iş gücüne katılımı daha da gerilemiştir. Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde ülkemiz 153 ülke arasında 130'uncu sırada yer almıştır. Kadınların ekonomiye katılımı ve fırsat eşitliği kategorisinde ülkemiz 136'ncı sırada, işgücü katılımında 135'inci sırada, eğitim olanaklarına erişimde 113'üncü sırada, siyasi yaşamda temsilde 130'uncu sırada, aynı işe eşit ücrette 106'ncı sırada, sağlıkta ise 64'üncü sırada yer almıştır. Derneğimiz kadınların ekonomiye ve iş gücüne katılımındaki bu eşitsizliğin her yönüyle araştırılmasına katkı sunmak amacıyla "Dış Ticarette Kadın Araştırması"nı başlatmayı amaçlamaktadır. İstanbul Bilgi Üniversitesi ile ortak yürütülmesi planlanan araştırmadan elde edilebilecek sonuçların, kadının iş hayatına daha aktif katılmasını sağlayacak politikalara zemin oluşturmasını diliyoruz."

Moderatörlüğünü TURKTRADE Yönetim Kurulu Üyesi F. Zeynep Kuman'ın yaptığı "Dış Ticarette Kadın" başlıklı ilk oturumda Ticaret Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur, Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) Başkanı Emine Perviz Erdem ile İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Kürsüsü Profesörü Dr. N. Pınar Artıran yer aldı.

Oturumun açılışında konuşan Zeynep Kuman, ülkemizde olduğu gibi dünyada da parlamentolarda, belediyelerde, belediye meclislerinde, şirket yönetim kurullarında, şirket yönetimlerinde, bilimde ve akademide kadınların oranının hâlâ olması gereken seviyeye ulaşamadığını kaydetti. Bu katılımı engelleyen görünür ya da görünmez kalıp yargılar, ayrımcı kanunlar ya da uygulamalarla yapısal bariyerler olduğunu ifade eden Kuman: "Oturum konumuz dış ticaret ve kadın bağlantılı olarak iş yaşamındaki bu ayrımcılığı önlemek için yasa yapıcıların, kamu kurumlarının ve de şirket yöneticilerinin, yani bizlerin de yapabileceği düzenlemeler ve uygulamalar var. Bugün oturum katılımcılarımızın tamamı bu konuyu önceliklendirmiş ve toplumda etki yaratan kadınlar" dedi.



ÜLKEMİZDE KADINLARIN İŞ GÜCÜNE KATILIM ORANININ YILLAR İTİBARİYLE YÜKSELMESİNİN MEMNUNİYET VERİCİ OLDUĞUNU SÖYLEYEN BAKAN YARDIMCISI GONCA YILMAZ BATUR, 2003'TE 26,6 OLAN ORANIN, 2020 İTİBARIYLA 30,6'YA ULAŞTIĞINI BELİRTTİ.

GONCA YILMAZ BATUR: "PANDEMİ KADIN İŞGÜCÜNÜ OLUMSUZ ETKİLEDİ"

Oturumun ilk konuşmacısı olan Ticaret Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur da sözlerine Birleşmiş Milletler verilerine göre kadınların istihdama erkeklerle aynı oranda katılması durumunda gelişmekte olan en büyük 15 ekonomide kişi başı gelirin 2030'a kadar yüzde 20 oranında artma potansiyeli olduğunun analiz edildiği bilgisini paylaşarak başladı. Ülkemizde kadınların iş gücüne katılım oranının yıllar itibariyle yükselmesinin memnuniyet verici olduğunu söyleyen Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur, Pandeminin kadın işgücü katılımına etkisini şöyle özetledi: "Her ne kadar hâlâ istediğimiz seviyelerde olmasa da rakamlara bakarsak 2003'te 26,6 oranından 2020 itibarıyla 30,6 gibi bir rakama ulaşmıştır. Maalesef bunda pandeminin de olumsuz etkisi var. Yani tam bir yükselme eğrisindeyken 1-2 puanlık değişimi pandeminin etkisiyle maalesef kaybettik."

Bakanlık olarak e-ticaret konusuna önem verdiklerini ifade eden Gonca Yılmaz Batur, bu alandaki faaliyetleri şöyle paylaştı: "Bakanlığımızca son dönemde dijitalleşme ve pandemiyle artan, normalde belki altı ya da 10 yılda gerçekleşecek olan bir dönüşümün 5-6 ay içerisinde hayatımıza girmesiyle beraber çok büyük bir ticari paradigma kayması yaşandığını düşünüyoruz. Bu kapsamda da kadın girişimcilerimiz de dahil olmak üzere e-ticarete yeni başlayan

veya kendini bu alanda geliştirmek isteyen işletmelerimiz için e-ticaret bilgi platformu diye bir uygulama geliştirdik. Platform özellikle bu salgın sürecinde işletmelerimizin çok etkin bir şekilde bir bilgi kaynağı haline geldi. 2020 Mart ayında biz bunu devreye aldık. Bugüne kadar 947 bin 981 kullanıcısı var bu platformun. Henüz bir yıllık bir platformdan söz ediyoruz ve bu rakamın yüzde 43'ü kadın kullanıcılar. Bu platform üzerinde e-ticaret akademisi var. Eğitim alarak bir işletmenin kuruluşundan, daha sonrasında bütün süreçlerin yönetimine kadar nasıl ilerleneceğini gösteren bu uygulamaların 42 bin 953 düzenli kullanıcısı var. Yine bu uygulamanın kullanıcılarının yüzde 46'sı kadın. Sitenin kullanımını kolaylaştıran ve kişiselleştirilmiş öneriler getiren bir e-ticaret danışman özelliği var bu platformda. 49 bin 362 kişi bu hafta başı itibarıyla kullanmış durumda ve bunun da yüzde 47'si kadın kullanıcılar. Dolayısıyla özellikle küçük işletmeler, mikro işletmeler ve sermaye sıkıntısı yaşayan ama potansiyeli büyük yapılar için kadın girişimcilerimizin birçok yönettiği yapı da bunlara çok doğru örneklerdir. Bu işletmelerimiz için e-ticaret ve e-ihracat bir araç olarak rahatlıkla kullanılacak. Önümüzdeki dönemde yurtdışına açılmak için ekonomiye ciddi anlamda katkı sağlayabilecek bir platform olabilecek diye düşünüyorum."

EMİNE ERDEM: "KADINLARI TİCARET ALANINA YÖNLENDİRMEK ÇOK ÖNEMLİ"

Dünyada kadının istihdama katılımı ile ilgili araştırmalarda Türkiye'nin 189 ülke arasında 157'nci sırada olduğunu hatırlatan KAGİDER Başkanı Emine Erdem, kadın istihdamı ile ilgili şu verileri paylaştı: "Kasım 2020 verilerine vurgu yapmak istersem 10 Şubatta açıklanan TÜİK'in Kasım 2020 verilerinde kadın istihdamında oranlarda bir düşüş görüyoruz. Mesela Kasım 2019'da 10 milyon 569 bin olan kadın işgücündeyken bu rakam, Kasım 2020'de 9 milyon 729 bin olmuş. İstihdamda ise kadın sayısı 8 milyon 841 binden 8 milyon 270 bine düşmüş. Bu pandemi sürecinin çok büyük etkileri var. Ama yılmayacağız. Karar mekanizmalarında ne kadar çok kadın olursa kadın perspektifinden kadını güçlendirme yolunda o kadar ilerleyebiliriz. Mücadelemizin ne kadar kıymetli olduğunu bir kere daha anladım."



DİJİTAL PAZARLARIN KADINLARA YATIRIMCILIK VE İHRACATÇI OLMAK AÇISINDAN FIRSATLAR SUNDUĞUNA DEĞİNEN EMİNE ERDEM, "AZ MİKTARDA ÜRETİM YAPAN KADINLAR DA DIŞ PAZARLARA AÇILMAK İÇİN MÜŞTERİ BULMA KONUSUNDA DAHA AVANTAJLI HALE GELDİLER" DEDİ.

Dijital pazarların kadınlara yatırımcılık ve ihracatçı olmak açısından fırsatlar sunduğuna değinen Emine Erdem, bu konuyu şöyle açıkladı: "İşsel yeterliliklerini sağlamak için internet kanallarında çevrimiçi pazar yerlerine ulaşmaları için daha kolaylaştırıcı döneme girdik. Az miktarda üretim yapan kadınlar da dış pazarlara açılmak için müşteri bulma konusunda daha avantajlı hale geldiler. Bu dijitalleşme ve e-ticaret bir kaldıraç güç oldu. Dış ticaret açığı vermemek adına, Türkiye ekonomisinin kalkınmasına destek olabilecek en önemli faktörlerden biri de ihracatçıları desteklemektir. Özellikle de kadınların söz konusu fırsatları yakalayabilmeleri için kendilerini geliştirmeleri amacıyla sürekli eğitim yoluyla onları güncel tutmak lazım. Dünya trendlerini yakalayabilmeleri, gelişmelere açık olmaları için eğitimler ve mentorluk desteği verilmeli. Onları izleyecek ve gayret gösterecek noktaları teşvik etmeli. Sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı temin etmek için kadınların işgücüne katılımlarını destekleyecek eşitlikçi yaklaşımların çok önemli olduğunu bir kere daha vurgulamak istiyorum."

"Kadınları ticaret alanına yönlendirmek inanın çok önemli" diyen KAGİDER Başkanı, konuşmasını şöyle tamamladı: "Şu bir geçek ki girişimci olmak isteyen veya dış ticarete açılmak isteyen çok kadın var. Bizim geçen yıl yayımladığımız kadın girişimci endeksimiz vardı. İnanın her bir girişimci kadın ufkunu dış ticarete çeviriyor. Hepsi dış ticarette söz sahibi olmak istiyor. O noktada bilgiye erişim konusunda problemler yaşıyorlar. Bazen bakıyorsunuz nereden

başlayacaklarını bilmiyorlar. KAGİDER 2002'de kurulduğundan beri dönemsel olarak bütün paydaşlarıyla, çeşitli sektörel paydaşlarıyla, kamu desteği ve uluslararası örgütlerin işbirlikleri ile yürüttükleri çok çeşitli projeler var. Halihazırda online olarak erişime açık eğitim portallarımız var. İhracat yapan üyelerimizin faydalanabilmesi için ülkelere yönelik ticaret odaklı sohbetleri de geliştiriyoruz. Ticaret bakanlığımız ile ihracat kapasitesini artırmaya yönelik UR-GE, uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesini desteklemeye yönelik projeleri de yürütüyoruz.

PINAR ARTIRAN: "BİR KADININ DTÖ'NÜN BAŞKANLIĞINA GELMESİ ÇOK ÖNEMLİ"

İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. N. Pınar Artıran, DTÖ'nün başkanlığına bir kadın getirilmesi ile ilgili şu sözleri dile getirerek konuşmasına başladı: "Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) başına Nijeryalı, uzun seneler Dünya Bankası'na yöneticilik yapmış çok değerli bir ekonomist Dr. Ngozi Okonjo-Iweala geldi. Kendisinin 2016 yılında yapmış olduğu bir konuşmadan küçük bir alıntı vermek istiyorum: "Kadınlar; daha dürüst, daha açık sözlü, işe daha fazla odaklanma ve işe daha az ego getirme eğilimindedir." Bunun kadınsı bir içgüdü olup olmadığını bilmiyorum diyor kendisi ama ekonomiyi yönetmek bazen bir evi yönetmeye benzer diyerek, esnek olmanın kadınların doğasında yer alan yaratıcılıklarının bir parçası olduğuna vurgu yapıyor. DTÖ'nün başına Afrikalı bir kadının geliyor olmasını önemsiyorum. Çünkü hakikaten uluslararası ticarette çok büyük yanlışların yapıldığı bir dönemi yaşadık. Hem pandeminin yaratmış olduğu etki hem de ondan önce Başkan Trump döneminde yaşadığımız uluslararası korumacı ticaret politikalarından hepimiz epey yorulmuşken, acaba bu yeni yönetici yeni bir ümit getirir mi? Özellikle hem Afrika'yı temsil eden hem de bir kadın ticaret ve ekonomi uzmanının göreve gelmesi bence çok önemli." DTÖ'de kadınların işgücüne katılması için yapılanları Pınar Artıran şöyle anlattı: "Kadınların uluslararası görevlere gelmesiyle DTÖ Bakanlar Konferansı vesilesiyle DTÖ'deki üyeler çok önemli bir girişime imza attı. Ticarette kadının güçlendirilmesi ve kadının sadece gelişmiş ülkelerde değil gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde de ticarete katılması için birtakım inisiyatifler alınması gerektiğine dair birtakım tartışmalar yapıldı. Bu kapsamda 2017 yılında Buenos Aires Deklarasyonu'nda bir bildiriye imza attılar. DTÖ'nün içinde zaten üç tane farklı gelişmişlik düzeyinde olan ülke sisteminde uluslararası refahın elde edilebilmesi için ticarete katılmalarını sağlayacak esnek hükümler vardı. Bu ülkelerin başında gelişmiş ülkeleri görüyoruz. Gelişmekte olan ülkeler ve özellikle Afrika kıtasındaki ülkelerin de bu deklarasyona destek verdiğini görüyoruz. Bu deklarasyona Türkiye Cumhuriyeti'nin de bir katkısı var." Pınar Artıran oturumdaki konuşmasında DTÖ'nün kadın işgücünü arttırmaktaki tavsiyelerini şöyle aktardı: "DTÖ her bir ülkeye kendi ticaret analizini yapmayı öneriyor. İkinci tavsiyesi kamu ihale yasalarında değişiklik öneriyor. Çünkü devletler kamu ihalelerinde kadınlara ne kadar öncelik verirlerse bu kadınlar için bir ivmelenme gücü sağlayacaktır. Öte yandan Covid-19 pandemisi sırasında uluslararası değer zincirlerinin ne kadar kırılgan olabileceğini ve bu değer zincirlerine erişimin ne kadar önemli olduğunu gördük. DTÖ bu araştırmasında yine uluslararası değer zincirlerine kadınların katılımının kadınların ilerlemesi için çok önemli olduğunu ve dolayısıyla değer zincirlerine katılım sırasında kadın ve erkekler için farklı koşullar olabileceğinden, bu koşulların eşitlenmesi ve adil şartlarda hareket imkânının oluşturulmasını öneriyor. Bununla ilgili belli başlı ülkelerin imzalamış olduğu ticaret anlaşmalarında da mümkün olduğunca kadınları korumaya yönelik, onların daha etkili olabilmelerini sağlayacak bir takım kolaylıkların olması gerektiğini öneriyor."



DTÖ'NÜN BAŞINA AFRİKALI BİR KADININ GELİYOR OLMASINI ÖNEMSEDİĞİNİ BELİRTEN PINAR ARTIRAN, "ÖZELLİKLE HEM AFRİKA'YI TEMSİL EDEN HEM DE BİR KADIN TİCARET VE EKONOMİ UZMANININ GÖREVE GELMESİ BENCE ÇOK ÖNEMLİ." ŞEKLİNDE KONUŞTU.

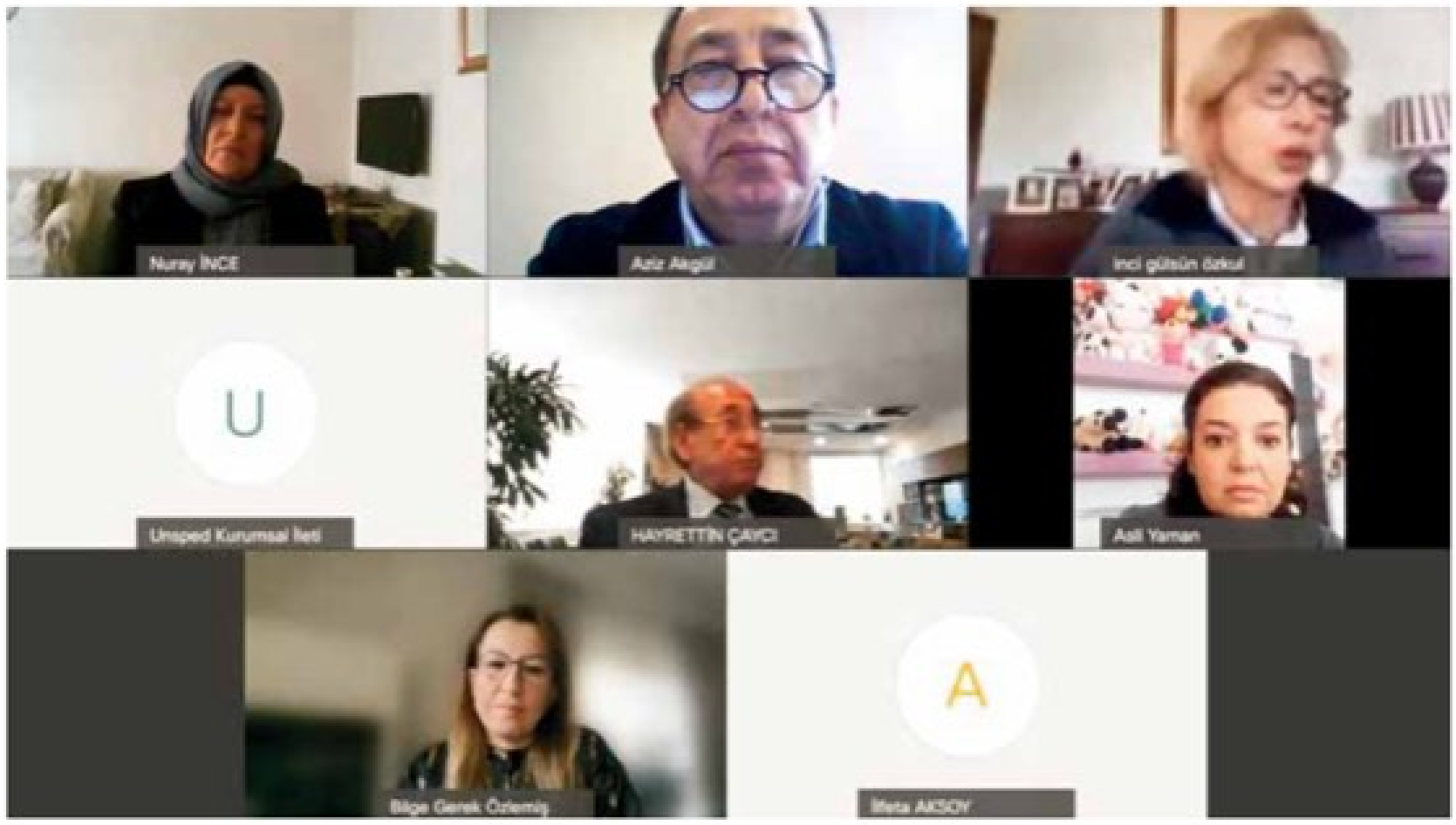

MİKRO KREDİ VE İHRACAT

İkinci oturumda "'İhracata Mikro Kredi Dokunuşu" konusu Türkiye Grameen Mikrofinans Programı Kurucusu Prof. Dr. Aziz Akgül, TURKTRADE Denetim Kurulu Üyesi Bilge Gerek, girişimciler Aslı Yaman ve Nuray İnce'nin katılımı ile Dr. İnci Gülsün Özkul moderatörlüğünde ele alındı.

Yılda bin 500 lira kredi alarak ihracat yapabilmeyi başarmış kadınların hikâyesini anlatmak istediklerini ifade ederek oturumu açan Moderatör İnci Gülsün Özkul: "Bir sene önce yaptığım bir araştırmada şunu gözlemledim. Kadınlar iş hayatında en büyük problemleri erkekler kadar kolay bir iletişim ağına ulaşamıyorlar. Kadınların en büyük sıkıntılarından biri de iş hayatında doğal bir iletişim alanı oluşturamamalarıdır. Sivil toplum kuruluşlarının kadının hayatında, girişimci olmasında ve ekonomiye katılımlarında ne kadar önemli olduğunu araştırmak isterken, Aziz Akgül ile karşılaştım" dedi.


PROF. DR. AZİZ AKGÜL

Oturumun ilk konuşmacısı Prof. Dr. Aziz Akgül ise mikro kredi ile ilgilenmeye nasıl başladığını ve yaşadıklarını şöyle paylaştı: "Doğu ve Güneydoğu'da en büyük sorunumuz terör, işsizlik ve yoksulluktu. Dolayısıyla bunlar o kadar iç içe geçmiş sıkıntılar halindeydi ki, nasıl bir çözüm üretiriz diye arayış içerisinde oldum ve karşıma Muhammed Yunus çıktı. Araştırmalarım neticesinde kendisiyle diyaloga geçtim ve mikro kredi uygulamasının esaslarının bütün unsurlarıyla nasıl hayata geçirildiğini anlamama vesile oldu. Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'a hibe şeklindeki yardımlar insanlara ancak dilencilik kültürünün gelişmesine yardım edecek şekilde bir noktaya getirir ve avuç açmayı öğretir. Hiçbir

şekilde hibe şeklindeki yardımlarla biz yoksulluğu ortadan kaldıramayız. Muhammed Yunus'un bütün dünyaya öğrettiği 1976'dan itibaren oluşturduğu mikro krediyi Türkiye'de uygulamayı önerdim. 9-11 Haziran 2003'te İstanbul'da uluslararası bir konferans yaptık ve Muhammed Yunus geldi. Konferanstan sonra Diyarbakır'a gittik ve Diyarbakır Milletvekili olmam hasebiyle de orada başlatmayı arzu ettim. Uygulamayı 18 Temmuz 2003'te Diyarbakır'da beş kadına her birisine 500 lira vererek başlattık. Bugün itibariyle Türkiye'de 64 ilde 94 şubede 200 binden fazla dar gelirli kadına 1 milyar 100 milyon lira kredi verdik. Teminat yok, icra yok, kefalet yok ve geri dönüş oranı yüzde 100. Dünyada en kötü uygulamada dahi yüzde 98 geri dönüş oranı yakalandı. Bu da aslında insanların güvene dayalı sistemlerle mutlu olabileceklerini gösteren bir uygulama. Muhammed Yunus ve öncülük ettiği Grameen Bank bu uygulamayla 2006 yılında Nobel Ödülü aldı. Bu da bizim için çok önemli bir merhale oluşturdu."

"Amacımız insanların kendi kendine gelir getirici faaliyetlerde bulunmasını sağlamak" diyen Akgül, mikro girişimin toplumsal etkisini şöyle anlattı: "Bugün bizimle tecrübelerini paylaşan mikro girişimci kadınlarımız ihracatçı oldular. Bu bizim için bir rüyaydı. Sadece kendi kendilerine gelir getirici faaliyetleri yurtiçinde değerlendirmek değil, yurtdışına da pazarlayabilir noktaya gelmek muhteşem bir şey. Demek ki bizim Türkiye'de yoksulluğu ve işsizliği azaltmak için uygulamamız gereken asıl strateji hiçbir şekilde hibeye dayanmamalı... Hibeye dayalı sistemleri çalışamayacak durumda olan hasta, yaşlı ve engelliye ihtiyacı olan ayni ve nakdi desteği evine giderek ona sağlamamız lazım. İlk yıl için bin veya bin 500 lira kredi verebiliyoruz. Bundan sonraki yıllarda mikro girişimcinin ortaya koyduğu performans, ihtiyacı ve gelişme trendini dikkate alarak bunu her yıl bin lira kadar arttırabiliriz. Yani ilk yıl bin 500 lira almış bir girişimci ikinci yıl 2 bin 500 lira kredi alabilir."


AYŞE ASLI YAMAN

Oturuma katılan kadın girişimciler de mikro kredi ile ilgili deneyimlerini ve bu sayede İş hayatlarında yaşadıkları dönüşümü şöyle anlattılar:

AYŞE ASLI YAMAN – ASLI'NIN HOBİ DÜNYASI (ANTALYA)

"Mikro kredi ile bir arkadaşım aracılığıyla yedi sene önce tanıştım. Aynı arkadaşımla birlikte ön görüşmeye gittik ve beş arkadaş birleşerek mikro kredi almaya başladık. İlk zamanlarda imalata ve ihracata yönelik işlerim yoktu. Önceleri sergi ve kermes alanlarında yer kiralayıp satış yapıyordum. Yaşadığım kötü olaylar nedeniyle kendi işyerimi kurmak istedim ve bu yöndeki destekleri araştırdım. KOSGEB'e ve mikro krediye başladım. Böylece 'Aslı'nın Hobi Dünyası'nın temellerini atmış oldum. Saksı, teraryum imalatının yanı sıra evlere giren birçok objeyi imal ediyoruz. Ürünlerimizin yurtiçi satışı olduğu gibi ihraç da ediyoruz. Toplu siparişler aldığımız zaman taleplere yetişebilmek için ev hanımlarına iş veriyoruz. Elimde hiçbir şey yokken mikro krediyle hem bir iş kurdum hem de insanlara özellikle kadınlara iş imkânı verdim. Mikro kredinin bana en büyük faydası bu olmuştur."


NURAY İNCE

NURAY İNCE – İNCE ÇEYİZ (KAHRAMANMARAŞ)

"Halk Eğitim Merkezinde 28 yıl usta öğreticilik yaptım. Emekli olduktan sonra iş yeri açmayı düşündüm. Oturmayı sevmeyen bir insanım. Çalışmayı seviyorum ve insanlara katkım olsun istiyorum. Aklımda güzel bir proje vardı ve bu projeyi hazırladım. Emekli olduktan sonra KOSGEB'e başvurdum. Fakat sonuç alamadım. Bir arkadaşımın aracılığıyla mikro kredi ile tanıştım. İş yerimi açtım ve mikro krediyle iş yerimin

sermayesini çoğalttım, makineler aldım. Bu şekilde bir çeyiz evi sahibi oldum. Çok güzel bir şekilde 60-70 kadın ile işlerimizi yürütüyoruz. Ürünlerimiz yurtdışından da ilgi görüyor ve ihracat yapma durumumuz var. Fakat ihracatta ürünlerimizi kargolamakta sıkıntı yaşıyoruz. Önceki oturumda bu sorunu aşabilmemi sağlayacak projeleri duydum ve bunları araştıracağım.
28 yıl boyunca çok iyi öğrenciler yetiştirdim ve yetiştirdiğim ev hanımları çok iyi sanatkârlar oldu. Bizimle çalışan hanımlar kendi işlerinde ve kendi dalında çok iyi sanatkârlar. İhracat konusunda iş yapabilme kapasiteme güveniyorum. Bundan sonra atölyemi genişleterek daha fazla kadına destek olabilmek istiyorum. En güzel şey de kadınlarla birlikte olabilmek ve onlarla çalışabilmek."

BİLGE GEREK-TURKTRADE DENETİM KURULU ÜYESİ-Lİ&FUNG TÜRKİYE CFO

Bilge Gerek; dünya genelindeki ofislerinde her tür ürün ticareti yapmakla beraber, Türkiye'de büyük ölçekte hazır giyim ve tekstilde ürünleri tedarik ettiklerini ve müşterilerine istenen miktar, kalite ve sürede ulaşmasını sağlayan küresel çapta iş yapan bir ticaret grubu olduklarını ifade ederek, ürün temininin yanı sıra üretim sürecinin denetimi, kalite kontrolü ve lojistik süreç dahil olmak üzere tedarik zincirinin tamamını yönettiklerine vurgu yaptı.
Ürün temin ettikleri çok sayıda küçük orta ölçekli şirketin kurallı ve daha verimli üretim yapması için gerekli eğitimleri vermenin yanı sıra üretim denetimlerinin sürdürülebilirlik programları kapsamında yapılması, ihtiyaç duyulan finansman dahil kaynak ihtiyaçlarını da karşıladıklarını ekledi. Şirketlerinin kadın ağırlıklı olması nedeniyle, tedarikçileri olan üreticilere doğru bir mesaj verdiklerine inandığını söyleyen Gerek, ayrıca tedarikçilerini İstanbul merkezli üretim yapmak yerine, mümkün olduğunca memleketlerine yatırım yapmaları için yönlendirdiklerini, bu suretle hem bölgesel desteklerden yararlanmaları hem de memleketlerinde istihdam yaratmaları yönünde danışmanlık yapmaya dikkat ettiklerini ifade etti.



BİLGE GEREK

Mikro Kredi Nedir?

Bangladeşli ekonomi profesörü ve bankacı Muhammed Yunus, 1974'te Chittagong Üniversitesi'nde ders verirken, yoksulluk içindeki halk ve öğretmekte olduğu ekonomik teoriler arasındaki uçurumu fark etti. Saha çalışmalarında karşılaştığı kadın üreticilerin daha avantajlı oranlarda ödünç para alma şansı bulduğunda bir adım öne çıkabileceğini fark eden Yunus, geçim düzeyini yükselterek fakirlikten kurtulabilecek bu üreticiler için harekete geçti. Küçük yatırımcıya kendini yoksulluktan kurtarma ve girişimciliğe adım atma imkânı tanıyan bir model geliştiren Muhammed Yunus, böylece mikro kredi kavramını ortaya attı. Bankaların ve hükümetin tavsiyelerine karşı duran Yunus, mikro ölçekli borçlar vermeye devam etti ve 1983'te güven ve dayanışma ilkeleri üzerine kurulan "Köy Bankası" anlamına gelen Grameen Bank'ı kurdu. 2006 yılında Yunus ve Grameen Bank mikro kredi sistemi ile Nobel Ödülü'ne layık görüldü. Prof. Dr. Muhammed Yunus aynı zamanda sosyal işletmecilik fikri ile kapitalizme yeni bir boyut kazandırdı.

Türkiye'de Mikro Kredi

Dar gelirli kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunmasını sağlayan, kefalet ve teminat gerektirmeyen mikro kredi sistemi Türkiye'de de uygulanıyor. Türkiye Grameen Mikrofinans Programı tarafından uygulanan sistemde grup tabanlı model benimseniyor. Beş mikro girişimcinin birlikte hareket etmesi sağlanarak sorumluluk ve dayanışma ruhu oluşturuluyor. Mikro işletme fikrini oluşturan kadınlar ilk etapta bin 500 lira kredi çekebiliyor. Gruptaki kadınların krediye başvurabilmesi için yakın akrabalık bağının bulunmuyor olması gerekiyor.



TOPLUMA VE EKONOMİYE
FAYDA YARATAN KADINLAR

"Topluma Ve Ekonomiye Fayda Yaratan Kadınlar" başlığı altında gerçekleşen üçüncü oturumda MTM Dış Ticaret Ltd. Şirketi ortağı ve Türkiye Down Sendromu Derneği Başkanı Gün Bilgin, Çocuk Eğitim Derneği Genel Müdürü Melike Argiş, Köy Okulları Değişim Ağı (KODA) Kurucusu ve Genel Koordinatörü Mine Ekinci, KALBEN, Korunma Altında Yetişen Gençler ve Koruyucu Aile Derneği Kurucu ve Yönetim Kurulu Başkanı Pelin Çalışkanoğlu Ekşi ve NAR Kadın Kooperatifi Başkanı Nedret Gürdal konuk oldu. Oturumun moderatörlüğünü Ünsped Kadın Liderliği Gelişim Komitesi Başkanı Fazilet Patır yaptı.

Oturumun açılışında Fazilet Patır, "Farklı disiplinlerde ezber bozan kadınlara dikkat çekmek üzere yapılan bir oturum" olduğunu söyleyerek şöyle devam etti: "Bu oturumda iş rollerinin ötesinde yeni fikirler keşfetmeye ve onların peşinden koşmaya cesaret eden, sorunları görmezden gelmek yerine çözmeyi prensip edinen kadın liderlerimiz var."

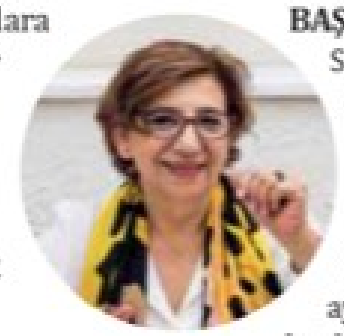

NAR KADIN KOOPERATİFİ BAŞKANI NEDRET GÜRDAL

Sözlerine sosyal girişimci olduğunu ifade ederek başlayan Nedret Gürdal, NAR Kadın Kooperatiflerinin 11'inci yılını 8 Mart'ta kutladıklarını belirtti. Ülkemizde 600-700 civarında kadın kooperatifi olduğunu söyleyen Gürdal, "Türkiye'deki kadın kooperatifleri belki aynı bölgede bile bir anda hemen çoğalmaya başlıyorlar. Bir taraftan çok mutlu oluyoruz, ama bir

taraftan da tabandan gelen hareketin daha bütünsel olmasını istediğimiz için bazen bu kadar da çoğalmak iyi mi diye düşünüyoruz. Eğitimde ve istihdamda yer bulamayan kadınlar, ekonomik bağımsızlıkta zorlanıyorlar ve kırılgan bir grup olarak karşımıza çıkıyor" dedi. Kadın kooperatifleri için sürdürülebilir olmanın önemini vurgulayan Gürdal, bu alanda yaşanan sorunları anlattı.

TÜRKİYE DOWN SENDROMU DERNEĞİ BAŞKANI GÜN BİLGİN

Sivil toplum örgütlerinin sadece demokrasinin değil, toplumun da lokomotifi olduğunu söyleyerek sözlerine başlayan Gün Bilgin, Bakanlar Kurulu kararıyla dernek olarak Türkiye ismini almanın gururunu taşıdıklarını dile getirdi. Dernek olarak 'Down sendromu bir hastalık değil, genetik bir farklılıktır' söylemini öne sürdüklerini vurguladı ve sözlerine şöyle devam etti: "İnsanların sahip oldukları durumları, özellikleri hastalık olarak nitelendirirseniz o insanları hasta olarak görür ve o insanların artık var olmamasına yönelik çalışmalar yaparsınız. Eğer genetik bir farklılık olarak kabul ederseniz, bu genetik farklılığın yol açtığı hastalıkları elemek için çalışırsınız. Bu nedenle kullandığımız söylemler çok önemli."



ÇOCUK EĞİTİM DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ MELİKE ARGİŞ

2005 yılına baktığımızda ülkemizde okul öncesi ve erken çocukluk dönemi ile ilgili bir çalışma yapılmadığını hatırlatan Melike Argiş, çocuk gelişiminde bu dönemin ilerleyen yaşlarda daha iyi bir hayat için önemini vurguladı. Melike Argiş sözlerini şöyle sürdürdü: "Hedef dezavantajlı çocuğu diğer yaşıtlarıyla birlikte eşit eğitim fırsatlarıyla geleceğe hazırlamaksa, işitme engelliler için bu imkânsız gibi bir şeydi. Sadece Anadolu Üniversitesi'nde İÇEM diye bir birim vardı. Onlar da koklear implant denilen cihazla duyabilen çocuklara eğitim veriyorlardı. İşitme engelinde bir de 'sağır' dediğimiz dijital cihazlardan ve implant ameliyatlarından faydalanamayan çocuklar var. Sağırlar işaret diliyle konuşuyorlar. Biz çocuklarımıza çift dilli eğitim veriyoruz. Hiç duymayan çocuklarımızı 'Eğitim veremiyoruz' diyerek geri çevirmiyoruz. Eğitimin işitme engelli çocuklarımıza kazandırdıklarını biliyoruz ve onların da yararlanmasını sağlıyoruz. İşitme engelli çocuklarımıza erken yaşta ses tonunu kullanmadan soyut-somut ayrımı yapmayı ve zekâ gelişimini sağlamaya çalışıyoruz. İşitme engelli çocukların diğer çocuklar gibi erken dönem ve okul öncesi dönemde beyin gelişiminin en önemli olduğu süreçte eğitim almalarını sağlıyoruz."



KORUNMA ALTINDA YETİŞEN GENÇLER VE KORUYUCU AİLE DERNEĞİ (KALBEN) KURUCU VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI PELİN ÇALIŞKANOĞLU EKŞİ

"Dernek olarak biz cinsiyet ayırmadan yarınlarına ışık tutmak için çalıştığımız bir çocuk grubuyla yolculuk ediyoruz" diyerek konuşmasına başlayan Pelin Çalışkanoğlu Ekşi, KALBEN ile ilgili şunları söyledi: "Biliyoruz ki bugün yetiştirdiğimiz her çocuk yarınlara temel olacak. Bizim bir mottomuz var: 'Bir çocuk yetişir, tüm dünya değişir' ve buna yürekten inanıyoruz. Bir çocuğa dokunmak çok önemli. Benim hayat hikâyem de bunun örneği. Henüz altı aylıkken yolum koruyucu annemle kesişmiş. Eğer ki o gün annem bana bu yolculuğumda eşlik etme kararı vermeseydi, bana o eli uzatmasaydı ben de kendi biyolojik ailem gibi benzer hayat hikayelerine sahip olacaktım. Muhtemelen bu hikâye çok tatlı bitmeyecekti. Annem bana elini uzatarak, aslında bir çocuğa dokunarak, bugün sizlere koruyucu ailelik, evlat edinme ve KALBEN hakkında bilgiler vermek üzere burada olmama yol açtı."



KODA- KÖY OKULLARI DEĞİŞİM AĞI GENEL KOORDİNATÖRÜ MİNE EKİNCİ

Kırsalda eğitim, eğitim politikaları ve eğitimde sosyal girişimcilik konuları üzerine çalışan Mine Ekinci, eğitimin toplumda iki temel fonksiyonu olduğunu söyleyerek; "Bir tanesi aldığımız diplomalar, diğer fonksiyonu da bizi hayata hazırlamak" dedi. Mine Ekinci konuşmasına şöyle devam etti: "Fırsat eşitsizliği veya toplumsal adalet kaygısı çocukluğumdan beri üzerinde çalışmayı düşündüğüm bir konuydu. Yüz yüze yaptığımız eğitimlerde yaklaşık bin 241 öğretmene ulaştık. Geçtiğimiz yıl Milli Eğitim Bakanlığı ve Sabancı Vakfı işbirliğinde bir projemiz oldu. Bir, iki, üç ve dördüncü sınıflarla çalışan öğretmenlere yönelik bir programdı. Orada online eğitim içerikleri geliştirdik ve yaklaşık 7 bin öğretmene ulaştık. Bir yandan eğitim fakülteleriyle çalışıyoruz. Amacımız köy öğretmenlerini desteklemek ve güçlendirmek. Aynı zamanda öğretmen adaylarını köy okullarına hazırlamak için çalışmalar yapıyoruz. Bu anlamda 600'e yakın öğretmen adayına ulaştık."

Şimdi Tam Zamanı...

Pandemiyle yüzleşen dünyamız, bu krizden öğrendikleriyle yaşamaya devam ediyor. Bu dönemde en etkili strateji, hiç şüphesiz kriz yönetimindeki kabiliyetlerimizi güçlendirerek belirsizlikle mücadele etmek, en önemli aksiyon ise kaynakları optimize ederek, tehditleri minimize etmek ve sürdürülebilir bir gelecek için fırsatlara odaklanmak oldu.

Yaşanan tüm zor günlerde çalıştığı firmaların yanında olan TGS, bu dönemde de onların yanında olmaya devam ediyor. Şirketimiz, her durumda birlikte yol aldığı imalatçı - ihracatçılarına tüm taahhütlerini zamanında, hatta zamanından da önce yerine getirip, onlar için özgün çözümler sunarak hedeflerine emin adımlarla ilerliyor.

Kaynaklarınızı en etkin şekilde değerlendirmek için **TGS'nin sunduğu avantajlardan** yararlanmak, şimdi daha etkili sonuçlar veriyor. Sizleri, çözüm ortağınız olarak birlikte çalışmaya davet ediyoruz.

Sürdürülebilir bir gelecek için hızlı, esnek ve etkili çözümlerimizle yanınızdayız...

TGS DIŞ TİCARET A.Ş.

Tansu SİNAĞ
Satış & Pazarlama Müdürü
tsinag@tgsas.com
0 542 357 46 72

Engin NUKAN
Muhasebe Müdürü
engin@tgsas.com
0 505 428 37 51

Nesrin YILDIRIMEK
İhracat Müdürü
nesrin@tgsas.com
0 535 524 27 86



Otokar Askeri Araçlar Pazarlama ve Satış Genel Müdür Yardımcısı Sedef Vehbi:

"İŞİN CİNSİYETİ OLMAZ"

Türk savunma sanayinin güçlü kadın liderlerinden biri olarak tüm gözleri üzerine çeken Otokar Askeri Araçlar Pazarlama ve Satış Genel Müdür Yardımcısı Sedef Vehbi, hiçbir işin cinsiyeti olmadığına inanıyor. Hacettepe Üniversitesi Ekonomi Bölümü mezunu olan Sedef Vehbi, hayatın tümü gibi iş yaşamının da birçok zorluğu olduğunu ve ancak bu zorluklarla baş edilip problemler yönetildiği takdirde başarılı ve güçlü kalındığını belirtiyor. İş hayatında fırsat eşitliği sağlandığında çeşitliliğin ve verimliliğin de artıracağına dikkat çeken Vehbi, artık "kadın işi, erkek işi" değerlendirmesinin de çağ dışı kaldığının altını çiziyor.

Türkiye'nin erkek egemen sektörlerinden savunma sanayinin güçlü kadın liderlerinden biri olan Otokar Askeri Araçlar Pazarlama ve Satış Genel Müdür Yardımcısı Sedef Vehbi; tüm Koç Topluluğu'nda olduğu gibi, Otokar'da da yapılan işin cinsiyeti olmadığına içtenlikle inanıldığını ve iş hayatında cinsiyet kavramını akıllardan çıkarmanın tek yolunun eğitimden geçtiğini belirtti.
Fırsat eşitliğinin ülke genelinde bütün sektörlerde homojen bir şekilde sağlanması ile daha çağdaş, daha aydınlık ve daha medeni bir geleceğe ulaşmak için hiçbir engelin kalmayacağını anlatan Vehbi, "Tüm samimiyetimle söylüyorum ki, Otokar'a katılıp savunma sanayiine adım atmadan evvel 'Bu erkek işi, acaba kotarabilir miyim?' gibi bir düşünce bir an olsun aklımdan geçmedi. Daha da önemlisi, çalıştığım kurumda bana bu fırsat verildi" dedi.
Eşit fırsatlar sağlandığı takdirde erkekler ve kadınların aynı işleri yapabilmeleri için önlerinde hiçbir engelin bulunmayacağını söyleyen Vehbi ile, bayrağımızı Güneydoğu Asya'dan sahra altı Afrika'ya, Avrupa'nın batı bölgelerinden Güney Amerika'nın en uzak köşelerine kadar, dünyanın otuz beşi aşkın ülkesinde gurur ile dalgalandıran, Türk savunma sanayinin öncü kuruluşu Otokar'da, bu erkek egemen sektörde bir kadın lider olması hakkında konuştuk.

Öncelikle eğitim-öğretim hayatınızdan kısaca bahsederek, kariyer basamaklarınızı bize anlatır mısınız? Şu an bulunduğunuz yere hangi evrelerden geçerek geldiniz?
Hacettepe Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olduktan sonra Londra'da Turkish Bank (UK)'de dış ticaret finansmanı yaparken eş zamanlı olarak Reading University'de MBA programına devam ettim.
İngiltere'de geçirdiğim 6 senenin ardından 1997'de Türkiye'ye döndüğümde artık işin kurumsal tarafına geçmeye karar vermiştim.

Çünkü sahadaki hayat hep daha heyecanlıydı benim için, hâlâ da öyle... Londra'da edindiğim bilgi ve tecrübeyi en etkin olarak kullanacağım sektör de dış ticaret olunca, Türkiye'de "Ram" ilk akla gelen adresti. Ram'da beş yıl boyunca önce Koç Topluluğu'nun uluslararası yatırımlarının proje finansmanı ve sonrasında yeni iş geliştirme konularında aktif görevlerde bulundum. Bu süreç içinde Romanya ve Bulgaristan'da yaşadım. Özellikle Orta Asya ve Orta Doğu ile yoğun olarak çalıştım. 2002 yılında ise artık reel ekonominin nefesi olan sanayi tarafına geçerek Otokar'da iş geliştirme koordinatörü olarak göreve başladım ve o günden bu yana artan sorumluluklarla Otokar'da çalışıyorum.



İş yaşamınızda karşılaştığınız zorlukları, sorunları çözme beceriniz ile size kılavuz olan iş insanların, akademisyenler ya da ailenizden örnek aldığınız kişilerin kimler olduğunu söyler misiniz?
Hayatın tümü gibi, iş yaşamı da birçok zorlukla dolu ve aslında bu zorluklarla baş ettiğiniz, problemleri yönettiğiniz kadar başarı kazanıyorsunuz. Bence bunun yolu da öncelikle iyi bir eğitim almaktan ve ilkeli yetişmekten; sonra ise çok çalışmaktan ve her zaman güçlü kalmaktan geçiyor. Bu çerçevede konfor alanınızı terketmekten hiç çekinmemeniz ve sürekli kendinize zorlayıcı hedefler koymanız gerekiyor. Yaşamım boyunca Friedrich Nietzsche'nin "öldürmeyen şey güçlendirir" anlayışı bana hep ışık olmuştur. Tabii bunun yanında fikrinizin ve vicdanınızın hür olması da esastır.
Doğal olarak hayatımızın ilk rol modelleri ebeveynlerimiz. Ben de işe düşkünlüğümü, ilkelerimi ve prensiplerimi hayatımın merkezine alarak çok çalışmayı babamdan aldığım genlere borçlu olduğumu düşünüyorum. Diğer yandan Koç Topluluğu'nun bir parçası olarak yaşanılan engelleri aşmakta, yıllar içinde mükemmel rol modeller edinmekte kesinlikle zorlanmadım. Gerek Ram gerekse Otokar'da geçirdiğim süre boyunca akıllı, çalışkan, vizyon sahibi yöneticilerle ve iş insanları ile çalışma fırsatı buldum; hâlâ da bulmaya devam ediyorum. Her birinin bana ayrı ayrı katkıları oldu. Bu sebeple kendimi çok şanslı hissediyorum.

Bir savunma sanayi şirketinde, erkek egemen ağırlıklı bir sektörde güçlü bir kadın lider olarak bulunuyorsunuz. İş dünyasının dış ticaret tarafında yer almanızı ya da bu hedefi kendinize seçmenizi sağlayan karar neydi? Bu alana nasıl yöneldiniz?
Altı sene boyunca Londra'da dış ticaret finansmanı yaptıktan

Hedeflerinizi koyarken nasıl bir çalışma prensibi belirliyorsunuz? Ayrıca kendi ekibinizi kurarken bir kadın yönetici olarak kadınlara fırsat veriyor musunuz?

Kendimin ve ekibimin gerçekçi ve bir o kadar da iddialı hedefleri olmasına özen gösteriyorum. Limitleri zorlamak her zaman iyidir, insanı geliştirir. Diğer yandan farklı bakış açıları sunması ve işi zenginleştirmesi açısından çeşitliliği kurum olarak çok önemsiyoruz. Otokar'da ayrımcılıktan uzak insan kaynakları politikaları uygulamaları yürütüyoruz. Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensipleri'nin (WEPS) imzacılarından biriyiz. Aynı zamanda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı liderliğinde ve Dünya Ekonomi Forumu iş birliği ile toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin azaltılması amacıyla oluşturulmuş en kapsamlı girişim olan İş'te Eşitlik Platformu'nun hazırladığı "İş'te Eşitlik Bildirgesi"nin imzacıları arasındayız. Elbette ben de kendi ekibimde kadınlara fırsat vermek konusunda çok hassasım. Koç Topluluğu'nun öncü ve çok başarılı uygulamaları kapsamında hepimiz bu konuya büyük özen gösteriyor ve emek veriyoruz. Daha geçen hafta içimizden bir kadın çalışana en önemli departmanlarımızdan birini emanet ettik. Çok başarılı olacağına inancım tam.



Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Otokar Yönetim Kurulu Başkanı Ali Y. Koç, Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, Otokar Genel Müdürü Serdar Görgüç, dönemin Koç Holding üst düzey yöneticileri ve Otokar Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticileri IDEX 2017 Savunma Sanayii Fuarı'nda.

sonra ülkeme döndüğümde doğru olan böyle önemli bir tecrübeyi değerlendirmekti. Üstelik farklı kültürle iş yapma tutkusu da benim için hep çok heyecan verici oldu. Böyle bir durumda tek konu doğru kurumu bulmaya kalmıştı ki; Koç Topluluğu'nun, Ram'ın olduğu bir yerde, onu tespit etmek de hiç zor olmadı. Zira profesyonel hayattaki gücünüzün çok önemli bir bölümünü temsil ettiğiniz kurumdan alıyorsunuz. Başarıya giden yolda değerlerinizin, ilkelerinizin ve hedefinizin kurumunuzla örtüşüyor olması çok mühim.
Bu arada yeni milenyumun başlaması ile dış ticaret sermaye şirketlerinin seksenli yıllardaki önemi kaybolmaya yüz tutunca, uzmanlaşmanın öneminin daha da ortaya çıktığını hepimiz hatırlarız. Bu dönemde Ram'ın faaliyet yelpazesinin genişliği, Ram çalışanları olarak bizlerin tüm Koç Topluluğu şirketlerini yakından tanımamızı sağlıyordu. Bu da kariyerlerimizi şekillendirirken önemli bir yol gösterici oldu.
İşin sanayi tarafına geçerken gerek kurumsal gerekse kişisel anlamda rekabet avantajı odaklı düşünüyordum. Bu çerçevede Otokar, ciro olarak topluluğun diğer dev sanayi şirketlerinin gerisinde olmasına rağmen yaratılan katma değer açısından beni çok etkilemişti. Kendi teknolojisi ve kendi markası ile tüm dünyayı kendine oyun alanı haline getirmiş, büyümeye çok açık bir bir şirketti. Potansiyeli büyüktü ve yapılacak çok iş vardı. Bunun değeri ve heyecanı benim için tartışılmazdı. Otokar'ın hedeflenen büyümesini gerçekleştirmek için konfor alanını terk etmekten çekinmeyecek, iş odaklı ve bir o kadar da çalışkan profesyonellere ihtiyacı vardı. Yani tam anlamıyla elinizi taşın altına koymanız gerekiyordu. Katma değerli büyümenin yolu da ihracat olunca, Koç Topluluğu'nun ve Türkiye'nin önemli bir okulu olan Ram'de edindiğim tecrübe ile Otokar'ın hedefleri birebir örtüşür duruma gelmişti.

Savunma sanayi denildiğinde ordu, silah, tank, tüfek ve füze gibi tırnak içinde "erkek işi" denilen bir alanda var olma hikayenizi bize açar mısınız? Buradaki algıyı nasıl kırdınız? Bu irade ve birikimi neye borçlusunuz?
Ben bu işe kesinlikle kadın ya da erkek işi diye bakmıyorum. Öncelikle yapmamız gereken şey, işlerin ve sektörlerin cinsiyeti olduğunu



TÜRKİYE'NİN İLK ÖZGÜN PALETLİ ZIRHLI ARACI TULPAR

aklımızdan çıkarmak. Bunun için de tek yol eğitim. Keşke ülkemiz Atatürk'ün bizlere kazandırdığı vizyonda, onun kadar hızlı ve emin adımlarla ilerleyebilseydi ve ulusumuzun eğitim seviyesi çok daha iyi bir seviyede olsaydı da bugün biz "kadın işi, erkek işi" değerlendirmelerini yapmıyor olsaydık. Bugün benim sektörümde CEO'ları kadın olan General Dynamics, Northrop Grumman, Boeing Defence, General Motors gibi dünya devleri var. Amerika'nın savunma sanayi devi Lockheed Martin'in bir önceki CEO'su kadındı. İnsan böyle bir manzaraya bakarken imrenmeden edemiyor doğrusu. Batımızda kalan ülkelerin savunma sanayi şirketlerinde üst düzey yönetici kadın sayısı hiç de az değil. Tabii ki bizim de bunu başaracak kapasitemiz var ve bunun yolu eğitimden, fırsat eşitliğinden ve çok çalışmaktan geçiyor. Kadınlara bu özgüveni tam olarak, ülkenin her yerinde, bütün sektörlerde homojen bir şekilde verdiğimiz gün daha çağdaş, daha aydınlık ve daha medeni bir geleceğe ulaşmamamız için önümüzde hiçbir engel kalmayacak.

Tüm samimiyetimle söylüyorum ki, Otokar'a katılırken "Bu erkek işi, acaba kotarabilir miyim?" diye bir düşünce bir an olsun aklımdan geçmedi. Daha da önemlisi, çalıştığım kurumda bana bu fırsat verildi. Biz Koç Topluluğu'nda ve Otokar'da hiçbir işin cinsiyeti olmadığına inanıyoruz. Eşit fırsatlar sağlandığı takdirde erkekler ve kadınların aynı işleri yapabilmeleri için önlerinde hiçbir engel olmadığı bilincini sürekli yaymaya çalışırken, fırsat eşitliğini sağlamanın en büyük sorumluluklarımızdan biri olduğunu düşünüyoruz. Ülkemizde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde adımlar atılıyorsa da hâlâ alacak daha çok yolumuz olduğu kanısındayım. Bu anlamda toplumun tüm kesimlerinin, liderlerimizin, politikacıların, iş dünyasının, eğitimcilerin, hukukçuların sorumluluğu çok büyük. Bu, bizlerin Türk ulusuna ve bize bugünlerimizi sağlayan Atatürk'ümüze olan en büyük borçlarımızdan birisi. Tam da burada, hepimize yol açan, önderlik eden, hayatını bu yola adamış Sayın Türkan Saylan'ı bir kez daha minnet ve şükranla anmak istiyorum.

Sizce kadın yöneticilerin yaptıkları işe kattığı değeri dünyada küçümseyen bir zihniyet var mı? Varsa bu zihniyet sosyal ağlar ve bilginin sınırsız dolaşımı ile aşılıyor mu?

Kadınların işe kattıkları değeri

Size birkaç anahtar kelime söylemek istiyoruz. Aklınıza gelen ilk cevabı söylemenizi rica ederiz…

Fırsat eşitliği: Taahhütümüz

Kitap: Başımıza ne geliyorsa kitap okumamaktan, okumayı sevmemekten geliyor. Sadece Twitter takip ederek herşeyi öğrendiğini zanneden gençlikten biraz ürküyorum.

Veri analitiği: Sonuca ulaşmak için eldeki veriyi anlamlandırabilmek çok mühim.

Bilgi: Fikir sahibi olmanın tek yolu var o da bilgi sahibi olmak.

İşletmelerin itici gücü: İnovasyon ve kurumsallaşma

İnovasyon: Çağa ayak uydurmak için şart

İstikrar: Sürdürülebilirlik için çok önemli

Çocuklar: Geleceğimiz

Belgesel: Yaşam tecrübesi katar, empati duygusu geliştirir.

Anne: Hayat veren, yeryüzünde karşılıksız seven tek varlık…

Futbol: Türkiye'de hayat, bana göre Fenerbahçe

Milli üretim: Kalkınmanın yolu

Vicdanlı teknolojiler: Ülkemizin ilk 100 startup ekosistem arasında 16'ncı sırada yer aldığı düşünülürse, inovasyon gücümüzü vicdanlı teknolojiere yoğunlaştırmak bizi her açıdan başka bir lige taşıyacaktır.

Sınırları aşmak: Özgürlük

Makro Kozmoz: Pythagoras

Dolar: 8 TL'yi geçti!

Joe Biden: Tüm dünya için yeniden bir başlangıç, medeniyet için bir umut

Vladimir Putin: Strateji

Çin: Çok iyi takip etmek lazım.

Çelik: Çelik deyince aklıma gelen zırh çeliği. Mesleki deformasyon herhalde.

küçümseyen bir zihniyetten ziyade, bilinç ve farkındalık düzeyinde eksiklikler olduğuna inanıyorum. Küresel bir topluluk olan HIVE'in 2018 yılında cinsiyet eşitliği hakkında yaptığı araştırma, kadınların erkeklere göre yüzde 10 daha fazla çalıştığını söylüyor. Aynı araştırmaya göre, kadınlara erkeklere kıyasla yüzde 10 daha fazla iş veriliyor ve bu eşitsizliğe rağmen kadınlar verilen işleri erkeklerle aynı oranlarda tamamlıyor. Bu da kadınların daha çalışkan olduğunu gösteriyor. Doğru yönetildiğinde ve eşit haklar sağlandığında iş hayatındaki çeşitliliğin verimliliği artıracağı bir gerçek…
Buna rağmen, McKinsey'nin yaptığı bir araştırmaya göre global ölçekte kadınlar GSYH'ın sadece yüzde 37'sini üretiyor. Nüfusun yüzde 50'sinin kadın olduğu gerçeğinden hareketle bu oran az.
Her şeye rağmen son dönemde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda hem global hem de yerel ölçeklerde yapılan çalışmalar bu bilincin artmasına büyük katkı sağlıyor. Sosyal ağlar elbette bilginin yayılma hızını artırıyor. Kadınlar iş hayatında her geçen gün yerlerini sağlamlaştırıyor. Bu durum, iş hayatına atılmak isteyen genç kadınlar için de ilham oluyor. Ülkemiz özelinde konuya bakarsak, en mühimi devletimizin bu konuda elini taşın altına koyması. Çağdaş bir toplum olmaya devam etmemizin tek yolu, ülkemizin bu yöndeki ulusal ve uluslararası düzenlemelere bağlılığını korumaktan ve bu konudaki kararlılığını net olarak ortaya koymaktan geçiyor.

Sizi örnek almak isteyen kadınlara tavsiyeler vermek ister misiniz?
Kadın haklarının dünyada daha yeni yeni konuşulmaya başlandığı dönemlerde Atatürk'ün, Cumhuriyet kadınını kanunlarla, seçme ve seçilme hakkı ile nasıl yücelttiğinin hepimiz minnetle farkındayız. Bugün bu röportajı yapabilmemizi o günlere borçluyuz.
Biz Türk kadınlarına düşen büyük görev ise bu durumun hakkını layıkı ile vermek ve Ata'mızın güvenini boşa çıkarmamak. Hem toplumsal hayatta hem de iş hayatında kendimize cam tavanlar koymamalıyız. Fırsat eşitliğinin vazgeçilmez olduğuna önce kendimiz inanmalıyız. Hepsinden önemlisi, çok çalışmalı, çok okumalıyız. Doğru değerlere sahip, ilkeli bireyler olarak hiç yorulmadan sınırlarımızı zorlamalıyız. Anne olduğumuzda çocuklarımızı kız erkek ayrımı yapmadan, ilkeli, vicdanlı, medeni insanlar olarak yetiştirmeliyiz. Bu anlamda hepimizin görevi; etki alanlarımızı mümkün olduğunca genişletmek ve daha fazla insana dokunmak.

Hem ülkemizde hem de dünyada, kadınların işgücündeki ve yönetimlerdeki paylarının çok düşük olduğunu görüyoruz. Bu konudaki fikriniz nedir? Çalışan kadın sayısını artırmak için sizce hangi adımlar atılmalı?
Birleşmiş Milletlere üye ülkelerin 2030 yılı için belirlediği 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'nden bir tanesi de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği… Kadınların sosyal, siyasi ve ekonomik hayata eşit katılımı sağlanmadan bu hedeflerin gerçekleşebileceğini düşünmüyorum.
Ülkemizin en önemli değerlerinden olan özel sektöre de burada büyük rol düşüyor. Hedeflere ulaşmak için yetenek havuzunda çeşitliliğe çok önem verilmesi gerekiyor. İş dünyasında eşitlikçi uygulamalar sadece

köklü kurumlarda değil, tüm sektörlerde ve tüm şirketlerde benimsenmeli.
Genç kadınlara mentörlük verilmeli, özgüven aşılanmalı. Meslek liselerinde kız öğrencilerin sayısı artmalı, böylece meslek sahibi kadın sayısı artmalı. Girişimci kadınlar için kredi ve destek uygulamaları yaygınlaştırılmalı.
Tabii ki farkındalık yaratmak ve bilinçlendirmek atılacak ilk adım... Akabinde kadınların özgüvenlerini artıracak ortamlar sunulması çok önemli. Ancak tekrar ediyorum; bütün bunlar olurken kadınların da ellerini taşın altına koyması ve çok çalışması gerekiyor... Çift taraflı işleyen bir sistemden söz ediyoruz burada.
Bütün bu konuştuklarımızın ötesinde, en önemlisi eşitliğin aile içinde başlaması. Maalesef kız çocuklarının halen eşit eğitim fırsatlarına sahip olamayışı, kadına şiddet gibi artık çoktan geride bırakmış olmamız gereken konuların bugün hâlâ ülkemizin gündeminde oluşu, bunun verdiği zarar ve açtığı yara çok büyük. Burada öncelikli olarak devletimize görev düşüyor. Kanunlar, ulusal ve uluslararası düzenlemeler bizi bu vizyona endeksleyecek şekilde tanzim edilmeli. Hane içinde ebeveynler bu konuda eğitilmeli ve doğru yönlendirilmeli. İmkânı olmayan ailelere imkan sunulmalı.
Bu çerçevede, Birleşmiş Milletlerin "heforshe" kampanyası hepimize ilham kaynağı olacak bir proje. Artık tüm dünyada insanlar toplumsal cinsiyet eşitliği fikrine daha çok hâkim.
Bu, kadın kavramının ötesinde, bir "insan hakları" konusu. Toplumsal cinsiyet eşitliği için toplumun tüm kesimleri cesur, görünür bir güç oluşturmalı ve emek sarfetmeli. Bu mevzu, bilinçli ve eğitimli her bireyin içinde bulunduğu topluma olan borcudur.

Günümüz dünyasında bir kadın yönetici hangi alanlarda kendini geliştirmeli? Özellikle değişim ve dönüşüm geçiren küresel ticaret karşısında kendinizi geliştirmek adına hangi alanlara yöneliyorsunuz?
İş hayatında kadın-erkek demeden herkes kendini değişime adapte edebilme becerisine sahip olmak zorunda. Gelişen koşullara göre kendini geliştirmek, sürdürülebilir başarı için en önemli koşul. Pandemi ile birlikte iş yapış tarzlarımız değişti. Dijitalleşmenin önemini bu dönemde daha net olarak tecrübe ettik. Dijital dönüşümden, yapay zekadan en üst seviyede faydalanmak, endüstri 4.0 çalışmalarını hayata geçirmek üzere kendimizi güncel tutmak artık daha da önemli bir hale geldi. Bizim sektörümüzü ise domine eden faktör her zaman müşteri beklenti ve ihtiyaçları. Bu sebeple savunma sanayinde müşteriyi iyi tanımak, ihtiyaçlarını iyi anlamak ve uygun çözümleri optimum şekilde sunmak şart.

"KADINLAR ELİNİ TAŞIN ALTINA KOYMALI"

İŞ DÜNYASINDA EŞİTLİKÇİ UYGULAMALAR SADECE KÖKLÜ KURUMLARDA DEĞİL, TÜM SEKTÖRLERDE VE TÜM ŞİRKETLERDE BENİMSENMELİ. GENÇ KADINLARA MENTÖRLÜK VERİLMELİ, ÖZGÜVEN AŞILANMALI. MESLEK LİSELERİNDE KIZ ÖĞRENCİLERİN SAYISI ARTMALI, BÖYLECE MESLEK SAHİBİ KADIN SAYISI YÜKSELMELİ. GİRİŞİMCİ KADINLAR İÇİN KREDİ VE DESTEK UYGULAMALARI YAYGINLAŞTIRILMALI. TÜM BUNLAR OLURKEN KADINLAR DA ELLERİNİ TAŞIN ALTINA KOYMALI VE ÇOK ÇALIŞMALI...

Modern çağın kadın liderleri arasında örnek aldığınız biri var mı? Onu birkaç cümle ile anlatır mısınız?
Eğitimi, donanımı, çalışkanlığı, kariyer basamaklarını tırmanmadaki başarısı ile Almanya Şansölyesi Angela Merkel'e hayranlığımı gizleyemem. Türkiye'de ise çok erken yitirdiğimiz Sayın Suna Kıraç, vizyonerliği, iş tutkusu, eğitime katkıları, sanata olan merakı ile pek çoğumuza büyük bir rol model.

İşin dış ticaret ayağında yer alıp, çok kültürlü bir yaşam ve çok yönlü beyinlerle iletişim kurduğunuzu düşünürsek, burada size ilham veren birkaç örnek olayı bize aktarmanızı rica ediyoruz. Dış ticarete bakış açınızı değiştiren her türlü deneyimi burada aktarıp, sizi izleyen bireylere örnek olmanızı rica ederiz.
O kadar renkli ama bir o kadar da çetin bir ortam içinde yapıyoruz ki işimizi, bu hareket bizi hep zinde tutuyor. Sektörümüzde müşterilerimiz hep devletler ve devletlerin ilgili makamları olduğu için ülke liderleri ve yüksek rütbeli komutanlarla sürekli irtibat halinde olmanın ayrıcalığını yaşıyoruz. Tabii bu durum üstümüze bir o kadar da sorumluluk yüklüyor. Değişik kültürleri yaşıyor; birbirinden çok değişik iklimlerde görev yapıyoruz. Uçaklarda, havaalanlarında yaşamayı artık kanıksamış durumdayız.

UGM®

40. Yıl

ÜNSPED GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

UGM Dinamik bir ekip çalışmasıyla, kaliteli ve yenilikçi servisleriyle, 40 yıldır nerede bekleniyorsa, orada olmaya devam ediyor...

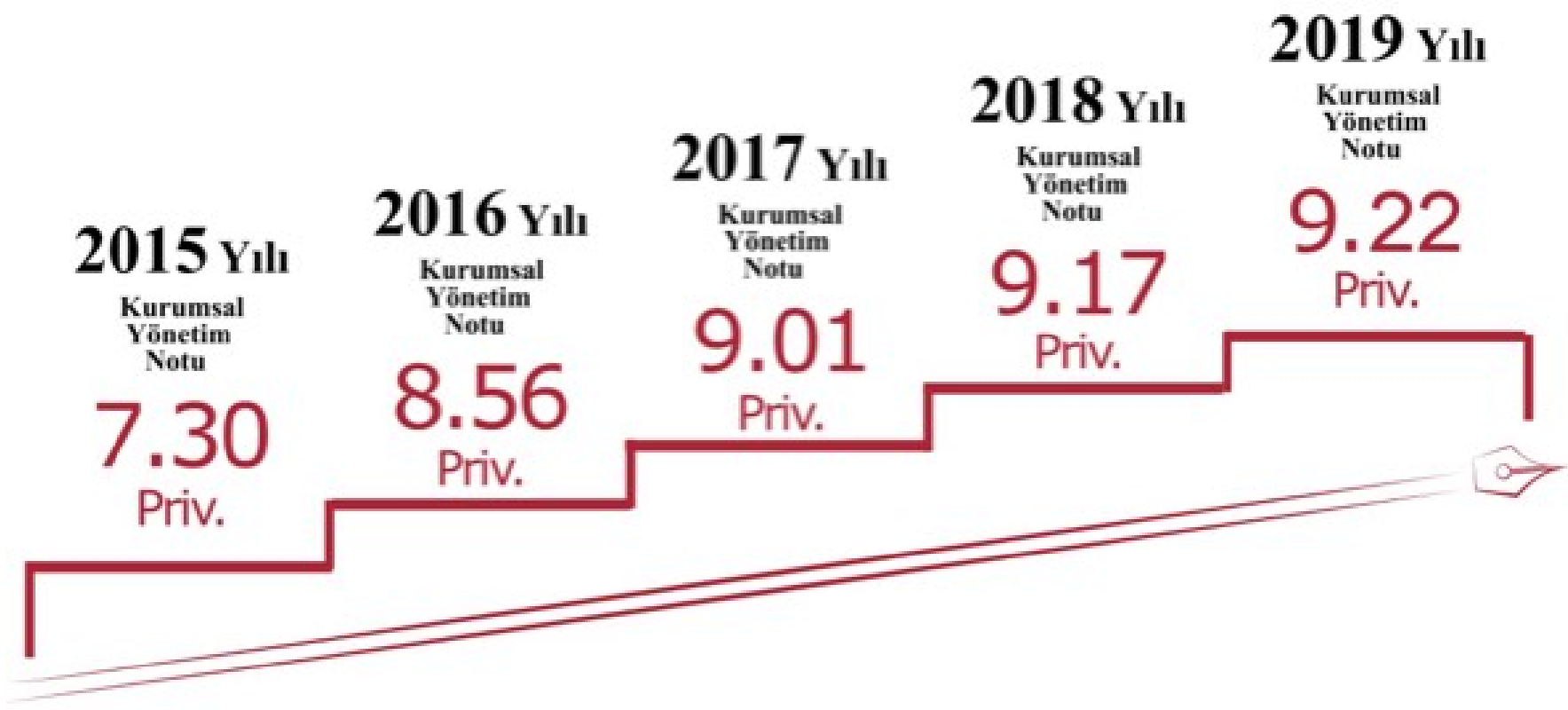

AEO Authorised Economic Operator

2019 5. Şeffaflık Ödülü — 2019 5. Transparency Award

Dünya Fair Play Şeref Diploması Ödülü — Fair play — 2018 World Fair Play Awards

Uzay madenciliği DÜNYALILARA vizyon kazandıracak mı?

Dünya dışında madencilik yaparak elde edilen cevherin dünya ekonomisine kazandırılması fikri insanlığın refahını yükseltecek yeni bir alan olarak görülüyor. Yeni bir "Altına hücum" çağının bilim-kurgu versiyonu gibi görünen fikir günümüz şartlarında uygulanabilir görünmüyor. Fakat diğer yandan bazı özel girişimler bu alandaki yatırım fikirlerinden vaz geçmiyor ve uygun zamanı bekliyor.

Uzay madenciliği ya da diğer adıyla asteroit madenciliği dünyaya yakın gök cisimleri, asteroitler ve dünyanın uydusu Ay'a giderek ticari değeri olan madenleri, mineralleri, değerli gazları ve su kütlelerini toplamak ve dünyaya getirmek üzerine yürütülen çalışmaları nitelemekte kullanılan bir terim. Ayrıca gelecekte uzay turizmi ve ya taşımacılığının gelişmesi durumunda asteroitlerden toplanacak mineraller ve su ile atmosfer dışında uzay taşıtlarının su ve yakıt takviyesi yapması da uzay madenciliğinin konuları arasında yer buluyor. Böylece atmosferi geçerken uzay gemilerinin yükünün daha hafif olması amaçlanıyor ve uzayda yerleşim kurulması halinde hammadde sağlanması da planlanıyor. Zamanla uzay madenciliğinin başlı başına bir iş kolu haline gelmesi bekleniyor. Hatta dünyanın ilk trilyon dolarlık şirketini doğuracak endüstrinin uzay madenciliği olduğu iddia ediliyor.

Uzay madenciliğinin temel çıkış noktası dünyada faaliyet gösteren endüstrilerin hayati derecede ihtiyaç duyduğu fosfor, antimon, çinko, kalay, kurşun, indiyum, gümüş, altın ve bakır gibi kaynakların yerkabuğunda yürütülen madencilikle ancak 50 - 60 sene yetecek rezervin bulunmasından hareket ediyor. Diğer yandan gelişmekte olan ülkelerin büyümesiyle bu kaynaklara olan ihtiyacın artacağı öngörüsü de mevcut. Yine de kaynakların sınırlı olması düşüncesi uzay madenciliğinin gerçekleşmesi için daha erken olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Çünkü şunu baştan kabul etmek gerekiyor ki; uzaydaki maden cevherleri ve mineralleri elde etmek için "kazma sallama"yı günümüz koşullarında kârlı bir işletme haline getirmek ağır bir iş. Uzay madenciliği üzerine başlatılan girişimler ve faaliyette bulunan şirketler bu koşullarda madencilik yapmanın hayal olduğunu kabul etmiyor ve planlarını geliştirmek üzere çalışmalarına devam ediyor.

DOĞAYI YIPRATAN FAKTÖRLER UZAY MADENCİLİĞİYLE AZALABİLİR

NASA adına yaklaşık 30 yıl çalışan ve günümüzde Central Florida Üniversitesi'nde gezegen bilimcisi olan Dr. Phil Metzger, aynı zamanda Swamp Works adlı laboratuvarın da kurucusu. Bu laboratuvarın çalışma alanı uzay madenciliği ve gezegenler arası seyahat ve yaşam olanaklarını



geliştirmeye yönelik teknolojileri geliştirmek. Dr. Phil Metzger, dünya dışı kaynaklar ve uzay madenciliği üzerine görüşlerini şöyle ifade ediyor: "Güneş Sistemi, dünyada sahip olduğumuz ekonomiden milyarlarca kat daha büyük bir ekonomiyi destekleyebilir. Çok daha büyük bir uygarlığa ulaştığınızda, yani bir gezegenin destekleyebileceğinin ötesindeki bir ölçekte, o uygarlığın üretebildiği nesnelerin çeşitleri bizim şu anda üretebildiklerimize göre akıl almaz olur... Tüm dünyadaki toplumların daha sağlıklı olmasını destekleyebileceğimiz gibi aynı zamanda dünya üzerinde oluşturduğumuz çevresel yükleri de azaltma imkânımız olacak."

AĞIR SANAYİLERİ UZAYA TAŞIMAK?

Dünyanın en zengin insanı olarak da bilinen Amazon'un kurucusu Jeff Bezos, aynı zamanda uzaya araç göndermek amacıyla kurulmuş Blue Origin şirketinin de kurucusu. Jeff Bezos uzay madenciliği fikrinin yanı sıra konuyu insanlığın varlığını sürdürebilmesi açısından da ele alıyor. Bezos'a göre insanlığın varlığını koruması dünyadaki ağır endüstrilerin uzaya taşınmasıyla mümkün. Jeff Bezos görüşlerini şöyle özetliyor: "Burada (Dünya) enerji sınırlı... Birkaç yüzyıl içinde, (artan enerji ihtiyacını karşılamak için) dünyadaki kara parçalarının tamamının yüzeyini solar hücrelerle kaplamamız gerekecek. Böyle bir durumla karşılaştığımızda ne yapacağız? Öyle bir aşamada düşünceme göre yapabileceğimiz tek şey uzaya taşınmak... Bütün ağır endüstrimizi dünya gezegeninin dışına, uzaya taşımalıyız ve dünyayı yerleşim alınları ile hafif endüstrilere ayrılmalıyız."

HAYABUSA 2, RYUGU ASTEROİDİNDE...

Bilimsel amaçlar doğrultusunda Japonya Uzay Araştırmaları Ajansı (JAXA) yürüttüğü bir uzay çalışmasında, uzay madenciliğine en yakın operasyonu tecrübe etti. JAXA'nın geliştirdiği uzay sondası Hayabusa 2, 4,6 milyar yıl yaşında olduğu tahmin edilen 162173 Ryugu asteroidine ulaştı ve araştırma amaçlı örnek topladı. 3 Aralık 2014'te Tanegaşima Uzay Merkezi'nden hareket eden uzay sondası, yaklaşık üç buçuk yıl süren yolculuğun ardından 280 milyon kilometre mesafedeki asteroide ulaştı. 22 Şubat 2019'da iniş prosedürüne başlayan Hayabusa 2, asteroitten örnek topladı. Planlanan çerçevede 5 Aralık 2020'de dünyaya dönen Hayabusa 2, görevini başarıyla tamamladı. Asteroitten yalnız birkaç gram ağırlığındaki materyali alan ve dünyaya getiren uzay sondası, görevini altı yılda tamamladı ve bu operasyon 157 milyon dolara mal oldu.



"BÜTÜN AĞIR ENDÜSTRİMİZİ DÜNYA GEZEGENİNİN DIŞINA, UZAYA TAŞIMALIYIZ VE DÜNYAYI YERLEŞİM ALINLARI İLE HAFİF ENDÜSTRİLERE AYRILMALIYIZ."

Bu örnekten de anlaşılacağı üzere günümüz koşullarında uzay madenciliği yatırım yapmak için yeterince kârlı görünmüyor. Hatta Hayabusa 2 görevini başarıyla tamamlamış olsa da gidiş ve geliş seyahatinin her aşaması yüksek risk içeriyor. Kabaca uzay madenciliği girişimini değerlendirirsek, karşımıza çıkan başlıca maliyet unsurları şöyle sıralanıyor:

• ***Ar-Ge maliyetleri:*** Atmosfer dışında bir operasyon yürütmek ve bu çerçevede nakliyesini gerçekleştirmek için yatırım yapılması gerekiyor. Tekrar

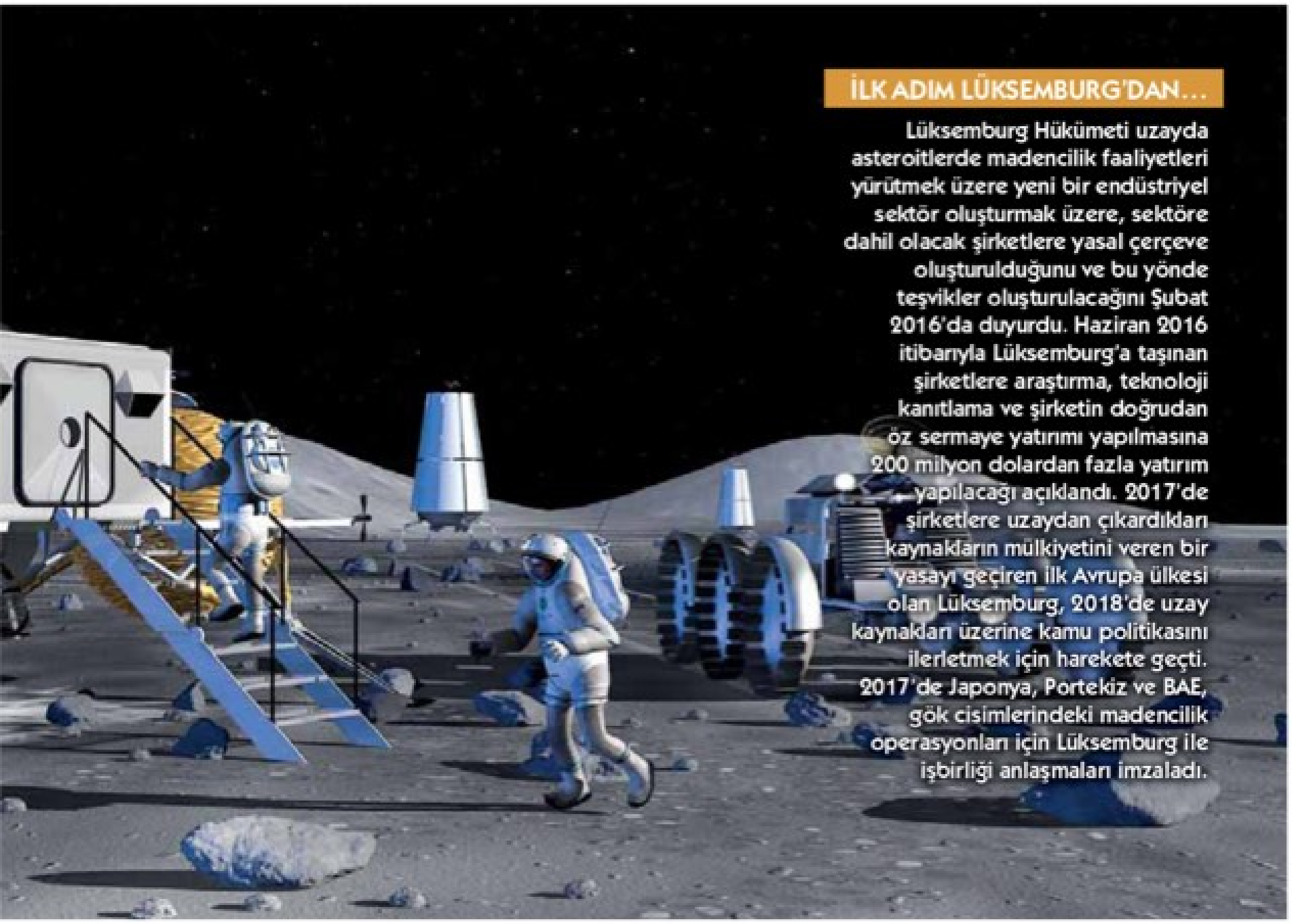

İLK ADIM LÜKSEMBURG'DAN...

Lüksemburg Hükümeti uzayda asteroitlerde madencilik faaliyetleri yürütmek üzere yeni bir endüstriyel sektör oluşturmak üzere, sektöre dahil olacak şirketlere yasal çerçeve oluşturulduğunu ve bu yönde teşvikler oluşturulacağını Şubat 2016'da duyurdu. Haziran 2016 itibarıyla Lüksemburg'a taşınan şirketlere araştırma, teknoloji kanıtlama ve şirketin doğrudan öz sermaye yatırımı yapılmasına 200 milyon dolardan fazla yatırım yapılacağı açıklandı. 2017'de şirketlere uzaydan çıkardıkları kaynakların mülkiyetini veren bir yasayı geçiren ilk Avrupa ülkesi olan Lüksemburg, 2018'de uzay kaynakları üzerine kamu politikasını ilerletmek için harekete geçti. 2017'de Japonya, Portekiz ve BAE, gök cisimlerindeki madencilik operasyonları için Lüksemburg ile işbirliği anlaşmaları imzaladı.

kullanılabilen roketler ve her seferde taşınabilen yük miktarını daha ucuza mal etmek, bu işletmelerin kârlılığını sağlayacak.

• ***Keşif ve maden arama maliyetleri:*** Hangi asteroitte hangi maddenin ne kadar rezervi olduğunu belirlemek çok önemli. İlk başta örnekleri elde ederek işletmeye geçmeye değecek ve yatırımın geri dönüşünü sağlayacak hedefleri saptamak gerekiyor.

• ***İnşaat ve altyapı geliştirme maliyetleri:*** Uzay madenciliği alanında kullanılacak fırlatma rampaları ve uzaydan gelen kargonun ulaşımı da ayrıca yatırım yapılması gereken bir alan. Hayabusa 2 örneğinde olduğu gibi sonda Japonya'dan gönderildi. Fakat kargoyu taşıyan kapsül Avustralya'da bir çöle indirilebildi.

"GÜNEŞ SİSTEMİ, DÜNYADA SAHİP OLDUĞUMUZ EKONOMİDEN MİLYARLARCA KAT DAHA BÜYÜK BİR EKONOMİYİ DESTEKLEYEBİLİR."

• ***Operasyonel maliyetler ve mühendislik maliyetleri:*** Uzay operasyonları büyük bir maliyet taşıyor ve birçoğu büyük devletlerin desteğiyle yürütülüyor. Ayrıca bu operasyonlar detaylı mühendislik çalışmaları gerektirdiği için üst düzeyde eğitimli ve tecrübeli personel gerektiriyor.

• ***Zaman maliyeti:*** Az önce de belirttiğimiz gibi Hayabusa 2'nin seferi yaklaşık 6 yıl sürdü. Yükünün bulunduğu kapsülü atmosfere girmeden dünyaya bırakan sonda, bir sonraki görevine doğru yol almaya başladı. Hayabusa 2'nin sıradaki seferinin 10 yıl sürmesi bekleniyor. Bu süreler değerlendirildiğinde yatırımın geri dönüş süresini kestirmek de güçleşiyor.

UZAY TELESKOBU HATIRALARI YAPAY ZEKÂ İLE BİR RÜYAYA DÖNÜŞTÜ

Astronomik araştırmaların insanlık tarihindeki yerini gözler önüne seren Refik Anadol "Makine Hatıraları: Uzay" sergisiyle uzaya ışık tutan yeni bir bakış açısı geliştiriyor. Sergide NASA arşivindeki ISS, Hubble, MRO Uzay Teleskoplarının elde ettiği görüntüler, bir sanat eserinde kullanılan en büyük uzay temalı veri kümesi yapay zekâ ile işleniyor.





Refik Anadol

Medya sanatçısı, yönetmen ve akademisyen Refik Anadol bir süredir evreni, insan duyularını, makineleri ve belleği anlamak için kullanılan, birbiriyle ilişkili anahtar kavramları, dijital sanat ve mimari merceğinden bakarak araştırıyor. "Makine Hatıraları: Uzay" astronomik araştırmaların insanlık tarihindeki yerini gözler önüne seren ve uzaya ışık tutan yeni bir bakış açısı sunuyor. "Makine Hatıraları: Uzay", evrenin derinliklerini keşfetmeyi amaçlayan bilimsel girişimler ve makine zekâsı kullanılarak yapılan görsel spekülasyonlar aracılığıyla, bilgi kümelerinin açık uçlu estetik olanaklara dönüştüğü alternatif bir veri evreni yaratıyor. Refik Anadol, 18 Mart – 25 Nisan tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen sergiyi şöyle tanıtıyor: "Bu sergimiz ile son üç yılda NASA mühendisleri ile beraber uzay araştırmaları yaptığım ve NASA'nın altmış yıllık arşivinden aldığım ilham ile üç farklı makinanın hatıralarına bakacağız. ISS Teleskobu, MRO Mars Teleskobu ve Hubble Galaksi Teleskobunun hatıralarından bir yapay zekânın rüya görmesine şahit olacağız." Serginin ilerleyen günlerde sanatçının önceki eserlerinin de yer aldığı sanal galeri "refikanadolstudio.com/gallery/" üzerinden izlenebilecek.





"HATIRALAR" HAYALLERİMİZİ SOMUT VERİLERLE DESTEKLİYOR

Serginin ilk bölümü "Hatıralar" Refik Anadol'un yapay zekâ yardımıyla uzayla ilgili henüz yorumlanmamış, ham görsel verileri topladığı ve onları pigmentlere dönüştürdüğü bir dizi dinamik veri tablosu sunuyor. Eser, çeşitli gök cisimlerinin olası şekillerinin spekülasyonunu yapan bir algoritmayı eğitmek üzere ISS, Hubble, MRO Uzay Teleskopları ve diğer uydular tarafından kaydedilen ve şimdiye kadar bir sanat eserinde kullanılan en büyük uzay temalı veri kümesi olan iki milyondan fazla görüntüden yararlanıyor. Astronomide bugüne kadar kullanılan en gelişmiş teleskopların 'hatıraları' olarak da ele alınabilecek görsellerden oluşan bölümde, seyircinin ham verilerle etkileşime girmesine olanak tanıyan bir enstalasyon, eserleri ortaya çıkaran araçların işlevselliğini gözler önüne seriyor. Böylelikle evreni hayalimizde kurma hissimiz, yalnızca soyut imgelerle değil, aynı zamanda ulu bir bütünlüğün parçalanmış, fakat somut delilleri aracılığıyla destekleniyor.

BİR MAKİNENİN ZİHNİNE ADIM ATMAK...

İkinci bölüm "Düşler" üç boyutlu veri heykelleri ve 15 dakikalık, mekânla bütünleşik bir yapay zekâ sineması enstalasyonundan oluşuyor. En son 3D baskı teknikleriyle oluşturulan veri heykelleri Hubble, ISS ve Mars teleskoplarının görsel hatıralarından esinlenen sentetik manzaraları temsil ediyor ve hem dünyanın hem de diğer gök cisimlerinin topolojilerinden oluşan veri noktaları arasındaki çoklu ağ akışını alternatif bir perspektiften sergiliyor. Kolektif bir bilinç dışına ulaşmak için verilerle hikâye anlatmak, Refik Anadol'un ilk sergisinden bu yana işlerinin temelini oluşturuyor. "Düşler" bölümünün sinematik kısmı olan "Makine Hatıraları v.2" başlıklı eserde bu tema, izleyiciyi 15 dakika boyunca bir makinenin zihnine adım atmaya davet eden sürükleyici bir yapay zekâ hikâyesi şeklinde inceleniyor.

Teleskoplardan alınan geniş arşiv kümeleri arasındaki bağlantıları keşfeden, mekânla bütünleşik bir eseri deneyimleyen izleyiciler, kendilerini sürekli genişleyen bir veri evreninde buluyor. Bu veri-odaklı mekân, yalnızca uzay görsellerinin enterpolasyonunu ve sentezini temsil etmekle kalmıyor, aynı zamanda rüyaların sanatsal yaratıcılığın yapı taşı olduğu gizli bir kozmos haline geliyor. "Düşler", çok boyutlu ve uzay temalı bir filmi, yeni bir kartografik estetikle sunarken, enstalasyonun makine tarafından yaratılan düşleri, izleyicinin kâinatın görünmez katmanlarıyla bağlantılar kurmasını amaçlıyor ve hem dünyaya hem çevreye, hem de evrene aidiyet duygusunu tetikliyor.

TÜRKİYE'NİN YÜRÜYÜŞ VE BİSİKLET ROTALARI

Pandemi ile geçen bir yılı aşkın süre içerisinde deyim yerindeyse doğaya hasret kaldık. Ayrıca sosyal mesafeyi korumak kaydıyla gerçekleştirebilecek doğa içindeki aktiviteler de ilgi çekici geliyor. Perakende 2021 raporlarında outdoor kıyafetler ve ekipman satışlarında artış olacağı beklentisi yer alıyor. Bu eğilimin en önemli yansımaları ise doğa yürüyüşlerinde ve bisiklet kullanımında görülüyor. Türkiye'de bisiklete binmenin ve yürüyüş yapmanın keyif vereceği altı rotayı sizlerle paylaşıyoruz.



SAGALASSOS ANTİK KENTİ: BURDUR

Burdur'un Ağlasun ilçesi sınırlarındaki Sagalassos, Türkiye'nin en iyi korunmuş antik kentleri arasında gösteriliyor. Bunda kaza ekiplerine kaza ve restorasyon çalışmalarında bizzat yer alan Ağlasun halkının da payı büyük. İnsana ait ilk izlerin MÖ 10 bin yılına kadar uzandığı bölge, MÖ 25 yılında Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetiyle hıza gelişir. Ağlasun'da Sagalassos'u ziyaret ederek sadece bir antik şehir görmüş olmayacaksınız. Yüksek yamaçlar, pek çok değişik jeolojik özellikler ve doğal güzelliklerin tadını çıkararak doğa sporlarını da yapabileceksiniz. Orman yürüyüşü ve bisiklet gezisi yapılabilen antik şehirde ayrıca kaya tırmanışı parkurları da bulunuyor. Bütün bu aktivitelerin beraberinde şehrin yakınındaki lavanta tarlalarına ve Salda Gölü'ne de uğrayabilirsiniz.

SOĞANLI VADİSİ: TARİH VE DOĞA

Kayseri'ye 80 km uzaklıkta, binlerce yıldır farklı hayatlara tanıklık eden yeşillikler içindeki Soğanlı Vadisi, güvercinlik, mağara, barınak, kilise ve manastır olarak kullanılan ilginç kaya oluşumlarına ev sahipliği yapıyor. Kayseri'nin en ilginç coğrafyalarından biri olan Soğanlı Vadisi, oldukça geniş bir parkura sahip. Erdemli'den başlayan rota, Soğanlı Vadisi'nin tarihi mekânları arasından geçerek, Kaleköy'de son buluyor. Farklı bir kültürle tanışacağınız Soğanlı Vadisi rotası, 46 km'lik uzun bir parkur.





KAYAKÖY: TERTEMİZ HAVADA PEDAL ÇEVİRİN

Fethiye'ye bağlı Kayaköy, ülkemizin en özel köylerinden biri. Geçmişte ağırlıklı olarak Rum nüfusa ev sahipliği yapan köy, bölgenin önemli ticaret merkezleri arasında yer alıyordu. Eski adı Levissi olan köy, aynı zamanda bugün de koruduğu tertemiz havasıyla hastalara şifa veren bir yerleşim yeri olarak tanınıyor. Özgün mimarisiyle bisiklet turunuza eşsiz bir dekor sağlayan Kayaköy'ün merkezini gezdikten sonra köyün eteklerindeki ovada yer alan otlak evlerini, sanat kampını ve şarap evlerini ziyaret etmenizi öneririz.

SIĞACIK: ÖNCE ZİYAFET, SONRA BİSİKLET

İzmir'in yarı başındaki Sığacık, Türkiye'nin ilk "Sakin Şehri" Seferihisar'ın koy yerleşkesi. Arnavut kaldırımlı sokakları ve çiçeklerle bezeli, avlulu, cumbalı konaklarıyla huzur veren Sığacık'ın bir başka özelliğiyse, bölgede bisiklet turu yapmak isteyenler için ideal bir başlangıç noktası olması. Önerimiz önce pazar günleri kurulan üretici pazarına uğrayarak ev yapımı börekleri, baklavaları, reçelleri ve tabii ki bahçeden yeni toplanmış meyveleri tatmanız. Bu ziyafetin ardındansa yediklerinizi eritmek için antik liman kenti Teos'a doğru pedal çevirmeliniz. İyi korunmuş altı kilometrelik surları pedal çevirerek inceleyebilirsiniz.





MYSİA ROTASI: DOĞA TUTKUNLARI İÇİN İDEAL

Bursa'ya sadece 10 kilometre uzaklıkta bulunan Mysia Rotası, doğayı keşfetmek etmek için ideal. Doğal patikaların birbirine bağlanmasıyla oluşan rota, çam ormanları arasındaki tarihi Gümüştepe'de (eski adıyla Misi) başlıyor ve son yıllarda yerli dizi ve filmlerde görüp el değmemiş doğasına imrendiğimiz Uluabat Gölü kıyısındaki Gölyazı'da sona eriyor. Yolculuğunuz sırasında rota üzerinde yer alan Dağyenice ve Maksempınarı köylerinde mola verip yerel lezzetleri tadarak enerji toplayabilirsiniz. Doğa tutkunları için başka bir cazip seçenek de, Uluabat Gölü çevresinde göçmen kuşları izlemek. Nilüfer Belediyesi'nin sitesinden rota hakkında detaylı bilgi edinebilirsiniz.

AYVALIK: SESSİZ, SAKİN VE HUZURLU

Bir diğer önerimiz ise Ayvalık. Üstelik seçenekleriniz oldukça bol. Örneğin ismini köyü kuran yeniçerilerden alan sanat köyü Yeniçarohori'yi ziyaret edebilir, köydeki galerileri ve atölyeye dönüştürülmüş eski Rum evlerini gezebilirsiniz. İkinci seçenek, Ayvalık'a 10 kilometre mesafedeki Şeytan Sofrası'na pedal çevirerek Ege koylarının en nefes kesici manzarasına karşı gün batımını izlemek. En az ilk ikisi kadar cazip üçüncü seçenek ise Cunda Adası Milli Parkı'nı ziyaret ederek, adanın kuzeyindeki ıssız plajlara gitmek. Alternatif olarak Cunda'nın kiliseler, konaklar, kafe ve dükkanlarla dolu şirin sokaklarını da turlayabilirsiniz. Kendi bisikletinizi götürme imkânınız yoksa bölgedeki otellerden bisiklet kiralayabilirsiniz.



AMBALAJIN SÜPERMARKETİ



Yarım asırlık bilgi ve deneyimimizle; gıda, kozmetik ve endüstriyel ürün sektörlerinin, metal ve plastik ambalaj ihtiyaçlarını karşılamanın gururu ve sorumluluğunu taşıyoruz.

sarten

www.sarten.com.tr

SARTEN AMBALAJ SAN. TİC. A.Ş.
Ferko Signature Büyükdere Cad. No:175/100 34394 Şişli - İstanbul
Tel:+90 212 275 76 60 Fax: +90 212 272 34 17
sarten@sarten.com.tr - www.sarten.com.tr



"ULUSLARARARARASI PAZARLARDA NİTELİKLİ UZMANLIK"

Uluslararası Ticarette birikmiş tecrübesi, Lojistik ve gümrükleme
süreçlerine kusursuz hakimiyeti ve nitelikli insan kaynağı ile
Yaşar Topluluğu'nun uluslararası pazarlardaki temsilcisi...

yaşar dış ticaret a.ş.













Akdeniz Mahallesi Gaziosmanpaşa Bulvarı No:10/1 Batı İşhanı K:4-5 35210 Alsancak İzmir
Tel: +90(232) 489 01 21 • Faks: +90(232) 425 66 67 • www.yasardis.com.tr • info@yasardis.com.tr

Yaşar

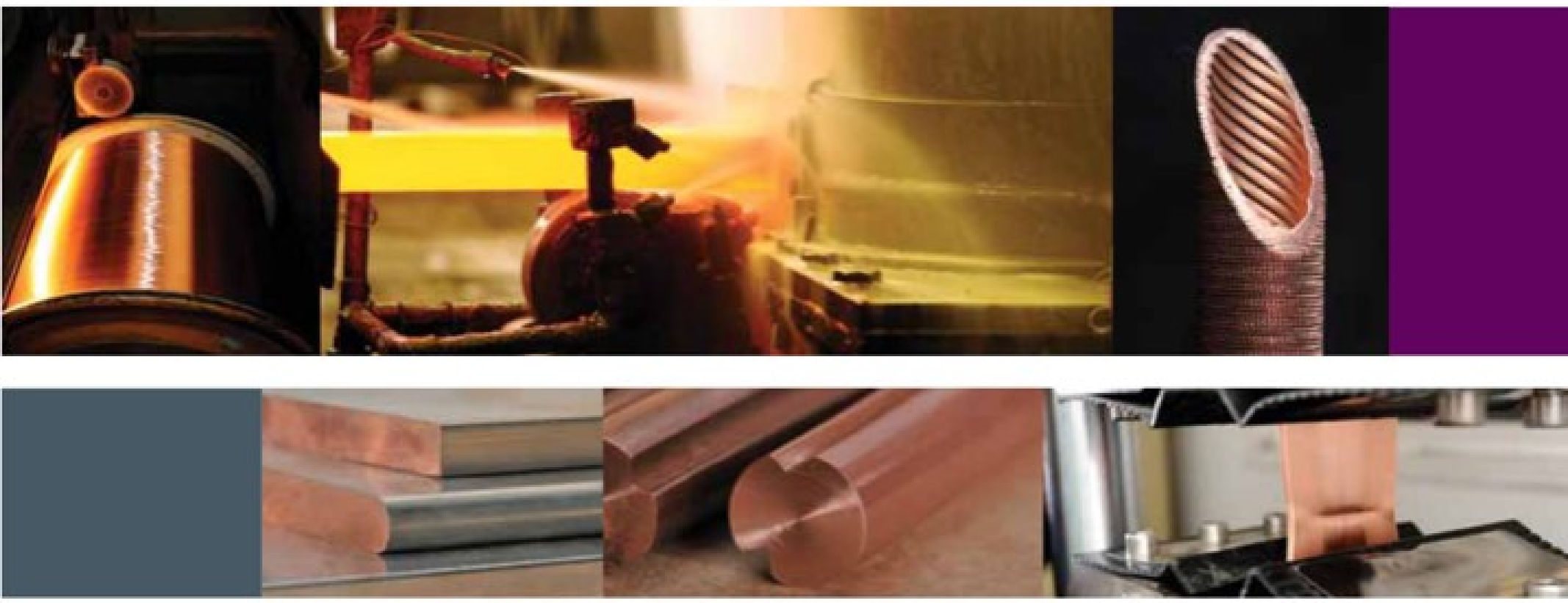

ABD'de 2, Bulgaristan'da 1 üretim tesisi ve 80 ülkeye
yapılan ihracatı ile globalleşen bir dünya kuruluşu

SARKUYSAN



Elektrolitik bakır üretiminin ve ihracatının yıldızı

sarkuysan
ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

www.sarkuysan.com

Emek Mahallesi Aşıroğlu Caddesi No: 147 41700 Darıca / KOCAELİ
Tel: (0 262) 676 66 00 (20 hat) Faks: (0 262) 676 66 84 E-posta: pazarlama@sarkuysan.com